اسرار الآثار

حرف

ر – ق

جلّد چهارم

تألیف

فاضل مازندرانی

(ر)

(رابعة النّهار) که رابعة النّهار گویند بمعنی قسمت چهارم شب وروز که مقارن ظهر میشود درخطابی درزیارت آقا سیّد احمد افنان است :

" واشرقت الشّمس فی رابعة النّهار "

(راح - راحة - رائحة) راح عربی شراب باده و بسا در آثار برسبیل تشبیه سکرونشاط روحانی استعمال گردید ازآنجمله درخطابی ببهائیان سنگسر وسمنان وشهمیرزاد است قوله :

" وانتعشت ارواحهم من اقداح راح دارت فی محفل الاجلال " الخ ودرلوح رئیس است :

" طوبی لك بما اخذت راح البیان (باده) من راحة (کف دست) الرّحمن واخذتك رائحة (بو) المحبوب بحیث انقطعت عن راحة (آسایش) نفسك وکنت من المسرعین الی شطر الفردوس " الخ وقوله :

" باید ازشما ظاهرشود آنچه که سبب راحت وآسایش بیچارگان روزگاراست " ودرلوح به نصیر قوله :

مؤسسه ملی مطبوعات امری

۱۲۹ بدیع

" وانك لمّا وجدت منه روائح البغضاء " (جمع رائحه بمعنی بو)
عن جمال السّبحان " الخ

راحَ فعل ماضی متداول درعرف بمعنی رفت گذشت درلوح خطاب به حاجی محمّد کریم خان کرمانی است :

" وای روح ما راحَ " .

(راسِیات) جمع راسیه اسم فاعل عربی ودر خطابی در دعا وذکر ملّاعبدالفتّاح تاکری است :

" بل ثبت ثبوت راسیات الجبال " کوههای محکم وثابت .

(راعی) درلوحی است :
" راعی غنم بنفحات آیات بمقرّ دوست پی برد " الخ مراد ابوذرغفّاری ازاصحاب النّبی است که راعی غنم وشبان بود .

(راقَ) فعل ماضی عربی ازمصدر روق درخطاب معروف به عمّه است :

" وخضلت ونضرت وراقت من فیض بیانك " ازفیض بیان توصاف وپاك ونیکو وخالص شد .

(رام) لوحی معروف بلوح رام است که در اصل فارسی بمعنی خوش وشاد وخرم

وغیرها آوردند قوله :

" بسم الله البهیّ الابهی اتّقوالله یا ملاء الارض ولا تظنّوا فی ماذکرناه فی اللّوح باسم الرّام رام الّذی یشربون منه النّاس ویذهب به عقولهم ...... بل نرید من هذا الرّام رام الّذی یزداد به حبّ الله ...... کوثرالله وفیضه وسبیل الله وتسنیمه وخمرالله وعنایته ...... کمانزل فی الفرقان خمر لذّة للشّاربین ...... ایّاکم ان تبدّلوا خمرالله بخمرانفسکم ...... وانتم لا تتقرّبوا بها لانّها حرّمت علیکم من لدی الله العلیّ العظیم " .

(رایَة) عربی درفش وبیرق وعَلَم بزرگ درمیدان جنگ که بافرمانده جنگ همراه ومقاتله درپیرامون آن است .

رایات جمع. درکتاب ایقان حدیث مروی " اذا ظهرت رایة الحقّ لعنها اهل الشّرق والغرب " مسطورمیباشد ودر روایات " اذا رفعت " هم نوشتند . وحدیث مأثور " رایات السّود " درحقّ جناب ملّاحسین بشرویه واصحابش بیان فرمودند . درتاریخ ابن خلدون است :

" قال رسول الله صلّی الله علیه وسلّم فیقتل عندکم ثلاثة کلّهم ابن خلیفة ثمّ لا یصیر الی احد منهم حتی تطلع الرّایات

السّود من قبل المشرق فیقتلونهم ثمّ ذکرشیئا لا اضبط قال فاذا رأیتموه فبایعوه ولوحبوًا علی الثّلج فانّه خلیفة اللّه المهدی عن علیّ قال النّبی یخرج رجل من وراء النّهر یقال له الحرث علی مقدّمته رجل یقال له منصور یوطّی اویمکّن لآل محمّد کمامکّنت قریش لرسول اللّه وجب علی کلّ مؤمن او قال اجابته » .

(رَبّ) صفت مشبههٔ عربی بمعنی آقا وصاحب وسازندهٔ برپاکننده ومربّی . ارباب ربوب جمع ونام وصفت خدامیباشد ودرمواضیع کثیره ازقرآن بمعانی مذکوره استعمال گردید ومقام نقطة البیان طبق مواعید قرآنیه قوله :

« یوم یأتی ربّک » وقوله :

« یوم یقوم النّاس لربّ العالمین » وامثالهما که درآثارمرویه ازائمّه اهل البیت تفسیروتأویل بظهورمظهراتمّ ولایت کبرای الهی وقائم اهل البیت گردید باتطبیق عدد نام علیمحمّد بین مؤمنین بنام ربّ مشهوربودند ودرمواضع بسیارازآثار و توقیعات غالبا بطریق استدلال مذکوراست ازآنجمله درتوقیع خطاب بمحمّدشاه است قوله :

« لانّ عدّة اسمی مطابق باسم الرّب الّذی قد قال اللّه

سبحانه واذ تجلّی ربّک للجبل » الخ ودرآثار وافواه اهل بها ربّ اطی چنانچه مقام ابهی ربّ ابهی خوانده میشدند . درکتاب اقدس است قوله :

« هل تعرفون من ایّ افق ینادیکم ربّکم الابهی » ودرلوح خطاب به حاجی محمّد اسمعیل ذبیح است قوله :

« منهم من قال انّه ادّعی الرّبوبیّة قل ای ونفسی وهذا لهوالموعود فی الصّحف والالواح »

(رَبّات الحِجال) جمع ربّه مؤنث ربّ وجمع حجله بمعنی زنان صاحب حجلة وحجله نشین وعفیفهٔ مستوره . درمقاله سیّاح درشأن جناب قرّةالعین است :

« اگرچه از ربّات حجال بود لکن سبقت را ازفحول رجال ربود »

ودرخطابی دیگراست :

« این ربّة الحجال بقوّتی ظاهرشد » الخ .

(رَبَوات) درلوح خطاب به حاجی محمّد اسمعیل ذبیح قوله :

« لیستدّف بذلك ورقاء حبّك فی ملأ الکرّوبین بربوات المقدّسین ونغمات المقرّبین » ودرلوح به نصیر قوله :

" واذا شربوا اخذ هم جذ بات الرّحمن ونفحات السّبحان و
نطقوا فی اعلی الفردوس بربوات الانس " جمع رَبوه بمعنی
صدای بلند تنفّس .

(رُبی) در خطاب معروف به عمّه است :
" فهطلت الفیوث علی التلول والرّبی "
جمع رَبوَة بمعنی تپه یعنی بارانها
برتلها وتپه ها فروریخت .

(رِتاج) عربی در بزرگ وبسته درلوح به
ناصرالدّینشاه است :
" سوف تشقّ الید البیضاء جیباً لهذه
اللّیلةِ الدّلماء ویفتح اللّه لمدینته باباً رِتاجا " یعنی آید
هنگامی که دست توانا این شب تاریك راگریبان بگشاید وخدا
برای شهرخود دری بزرگ وبسته بازنماید .

(رَتَع) درلوح خطاب به سلمان است :
" قل ان ارتعوا یاقوم فی تلك الایام
فی ریاض المکاشفة والشّهود " خورش و
خوشی کنید دراین روزان در بساتین کشف وشهود .

(رُجّ) اُرتجّ جنبید ولرزید . درکتاب ایقان
درنقل از انجیل متی است :

" وقوات الارض ترتجّ "

(رَجاء) عربی بمعنی کناره . اَرجاء جمع بمعنی
کناره ها ونواحی واطراف . درخطابی
درضمن طلب مغفرت برای زین المقرّبین
در وصف کربلا است :
" وتعطّر اَرجائها بنفحات رائحة طیّبة انتشرت من ثأر
سیّد الشّهداء " .

(ملّارجبعلی) اصفهانی برادرحرم منقطعهٔ باب
اعظم ملقّب به قهیر بابی ازلی .

(رَجرَج) عربی مضطرب ولرزان ازغصن اعظ
عبدالبهاء در افلاکیّه است قوله :
" وجعل اجسام هذه الافلاك الرّوحا
لطیفة لیّنة سیّالة مایعة موّاجة رَجراجَة " که متداولا
رَجراج هم استعمال کنند یا ازاشباع فتحهٔ راء ثانی الف
پدیدآمد تا توازن دوکلمه حاصل شود .

(رَجعَت) بمعنی بازگشت نفوس بشریّه باین عال
بعدازموت . ازعقاید شهیرهٔ امامیّه
ومأثور درآثارمرویهٔ ازائمّه خاندان از
پیمبر وخصوصًا درکتاب بیان وآثاراین امربتفصیل میباشد

در لوح خطاب به نصیر است :

" نقطهٔ اولی روح من فی المُلك فداه بمحمّد حسن نجفی که از علمای بزرگ ومشایخ کبیر محسوب بود مرقوم فرموده اند که مضمون آن اینست که بلسان پارسی ملیح مذکور میشود که ما مبعوث فرمودیم علی را ازمرقد او واورا بالواح مبین بسوی تو فرستادیم واگرتوعارف باو میشدی وساجد بین یدی او میگشتی هرآینه بهتر بود ازعبادت هفتاد سنه که عبادت نموده ای وازحرف اوّل تو محمد رسول اللّه را مبعوث میفرمودیم وازحرف ثانی تو حرف ثالث راکه امام حسن باشد ولکن تو ازاین شأن محتجب ماندی وعنایت فرمودیم بآنکه سزاوار بود انتهی حال ملاحظهٔ بزرگی امر را نمائید که چه مقدار عظیم وبزرگ است وآن علی که فرستاده اند نزد شیخ مذکور ملّاعلی بسطامی بوده "

در لوح رئیس است قوله :

(رَجم) " وکان القوم ان یرجموه فی المراصد والاسواق در تقدیر " وکان القوم یکادون " یا " یؤدون " یا " یقرب " یعنی مردم نزدیك بآن بودند وخوش داشتند که ویرا در کمینگاه ها وبازارها سنگسار کنند .

(رَحْبَة) عربی زمین گشاده ومیدانگاهی . در مناجاتی ازغصن اعظم عبد البهاء است :

" واُمَرِّغُ جبینی بتراب رَحْبَةِ فردانیّتك "

پیشانیم را بخاك میدان درگاه تنهائی ویکتائیت میسایم ومیمالم

(رَحی) عربی آسیا . باب الرّحیٰ مرکزی برای بابیان وبهائیان ازعصراوّل در اردستان ضمن آن نام ذکر است .

(رَحِیق) عربی شراب ناب اعلی . در قرآن در وصف خوشی اهل بهشت است :

" یسقون من رحیق المختوم ختامه مسك "

یعنی ازشراب مهرکرده عنبرین نوشانده میشوند " ودر آثار این امر بسبیل تشبیه کثرت استعمال یافت ازآنجمله در کتاب اقدس است :

" فتحنا ختم الرّحیق المختوم باصابع القدرة والاقتدار " ودر لوح نصیر قوله :

" ای نصیر ای عبد من تاللّه الحقّ غلام روحی با رحیق ابهی در فوق کلّ رؤوس الیوم ناظر و واقف " ودر لوحی دیگر قوله :

" جمیع علماء وفقهاء ورجال ارض ذکر رحیق را شنیده اند و همچنین ذکر کوثر وسلسبیل را ولکن در این ایّام که مکلّم طور

برعرش ظهورمستوی و فرات رحمت وسلسبیل بیان وکوثرعرفان ازیمین ویسار جاری ورحیق علم ازقلم رحمن ساری اهل ارض ازآن ممنوع وبی نصیب الاّ من شاء الله "

(رَحیم) صفت از رحمت بمعنی راحم وازاسماء الله شد واشخاص کثیره ازمسلمین بدین نام وبنام عبدالرّحیم مسمّی بودند

وازمؤمنین این امربسیاری که درتاریخ ظ ح ق نامبرده گشتند پرآثار طرف خطاب ونامبرده گردیدند چنانچه در آثار وتوقیعات ضمن لغت حیات وخلیل ذکرآقاسید ابراهیم خلیل تبریزی بنام رحیم ثبت میباشد و درلوحی است قوله :

" وهوالعزیزالعظیم الاعلی فجزاك الله یا رحیم منّا جزاءً حسناً ...... وبعدآنچه ازبأساء وضرّاء وفرح ورضاء که در سبیل الهی به آن عبد دربن امر" الخ ونیز آقاسیّدعبدالرحیم اصفهانی که شرح احوالش درظهورالحق بتفصیل مسطور گردید درالواح بسیارمذکور منها قوله :

" هوالعلیّ الارفع الامنع الاعلی ان یارحیم مرّعلی البلاد کنسائم الرّوح لیجدّد بك هیاکل العباد بطرازالله المهیمن العزیزالقدیر واذا وردتَ ارض الالف (اردستان) فاحضرهم یدی اسمناالّذی سمّیناه بفتح الاعظم ...... ذکرهم بدیه

ما ورد علی نفسی المظلوم وکن من الذّاکرین ایّاك ان لا تزد ولا تنقص وتکلّم بالصّدق الخالص لعلّ یؤثّر قولك فی صدور المقرّبین ویخلّصهم عن حجبات الوهم " الخ ودرضمن فتح نیز ذکراست .

(رَخاء) عربی گشایش وسهولت در زندگانی .
درلوح حکما است :
" انّ بعدکلّ شدّة رخاء "

(رَخیم) عربی صفت بمعنی نرم وخوش وگوارا .
درخطابی درمناجاتی است :
" ربّ اجعل یومهم هذا اسعدالآناء ...... رَخیمة الصّبا "

(رَزِیّة) رَزِیئَة . رُزء . مَرزِئة عربی منقصت ومصیبت بزرگ أرزاء رَزایاء جمع درلوح اتّحاد است :
" مقصود ازحمل این رزایای متواتره " الخ ودرشعرمشهور متنبّی است :

رمانی الدّهربالأرزاء حتّی
فؤادی فی غشاء من نبال

فصرت اذا اصابتنی سهـــام

تکسّرت النّصال علی النّصال

که مرکزعهد ومیثاق بآن تمثّل میکردند .

(رَذاذ) نم باران . درلوح خطاب به میرزا بدیع الله است قولـه :

" ولِلارض الطیّبـة رَذاذاً "

(رَذِیلة) صفت پست وناپسند . رَذائل جمـع درلوح حکما است :

" قل یاقوم دعوا الرّذائل وخذوا الفضائل "

(رِسالة) عربی پیام ونامه وصحیفه . درخطـاب شفاهی غصن اعظم عبدالبهاء بـرای جمعی درمقام توصیف نامه های ابهی است :

" رسالات النّبی للملوك توجد فی احادیث البخاری کلّ واحدة لا تزید عن اربعة اسطر "

(رَسُول ومُرْسَل) عربی بمعنی فرستاده ازخدا . درلـوح رئیس است :

" هذا یوم لواَدرکه محمّد رسول اللّـه لقال قدعرفناك یامقصود المرسلین " ودرلوح به عبدالوهّـاب

اســت :

" انبیاء ومرسلین محض هدایت خلق بصراط مستقیم حــقّ آمده اند " ودرلوحی است :

" وهمچنین درظهور رسول روحی فداه " الخ که مقصـود حضرت نبیّ عربی است ودرمناجاتی درایّام صیام :

" الی ان انتهت الکتب الی البیان والرّسول بالّذی سمّیتـه بعلیّ (حضرت نقطه) "

وازمشاهیرمؤمنین باین امر رسول وعبدالرّسول نامانی رادرتاریخ ظهورالحق شرح احوال داده شد ودرضمن نام بهنمیرنیـز ذکرآقارسول است ولوح فارسی معروف :

" اناالّذی قدکنت مخزونافی قباب الدّنیا ان یارسول اگـر ازسماء شمس معنی پرسی درکسوف حسد مکسوف " الخ .

خطاب بآقا عبدالرّسول (شهید) شهیرقمی است .

(رَشّ) مصدرعربی بمعنی پاشاندن آب ومانند آن . درکتاب اقدس است :

" رُشّ علی الاُمـم " برملل واقـوام بپاشـان .

(رَشْح) دمـة اولاً . ترشیح مصدرعربی بمعنی نم آب زدن وپاشیدن . درلوح رئیـس است :

" قد رشّحنا منه على القبور وهم قيام ينظرون " ود رسورة الذبح است :

" ان یاجمال الاولی رشّح على الممكنات من طمطام فيض فضلك "

(رَشت) شهرمعروف وکرسی حکومت ولایت گیلان درایّام ابهی مرکزی ازمراکز این امر درایران شد ودرالواح و آثار بسیار ذکریافت ازآنجمله ازمرکزعهد ابهی است قوله :

" بدایت این فتنه ازجهلای امّت وعلماء درایران درولایت رشت درماه مارس ۱۹۰۳ که مطابق محرّم ۱۳۲۱ واقع برپا گشت " الخ راجع بفتنهٔ اصفهان ویزد است که تفصیل آن واقعه وکیفیّت آغاز ازرشت درتاریخ ظهورالحق ثبت میباشد.

(رَشك) فارسی غیرت برنعمت وصفت خوب دیگری درلوح معروف بمانکچی است :

" بگوای مردمان تاریکی آز و رشک روشنائی جان رابپوشاند چنانکه ابر روشنائی آفتاب را "

(رَصاص) درلوح خطاب به نصیراست :

" تا آنکه بالاخره جسد منیرمراد رهوا آویختند وبرصاص غل وبغضاء مجروح ساختند " رصاص رصاصة البندقیّه بمعنی گلوله تفنگ

متداول میباشد .

(رَصَد) درمثنوی ابهی است :

" پاك کن این قلبهای پرحسد
نقد کن این قلبهای بی رَصَد "

بمعنی دیدبان گنج وقلب بمعنی سیم و زرمغشوش بمعنی سیم وزرهای ناسرهٔ بی گنجینه و دیدبان.

(رَضا) درلوح رئیس است :

" نسأل الله ان یوفّقك على حبّه ورضائه .... ارضَ بما جَرىٰ من مُبرم القضاء و کن من الصّابرین " ودرمناجاتی است :

" وانت تعلم یامحبوب البهاء ومقصود البهاء انّه ما اراد الّا حبّك ورضائك (شاید اصل نسخه هارَضاء رَضاك بود) "

ومقام رضا مقامی روحانی واخلاقی است ودرآثاراین امر رتبهٔ بس ارجمند دارد حتی درلوح رسالهٔ جواهرالاسرار بعد ازمقام فناء ازماسوی وبقاء بالله ذکرشد . واز الواح شهیره است :

" هذا مدینة الرّضا فادخلوها یاملأ الرّاضین ....
فاعلموا انّ للرّضا مراتب مالا نهایة له وانّا نعلّمکم بمایجری من قلمی وهذا یکفیکم من ملل الاوّلین والآخرین ومن یرید ان

يسلكَ سبُل الرّضا ينبغى له ان يكونَ راضياً عن الله بارئه
فيما قدّرله وعمّا جرى من قلم علىٍّ بالحق وبكلّ ماورد من
عنده على الواح قدس حفيظ وان يكون راضياً عن نفسه وهذا
لم يكن لا حدٍ الاّ بعد انقطاعه عن كلّ من فى السّموات ان كنتم
من العارفين لا نّ الانسان لوترتكب فى نفسه اقل من ذرّ من
الفحشاء لن يرضى عن نفسه وهذا اماشهدناكم بالحق لتكوننّ
من الرّاضين وبان يرتقى الى مقام يكون الشّهد والسّم عنده
سواء ...... لا نّ رضاء العبد عن بارئه لن يثبت الاّ برضائه
عن احبّاءالله " الخ ومشاهيرعظامى بالقاب واسماء اَعلام
ازين ريشه درين امرشهرت يافتند وسيّد محمّد رضا نام
والد اَعلىٰ ضمن علوّ ذكراست و :

حاجى ميرزارضاقلى برادرپدرى ابهى كه ضمن نام داهيه
ذكرى از اواست واوبسال ١٣٠٥ هـ ق بعزم معالجهٔ چشمش
به اروپا وارد شد وبعد ازمعالجه بطهران برگشت و حديث
كساء معروف نزد شيعيان رانظم آورد كه آن رساله بسال
١٣١٥ باقدام ابراهيم خان معين نظام بن محمود بطبع
رسيد وحاجى درطهران بسال ١٣١١ درگذشت ودرنجف
مدفون گشت . خطاب باو درلوحى است قوله :

" هوالله تعالى اگرچه دفترعاشقان ببيان طى نشود ونامهٔ

مشتاقان بقلم امكان نپذيرد " الخ ديگر :

رضاقلى تفرشى راجع باو وهمرهانش درلوحى است قوله:
" اين ارض (عكا) بسيارمضطرب است واين مظلومين مابين
حزبين مبتلا (مسلمين وبابيين) اين معلوم است كه با
هفتاد نفس درسجن اعظم چه وارد شده وميشود تفگرنمادر
نفوسى كه مع نقطه درساعات محبوس بوده اند وهمچنين كه در
طبريّة مع حبيب جمع شدند (مجتمعين درقلعه طبرسى با
حضرت قدّوس) از اشتدّالامر اشتدّوا وارتكبوا ماارتكبوا
كذلك قضى ويقضى انّ ربّك لهوالقائم المقتدر الّذى لا يمنعه
شئى عمّا اراد انّه لهوالعليم الحكيم قد ظهرمانزل فى الالواح
الّتى نزّلت فى العراق وفى ارض السّر وفى اوّل ورودنا
فى السّجن الاعظم (ظهورناعقين ودُعات وانقلابات داخليّه
وبلايا) انّ ربّك لهوالخبير ثمّ اعلم انّ الرضاقبل قلى قد بغى
على الله المقتدرالعزيز " ودرخطابى شفاهى براى جمعى از
دوستان است :

" رضاقلى ازلى ازجمال مبارك چيزى خواست وچون قبول نشد
جميع احبّارا تحريك وافسادكرد بدرجه اى كه خواستند با
غدّاره هجوم كنند وجمال مبارك را العياذ بالله بامكرگرفته از
بالاى خانه بزيراندازند ومن آگاه ازمكرآنها بودم ولى سكوت

وصبرکردم وچون بغایت درجهٔ جسارت رسیدند خدا آنهارا
باشش تن بقتل آورد " ودربیانی دیگراست :
" رضاقلی ازلی سبب درقتل هفت نفرشدکه خود ازآنجمله
است آیاسم پاشی دراجسام بی تأثیرمیشود " الخ وتفصیل
احوال حاجی میرزارضاقلی ومیرزارضاقلی تفرشی وهمرهانش
درظهورالحق شرح وبسط یافت .
ومیرزامحمّدرضا منشادی ملقّب برضی الرّوح درلوح
به آقاسیدعبدالرّحیم اصفهانی درحق اواست :
" وان توجهتَ الی دیاراخری ورأیتَ زین المقرّبین ثمّ رضی
الرّوح ذکّرهما بذکرالله ثمّ انشرهذا اللّوح لهما لیطّلعا بما
وردعلینا من عبادنا الّذین غرّتهم الاسماء (بابیها که فریفتهٔ
نام ازل شدند) " وازالواح خطاب باو است :
" هوالعلیّ الاعلی ذکرالله فی شجرة الفردوس لملأ العالین
ومنطق الحق فی جبروت الامر بعد النّاس الی مناهج الحق
لسالکین " الخ ..
واستاد غلام رضا شیشه گر عارف معروف که مرابطه اش با
بعضی از اجلّه مؤمنین ومساعدتهایش با اینطائفه درتاریخ
ثبت است بسال ۱۳۰۱ درگذشت و :
آقا سید محمّد رضا شهمیرزادی ازمؤمنین ایّام بیان که

سروکار با اصحاب قلعه داشت و بتعلّق مخصوص قدّوسی ممتاز
بود در دورهٔ ابهی ازمبلّغین وبزرگان روحانی این امرشد و
لوح عدل بنام وخطاب باوصدوریافت وافتخاراً بمقام ونام
بقیّة السّیف قلعه طبرسی رسید ودرحق او است قوله الجلیل:
" ان یاقلم الاعلی فابتعث عند الّذی سمّی بالرّضا بعد نبیل
من مظاهرالعدل فی ملکوت الانشاء وانّ عدله ایمانه باللّه
ولا یعادله عدل السّموات والارضین "
وملاّ رضا یزدی درلوحی راجع باواست قوله الجمیل :
" اگرچه یك نفرازدوستان قدری خارج ازحکمت تکلّم نمود ولکن
عفاالله عنه فضلا من عنده " الخ که بیان حبسش در سجن
طهران بسال ۱۳۰۰ هـ ق وتکلّم مذکورش باشهزادگان در
ظهورالحق ثبت است . ودرسفرنامه بغرب خطابی ازمرکز
میثاق درخصوص آقارضا قنّاد شیرازی چنین مسطوراست :
" ذکرصعود حضرت آقارضای قنّاد مهاجر روحی لتربته الفداء
وعلوّ مقام ایشان میفرمودند واینکه من باید خود بارض مقدسه
برسم بدست خود قبرنورانی اوراتعمیرنمایم و زیارت بخوانم "
الخ وخطاب به :
آقا محمّد رضا بیرجندی عنقریب ذکراست ودیگرنام :
حاجی محمّد رضا شهید درعشق آباد ضمن نام عشق آباد

وزیـارت است .

(رِضام) عربی جمع رَضْم تخته سنگ بـــزرگ درلوح سلطان به ناصرالدّین‌شاه است " لوینظر احدٌ فی الذّین نامـوا تحت الرّضـام (که مراد تخته سنگهای موضوعة برقبوراست) وجاوروا الرّغام (بفتح راء بمعنی خاک ومراد خاک قبرمیباشد) هـل یقدرُ ان یمیّزَ رِمَمَ (بکسر راء وشاید هم بضمّ راء جمع رِمّة بکسر یاضمّ راء وشدّ میم بمعنی یک قطعهٔ کهنهٔ پوسیده) جَماجم الملوك عن بَراجِمِ (بندهای انگشتان دست وپا) المَمْلوك " یعنی هرگاه کسی بآنان که زیرلوحه سنگهای بزرگ غنـوده و بجوارخاک آسوده اند بنگرد آیا تواند تکه پوسیده هـای کله هایشـان را ازاستخوانهای بندانگشتان دست وپـای بندگان تمیز دهد ؟

(رَضْراض) عربی سنگ . درلوح به شیخ سلمان است :

" درضراض ساقیة ابن العرب مشی نمودند " الخ ساقیه بمعنی نهرکوچک وابن العرب شیخ محیی الدّین شهیر،ومراد ازاین که برسنگ نهرچه ابن العرب مشی نمودند اینست که بذوق وعرفان وطریق او گرویدند ودر

ترجمه بهامش نسخهٔ خطیّهٔ‌قدیمه ازلوح مذکور ساقیـة نزدیک مشاهده شد .

(رِضْوان) اصلا مصدر بمعنی خوشنودی وپسـند وقبول ودرعرف اسلامی بمعنی جنّت متداول وشایع گردید . درکتاب اقدس است قولـه :

" انّه اراد ان یراکم علی آداب اهل الرّضوان فی ملکوتـه الممتنع المنیـع " ودرکتاب ایقان قولـه :

" هرگز برضوان معرفت ربّ العزّة داخل نشود " ودرکلمـات مکنونه است قولـه :

" ای بندگان من شمـا اشجـار رضوان منید " ودرسـورة القمیص است قوله :

" وعلی باب هذاالرّضوان ملائکةالا مرلموقوفون " ودرلوحی بحرف البقاء که درنام حورثبت است قولـه :

" واخذت کوب الحمراء بیدهاالیمنی لتسقی من رضی بهذاالرّضوان فی جنّـة الرّضوی فسبحان من خلق فسوّی " ومراد رضـوان امرابهی است .

ونام رضـوان دراصطلاح این امر برای باغ معروف خـارج بغداد عَلَم بود که جمال ابهی باعائله درآنجانقل مکـان

داشتند وبرآن عید دوازده روز نیزنام گردید ودرخصوص آن ایّام در لوح حجّ بغداد چنین مذکوراست :

" ایربّ هذا بیتك الّتی فیه هبّت نسمات جودك وعنایتك وفیها تجلّیت فی سرّالسرّ بکلّ مظاهراسمائك ومطالع صفاتك و مااطّلع بذلك احد الّا نفسك العلیم ...... ایربّ هذامقام الّذی کان فیه امرك فی سرّالسرّ وماتحرّك فیه شفتاك علی ما اردت وسرّت فیه وجهك المنیر وکنت فیه فی غیب الغیبو سرّالسرّ بحیث ما عرف نفسك احد من العالمین ای ربّ هذه بیتك الّتی عرّوها بعدك عبادك " الخ ودریکی از آثار بامضاء خادم ۶۶ چنین مسطوراست :

" حبیب روحانی آقامحمّدرضا ابن من فاز وهاجر علیهما بهاء الله ملاحظه فرمایند بسم ربّنا الاقدس الاعظم العلیّ الابهی حمد مقدّس از...... بحرموج زد وعنایت حق جلّ جلاله بکمال اوج ظاهر مخصوص هریك ازاولیاء مذکوربحربیان ظاهروکتاب مبین نازل ازحق تعالی شأنه میطلبیم بقرائتش مؤیّد شوند وبر خدمت امرموفّق انّه هوالقادرالمهیمن المختار دریوم اوّل که جمال قدم برعرش اعظم دربستانی که برضوان نامیده شد مستوی لسان عظمت بسه آیهٔ مبارکه نطق فرمود یکی آنکه سیف درین ظهور مرتفع است وآخرهرنفسی قبل از الف سنة ادّعا

نماید باطل است وسنه سنهٔ کامل است تفسیر وتأویل درین فقره حرام است و ثالث حق جلّ جلاله درآنحین برکلّ اشیاء بکلّ اسماء تجلّی فرمود واین فقره ازبعد نازل ولکن فرمودند این فقره هم با آن سه دریك مقام است وآن اینکه آنچه ازاسامی تلقاء وجه ذکرشود کلّ حیّاً میّتاً بذکرمالك قدم فائزمیشوند طوبی للفائزین "

والواحی که درسنین متمادیهٔ بعد درشأن آن دوازده روزصدور یافت بسیاروکثیری متداول است که درآنروزها تلاوت کرده میشود ازآنجمله خطاب بسید حسن درتفریش قوله :

" هوالعلیّ العالی القیّوم قدارتفع نداء الله عن یمین الرّضوان نداء الّذی یسمعه حقایق کلّ الاشیاء بین الارض والسّماء بانّی اناالله لا اله الّا اناالواحد الوترالاحد انتم یاملاء الارض لا تمنعوا آذانکم عن اصغاء کلمة الله فی هذه الایّام وتوجّهوا الی شطرالقدس بقلب طاهر ممرّد ان اخرجوا من مدینة الوهم والتّقلید ثمّ ادخلوا رضوان التّوحید وانّ هذا ماامرتم به فی کلّ الالواح من لدی الله العالم الفرد الصّمد قدّسوا انفسکم عن حجبات الهوی لتسمعوا نداء الله عن الشّجرة المرتفعة لدی الباب بانّ هذا لجمال السّبحان و سرّالرّحمن قد ظهر علی هیکل الانسان وینطق بماکنز فی البیان من لدن عزیز

مستمدان اشهدوا یاقوم بانّه لا اله الّا هو وانّه لهوالمختار فی کلّ مایشاء ولا یمنعه شئی عمّاخلق بین الارض والسّماء و ینزل الرّحمة علی من یشاء من عباده من غیرحدّ ولاعدّ قل اتت السّماء بدخان الافتتان وغشّت الناس حجاب الإمتحان وبقی الملك یومئذ للّه الّذی بیده ملکوت کلّ الاشیاء وماااتّخذ لنفسه شریکاً ولا ولد قل اصل العرفان فی تلك الایّام هو عرفان اللّه و مظهرنفسه ومن فاز بهما فقد فاز بکلّ الخیر ومن اعرض عنهما انّه لن یذکر عند اللّه ولن یعدّ وهذا عرفان الّذی لن یتغیّر بدوام اللّه ومن ذلك یتغیّر بمشیة اللّه وامره کذلك نطق الورقاء ثمّ اغرّد " الخ ومقداری در ذکرعید رضوان ضمن نام عید ذکراست ونیز نام رضوان درالواح و آثاراین امر لقب شهرنیشابورمیباشد وبرقریه ای نیزدرقرب خونیک بیرجند متعلق ببهائیان اطلاق گردید .

ولقب ورقة الرّضوان درالواح بسیار بخواهردوم جناب ملاحسین بشرویه ونیز بشاهزاده خانم شاعره مسمّاة به شمس جهان ومتخلص به فتنه اطلاق شد ولوح : " هذه ورقة الرّضوان " خطاب بملایحیی درشهمیرزاد میباشد ونیز باغ رضوان واقع در دوکیلومتری شرقی عکا مرتبط باین امر معروف است که درضمن نام رئیس درلوحی نامبرده شد .

(رِعْدَة) عربی بمعنی اضطراب ولرزش . درلوح رئیس است :

" ایربّ قداخذتنارعدة الظّماء " و

درصورت زیارت حاجی ذبیح کاشانی :

" وشربت رحیق الاستقامة فی یوم فیه ارتعدت (لرزید) فرائص الاسماء (یالهای نامها) " مراد آنکه نامداران بیانی مانند میرزایحیی ازل وغیره درجنبش شك واعراض افتادند . ودر مناجاتی درخطابی است :

" ترانی یا الهی خاضعاً خاشعاً ...... مُرتَعِداً (لرزان) من سَخَطِك " .

(رَعن) عربی درلوح سورةالاستقلال است قوله:

" ان ارتقبوا یوم الّذی فیه یأتی اللّه علی غمام العزّ کمااتی بالحق وتقرّ فیه عیون المخلصین وتتغیّر وجوه المشرکین وتنفطرفیه السّماء وتندكّ الرَّعَن " رَعْن کوه کشیدهٔ ممتدّ ودماغهٔ کوه است ومحض تطبیق با اسجاع جمل بفتح عین فرمودند .

(رَغائِب) جمع رَغیبة عربی بمعنی بخششهای فراوان درخطابی دروصف شهداء خراسان است قوله :

" ولم يعاشروا يامحبوبى الشّعوب والقبائل الاّ بكلّ عطـــاء ورغائب " .

(رَغام) عربى خاك ورمل . درلوح سلطـان است :

" لوينظر احدٌ فى الّذين نامواتحـت الرّضام و جاوروالرّغام " الخ که دررضام شرح است .

(رَغَد) عربى گشايش و فراخى وفراوانى . در خطابى ومناجاتى است :

" وتركـوا رَغَدَ العيش والرّخــاء" هرگشايش وآسايش راواگذاشتند .

(رَغماًلاَنفِهِ) درلوح رئيس درشأن فرعون است :

" انّا اظهرناالكليم من بيته رغماًلانفه (بخواركردن بينيش واذلالش) انّا كنّا قادريـن " .

(رُفات) عربى شكسته خورده ومندرس و جثّه ميّت . درلوحى است :

" لا تنظرالى الارض ومن عليها الاّ كَرُفاتٍ اخذتها الارياح من كلّ الجهات " .

(رَفْرَف) مخدّه بالش مسند . درقـرآن دروصف اهل جنّت است :

" متّكئين على رفرف خُضْر وعبقرىّ حسانٌ

ولى دراصطلاح شيخ احسائى " رفرف اخضر" نام ومقـام طبقه اى ازطبقات ومقامات جنان ميباشد . ودرشرح هااست قولـه :

" يرى السّالك فى ارض الرّفرف كلاً مقامه ويشاهد نِعَمَ الآخرة"

ودرصحيفةالعدل درحق شيخ احسائى اين عبارت اسـت قولـه :

" بل آن مستقرّ كرسى وحدت درجنت رفرف بين يدى اللّـه" الخ دركتاب ايقان است قولـه :

" عَلم انقطاع بر رفرف امتناع برافراشته اند" وقولـه :

" زيراكه آنحضرت همیشه حیّ است بحيات الهى ودر رفـرف امتناع قرب وسدرهٔ ارتفاع وصل ساكن " وقوله :

" بر رفرف غنا طايرند" ودر كلمات مكنـونه است قولـه :

" اى پسرحبّ ازتو تارفرف امتناع قرب وسدرهٔ ارتفاع عشـق قدمى فاصله " الخ ودرلوحى است :

" جميع اهل ملاء جنّت اعلى وسكّان رفارف بقامتحيّرگشتنـد "

ودرخطابى است قولـه :

" فو ربّی انّ طیرالرّوح یرفرف فی هواء التّقدیس " بمعنی مرغ روح درهواء تقدیس پرمیزند .

(رفسنجان) شهری معروف و مرکزقدیم بهائی در قسمت کرمان در دورهٔ ابهی تأسیس یافت و اوضاع ورجال و واقعاتش در ظهورالحقّ ثبت است . وآنانی که درآثارغصن اعظم عبدالبهاء طرف خطاب واقع شدند قوله :

" رفسنجان جناب آقااحمد وآقامحمّدعلی آقاابوالقاسم حسن آبادی جناب آقاعلی اکبر جناب آقامحمّد صالح آقا طاهرحسنخان حاجی میرزا محمّد خان کربلائی یوسف آقا میرزامحمّد طبیب آقاسید کاظم محمّد ابراهیم آقاعبدالرّحیم "

وقوله :

" رفسنجان جناب آقامحمّد حسن بن میرعلینقی و آقاحسن اخوی آقامحمّدعلی وابراهیم بن آقامحمّد حسن " ونیز :

" رفسنجان جناب آقامیرزا عبدالله قنّاد " وقوله :

" رفسنجان جناب آقامحمّد نوقی باید درهردمی صد هزار شکرانه نماید که مانند حضرت مسیح اورا بارخی صبیح وملیح درسبیل جانان برآن حیوان سوارنمودند ودرکوچه وبازار گرداندند " الخ .

رَفْع مصدرعربی بمعنی ازجای برداشتن

(رفع) درکتاب اقدس است :

" ورفعناعنه حکم الحدّ فی الکتاب "

وقوله : " قدرُفع حکمُ الجماعة " وقوله :

" کذلك رفع الله حکم دون الطّهارة عن کلّ الاشیاء " ودر برخی ازآثار ذکر " رفع القلم " دربعضی ایّام مهمّه شد چنانچه همین کلمهٔ " رفع القلم " درآثاراسلامیّه درموارد دیگر استعمال گردید مانند :

" رفع القلم عن ثلاثة عن الصّبی حتّی یبلغ والنّائم حتّی یستیقظ والمجنون حتّی یفیق " ونیز :

رفع بمعنی بالا بردن . درلوح رئیس است :

" وقد اظهرناالامر فی البلاد ورفعنا ذکره بین الموحّدین "

ودرکتاب اقدس :

" لعلّ بذلك امرالله ترفعون " وقوله :

" قدصرّح نقطة البیان فی هذه الآیة بارتفاع امری قبل امره "

وقوله :

" سوف یرتفع النّعاق من اکثرالبلدان " وقوله :

" واهل هذا المقام الّذی باسم الله مرفوعا " ونام مرفوع که دراصطلاح بیان برمتوفّی اطلاق میشود اسم

مفعول ازهمین معنی است یعنی مقامش بلند گردیده است .

رُفاعیّ طائفه وطریقتی ازتصوّف منسوب باحمد بن ابی الحسن علیّ رفاعی از اولیاء قرن ششم اسلامی . درلوحی است قوله :

" وهمچنین جمعی هستند برفاعی معروف اند آن نفوس بقول خود درآتش میروند ودراحیان جذبه سیف بریکد یگرمیزنند بشأنی که ناظرچنین گمان میکند که اعضای خود راقطع نموده اند کلّ ذلك حیل ومکر وخدع من عند انفسهم اَلا انّهم من الخاسرین " ودرضمن نام اردستان ذکر رفیعانام است ودرضمن نام امریکا ذکر رفیعاکلیمی مصری مترجم حاجی عبدالکریم طهرانی میباشد ودرنام صعود هم ذکری است .

(رَفوُس) عربی بمعنی لگدزن. درذیل نام کرمان ذکراست .

(رَفِیق) عربی بمعنی مصاحب وهمنشین همراه ومهربان وانباز ودرقرآن اطلاق بر جماعت انبیاء وصلحاء ومقرّبین درگاه الهی گردید قوله :

" ومن یطع اللّه والرّسول فاولئك مع الّذین انعم اللّه من النّبیّن والصّدیقین والشّهداء والصّالحین وحَسُنَ اولئك

رفیقا " وآورده اند که پیمبر درحالت احتضار نگاه کنان بآسمان «اَلرّفیق الاعلی» «اَلرّفیق الاعلی» بتکرارمیفرمود ودرضمن دعاهای اسلامیه است :

" اَلحقنی بالرّفیق الاعلی " یعنی مرابه برترین همنشین بپیوند که بجماعت انبیاء تفسیرشد . ودرلوح خطاب بعبدالوهّاب است قوله :

" تادرحین صعود باکمال تقدیس وتنزیه وانقطاع قصد رفیق اعلی نمایند ...... تاآنکه روحم برفیق اعلی راجع شد " ودرلوح خطاب به رئیس قوله :

" دونفرازبین عباد دراوّل ایّام ورود برفیق اعلی شتافتند " ودر کلمات مکنونه است قوله :

" بابریقی ازامواج بحر رفیق اعلی گذشتند " الخ چنانکه در آیهٔ مذکورهٔ قرآن دو رفیق مفهوم است رفیق ادنیٰ برای اهل نار ورفیق اعلیٰ برای اهل جنّت ومراد آنکه صراحئی ازمی زائل ناموافق طبع بدست گرفته از امواج رفیق اعلی وانهارمن خمرٍ لذّةٍ للشّاربین گذشته ازکف دادند . ودر زیارت مریم قوله :

" فلمّا ارتفعت الی الرّفیق الاعلی کشف اللّه الحجابَ " وبالجمله درآثار این امرچنان است که گویا کلمهٔ رفیق اعلی بمعنی بهشت برین و جهان جاوید معانی اطلاق میشود چنانکه در

یکی ازآثار غصن اعظم عبد البهاء در وفات متوفّئی چنیـــــن مسطوراست قولـه :

" وازضیق خاکدان نجات یافت وبرفیق اعلی شتافت "

(رِق - رِقّیت - رَقیق - اَرَقّ) رِقّ رَقِیق عربی بنده رِقّیت بندگـی درآثری ازغصن اعظم عبد البهاء است:

" انّنی انا عبد البهاء وابن البهـاء و رقیق البهاء " وقولـه :

" مقام این عبد عبودیّت است نه ولایت رقیّت است نه خلافت "

رقیـــق نیز لطیف ونرم و نازك و آبکی . درلوح طب است :

" بادِر بالرّقیق ــــ قبل الغلیظ " که مقابل غلیظ بمعنـــی سخت و درشت میباشد .

اَرَقّ رقیقتر لطیفتر درلوح رئیس است :

" انّهـــا ارقّ من نسیم الصّبــا "

(رَقَبه - رِقاب - رَقیب - مُرتَقِب) رَقَبَه عربی گردن. رِقاب جمع واستعمال بمعنی بنده وبندگان کثرت وشیوع دارد درقـرآن است :

" من قتل مؤمناً فتحریر رقبة مؤمنة " وقولـه :

" والمؤلّفـة قلوبهم وفی الرّقـــاب " ودرکتاب اقدس است قولـه : " من لدن مالك الرّقـــاب "

رَقیـب بمعنی مراقب ونگهبان و بازرس و مُرتَقِب بمعنـی منتظرومترصّد . درلوح رئیس است قولـه :

" انّ ربّك یؤیّـدك فی کلّ الاحوال انّه معك رقیب ...... وبات فیها فی العشیّ مرتقباً فضل ربّـه "

(رَقد - رُقاد - رُقَداء) رَقـد رُقاد مصدربمعنی خوابیدن و افتاده غنودن . درلوح اشرف اسـت قولـه :

" لیقومنّ عن رقدهـــم " ودرلوح به عبد الوهّـــاب :

" قوموا عن رقد الهوی مسـرعین الی اللّه العلیم الحکیـم " و درخطاب معروف به عمّـه است :

" یاعمّتـی الی متی تستغرقی فی الرُّقاد وتضطجعی فی المهاد "

رُقَـداء درکتاب اقدس است قولـه :

" ازکنتـم رقـداء " بمعنی خوابیده ها وظاهر رُقَّداً بشدّ قاف بدون مدّ میباشد وشاید رُقَداء بوزن علماء جمع رَقـــود بفتح راء ویاجمع رُقَدَة بضمّ اوّل وفتح دوّم صیغهٔ مبالغه باشد .

(رَقشاء) عربی مار با خطّ وخال سیاه وسفیـــد وبمثال ابهی درالواح وآثارحضرت میر محمّد حسین امام جمعهٔ اصفهانرابااین نام خواندند که باشیخ محمّد باقرمجتهد اصفهانی سبــــب

شهادت میرزامحمّد حسن ومیرزامحمّد حسین سلطان‌الشّهداء
ومحبوب الشّهداء ازمشاهیربهائیان گردید ولذا لقب وشهرت
وی نزد بهائیان قرارگرفت . درلوح برهان است قوله :
" یاقلم الاعلی دَعْ ذکرالذّئب واذکرالرّقشاء الّتی بظلمها
ناحت الاشیاء وارتعدت فرائص الاولیاء ...... انصفی یا
ایّتها الرّقشاء بایّ جرم لدغت ابناء الرّسول " الخ وقوله :
" ازظهوریك عمل از اعمال رقشاء عبیدالله ثانی ظاهرشده و
ارتکاب کرد آنچه راکه عبیدالله اوّل ازآن اجتناب نمود الالعنة
الله علی القوم الظّالمین " الخ مقصود ازعبیدالله ثانی شیخ
عبیدالله کرد طاغی ومهاجم برسرحدّ ایران است که درقتل و
غارت وغیرهما فجایعی بیش ازعبیدالله زیاد معروف درواقعه
کربلا بعمل آورد وآن جزاء متولد ازجنایت وقساوت مذکورهٔ
امام جمعهٔ اصفهان بود ودرضمن حرف ص نیز شمّه ای دروصف
آن امام جمعه درالواح ثبت میباشد .

(رَقطاء) درلوحی دروصف میرزایحیی ازل است
قوله :
" مثله کمثل الحیّة الرّقطاء تلدغ و
تصیئی " لَدْغ بمعنی گزیدن وصَئی
صدائی مانند جیك جیك مرغ باجوجه هایش ورَقطاء در

مؤنث بمعنی زمینهٔ سفید ودارای نقاط سیاه یابالعکس.
یعنی چون مار بانقش است میگزد وصوت میدهد ودرمصیبت
سلطان الشّهداء وظلم امام جمعه اصفهان است قوله :
" فآه آه انّ الرّقطاء لَدَغ الحبیب " الخ .

(رَقَم) مصدرعربی نوشتن. راقم نویسنده
مرقوم مرقومه رقیمه نوشته‌درادبیات
فارسی وآثارمرکزمیثاق ابهی بسیار
است .

(رُکام) عربی چیز انبوه شده وبر ابراطلاق
میشود که درقرآن است :
" الم تَرَ انّ اللّه یُزجی سحاباً ثمّ
یؤلّف بینه ثمّ یجعله رُکاماً " ودرلوحی است قوله :
" هوالّذی خلق السّموات بامره والارضین بسلطانه وسخّر
الرّکام واخرج الثّمار من الاکمام " الخ اَکْمام جمع
کِمّ بکسراوّل وشدّ ثانی بمعنی غلاف شکوفه وثمراست .

(رِکْز) عربی آواز ضعیف بگوش نرسیدنی .
درلوح سلطان است قوله :
" لایُسمع الیوم منهم ذکرٌ ولا رِکزٌ "

درلوحی است :

(رَکض) " کم من احبّائك یا الهی یرکُضُون فی برّ الشام شوقا للقائك " دربیابان شام بشوق دیدارت میدوند .

(رَکعَة) مصدر بمعنی یکبارخم شدن ودراصطلاح اسلامی هرقسمتی ازصلوة که یك خم شدن دارد . رَکَعات جمع . درکتاب اقدس است : " کُتِبَ علیکم الصّلوةُ تسعُ رَکَعاتٍ " الخ .

(رُکن) عربی مایه وپایه استقرار ونیزجزء اصلی و زاویه و امرعظیم وعزّ وامتناع . اَرکان جمع درلوح رئیس است :

" اسّس ارکان البیت من زبرالبیان (ستون هاوپایه ها) وایضاً :

" لوتقطعون ارکاننا لن یخرج حبّ الله من قلوبنا (اعضاء مهمّه بدن) "

ورکن رابع دراصطلاح شیخیّه کارفرمای عالم انسانی وهستی عصر. درمقالهٔ سیّاح است :

" رکن رابع ومرکز سنوح حقایق دین مبین شمرند " .

(رِماح) جمع رُمح نیزه ها . درلوح به نصیر است :

" اذاً ینطق الرّأس علی الرّماح بان یاملأ الاشباح فاستحیوا عن جمالی " الخ .

(رَمَد - رَماد) رَماد عربی خاکستر . درکلمات مکنونه است :

" ای پسررماد براحت یومی قانع مشو "

رَمَد بهم خوردگی ودرد چشم . درلوح به نصیراست :

" طهّروا رمد عیونکم ثمّ افتحوا بحبّی " .

(رَمز) عربی پوشیده ونهان واشاره وکنایه وصفت.رمز مخزون درآثاراین امرغالبا برمقام الهی اطلاق گردید که ضمن نام سرّ ذکراست .

(رَمس) عربی قبرمساوی باکف زمین ونیزخاك آن درصورت زیارتی است :

" سبحانك اللّهمّ یاالهی اسألك بامرك المبرم واسمك الاعظم وبهذا الرّمس الا طهرأن تقدّرلی " الخ .

(رَمشَة) درخطابی درحقّ زین المقرّبین است قوله :

" فلم یفتر یاالهی رَمشَة عین فی خدمتك

بمعنی بهم گذاشتن چشم .

رَميم عربى كهنهٔ پوسيده . درلوحى

(رَميم - رِمَم) است :

" يا ذبيح قد اَقبل اليك مقصود العالم
ويذكرك بماحىّ به كلُّ عظمٍ رميم " ورِمَم درلوح سلطان :
" هل يقدر احدٌ انْ يميّزَ رِمَمَ جماجم المالك عن بَراجم المملوك"
درضمن رضام ثبت است .

(رُواق) مسقّف مقدّم بر ورود بحجرات خانه
ومدخل بيت . درلوح حج بيت شيراز
است :
" فاحضُر فى رُواق الاوّل تلقاء باب الحرم " الخ .

(روح) عبارات شيخ احسائى درملحقّات شرح
الزّيارة چنين است :
" الرّوح الّتى هى النّفس ويقبضها
ملك الموت وهوالانسان مركّبة من ستّة اشياء مثال وهيولى
وطبعة ونفس و روح وعقل واذا اخذها ملك الموت ارسلها
فى ذلك العالم وتبقى ساهرة لا تنام الى ان ينفخ فى الصّور
فاذا نفخ فى الصّور نفخة الصّعق جذب بنفخته الارواح كلّ روح
الى ثقبها الّذى خرجت منه من الصّور حين نفخ الحياة فى
الدّنيا وفى ذلك الثقب ستّة بيوت يدخل فى الاوّل المثال

وفى الثّانى جوهرالهباء الّذى هوالمادة والهيولى وفى الثّالث
الطبيعة وفى الرّابع النفس وفى الخامس الرّوح وفى السّادس
العقل فتبطل الارواح فاذا نفخ اسرافيل فى الصّورنفخة
البعث رفعت النّفخة العقل حتى دخل فى الرّوح ورفعتهما
حتّى دخلا فى النّفس و رفعت الجميع حتّى دخلت فى المثال
فقامت سويّة وطالت حتّى دخلت الرّوح فى الجسد ومجموع
هذه السّتة ثلاثة منهاهى جسم مجرّد وهومجموع النّفس
والطبيعة والمادة والمثال صورته والعقل روحه وهذا الجسد
اللطيف يلحقه بعض التصفية فى جهة الطبيعة والمادة فيلقى
منها عند النفخة الثّانية الجسم الثانى بالتصفية لانّها بشريّة
برزخيّة لا تلحق بذات المكلّف لانّها من احكام الرتبة كما
انّ الجسد العنصرى من احكام الدّنيا ولوازمها فانّ الجسد
جسدان جسد بشرى عنصرىّ مركّبة من العناصرالاربعة الّتى
تحت فلك القمر وهذا يفنى ويلحق كل شئى الى اصله ويعود الى
عود ممازجة و استهلاك فيعود ماءه الى الماء وهواءه الى الهواء
وناره الى النّار وترابه الى التّراب ولا رجع لانّه كالثوب يلقى
من الشّخص والثّانى جسد اصلىّ من عناصر هورقليا وهوكامن
فى هذاالمحسوس وهومركب الرّوح وهوالباقى فى قبره مترتّب
الوضع كترتيبه فى الشّخص حال حياته مثلاً اجزاء الرّقبة

بين اجزاء الرأس واجزاء الصّدر واجزاء الصّدر بين اجزاء الرّقبه و اجزاء البطن واجزاء البطن بين اجزاء الصّدر واجزاء الرجلين وهكذا الاجزاء فى انفسها مرتبة فاذا كان يوم القيمة الفّ اجزاء هذا الجسد الّذى بدئه اوّل مرّة حتّى يكون بصورته فى الدّنيا ثمّ تتعلّق به الرّوح فيقوم للحساب وهذا الجسد هوالّذى يتألّم ويتنعّم وهوالباقى وبه يدخل الجنّة اوالنّار وان كان له تصفية ثانية للاخرة لانّه ظاهراً من جنس البرزخ وهوجسدك هذا وقشره كثافة وهوالجسد العنصرى الفانى وامّا الرّوح البرزخىّ بين النّفس والعقل قد اختلف العلماء فى معرفة حقيقتها اختلافاً كثيراً ربّماعدّدها بعضهم الى اربعة عشر قولاً واكثر والحقّ انها جسم لطيف مركّب من مادّة وهوالنّورالاصفر وصورة شكلها المعنوى قائم الزّاوية وهى فى الغيبى الانسان كالصّفة فى الوجود الجسمانى شكلاً ورتبةً ولا يُعنى بالجسم الاّ المركّب من مادة وصورة فانّه تلزمه الابعاد الثّلاثة فى كلّ شئى بحسبه وايضاً لها حيّز من نوعها وهو ارض الورق الاخضرولها وقت من نوعها وهوالدّهر فى وقتها ومكانها كفلك الثّوابت المعبّرعنه بالكرسىّ فى زمانه ومكانه والرّوح ليست مفارقة كالعقل بل متعلّقة بالعقل ولها نظرٌ الى الاجسام لفعلها وهى مجرّدة عن المادّة العنصريّة والمدّة الزّمانيه

لا عن مطلق المادّه ومطلق الصّورة كما قال علىّ على مارواه الشيخ عبد الواحد بن محمّد بن عبد الواحد الاسدى فى كتابه الغُرر والدّرر حينما سُئل عن العالم العلوى صورٌ عاليةٌ عن الموادّ عاريةٌ عن القوّة والاستعداد تجلّى لها فاشرقت وطالعها فتلألأت والقى فى هويّتها مثاله فاظهرعنها افعاله " الخ .

ودركتاب ايقان بمواضعى ذكرنفس وروح وعقل وصدر وقلب و فؤاد شد قوله :

" قلب را ازظنونات متعلّقه بسبحات جلال وروح راازتعلّق باسباب ظاهرة " وقوله :

" پس بايد صدر را ازجميع آنچه شنيده شد پاك نمود وقلب را ازهمهٔ تعلّقات مقدّس فرمود " الخ و توان بدينطريق توضيح داد كه تمامت تعبيرات و اصطلاحات مذكورة راجع بمراكز قواى نفس انسانى ميباشد واوحقيقت واحدهٔ جامعه وهويّت انسانيّه است وروح مرتبهٔ تجرّد آن وعقل مرتبهٔ درك وكشف حقايق و صدر مقام وسعت وگشايش ادراك و قلب مركزعواطف ومحبّت ودرك عالم روحانى وفؤاد مرتبهٔ عاليهٔ عواطف وادراكات عاليه است وتفصيلى ازهريك جداجدا ضمن نامهايشان مذكور ميباشد .

روحانىّ درنسبت بروح است . درسفرنامهٔ امريكاازغصن

اعظم عبد البهاء این بیان مسطورمیباشد قوله :

" عالم مادی ظاهری دارد وباطن زیراموجودات مانند سلسله بهم مرتبط است تابروحانیات میرسد وآخرمنتهی بحقایق مجرّده میشود امیدواریم این روابط روحانی روزبروزمحکمتر گردد واین مخابرهٔ قلبی که آنرا بالهام تعبیرنمایند مستمر ماند " الخ ودرآثاراین امر عده ای مسمّی ویاملقّب بروحانی امثال :

شاعرهٔ بشرویه ای وغیرها مذکورند ونیز :

محافل شور بهائی بعنوان روحانی موسوم گردیدند ونیز :

عیسای مسیح درعالم اسلام نظربجهت نوع تولّد معروف ومذکور درقرآن قوله :

" فنفخنا فیها من روحنا " ونظربه محوضت حیات وتعلیماتش بنام روح الله مشهوراست . ودرآثاراین امربسا بکلمهٔ حضرت روح تعبیرگردید چنانچه درلوح برهان است قوله :

" استدلّ به الیهود وافتروا به علی الرّوح " ودرکتاب اقدس قوله :

" والرّوح ینادی من الملکوت هلمّوا وتعالوا یا ابناء الغرور " و درلوح به شیخ نجفی است قوله :

" حضرت خاتم روح ماسواه فداه ومن قبله حضرت الرّوح الی

البدیع الاوّل " الخ ودرخطابی مندرج درنام مریم قوله :

" بعد ازصعود روح وجود بمقام محمود " الخ وازمسمّیان شهیر باین نام :

روح الله شهید پسرورقاء شهید است . ودرلوحی خطاباً له قوله :

" روح الله علیه بهائی ورحمتی وعنایتی هوالسّمیع البصیر طوبی لك انت الّذی فی صغرك اعترفت بکبریاء الله وعظمته طوبی لامّ رضعتك وقامت علی ماینبغی نسأل الله بان یکتب لك من قلمه الاعلی ماینبغی لجوده وکرمه وفضله انّه جواد کریم والحمدلله ربّ العالمین " وباصطلاح شیعیان ایران باظهار شدت تعلق وایمان هنگام ذکرنام امام حسین یاذکرنام صاحب الزّمان موعود بکلمهٔ :

" یا لیتنا کنّا معك فنفوز فوزاً عظیماً " یاجملهٔ : " بابی وامّی " ویا جملهٔ " ارواحنافداه " تکلم میکردند وتدرجاً نسبت بسادات وعلماء دین خصوصا دراوّل مکاتیب " فداك روحی " و " جعلنا الله فداك " میگفتند ودرآثاراین امر اوّلا درآثار بیان مانند شرح سورهٔ بقره نسبت بحجّت غائب " روحی ومن فی ملکوت الامر والخلق فداء " است . ودرتوقیع به محمّد شاه قوله :

" حجّة الله روحی ومن هوفی علم الله فداه ...... حجّت
خداوند صاحب الزّمان روحی وماهوفی علم ربّی فداتربت
محضرقدسه " ودرتوقیع بحاجی میرزاآقاسی درحقّ
حضرت پیمبر " روحی ومَن فی ملکوت الامروالخلق فداه " است
ودرلوحی راجع بمقام نقطه است قوله :
" آنچه نقطۀ اولی رون ماسواه فداه بآن امرفرمودند " الخ
ومتدرجا نسبت بمقامات مقدّسهٔ بزرگواران ودرآغازمکاتیب برای
اظهار ادب نسبت بیکدیگر بمبالغه وتأکید معمول شد و
ملاحظهٔ نظائر بیانات منقوله ضمن نام بدیع واشرخادم ضمن نام
آقادرین قسمت از آداب کافی است . ودرقرآن است :
" تنزّل الرّوح " و " الرّوح فیها باذن ربّهم " وتفسیری
ازآثارنقطه برای آن درضمن نام قدرثبت میباشد . ودرتوقیعی
دراثناء سفرمکه خطابا لوالدة است قوله :
" تنزّل الرّوح فی کلّ حین علی قلبی لیتلوا کتاب ربّك فی
مایشاء بلسان عربیّ فصیح " که ظاهردرروح القدس وفرشته
والهام میباشد . ونیز کتاب الرّوح ازآثارباب اعظم
دراثناء سفر مذکورصادرشده درتوقیعی درشأن آن است
قوله :
" واعمل کتاب الرّوح فانّه اعظم الکتب ثمّ بلّغ الی کلّ العلماء

ان فرغت ولا تغفل من هذا الامر " ونیز قوله :
" کتاب العدل سبعمأة سورة ثمّ شاهد نورالله فی آیاتها "
وازحضرت بهاءالله درلوح خطاب به نصیراست قوله :
" فیاروحاً لمن یتوجّه الیه بقلبه ویستظلّ فی ظلّه " ودرلوح
رئیس است قوله :
" الرّوح لك ولمن آنس بك " الخ ونیز قوله :
" یاروحاً لمن شرب حُمیّا المعانی " الخ ونیزدرلوح بشارات
است قوله :
" بشارت دوّم اذن داده شد احزاب عالم بایکدیگربروح
وریحان معاشرت نمایند عاشروا یاقوم مع الادیان کلّها
بالرّوح والرّیحان کذلك اشرق نیّرالاذن والارادة من افق
سماء امر ربّ العالمین " یعنی باهمهٔ ملل وادیان وطوائف
باحیأت روحانی وگشایش وشادمانی بصفت اهل جنّت
معاشرت کنند ومرادازمعاشرت باادیان مانند " فاسئل القریة"
مذکوردرقرآن معاشرت با متدیّنین است وکلمهٔ مع زائد واشاره
باین میباشدکه ازکلمهٔ ادیان اهل آنها اراده شد ویاآنکه
مفعول عاشروا مقدّرومعلوم یعنی عاشروا الاقوام والملل مع
تدیّنهم بالادیان المتخالفة " .

(روزنامه)

فارسی ومتداولاً همان جریدهٔ معروف درعرف عربی است وفیما بین بهائیان شرق وغرب روزنامه های بسیار دائر گشت وازمرکزمیثاق درخطابی راجع باصل آن چنین مسطور است :

" اگرچنانچه ممکن باشد که نسبت هر روزنامه از امرمنقطع گردد که مردم بدانند مارا ابداً با روزنامه تعلّقی نه ودرتقاریر تعلّقی بافکارماندارند بسیارخوب بود کاربجائی رسیده که من اسم روزنامه نمیخواهم بشنوم ازبسکه درمشکلات افتاده اموحال آنکه ابداً تعلّقی باین امورندارم احبّاء درهندوستان خواستند روزنامه تأسیس نمایند منع نمودم درقفقاز خواستند تأسیس نمایند منع نمودم ولی درطهران متحیّرم زیرا اگرمنع نمایم شاید نپذیرند والاّ حکماً منع مینمودم وظیفهٔ ما ترویج نورمبین است یعنی آنچه سبب حصول کمالات وفضائل عالم انسانی وراحت و آسایش عالم وجود است بآن تشبّث کنیم نه بافکارواذکاری که بهیچوجه درمشرق ثمری ندارد علی الخصوص که ماتعلّقی بآن نداریم مارا روش مسلکی دیگر حال اگرنفسی ازاحبّا بخواهد درامورسیاسیّه درمنزل خویش یامحفل دیگران مذاکره بکند اوّل بهتراست نسبت خود را ازین امرقطع نماید وجمیع بدانند

که تعلّق باین امرندارد خود میداند والاّ عاقبت سبب مضرّت عمومی گردد یعنی مسلك روحانی مارابهم زند واحبّاء را مشغول باقوالی نماید که سبب تدنّی ومحرومی آنان گردد "

(روس)

نام ملّت و دولت وکشور معروف که روابط آن با امر بدیع درایّام حضرت بهاءالله وبعد ونیز روابط نمایندگانشان درایران درالواح وآثار وبتفصیل درظهورالحقّ ثبت است . درلوح خطاب بامپراطوراست قوله :

" یا ملك الرّوس ...... قد نصرنی احد سفرائك اذ کنت فی سجن الطّاء تحت السّلاسل والاغلال " الخ اشاره بواقعه ۱۲۶۸ درطهران است که مفصّلا درتاریخ ذکرمیباشد .

(روشنکوه)

دامنهٔ کوه بقرب ساری مازندران تقریباً ۲۴ خانوار بهائی درآنجاساکن اند که اصلاً درشعبه مغارهٔ کوه کلکناربودند واهالی آنهارابیرون نمودند . اعرف واسبقشان شیخ حسن معروف کلکناری فارغ التحصیل درعراق عرب وازعلماء بیان بود وآثار والواح بسیاراز دورهٔ بیان ودورهٔ ابهی درترکه اثرباقی بود درحدود سال ۱۳۰۰ هـ ق بعراق عرب رفته آنجا درگذشت دیگرازمعاریف بهائیان کلکنارآقا شفیع آقابود .

(رَوْضَة) عربی باغ وبستان وچمن ومرغزار و
درقرآن بر بهشت اطلاق شد و.
"روضهٔ مقدّسه" درعرف مسلمانان
قبرالنبیّ است .
و روضه درعرف اهل بها نام محلّ استقرارهیکل حضرت
بهاءالله است که غصن اعظم عبدالبهاء برقرارکرده وباین نام
خواندند وذکری ازآن ذیل نام قصرمیباشد .

(رُوع) عربی قلب وعقل وذهن . درلوحی در
شأن بدیع شهید است :
"قد نفخنا فی رُوع احدٍ من عبادنا
روحَ القوّة والقدرة وارسلناه الیه ".
خطاب کتاب اقدس قوله :

(رُوم) "یامعشرالرّوم انّا نسمع فیکم صوت
البوم" الخ بعثمانیان است وباعتبار
مرکزیّت دراسلام که قبلاً مرکز روم بود بدین نام شهرت داشتند
ودرضمن بیان حرف الف و نیز نام رئیس ذکری ثبت است
ودرقرآن است قوله :
"الم غُلبت الرّوم فی ادنی الارض وهم من بعد غلبهم سیغلبون"
که راجع بمحاربات جاریهٔ فیمابین دولت روم شرقی بادولت

ایران میباشد . ودرلوحی است قوله :
"دیگرازآیهٔ مبارکهٔ الم غلبت الرّوم سؤال نموده بودید درین
مقام ذکری ازسلطان مذکورازقبل نازل تفحّص لِتجدَ وتکونَ مِن
العارفین ولکن به غصن اعظم امر فرمودیم مجدداً این آیهٔ
مبارکه راتفسیرنماید وارسال دارد" الخ

(رؤیاء) درضمن نام بقره رؤیائی ازباب اعظم
ثبت است . ولوح رؤیاء ازالواح
شهیرهٔ ابهی است قوله :
"بسم الله الّذی ینزّل الآیات بالحقّ وکلٌّ کان عنه محروما
ونستعین بربّنا العلیّ الاعلی فسبحانك اللّهم یاالهی اذکرك
حین الّذی استشرق شمس الوهیتك ...... فطلعت حوریّة
الّتی فی ازل الازال فی سرادق القدس ...... فاعبروالی
ان کنتم لرؤیاالرّوح تعبرون" ودرلوحی دیگرقوله :
"بسمه المفرّد علی الافنان ان یااسمی اناستمع ندائی من
حول عرشی ...... انّا کنّا مستویًا علی العرش دخلت ورقة
النّوراء اللّابسة ثیاباً رفیعةً بیضاء ...... تعالی الله موجدها
لم تری عین بمثلها" الخ وتفصیل مقام رویا در ادیان وفلسفه‌های
روحانی وامرجدید درکتاب امروخلق ثبت است . فردوسی
گفته :

نگر خواب را سرسری نشمری   یکی پایه دانش زپیغمبری

(رُؤیة) در توقیع شرح هاء در بیان رؤیةالله تعالی است قوله :

" کما اشار الصّادق ع وحین قال الست بربّکم فی قوله نفسه عزّ ذکره وحین سئل عن رؤیة الله فی دار الآخرة فقال بل یروه المؤمنون قبل یوم القیامة قال فکیف ذلك قال ع حین قال الست بربّکم ثمّ کشف الغطاء قال اولست تراه فی وقتك هذه ...... کما ادّب محمّد کلّ النّاس بقوله اللّهم ارنی حقایق الاشیاء کما هی " الخ ودر ضمن نام بغداد ذکری از رویت است .

(رَهَبَة - رَهابین) رَهَبة جمع راهب دیرنشین زاهد مسیحی . درلوح بشارات است :

" بشارت هفتم اعمال حضرات رهبه وخوریهای ملت حضرت روح " الخ .

رَهابین جمع رهبان بمعنی راهب است . درمقاله سیّاح است :

" اقتدار رؤساء دین و رهابین درجمیع اقطاع مکمّل بود "

(رِیاسة - رَئیس) در آثار والواح ابهی ناصرالدّینشاه بعنوان رئیس یارئیس العجم مذکور

است ازآنجمله درلوحی قوله الاعلی :

" ای طبیب قبل از ارسال بدیع حجّت الهی براهل آندیار کامل وبالغ نشد چه که رئیس از تفصیل بتمامه مطّلع نبوده " که مراد از آندیار ایران و رئیس ناصرالدّینشاه است که لوح معروف را باامیرزابزرگ بدیع برایش ارسال داشتند . ودرلوح مشهور رئیس قوله الاعلی :

" واتّحدت مع رئیس العجم " نیز مراد اواست و درلوحی قوله الاعلی :

" قل یاملاء الارض تفکّروا فیمانزّلنافی اللّوح لرئیسکم بان یجمعنا وعلماء العصر " الخ که ضمن نام سحاب ثبت میباشد ونیز درلوحی دیگر قوله الاعلی :

" هذا کتاب من لدنّا الی الّذی فاز بانوار الایمان ...... مَن شرب هذا الرّحیق لایخوّفه ظلم الّذین ظلموا ولا شوکة رئیس المشرکین یراه احقرمن النملة انّ ربّك لهوالقویّ ذوالقوّة المتین " هم اومراد میباشد ودرضمن نام سجن وسلطان هم ذکر است ونیز دربرخی از آثار والواح سلطان عبدالعزیز پادشاه عثمانی بعنوان رئیس ذکرگردید ازآنجمله مخاطب درلوح :

" یارئیس اسمع نداءالله الملك المهیمن القیّوم " الخ که ورود حاجی محمّد اسمعیل ذبیح کاشانی باهمراهانش بادرنه

درحال مقدمات نفی آنحضرت واصحاب مشروح است وقولـــه
الاعلی : " ذکّـرعليّاً " اشارهٔ بحاجی میرزاعلی اکبرنراقی است و
این لوح بعداز خروج از ادرنه و نزول بشاطی گالی بولـــی
صادرشد اومیباشد . ودرآن ضمن است قوله الاعـزّ :
" واتّحدتَ مع رئيس العجم (ناصرالدينشاه) فی ضرّی " وخطاب
" يارئيس قد تجلّينا عليك مرة فی جبل التّيناء واخری فی الزّيتاء
وفی هذه البقعة المباركة " اشاره بتجلی روح ولایتی سبحانـــی
ازمقام ابهی سابقاً ونیز لاحقاً درهمین جاست چنانکـــه در
لوح مشهور به شیخ محمّد باقرمجتهد اصفهانی ذکرفرمودنـــد
قوله الاعلـی :
" اغـرّتك الرّياسة ان اقرء ماانزله اللّه للرّئيس الاعظـــم
ملك الرّوم الّذی حبسنی فی هذا الحصن المتين لتطلع ماعنـــد
المظلوم من لدی اللّه الواحد الفرد الخبير " ودرلوحی دیگـــر
قوله الاعلـی :
" ان الرّئيس اراد ذلّتی وضرّی وسجنی ولكن اللّه اخذه بسلطان
من عنده انّه لهو المقتدر القدير قد ظهرمانزل فی لوح الرّئيـــس
انّ ربّك يفعل مايشاء ويحكم مايريد انّـا اخرجنا من السّجـــن
بقدرةٍ من عندنا رغماً لانفه ثمّ رجعنااليه انّ ربّك لهـــو
العليم الخبير ای کریم جمال قدم بسجن انس گرفته گاهـــی

قصـر و گاهی رضـوان موطئ قدم حضرت رحمن واقع شد ولکن
درهرحال رجوع بسجن رااختیارفرمود " الخ ودرلوحی خطاب
به ذبیح مذکوراست :
" ان اذكر ان انزل الرّحمن لك ماسمّی بلوح الرّئيس وانـزل
فيه ماكان مكنوناً فی علمه المهيمن علی الآفاق لعمراللّه قد ظهر
كلّ مانزل من قلمی الاعلی ان اقرء وقل لك الحمد يامنزل الآيات "
ونیز دراثری بعنوان خ ادم ٦٦ است قولـه :
" بنام دوست بی نام ونشان نفحات محبوب نزد محبّين محبوب
لذا ارسلناها بهذه الكلمات العاليات وفوحات حبّ قاصدين
لدی العرش مطلوب هذا ماشهد به منزل الآيات الحمد للّـه
که ابواب ظاهره هم مفتوح است ونفحات ازشطرش درهبوب
ومرور نسأل اللّه بان يعذّب الّذين حالوا بيننا وبينكم كمـا
عذّب الّذين كانوا من قبل انّه لهو المقتدر القدير مکتوبی کـه
احبای ارض الف ارسال داشتند لدی الوجه حاضر وازاخبـار
جدیده استفسارنموده بودید این ایّام چنین مذکورشد کـه
رئیس مدینهٔ کبیره استماع نمود که نعلی ازحضرت رسول روح مـا
سواه فداه در دیاربکر نزد شخصی ازاشراف موجوداست لذا
صدرالحکم من الدّولة باحضاره وشخص مذکورمع نعل رســول
بشاطئ بحراسود واصل وبعد مخصوصاً ازمدینهٔ کبیره سفائـن

متمدّده باستقبال فرستادند که امانت راحمل نمایند وعند
تقرّب بمدینهٔ کبیره زوارق متمددهٔ اخری فرستادند وشخص
حامل را مع امانت در زورق منزل داده توجّه بمدینه نمودند
وحین وصول بشاطئ بحرصدراعظم وجمیع وکلاء ووزراء به
استقبال آمده ومنتظربودند بعداز ورود صدراعظم تقرّب
جستند وامانت رااخذ نمود ودرکالسکهٔ بسیارممتاز گذارد و
حامل امانت خلف کالسکه براسب بسیارممتاز راکب وخلف او
جمیع وزراء و وکلاء توجّه بمحل مخصوصی که معین شده بود
نمودند و ازیمین ویسار گالسکه جمعی ازعلماء مع قماقم بخورش
مینمودند وبتهلیل وتکبیرناطق تا آنکه بمقام معلوم وارد شدند
وبعداز ورود رئیس وسائر ناس تا سه یوم فوجاً فوجاً بزیارت
فائز حال جای تفکّر وتنبّه است مشاهده نمائید که به فرع
چگونه متشبّث واز اصل غافل لم یزل چنین بوده وچنین خواهد
بود چنانچه دراین ایّام احدی اعتناء آن اسراء الله نداشته
وندارد ولکن عنقریب بذکر جزئیات ماورد علیکم ناطق خواهند
شد زیاده ازاین تفصیل دراین مقام جائز نه دوستان راتکبیر
برسانید والحمدلله اوّلاً وآخراً " ودرلوح بهٔ شیخ نجفی
اصفهانی است قوله الاعلی :
" چنانچه درکتاب اقدس والواح حضرات ملوك ولوح رئیس و

لوح فؤاد ازقلم اعلی اکثر اموری که درارض واقع ازقبل جاری
گشته " ودرلوح دیگراست قوله الاعلی :
" در رئیس دوّم ازقبل وطائفان حولش تفکّرنما قد اخذهم الله
اخذ عزیزٍ مقتدرچه که من غیرجهت آل الله رابسجن اعظم
فرستاد " وامّا لوح معروف قوله الاعلی :
" هوالمالك بالاستحقاق قلم اعلی میفرماید ای نفسی که خود را
اعلی الخلق دیده ای " الخ خطاب بصدراعظم عثمانی عالی
پاشااست ودرسجن اعظم عکّاء صدوریافت که ذکروفات دونفر
معیّن متوفّی درسجن نمودند وتفصیلی ازآن درضمن نام علوّ
وفؤاد ثبت میباشد وازغصن اعظم عبدالبهاء خطاب بمیرز
فضل الله خان بنان شیرازی است قوله العزیز :
" سؤال از رئیس که درآیهٔ مبارکه مذکوراست نموده بودید این
رئیس عالی پاشااست که سبب نقل ازعراق بحدود ایغلاق و از
آنجا بسجن عکّاشد " ورئیس درکتاب اقدس قوله :
" قد ظهرسرّ التنکیس لرمزالرّئیس " که ضمن نام نکس وتنکیس
بتفصیل ذکرمیباشد مراد رئیس الطّائفه وعقیدة الشیعه حط
سلسلة الولایة صاحب الامر منتظرموعود میباشد " ونیزدرلوحی
خطاب به نصیراست قوله الاعلی :
" باری بهیچ رئیسی تمسّك مجو وبهیچ عمامه وعصائی ازفیوض

سحاب ابهی ممنوع مشو " وبفارسی رأس بمعنی راه وجاده

(رِیاضة) عربی . درلوح طب است :

" نعم الرّیاضة علی الخلاءٔ " ورزش در حال خلاء معده نیک است .. ودرکتاب اقدس :

" کم من عبد اعتزل فی جزائرالهند ومنع عن نفسه ما احلّه الله وحمل الرّیاضات والمشقّات ولم یذکر عند الله منزل الآیات "

منظور نهی از عزلت وتحمّل اعمال شاقّه وریاضات مشهوره مرتاضین هندوان و امثال آنان است .

(رَیّان) عربی درمذکّر ریّا درمؤنّث بمعنی سیرآب و پرشیره وپرعصارة . درخطاب معروف حضرت عبدالبهاء به عمّه است :

" واجعلها ریّانة بمیاه الجود " ظاهردرجمله استعمال ریّا است ولی طبق مستعمل درعرف فرمودند . ودرخطاب وصایای عهد است :

" اوّل غصن مبارك خضل نضر ریّان " بمعنی شاداب.

(رِین) " نام نهری واقع درمنتهای شمال شرقی فرانسه که درخاك آلمان وبلژیك میگذرد . درکتاب اقدس خطاب

بآن حدود است :

" یاشواطئ نهرالرّین قدرأیناك مغطّاةً بالدّماء " راجع بمحاربهٔ سال ۱۸۷۰ میلادی بین فرانسه وآلمان واخبار از وقوع محاربهٔ دیگرکه منجر بشکست آلمان شود مینماید ودرضمن نام ناپلئون ذکراست .

حرف - (ز)

(ز) زِ و ارض الزّاء درآثاراین امراشارة و شهرت شهرزنجان است که منفردا مذکورمیباشد . درلوحی است :

" طوبی یا ارض الزّاء بما استشهد فیك اولیاء الله واصفیاؤه الّذین بهم ظهر حکم الوفاء " الخ ونیز : زاء زَوّ زوا رمز از زوارهٔ اصفهان است که ضمن آن نام درج میباشد ونیز :

اسم اللّه زاء زین المقرّبین است که درنام زین مذکور میباشد قوله :

" فی جواب ماسأله اسم اللّه زاء فی حکم الرّباء هوالابهی اینکه سؤال از منافع وربح ذهب وفضّه شده بود چندسنه قبل مخصوص اسم اللّه زین المقرّبین علیه بهاءاللّه الابهی این بیان ازملکوت رحمن ظاهر " الخ

(زاد) عربی خوراک آذوقه وتوشهٔ سفر درخطابی است :

" جناب اسم الله آنچه مرقوم نموده بودند ملاحظه گردید زاد اخروی وتوشهٔ راه ملکوت الهی طلب گردیده درنزد آنجناب واضح است که الیوم زاد وتوشه ثبوت ورسوخ دادن نفوس ضعیفه است برعهد ومیثاق ونشر نفحات اله وصون حصن امرالله و حفظ معالم دین الله "

(زاکُون) متداول الاستعمال درعرف عربی و فارسی بمعنی قانون. دررسالهٔ سیاسیّه است :

" زاکون ممالک اروپ فی الحقیقة نتایج افکارچند هزارسال علمای نظام وقانون است "

(زاوَه) قریه ای تقریبا درسه فرسنگی شرق تربت حیدریّه که درسنین ابهی مرکزی درامربهائی و رجالی داشت که در الواح و آثار مذکورند .

(زائِر) عربی اسم فاعل زَوْر زیارة و آنکه بقصد دیدار وزیارت اشخاص واماکن مقدّسه روان است واطلاق نام زائر

درحق آنانکه بعکا وحیفا وغیرهما برای زیارت میرفتند شایع بود . درلوح رئیس است قوله :

" لك الحمد علی ما اریتنی جمالك و جعلتنی من الزّائرین" الخ

زائر اسم فاعل زَأَر بمعنی غرّیدن. درخطابی ومناجاتی درحق بهائیان است :

" اللّهم اجعلهم طیوراً صادحةً فی الرّیاض واسوداً زائرةً فی الفیاض "

(زائِف) عربی پول قلب اسم فاعل از زَیْف .

(زَبانیة) عربی شرطه ها پلیس‌ها مأمورین انتظامی مفردش زِبْنِیَة درکتاب اقدس است :

" الی ان اخذته زبانیة العذاب" ودرلوح به شیخ سلمان است :

" فسوف یأخذهم زبانیة القهر "

(زَبَرْجَد) مستعمل درعربی وفارسی نام سنگ با ارزش معروف که اشهر انواعش سبز رنگ میباشد ودرآثاراین امربسبیل تشبیه تکرارذکریافت ازآنجمله درلوحی بحرف البقااست

قوله :

" ثمّ بعد ذلك اخرجت عن خلف شعرها لوحاً من الزّبرجد الخضراء " الخ ودرلوحی دیگر قوله :

" درالواح زبرجديّه ازقلم سلطان احديّه نصرت امرحکمت وبيان مرقوم شده بآن ناظرباشيد " ودرکلمات مکنونه است :

" قسم بجمالم که در الواح زبرجدی ازقلم اعلی جميع اعمال شما ثبت گشته " الخ ودرلوح حکماء درحق سقراط ضمن وصف حال بلينوس حکيم است :

" ثمّ اذکر ماتکلّم به بلينوس الّذی عرف ماذکره ابوالحکمة من اسرارالخليقة فی الواحه الزّبرجديّه " ومقصود از آنهمه آثار مخصوصةً بدين نام يامنقوش برزبرجد نيست بلکه مراد تجليل وتشبيه آنها در درخشندگی وجلب توجّه بزبرجد ميباشد .

(زِبْل) عربی سرگين درلوح به سلمان است:

" شکر بطوطی دادند وزبل بجُعَل "

(زَبُور - زُبُر) عربی و درقرآن کتاب حکيم وکتب و صحائف محکمة . درکتاب اقدس است:

هذه حدود الله الّتی رُقمت من القلم الاعلی فی الزّبر والالواح " ودرلوح رئيس است :

" اُسِّسَ ارکانُ البَيْتِ من زُبُرالبيان "

(زُجاجة) عربی شيشه . درقرآن است :

" المصباح فی زجاجةٍ الزّجاجة کانّها کوکب درّی " درلوح به حاجی محمّدکريمخان است :

" وکذلك نشهد انّ کلّ حرف منها لزجاجة فيها اضاء سراج العلم والحکمة ولکن ما استضاء منه احد " ودرلوح بسلمان است :

" درشمس ملاحظه نماکه بيك تجلّی درمرايا و زجاجات تجلّی مينمايد ولکن درهرزجاجی بلون او دراو جلوه مينمايد "
درلوح رئيس است :

(زَحَفَ) " زحف النّاس حول البيت وبکی علينا الاسلام والنّصاری " مردم اطراف خانه هجوم کردند .

(زُخْرُف - مزخرف) زخرف عربی زر زخارف جمع . درکتاب عهدی است :

" اگر افق اعلی از زخرف دنيا خالی است " الخ ودرلوح به سلمان است :

" برای جلب زخارف از ناس " الخ .

مزخرف زرکشيدهٔ زرق وبرق دادهٔ ظاهرفريب . درلـــوح

به صدر دولت عثمانی است :

« وباشیاء مزخرفهٔ دنیای دنیّه ازحق ممنوع نگردند »

(زَرابِیّ) عربی جمع زَرْبِیّ بمعنی پشتی ومسند درکتاب اقدس است :

« وطُوِیت زرابیّ الافراح » مسندهای شادمانی درهم پیچیده وبرداشته شد . کنایه ازحلول اجل ومرگ میباشد .

(زَرْدُشْتیان) زردشتیان ایران متدرّجابعدهٔ کثیر درپیروان این امرمنسلك گردیدند وهوشیدر وبهرام دین آور راشناختند وازبهائیان اولیّه شان دریزد شاهپور، استادجوانمرد پورشیرمرد، کیخسرو خداداد، دینیارکلانتر و مهربان‌کاوس بودند . وازاهل قریهٔ مریم آباد ملّا بهرام بهمن، رستم خرسند، نوشیروان خرسند، مهربان رستم، مهربان بهمان، رشید ماهیار، سروش خرسند، کیومرث بهمن، خداداد رستم، وذکری از زردشت وملّا بهرام ضمن نام بهرام ورستم است .

(زَرْقاء) عربی مؤنّث اَزْرَق بمعنی کبود . زرقاء الیمامه زنی مشهوربه تیز چشمی ودوربینی دریمامه بود .

درلوح به حاجی محمّدکریمخان است قوله :

« کمایُضْرَبُ بزرقاء الیمامه فی حدّة البصر » ونیز :

زرقاء نام وشهرت شراب گردید درلوح مذکوراست :

« کم من بیت ارتفع فی العشیّ فیه القهقهة وشَدْو الزّرقاء وفی الاشراق نحیب البکاء » الخ . شَدْو مصدر بمعنی میگساری است یعنی چه بساخانه هاکه شبانگاهان درآنها آواز خنده ومیگساری بلند بود وصبحگاهان فغان گریه درآن برخاست .

(زَعْفَران) درلوح حکماء است : « علی ارض الزّعفران » مراد محض اعتبارلون صفراء و رنگ زرد است که دررموز مصطلحهٔ شیخ احسائی هریك از الوان سبعة متعلّق بعالمی از عوالم هفتگانه وجود میباشد چنانچه بیضاء عالم مشیّت صفراء عالم اراده حمراء عالم قضاء الخ ونیز تلویح بقائن ارض الزّعفران وطن آقامحمّد قائینی نبیل اکبر فاضل شهیرمخاطب این لوح دارد . ودرکتاب شرح الزّیارهٔ شیخ مذکور وصف جنّت واهل جنّت است :

« فقیل اوّل مقام لهم مقام الرّفرف الاخضر ثم ینتقلون منه الی مقام الکثیب الاحمر وارض الزّعفران » الخ که ضمن نام رضوا

ثبت میباشد .

(زَفْرَة) عربی تنفّس ممتدّ رقیق . زَفَرات جمع
در لوحی است :
" انّ اصحاب الشّمال فی زفرةٍ وشهیق "
ودر از کارصلوة است :
" تری عبراتی وزفراتی " وشهیق صدای معزوج باگریه است.

(زَقّوم) عربی گیاهی دربیابان عربستان با شکوفه مانند یاسمین. درقرآن است :
" انّ شجرة الزّقوم طعام الاثیم "
ودرخطابی است :
" حنظل وزقّوم بتعلیم و تربیت شجرهٔ مبارکه نگردد " .

(زُلال) عربی آب صاف خوشگوارخوشگذار. در کتاب اقدس است :
" ایّاکم ان تمنعکم سبحات الجلال عن زلال هذا السّلسال " ودرکلمات مکنونه :
" یابن الانسان اصعد الی سمائی لکی تری وصالی لتشرب من زلال خمرلا مثال " ودرسورهٔ رئیس :
" وُعلِّلَ من زلال هذا الخمر "

(زُلزال) مصدرعربی بمعنی لرز واضطراب وزمین لرزه ودرترس وهراس ومحنت استعمال میشود . درلوح رئیس است : " ویظهرالزّلزال " .

(زُلَیخا) نام زن عزیز مصر درآثارمسلمین وقصّهٔ مشهوریوسف معروف میباشد . درلوح به حاجی محمّد کریمخان است :
" وهمچنین درحکایت زلیخا که میفرماید واستغفری لذنبک انّك كنت من الخاطئین اعتراض نمودند " .

(زَماجِیر) عربی جمع زَمْجَرَة بمعنی فریاد وفغان گروه انبوه . درلوحی است :
" ایّاکم ان یحجبکم زماجیراهل النّفاق "
ونیز :
" طوبی ازبرای نفوسی که زماجیرقوم ایشانرا ازحق منع ننموده "

(زمان) نام قُبّة الزّمان درکتب وآثارتکرارذکر یافت و درکتاب شرح القصیدهٔ حاجی سیّد کاظم رشتی درشرح وحلّ رمز آن چنین مسطوراست :
" ثمّ انّ هناقبّةٌ اخریٰ وهی قبّة بلمیان بن جور وتسمّی ایضا

بقبّة الزّمان وهذه القبّة لها ظاهر ولها باطن وامّا ظاهرها
فانّي اروى عن مولاى وسيّدى وشيخي واستادي وسنادى و
عمادى اعلى اللّه مقامه و رفع في الدّارين اعلامه انّ بلعيان
بن جوركان حكيماً من الحكماء الكاملين ذو باع طويل في العلم
ورسوخ في اليقين فكان في عهد نبي اللّه صلى اللّه عليه نوح فلمّا
سمع بالطّوفان وانّ نوحا دعا على قومه ووعده اللّه بان يهلكهم
بالطّوفان فقال السّلطان ما الحيلة فقال انّي ابن قبّة بالارصاد
والعزائم واحكمها بالاسماء وبالرّوحانيات و امزج بين العلويات
والسفليّات و ارتّب تلك القبّة المحيطة بالبلدة ترتيباً طبيعياً
لا يدخل فيها الطّوفان وتسلم البلدة من الغرق ...... مامنع
اللّه سبحانه بلعيان بن جور عن ضرب تلك القبّة على المدينة
لتسلم من الغرق لانّه تعالى كما اراد ان يرى الخلق قهره
بالطّوفان اراد ان يريهم حكمه بما اودع في حقايق الاشياء ....
فحفظت تلك البلدة بتلك القبّة عن الغرق وعمّ الطّوفان وشمل
البلاد والعباد ولم يسلم الّا اهل السفينة والبيت المعظّم
والحرم الامن مكّة ولذا سمّاه اللّه بالبيت العتيق ...... فلمّا
نجت تلك البلدة اخفاها اللّه سبحانه عن اعين الخلق كما
فعل بجنّة عاد لحكم ومصالح لا نضيق بذكرها المقال و سمّيت
تلك القبّة بقبّة الزّمان لبقائها واستمرارها مع الزّمان فهي لم

تزل معمورة مخفيّة كالبلاد الاخر المخفيّة مثل جابلسا وجابلقا
والبلاد الّتي وراء جبل قاف من القباب المذكورة وهكذا الى
ظهور المهدى عجّل اللّه فرجه في آخر الزّمان فيظهر تلك القبّة
والبلدة وجنّة عاد والجنّتان المدهامّتان عند ظهوره فتعمر
البلاد والعباد " الخ ودر شرح كوثر ازباب اعظم است :

" وهو الّذى ظهر نوره على جبل فاران بربوات القدس وعلى جبل
حوريب بجنود ملائكة العرش والسّموات والارضين وعلى قبّة
الزّمان بنبأ الاوّلين والآخرين وعلى الطّور بالشجرة المباركة
ان يا موسى ...... بما صاح ديك البهاء على قبّة الزّمان"

ودر دعاء روز يكشنبه :

" واسألك اللّهم بحقه ان تسلّم على القائم بامره في مقامه
في الاداء في عوالم الانشاء والمطاع في افلاك الصّفات والاسماء
الّذى قد تفرّد في مقام طاعته عن ابناء الجنس وتعالى في مقام
رضائه عن ابناء المثل اشبه نور طلعتك في جبل فاران وظهور
مهيّتك على قبّة الزّمان" ودر مناجاتى است :

" اللّهمّ انّي اسألك ان تصلّي على محمّد وآل محمّد في جبل
حوريب ثمّ في قبّة الزّمان " وقوله :

" ثمّ على كاظم من شجرة الطّور وعلى قبّة الزّمان من طلعة الاحديه

وازمقام ابهى در لوح حروفات مقطّعات است :

« وهذا ماقضی علی موسی بن عمران فی قبّة الزّمان ان انتم تعلمون کذلک شهد فاران الحبّ عند فوران النّار فی حوریب القدس و سیناء القرب » ودرلوحی دیگر :

« ان یامحسن کلّما اضرمنا علیک النّار انّک لا تشتعل اذا بعثنا نارالخلد علی هیکل اللّوح وارسلناها الیک لعلّ تشتعل فی نفسک، وتشتعل بک الموجودات لیظهر عن کلّ شئ ماظهر لموسی بن عمران علی سیناء القدس وقبّة الزّمان ان انتم تعلمون نفس السبحان لتکون من القائمین » ودرکلمات مکنونه است :

« یادآورید آن عهدی راکه درجبل فاران که دربقعهٔ زمان واقع است بامن نمودید » الخ ودرضمن شرح نام قبّه وکلمهٔ کن شرحی ثبت است .

(زَمْزَمَة) بفارسی اوستاخواندن زردشتیان در نیایش آتش وهنگام غسل وتناول اکل وشرب . ودرمکالمات وادبیّات فارسی بمعنی ترنّم باهستگی وزیرلبی کثیرالاستعمال ومتداول بود . درلوحی است :

« تا ازین زمزمهٔ ایزدی افسردگانرا برافروزی » ونیز :

« تا زمزمهٔ سروش ایزدی بشنوی » ونیز :

« زمزمه ای از آوازهای خوش جانان آوردیم » .

(زَنْجان) واقعات زنجان واحوال آحاد مشاهیر مؤمنین آن قسمت دربخشهای تاریخ ظهورالحقّ تفصیل داده شد وسورهٔ زیارت درحق جناب ملّا محمّدعلی حجّت شهید ودیگرشهدای آنجاست قوله :

« رحمة الّتی ظهرت ولاحت من افق فضل مالک الایجاد علیک یاهادی الانام وهادم الاصنام » الخ .

(زنُوز) ازمعمورات شهیرآذربایجانکه واقعات این امر درآنجادرظهورالحقّ ثبت میباشد .

(زَنیم) عربی لئیم ودنیّ وبیگانهٔ بیسود خودرا درگروه بجاکرده . درقرآن :

« عُتُلٍّ بعد ذلک زنیم » ودرخطاب معروف به عمّه است :

« واقتفی کلّ غافل زنیم » ودرصورت زیارت عمّه طلّانخانم قوله : « وسلطة الزّنماء »

(زواره) قصبه ای درحوالی کاشان واصفهان مرکزقدیم مؤمنین این امر مذکوردرتاریخ وآثاراست والواح بسیارراجع بآنجا

میباشد منها قوله :

" یا احبّاء الرّحمن فی الزّاء والرّاء ان استمعوا نداء المظلوم ...... ان انظروا ثمّ اذکروا اذ اقصد الذّبیح مقرّ الفداء " الخ

که مراد آقا سید اسمعیل ذبیح سابق الذّکر است . وقوله :

" زاء هو المهیمن علی مایشاء " الخ " جناب آقا محمد رضا زواره ای " الخ " زوا جناب آقا سید یوسف " الخ " زو جناب ملّا رضا " الخ " زوا جناب آقا سید ابراهیم اخ من استشهد فی سبیل الله بسمه العزیز الکریم ان یا ابراهیم ان استمع نداء ربّک الکریم ...... انظر ثمّ اذکر اذ توجّه من سمّیناه بمحبوب الشّهداء الی مشهد الفداء ...... لذلک اختصصناه فضلاً من عندنا وآثرناه علی اکثر الخلق " الخ .

(زُؤان) زؤانة " زؤان " عربی تلخدانه . درلوح حکماء است :

" ایّاکم ان تزرعوا زؤان الخصومة بین البریّة " .

(زَوْبَعَة) عربی گِرد باد " زوابع جمع . درخطاب مشهور ببهائیان خراسان است قوله :

" و زوابع الشّدائد احاطت "

ودرخطاب معروف به عمّه است :

" واشتدّت علیها الزّوابع من سائر الانحاء "

درلوح بناصر الدّینشاه است :

(زَهر - زهراء) " ویرزق العباد من روض عنایته زَهراً ومن افق الطافه زُهراً " اول بفتح و سکون جمع زَهْرة بمعنی شکوفه و دوم بضمّ وسکون جمع زَهْراء که مراد ستارگان است .

زَهْراء مؤنّث أزْهَر سفید درخشان نورانی . درصورت زیارت ملّا علی بابای صغیر " البقعة المقدّسة الزّهراء "

(زَوْج) زوجة زن " ازواج زوجات جمع . و ازواج اعلی وابهی ومولی الوری در بخشهای ظهورالحق و درکتاب راهنمای بزرگ تفصیل داده شد . ودرخطابی از بیان شفاهی مرکز میثاق برای جمعی از دوستان راجع بکیفیت ازدواج عرب است قوله :

" عرس العرب فی البادیة بسیط جدّاً العرس یقف علی حجرٍ والعروس تقف علی حجرٍ امامه وهو یقول انا علی حجر وانتِ علی حجر والله هو الشّاهد الاکبر بانکِ الانثی لی وانا الذکر لک وتقول وانا علی حجر وانتَ علی حجرٍ والله هو الشّاهد الاکبر بانّک لی الذکر وانا لک الانثی " .

(زَوْراء) صفت مؤنّث عربی بمعنی کژ ومنحرف ونام وشهرت بغداد قرارگرفت و بانی آن منصورخلیفهٔ عبّاسی برقسمتی که در محل غربی آن بنانهاد ومنحرف از مستقیم جنوب بود اطلاق نمود . درلوح به ناصرالدّینشاه است :

" اَیْنَ مَن حکم فی الزّوراء " که مراد بغداد وحکّام وخلفاء عبّاسی درآنجامیباشد . ودرایقان است :

" چنانچه در روضه کافی دربیان زوراء میفرماید عن معاویة بن وهب عن ابی عبد الله قال اَتعرفُ الزّوراء قالَ جُعلتُ فِداك یقولون انّها بغداد قال لا ثمّ قال دخلتَ الرّی قلتُ نَعَمْ قال اتیتَ سوقَ الدّواب قلتُ نَعَم قال رأیتَ جبلَ الاسود عن یمین الطّریق تلك الزّوراء یُقتل فیهاثمانون رجلاً من وُلْد فلان کلّهم یصلح للخلافة قلتُ من یقتلهم قال یقتلهم اولاد العجم حال ملاحظه فرمائید که زوراء موافق این روایت ارض ری است واین اصحاب رادرآن مکان ببدترین عذاب بقتل رساندند وجمیع این وجودات قدسی را عجم شهید نمودند چنانکه درحدیث مذکوراست وشنیده اند وبرهمهٔ عالم واضح ومبرهن است " انتهی .

ودرالواح وآثاربغدادبنام زوراء کثرت ذکریافت ازآنجمله

درلوحی نازل لجناب طبیب :

" ان یاطبیب کبّر من قبلی علی اهل الزّوراء الّذین رکبوافلك الحمراء باذن الله مالك الاسماء طوبی لهم بماهاجروا فی سبیل الله فاطرالارضین والسّموات فی خروجهم من الزّوراء لآیات لاولی النّهی وفی رجوعهم لبیّنات للّذین غفلوا عن ذکر ربّهم " الخ .

(زِیادة) حروف زیادة وکلمهٔ مجرّد ومزید فیه درعلم صرف معروف است . ودرآثار نقطة البیان چنین مینماید که باب اِسْتَفْعَلَلَ براَبواب افعال مزید فیه اضافه شده چنانچه در شرح کوثر وغیرهااست :

" تلألأت واستلألأت .....تلجلجت واستلجلجت و تبلبلت واستبلبلت " وامّا قوله :

" باکت واستباکت " بقلب ونقل لام الفعل بجای عین الفعل میباشند .

(زیارت) مصدرعربی بمعنی دیدار ونزد شیعیان شهرت در دیدارمقابرمتبرکه اولیاء وتلاوت اذکار وادعیه درحقّشان یافت وصور زیارات فیمابینشان برای قبورمتبرکه نبویّه وائمّه

واخلافشان تقرّر حاصل نمود ودراین امر نیز صورزیارات بسیاً
که خطاب بمقامات روحانیّه اسلامیّه ویا این امراست ازمقام
اعلی وابهی ومولی الوری صادرگردید ازآنجمله زیارت جامعه
ازمقام اعلی است قولـه :

« بسم اللّه الرّحمن الرّحیم بسمه المکنون الرّب الرّحیـم
الحمدللّه ربّ العالمین ...... وبعد فاذا اردت زیـارة
حبیب اللّه او احداً من ائمة الّذین طهر اولاً جسمك من كلّ
مايكرهه ثمّ اغتسل بسبعة ماء كفّ على الرّأس ثمّ على اليميـن
باربعة كفّ ثمّ على اليسار بستّ كفّ فاذا فرغت البس احسـن
ثيابك واستعمل العطر ثمّ اجلس تلقاء الكعبة واستغفراللّـه
ربّك اثنين ومأتين مرّة ثمّ امش بالوقار والسّكينة وكبّراللّه فـی
سبيلك الى ان تصل الى باب الحرم هنالك ذكّراللّه ربّك اثنين
ومأتين مرّة ثمّ ادخل بلاان تقرء حرفاً و امش بالسكون الـى
ان تصل بسبعة اقدام تحت الرّجل هنالك قف وقل اشهـد
اللّه فی مقامی هذا عرش الرّب بماشهد اللّه لنفسه من دون ان
يقدر دونه انّه لا اله الاّ هوالعزيزالحكيم ثمّ التفت الـى
المستوى على عرشه والمستقرّ على كرسيّه وقل اوّل جوهرطـرز
واشرق ثمّ طلع وعلا من ساحة قرب الازل عليكم يا محالّ الوحی »
الخ . دیگر زیارت علی امیرالمؤمنین قولـه :

« بسم اللّه الرّحمن الرّحیم الحمد للّه الّذی قد تجلّی بنفسـه
علی اهل السماء .... فاذا وردتَ ارض النّجف جفّف نفسك
بنار تلك الارض المقدّسة كالقصبة الرّطبة بشمس السّماء فـاذا
خفّفتَ من كلّ الاشارات فاغتسل بماء الطّهورنفسك وماءالبحر
جسدك ثمّ البس نفسك قمص الباب علی سرّ التراب والبس علـی
ظاهرك من لبس مالا تجدونه اطهرنقياً ثمّ استعمل من العطر
الخالص وخذ الخاتم نفسك ثمّ امش علی التّراب مستكناً علـی
غيرالنّعليـن ...... فاذا وصلتَ باب البلد قِف واشهد انفسك
وللخلق بالعبوديّة فی ذلك الباب وقل اللّهمّ انت السّـلام
ومنك السّلام واليك السّلام ..... حتّی اتّصلت الی الباب ثـمّ
كبّراللّه اربعة عشرمرّة ...... واذا اطلبت الدّخول بعد الاذن
قل بسم اللّه ...... ثمّ قف لدی الرّجل ...... ثمّ قل السّلا م
من اللّه علی محمّد وعلی وفاطمه ...... والحجّة المنتظر......
هنالك لدی القبركهيئتـك فی الصّلوة واستقرّ بانّك قائم بيـن
يدی اللّه علی العرش ..... السّلام من العبد الذّليل عليـك
يامولی الجليل » الخ .

دیگر زیارت فاطمة بنت النّبی قولـه :

« بسم اللّه الرّحمن الرّحيم فاذا اقمتَ بين يدی اللّه عند مرقـد
فاطمة سلام اللّه عليها صلّ فی مقام الّذی صلّی رسول اللّه فـ

بيت فاطمه وانّ الآن معروف فى المسجد ذلك المحلّ الاكبر
فاذا فرغتَ قُم ثمّ قل اشهد ان لا اله الاّ اللّه ...... ثمّ قل
السّلام عليك يا ايتّها الشجرة الالهيّه الّتى تجلّى اللّه لك بك
...... فو عزّتك مااخترت ارض السّجن فى وسط الجبال الاّ
لغناء حضرتك " الخ ومراد از ارض السّجن فى وسط الجبال
قلعهٔ ماكو است ونيز در زيارت وذكر امام حسين متعدّد ميباشد
ودرضمن نام باب ذكرى است . وقوله :
" وسلّم على الحسين فى يوم عاشوراء وسمّه بهذه الآيات
لتكوننّ من اهل الحضور لمسطور بسم اللّه الرّحمن الرّحيم
شهد اللّه لعبده وبشهادة نفسه انّه لا اله الاّ هو الحىّ القيّوم
اللّهم انت السّلام ومنك السّلام واليك السّلام وحدك لا شريك
لك واشهد انّ اليوم هذا يومك والمقام هذا مقامك والشّهيد
فيه حجّتك وابن حجّتك ...... السّلام عليك يا اباعبد اللّه
ورحمة اللّه وبركاته اشهد يا مولاىَ لديك بانّك وان قتلتَ لن
تمت وبحياتك حىّ افئدة الخلق " الخ ايضا خطبة قدانشأها
على البحر فى ذكر الحسين قوله :
" الحمد للّه الّذى قد شهد لذاتيّته بالاحديّة القديمة لمّا علم
بانّ الحسين يشهد لنفسه بنفسه انّه لا اله الاّ هو..... الا يا
ايّها الملأ لولا يقتل الحسين فى مشهد الاوّل بشهادة نفسه

لربّه لم يستقرّ الابداع فى ابداعها ولا الانشاء فى انشائها
ولا الاختراع فى اختراعها ...... ان اعلموا فضل البكاء فانّ
ذلك حكم مايخطر على قلب بشرٍ من قبل ولا ينزل لاحد من بعد
...... فآه آه لو اجتمع كلّ الخلق على ان يعرفوا عطش
على بن الحسين فى يوم الحرب لن يقدروا " الخ .
ديگر زيارة الحروف است قوله :
" بسم اللّه الرّحمن الرّحيم هو العلىّ المتكبّر الرّفيع بسمه
المكنون الرّبّ العظيم جوهرٌ مجرّد طرزٍ كافورٍ اظهرٍ اظهر انور
الّذى طلع واشرق ثمّ قلع وابرق " الخ . وصورت زيارت صادرهٔ
ازمقام ابهى درحق امام حسين وبعضى نيز از آثار اعلى
درآن باب ضمن نام حسن ذكر است وازمقام اعلى زيارات
متعدد درحق قدوس وشهداء قلعه وغيرهم نيزصدور يافت
كه بعضى ازآنها در ظهور الحق ثبت گرديد ولوحى كه شامل
ومبيّن صورت زيارت ابهى متداول بين اهل بها ومعلّق و
منصوب در روضهٔ مباركه ومقام اعلى ميباشد چنين است :
" هذه زيارة لربّنا البهىّ الابهى بسم اللّه العلىّ الاعلى
سبحان الّذى نزّل الآيات بالحق ويجذب بها قلوب من يشاء
وانّه كان على مايشاء قديرا سبّح له مافى السّموات ومافى الارض
وكلّ عنده فى اللّوح مذكورًا ان ياعبد ان احرم فى قلبك الكعبة

الحرام ثمّ زُرْها بخضوع بينا فلمّا سدّ السّبيل الى ربّك قدّر
للزّائرين بان يتوجّهوا بقلوبهم الى مقرّ عرش عظيما لانّ النّاس
قطعوا السّبيل ومنعوا العباد عن الورود على شاطئي عزّ منهما
لذا اقبل الله عنهم توجّههم الى شطر البيت بقلب طاهرٍ منيرا
واذا اردتَ الزّيارة توضّأ كما امرت فى الكتاب ثمّ ولّ وجهك
الى شطر العرش وقل الثّناء الّذى ظهر من نفسك الاعلى .....
وانّك كنت على كلّ شئ محيطا كذلك امرناك يا ايّها العبد قم
ثمّ اعمل بما امرت وانّه يكفيك عن كلّ من على الارض جميعا" الخ
ولوحى ديگر شامل ذكر زيارت درحق ملا حسين بشرويه باب الباب
است قوله :

" هذه سورة الزّيارة قد نزلت من جبروت الفضل لاسم الله الاوّل
ليزورنّ به قانتة الكبرى والّذين هم آمنوا بالله وآياته وكانوا من
الفائزين وانّكِ انتِ ياورقة الفردوس زوريه من قِبلى ثمّ قولى
اوّل روح ظهر من مكمن الكبرياء واوّل رحمة نزلت من سماء
القدس عن يمين العرش مقرّ ربّنا العلىّ الاعلى عليك ياسرّ
القضاء وهيكل الامضاء وكلمة الاتمّ فى جبروت البقاء واسم
الاعظم فى ملكوت الانشاء اشهد بذاتى ونفسى ولسانى بانّك
انت الّذى بك استوى جمال السّبحان على عرش اسمه الرّحمن
وبك ظهرت مشيّة الاوّليّة لاهل الاكوان ..... واشهد انّك كنت

اوّل نور ظهر عن جمال الاحديّة واوّل شمس اشرق عن افق
الالهيّة لولاك ما ظهر جمال الهويّة و ما برز اسرار الصّمديّة" الخ
ولوحى ديگر زيارت آقا سيد يحيى وحيد دارابى وشهداء نيريز
است قوله :

" هذا ما نزل لحضرة الوحيد الّذى فاز بلقاء الله الحميد
وللّذين استشهدوا فى سبيله ..... اوّل موج علا من بحر رحمة
ربّك " الخ ديگر زيارت جناب اخت ٦٦ خواهرشان كه در
ظهور الحق تفصيل داده شد قوله :

" اوّل ذكر خرج من لسان العظمة والكبرياء عليك يا ايّتها الورقة
المباركة العليا والمشرقة من افق الامر فى ايّام الله مالك
الاسماء اشهد انّكِ اقبلتِ الى الافق الاعلى و فزتِ بما لا فاز
به اكثر الورى واشهد انّك حملت الشّدائد والبلايا فى سبيل الله
فاطر السّماء وكنتِ فى الامر على شأن ما اخذتك فى الله لومة
اللّائمات ولا اعراض المشركات طوبى لك ولمن حضر مقامك وزار
بما ظهر من قلم الله العلىّ الابهى الّذى حبسه الظّالمون فى
حصن عكّاء اشهد انّك اسلمت الرّوح فى الفراق بعد ما كنت
مشتعلة بنار الاشتياق فى ايّام الله مالك يوم الطّلاق سُحقًا
لقوم ما عرفوا شأنك وما شربوا ذكرك ونعيمًا لمن يذكرك بما ذكر
به الله فى الكتب والالواح " ونيز زيارت عبد العظيم حاج

میرزا مسیح علیهما بهاءالله :

" هوالذّاکرالعلیم النّورالمشرق من افق سماء العطاء ....
یا مسیح علیک ذکری وثنائی وبهائی انت سکنتَ فی ارض ری"
الخ . ونیز زیارت حرم نقطه قوله :

" البهاء المشرق من افق غرّتی الغرّاء والنّورالظّاهراللّائح
من سماء اسمی الابهی علیک یاثمرة سدرةالمنتهی والورقة
المبارکة النّوراء ...... نشهد انّ فیکِ اجتمعت الآیتان قد
احییتکِ آیة الوصال فی الاولی وماتتک آیة الفراق فی الاخری "
الخ ودیگر زیارت مریم است قوله :

" هذا زیارة الّتی سمّیت بمریم انها اشتعلت بنار حبّ ربّها
قبل ان یمسّها وانّا سترنا شأنها فی حیاتها فلمّا ارتفعت الی
الرّفیق الاعلی کشف اللّه الحجاب وعرّفها عباده ومن اراد ان
یزورالطّاء الّتی استشهدت (قرّة العین) فلیزربهذه
الزّیارة ...... اوّل رحمة نزلت من سحاب مشیّة ربّک العلیّ
الاعلی واوّل ضیاء اشرق من افق البقاء واوّل سلام ظهرمن
لسان العظمة فی ملکوت الامضاء علیک یا آیة الکبری والکلمة
العلیا" الخ دیگر زیارت سلطان الشّهداء ومحبوب الشّهداء
وملّا کاظم شهید" :

" اوّل نور اشرق من افق ظهور وجه ربّکم فاطرالسّماء علیکم یا

مظاهرالوفاء ومطالع الاسماء فی ملکوت الانشاء اشهد انّ بکم
ظهرت رایات النّصرة وارتفعت اعلام الهدایة وانارت افق
الاستقامة " الخ ایضا :

" هذا لوح الزّیارة قد نزّل من ملکوت القیّوم لاسم اللّه الّذی
سمّی بالحسن اوّل بهاء ظهرواشرق من مشرق البقاء" الخ
ایضا قوله :

" علیک البهاء یامشرق الوفاء من لدی اللّه مالک الاسماء و
فاطرالسّماء اشهد بک تزیّنت مدینة العبودیّة" الخ .
دیگر زیارت حاجی عبد المجید شهید نیشابوری ابابدیع
وپسرشهید ش آقابزرگ بدیع قوله :

" اذا قصدت ارض الخاء وتقرّبت الیها و وجدت نفحاتها قم
تلقاء رأس المجید وزُر بماذکره العزیزالحمید وقل جوهرعرفٍ
تضوّع من قمیص رحمة ربّنا العلیّ الاعلی علیک یاایّها المقبل ....
طوبی لک یا ابابدیع ولابنک الّذی به تزلزلت ارکان الجبت
وانکسرظهرالاصنام الّذین یمشون باثواب العلماء بین ملاء
الانشاء ...... نعیماً لک ولابنک طوبی لکما بمافزتما
بشهادة اللّه فی هذااللّوح " وقوله :

" علیک یافخرالشّهداء ذکراللّه وثناؤه وثناء اهل الجبروت
وثناء اهل الملکوت وثناء کلّ الاشیاء فی کلّ الاحیان ...... قد

كتب الله على كلّ نفس ان يتوجّه بوجهه الى شطر الطّاء ويقول
ماتكلّم به لسان الكبرياء " الخ ونيز زيارت فتح اعظم :

" البهاء عليك يا من اقبلت الى الوجه فى يوم فيه ارتعدت اكثر
العباد " الخ وزيارت ملاّ عليجان شهيد مازندرانى :

" هذه مانزّل للعلىّ الاعلى الّذى استشهد فى ارض الطّاء
عليك ياسرّ الاسماء ومستسرّ الامر فى ملكوت الاسماء " الخ
ايضا قوله :

" من اراد ان يزور عليّا فى ارض الميم الّذى انفق ماله وماعنده
فى سبيل الله مولى الورى فليزر بما نزل من سماء مشيّة الله العلىّ
العظيم هو المعزّى من افقه الاعلى اوّل نور ظهر واشرق ولاح
ورقّ من فجر المعانى عليك يا حفيف سدرة المنتهى فى ملكوت
الاسماء " الخ و " زيارة حضرة النصير عليه بهاء الله ونوره " :

" اوّل ذكر اشرق من افق الكتاب واوّل نور الاح بنور الحق وتوجّه
فى المآب عليك يا ايّها المقبل الى الله " الخ وزيارة آقا محمّد
حسن :

" اوّل سلام نطق لسان العظمة قبل خلق الارض والسّماء " الخ
وزيارة امّ الاولياء :

" الذّكر اللائح من " افق الملكوت والنّور السّاطع من افق سماء
الجبروت عليك يا امتى و ورقتى والنّاطقة بذكرى والمقبلة الى

افقى والطّائرة فى هوائى والمتمسّك بحبلى " الخ ولوحى
ديگر در ذكر وزيارت فصن اطهر :

" جناب حاجى ميرزا ج انى ...... الاقدس الابهى هذا حين
فيه يغتسلون الابن امام الوجه بعد الّذى فديناه فى السّجن
الاعظم بذلك ارتفع نحيب البكاء من اهل سرادق الابهى
ونوح الّذين حبسوا مع الغلام فى سبيل مالك يوم المعاد فى
مثل هذه الحالة مامنع القلم عن ذكر ربّه مالك الامم يدعو
النّاس الى الله العزيز الوهّاب هذا يوم فيه استشهد من خلق
من نور البهاء اذ كان مسجونًا بايدى الاعداء عليك يا
فصن الله ذكر الله وثناؤه ...... يا اهل الارض لا تجزعوا بما
يرد عليكم من القضاء بل تذكّروا كذلك امرتم من لدن ربّكم
العزيز العلاّم " الخ وزيارت آقا ميرزا موسى كليم :

" هو الذّاكر العليم يا قلمى قد اتت المصيبة الكبرى والرّزيّة
العظمى ذكر من صعد الى الاعلى والافق الابهى قل اوّل بهاء
ظهر واشرق ...... طوبى لك يا اخى ...... نعيما لك يا كليم
بما فزت بجوار القديم " وزيارت والده غصن اعظم :

" اوّل ذكر خرج من لسان العظمة والكبرياء عليك يا ايّتها
الورقة العليا " الخ وزيارت پير روحانى در درخش :

" اوّل نور سطع ولاح من افق سماء المعانى عليك يا پير روحان

اشهد انّك اقبلت الى الله " الخ ودرلوح ذكر وزيارت حاج
محمّد رضا اصفهانى شهيد :

" ياقلم دع الاذكار متوكلا على الله المهيمن القيّوم ثمّ اذكر من
صعد الى الرّفيق الاعلى بالوجهة الحمراء واشتعل بنـار
العشق فى مدينة العشق وقل اوّل نفحة فاحت من مسك
المعانى والبيان عليك يا من انفقت روحك فى سبيل الرّحمن" الخ

ودر زيارت حاجى محمّد اسمعيل ذبيح كاشانى :

" ياذبيح يذكرك مولاك بماورد عليك فى هذاالسّبيل اشهد
انّك آمنت بالله " الخ وزيارت ميرزاغلامعلى بن حاجى محمّد
اسمعيل ذبيح :

" اوّل نفحة تضوّعت من الوحى واوّل نور سطع من افق الوجه
عليك يا من فزت بايّام المظلوم ومانزل فيها من سماء مشيّة الله
ربّ العالمين ياغلام نشهد انّك اجبت مولى الورى اذ ارتفع
النّداء بين الارض والسّماء واعترفت بظهوره وسلطانه واستوائه
على العرش ونشهد انّك تركت الوطن قاصداً وطن الله وقطعت
البرّ والبحر شوقاً للقائه " الخ

وامثال اين صور زيارات صادرهٔ ابهى يابدستوراجازه شان
بسياراست ازآنجمله لوحى شامل زيارت جامعهٔ كبيره بـراى
كليّهٔ شهداء فى سبيل الله ميباشد قولـه :

" يااسمى ياايّهاالنّاطق بذكرى فاعلم من اراد ان يستنير
بنورالبقاء ويتشرّف بزيارة احد من اهل البهاء المستقرّين
على الفلك الحمراء والمتوجّهين الى الارض الاعلى ينبغى له
ان يطهّر قلبه .... يقول بجوهرالخضوع ومنتهى الخشوع
يا الهى قد قصدت الّذين سفكت دماؤهم فى سبيلك " الخ

وازمركز عهد وميثاق درزيارتنامهٔ ملّا نصرالله شهيد شهميرزادى
مورخهٔ ١٢ رجب ١٣٣٨ است :

" فهجم عليه ضوارى الفلا فى ليلة ليلاء و رموه برصاص
خارق للقلوب والاحشاء .... ربّ انّه كان آية من آياتك
وكلمة ناطقة من كلماتك " الخ وقولـه :

" زيارة من استشهد فى سبيل الله جناب آقاسيّد مهدى يزدى
عليه بهاء الله الابهى التحيّة الّتى فاحت نفحات قدسها"
الخ ودرزيارت آقاميرزاموسى حرف بقا الّذى صعد الى الله
عليه بهاء الله الابهى :

" هوالله النّورالسّاطع من ملكوت الابهى تحفّ روضتك الغنّاء"
الخ وقولـه :

" بايداحبّاى الهى در روز بيست وهشتم شعبان كه يوم
شهادت حضرت اعلى روحى له الفداء است درنهايت روح
وريحان و تضرّع وابتهال قصد زيارت مرقدآن نورين نيّرين

(ورقاء و روح اللّه) نمایند وازقبل عبد البهاء زیارت مرقومه‌ای
که ازپیش ارسال گشته تلاوت کنند " وقوله :
" باید انجمن شور روحانی درطهران نفوسی راتعیین نمایند
که بالنّیابه از عبد البهاء بکمال روح وریحان در پنجم جمادی
الاولی یا در بیست وهشتم شعبان یوم مقدّس بروند وآن مرقد
معنبر را (قبرآقاعلی حیدرشیروانی) زیارت کنند وزیارت نامه
بخوانند وهمچنین بجهت بیست وهشتم شعبان نه نفر
انتخاب کنند که ازطهران بنهایت خضوع وخشوع عزم مدینهٔ قم
کنند وحضرت امیرجلیل معتمد الدّ الد وله منوچهرخان مرحوم
راازقبل من زیارت کنند " الخ وصور زیارات متعدّد ازمرکز
عهد ابهی درحق طلان خانم عمهٔ ایشان که ضمن نام طلان
ذکراست ونیز درحق امثال شهداء یزد وخراسان وآذربایجان
وملایر واراك وآقامحمد نبیل اکبرفاضل قائینی وحاجی میرزا
محمد تقی افنان ومیرزا باقرافنان وحاجی محمد اسمعیل ذبیح
وآقامحمد کریم عطّار وآقامحمد رضامحمد آبادی وحاجی میرزا
عبد اللّه سقط فروش و حاجی صدرهمدانی که فرمودند روزمخصوص
درمرقدش جمعی بخوانند ومیرزایعقوب متحّدهٔ شهید وغیرهم
بسیاراست .

(زِیارکلا) نام قریه ای بقرب شاهی مازندران که
الحال عدّه ای ازبهائیان ازاحفاد
ملّا آقاجان ولوجائی درآنجا سکونت
دارند .

(زَیتاء) نام کوهی دراراضی مقدّسهٔ فلسطین
قرب بیت المقدّس . درلوح رئیس
است :
" ومرّة فی الزّیتا " ودرضمن نام تین ثبت میباشد .

(زِیرَك) فارسی بمعانی معروف و نام قریهٔ
تابعهٔ بشرویهٔ خراسان ملقّب درآثار
این امر بنام " خیرالقری " سکنه اش
بهائی ونیز قریه ای از توابع بیرجند معروف زیرك خونیك
ودرلوحی خطاب باهالی آنجاست قوله :
" هوالمستقرّ علی عرش البیان انّا نذکرالعباد بالذّکرالاعظم
الّذی جعله مبدء ذکرالعالمین انّه لهوالّذی دعاالنّاس الی
اللّه وهداهم الی الصّراط المستقیم انّ الّذین اتّبعوا اوامراللّه
وسننه اولئك اهل‌هذاالمنظرالاکبر یشهد بذلك مالك القدر
ولکنّ الیوم اکثرهم من الغافلین .

عربی بمعنی انحراف وشك و اعـراض.

(زَیغ) ازحقّ . درلوح حکماء :

" اجعلوا اقوالکم مقدّسة عن الزّیـغ والهـوی " .

(زَین المُقرّبین) زین المقرّبین لقب وشهرت ملّازیـن العابدین از اهل قصبهٔ نجف آبـاد اصفهان که باین نام درالواح وآثـار وخطابهای کثیرهٔ ابهی ومرکز عهد ومیثاق ودرتاریخ این امر مذکور وشرح حالش درظهورالحق بتفصیل مسطورمیباشـد.

درلوحـی است :

" بسم الله الامنع الارفع الاقدس الابهی شهد الله انّـه لا اله الاّ هو وانّ علیّا قبل نبیل (علیمحمد حضرت نقطه) عبده وبهاؤه ...... وانّك آمنت یا زین البقاء لا تحزن عن هولاء ....
ای زین المقرّبین حق جلّ ذکره هیچ ملائی بمثل ملاّ بیـان ظاهرنفرمود " الخ ودرلوحی دیگر :

" طوبی لك یازین بما ارسلت الیّ آثاری (الواح رابخـط نسخ زیبای خود نوشته فرستاد) قبلناه ووهبناه الی الغصن فضلاً من لدنّا علیك ان اکتب فی ایام ربّك کلّها آثار ربّـك لینشربك ذکره فی الدّیار " الخ ولذا او درتمام ایـام

حیاتش الواح و آثار بخط و ورق زیبا نوشته بمؤمنین میداد ودرلوحی دیگـر :

" الاعظم الاقدم کتابت بمنظراکبروارد وآنچه از آیات الهیّه سؤال نموده بودید (الواح وآثار خواست که کتابت نماید) عبد حاضر لدی الوجه ارسال میدارد . آن یازین تعویق جواب ماسألته فی الایات حفظ تغییربوده چه که در اوائل ابـداً درحین نزول ملاحظهٔ قواعد قوم نمیشد واین ایّام نظـر بحکمت ملاحظه میشود لذا اگرلوحی از قبل تلقاء وجه قرائت شود ینزل فی بعض المقام بغیرمانزل فی القبل این نظربه ظاهر عبارت است وفی الحقیقة آنچه نازل همان صحیح بوده وخواهد بود درارض سرّ اراده چنان بود که قواعدی درعلم الهیّه نازل شود تاکلّ مطّلع باشند نظر باحزان وارده و اشغال متواترة وابتلاهای متتابعه تأخیرافتاد دیگرسبب اعظم آنکه هرمجهولی کلمات مجعوله ترکیب نماید وناس نظر بآن قواعد صحیح دانند مع آنکه اگرازخود اوسؤال شود عالم بحرفی نبوده چنانکه دریحیی واتباعش مشاهده مینماینـد العلم فی قبضته یقلّب کیف یشاء مثلاً دربعضی مقام آیـه برحسب قواعد ظاهر باید مرفوع ویا مجرور باشد منصوب نـازل شده دراین مقام یاکان مقدّر است ویا امثال آن ازحروف ناصبه

ومواضع آن واگرمقامی مجرور نازل شده وبرحسب ظاهربین
قوم دون آن مقرّر است دراین مقام حرف جرّ ویامضاف که
علّت جرّ است محذوف و این قاعده رادرکلّ جاری نمائید و
همچنین دربعضی مواقع بطراز آیات است لا نحبّ ان نذکر
القافیة فی هذا المقام و همچنین نزد ائمّهٔ نحو فعل لازم در
سه مقام بطراز متعدّی ظاهر بالتّکریر والباء والهمزه واین
درنزد قوم معتبراست ولکن درعلم الهی بقرینهٔ مقام فعل لازم
متعدّی وفعل متعدّی لازم میشود طوبی للعارفین وطوبی لمن
کان موقناً بانّ العلوم کلّها فی قبضة قدرة ربّه العلیم الخبیر
وهمچنین فعل متعدّی رَفَعَ اَرْفَعَ نازل امثال آن درکتب
سماویّه از قبل هم بوده واین درمقام تأکید است لا بأس باری
ای زین المقرّبین جمال مبین بین حزبین مبتلا اگرآفرینش
مطّلع شوند که صریر قلم اعلی درچه حالتی مرتفع است ولسان
عظمت درچه بلائی ناطق کلّ لباس هستی راخلع نمایند وطرّاً
نیستی طلب کنند هزارسنة و ازید مابین علمای اسلام نزاع
وجدال بود که واضع الفاظ حقّ است یاغیر او حال مع ظهور
حق در مانزل من عنده اعتراض نموده ومینمایند چنانچه کریم
کرمانی وهمچنین علمای عصر اعتراضات لا تحصی درکلمات
الهی نموده اند وشنیده اید اگرچه ازقبل این مطالب مذکوره

نازل ولکن المسك کلّما یتکرّر یتضوّع واکثری ازالواح درایّامی
نازل که مجال رجوع بآن نشده آنچه ازقلم عبد حاضر تلقاء
وجه جاری شده همان باطراف منتشرشده لذا احتمال آنکه
دربعضی مواضع سهو شده باشد ویا زیاده وکم میرود چه که
احدی قادر نیست درحین تنزیل آنچه نازل میشود بتمامه
هد
تحریرنماید آنچه درین مقامات سؤال شود محبوب بوده وخوا
بود اگرچه درنزد مسجون تنزیل احبّ است از رجوع بمانزل
من قبل والتوجّه الیه اولی ومالك الملل " ونیزقوله :
" یا زین مظلوم خودرا انفاق نموده وبلایای ارض راقبول
فرموده شاید آفاق بنور اتّفاق منوّر گردد وبطراز اتّحاد مزیّن
تاحین رائحهٔ اتّفاق واتّحاد مابین اولیاء متضوّع نه تاچه رسد
بغیر لا زال ظهورات نالایقه وامورات غیرمرضیّه مشاهده شد
ومیشود " ونیزقوله :
" هوالمبیّن القائم القیّوم ان یازین المقرّبین فاعلم بانّ کلّ
ماسمعت فی هذا الامر قد ظهرباسمی العزیزالمقتدرالقیّ
وبذلك ابتلیت تحت سیوف الحسد والبغضاء ولا یعلم ذلك
الله العلیم الخبیر " ونیز قوله :
" بسم الله الاقدس الارفع قد حضر عبد الحاضرلدی الوجه
ان یا زین نحمد الله بان قدّسك من شین المشرکین ..... ؟

قبل الله عملك فی منامك " وقولــه :

" هوالله تعالی شأنه العظمة والا قتدار ...... یازین علیك بهائی وعنایتی مکتوب شما واسم کریم علیه بهائی " الخ

ونیز از آثار خادم است قولــه :

" وامّا در بارهٔ کُتّاب و اختلاف نسخ مرقوم فرموده بودند هذا ماشرق من افق البیان فی الجواب یازین آیات الله بشأنی نازل که احدی قادر برثبت آن درحین نزول نبوده وآنچه در عراق و ادرنه نازل ابداً مراجعه نشده بسا شده که عبد حاضر لدی العرش بقدرقوه مراعات نموده ولکن معذلــك در بعض مواقع سهوشده و آنچه کتّاب استنساخ نموده اند بسیار مخالف بوده حال عند النّاس معلوم نیست کهکدام ازساحت اقدس مغایر قوم نازل وکدام ازعدم توجّه کتّاب معلوم است که آنچه ازنزد حق نازل شده حق لا ریب فیه ولکن چــون جناب ناظر علیه بهاءالله اراده نمودند بعضی ازکتــب را طبع نمایند لذا به غصن اکبر وعبد حاضر امرنمودیم که مطابقه نمایند و آنچه مغایرقوم باشد معروض دارند چه که ناس اکثری عارف نبوده ونیستند وبرکیفیّت تنزیل مطّلع نه این مراعــات بواسطهٔ آن شده که سبب هلاکت نفوس نگردد اگرچه لا یزید الظّالمین الاّ خساراً وسورهٔ هیکل درارض سرّ نازل وبعد درین

ارض تجدید شد هذا مارقم من قبل انّه لهوالمجدّد العلیم الخبیر " ونیز درسؤال وجواب است :

" سؤال آیات منزله بعضی باهم فرق دارد جواب بسیاری ازالواح نازل شد وهمان صورت اوّلیه من دون مطابقه ومقابله باطراف رفته لذا حسب الامر بملاحظهٔ آنکه معرضین رامجال اعتراض نماند مکرّر درساحت اقدس قرائت شد وقواعد قــوم درآن اجراء گشت وحکمت دیگر چون درقاعدهٔ جدیده بحسب بیان حضرت مبشّر روح ماسواه فداه قواعد بسیاروسیع ملاحظه شد لذا بجهت سهولت واختصارنازل آنچه با اکثرمطابــق است " انتهی وذکری از زین مخصوصا ضمن نام اقــدس ثبت میباشد . واز جمله مسمّیان بنام زین العابدین مذکــور درآثــار :

میرزا زین العابدین کاشی شاعرشباهنگ تخلّص که درسجن طهران بفتنهٔ سال ۱۳۰۰ هـ ق مسطور درظهورالحق ازبیم جان تبرّی کرد ولی حسب حکم شاهی فرّاشان ویرابســیار زدند ورها [illegible] بعراق [illegible] بغداد [illegible] بماند وبعد ازصعود ابهی ومخالفت آقاجمال بروجردی بــا غصن اعظم عبد البهاء که درضمن نام جمال بیان است اونیــز ثبوتی نداشته فیمابین ثابتین درعهد ومیثاق بی احترام بــود و

در واقعهٔ فتنهٔ مذکوره شیخ طهرانی نیز که بعلت اقامتش در کربلا شیخ عرب میگفتند وبمطالعهٔ الواح کیمیا ایمان بهائی یافت تبرّی نموده سخنان ناشایسته گفت .

حرف (ژ)

(ژاپان) کشور ژاپون دراواخرایّام میثاق مؤمن بایمان بهائی پیدا کرد ودرآثارایشان مذکورآمدند ونام :
مسترتوکوجیرای ترای رایکوموشزدکی ذکریافت .

حرف (س)

(س) درآثار باب اعظم س و حرف سین غالباً رمز از جناب ملّاحسین بشرویه میباشد . دربیان است قوله :

" وهمچنین مبدء ظهوربیان رامشاهده کن که تاچهل روز غیراز حرف سین مؤمن بباء (باب) احدی نبود وکم کم هیاکل حروف بسمله (١٩ نفوس اولیّه) قمص ایمان راپوشیدند تاآنکه واحد اوّل تمام شد وبعد مشاهده میکنی تاامروزکه چقدر مکثّرشده این واحد" الخ ودرضمن بیانی دیگراست :

" وانّ اوّل ماظهرنی الله علی حرف السّین مااجبت اَن اُعرّف نفسی نفساً بل اخذت عهداً من حروف الحیّ اَن لا یعلّموا النّاس بذکراسمی لئلّا اجدَ فی سبیل الله من حزن ویبلّغ آیات الله الی کلّ نفس من یکن فی طینة العلّیّین لا بدّ ان یهتدی بهدی الله ولیکوننّ من المهتدین ومن لم یکن من طینة العلّیّین بمثل ماقد شهدتَ بعد ماغاب آخر شهداء الله (امام دوازدهم) کیف قد اظهروا حبّهم ونسبوا انفسهم الیه واراد وا ان یتقرّبوا بهم بارتفاع قبورهم وامتناع ذکرهم وعلوّ قدرهم ولو انّ من یوم محمّد الی ماغاب الآخر قد قُضی من عند هؤلاء ماقد قضی ذلك امرالله انّاکنّا بکلّشئی عالمین وانّ ذا یومئذ کلّ یفتخرون باسم الحق ولو یظهرالحق بنفسه لم یکذ به من احد بمثل ماقد وجدتم کلّما قالوا ویقولون بانّا بمحمّد المهدیّ المؤمنون ولکن اذا لله اظهرها بالآیات البیّنات التی ثبت بها بینّهم من قبل فاذاً تری ماهم یکسبون فلمّا علمنا حدّ ذلك الخلق مااجبنا ان یعرفنا من احد لان لا یظلم علینا اوعلی احد ینسب الینا قدرخردل حتّی قُضی ماقضی وظهر اسم الله بما ظهر فاذاً کلّ مبتلون وانّ بعد ماقد ظهر قد دبّرت بان اصبرنّ فیما نزل علیّ لان کان لا یحزن فی سبیلی حتّی قد رضیت علی ذلك الجبل (کوه ماکو) الّذی

لم یکن فیه من یغلق باب حصنه وکلاب یحرسون عند الباب حتی لم یؤذ احد فی سبیلی وکان الکلّ فی ایّام الله ساکنون" ونیز درضمن نام صحیفه ازصحیفة العدل منقول است .

ودرآثار ابهی حرف س رمز ازشیخ سلمان پیک معروف آنحضرت میباشد ازآنجمله درلوحی است قوله الاعلی :

" همین سؤال را درسنین قبل نفسی ازمشرك بالله نموده و جوابی بخط خود نوشته نزد حرف سین است " الخ مراد جوابی است که میرزایحیی ازل درتبیین شعرشیخ سعدی نموده نزد شیخ سلمان بعینه موجود میباشد . ونیز درخطابی بفتح اعظم است :

" قد ارسلنا الیك بید السّین کتاباً کریما" که درضمن " فتح" ثبت میباشد ونیز درعدّه کثیر ازالواح وآثار حرف س رمز سمنان وقصبهٔ سنگسر ونیز "س" و "س ی" رمزسیسان قرار گرفت که شرح اوضاع واحوال همه بتفصیل درظهورالحقّ ثبت گردید .

(ساذَج) درعرف عربی معرّب سادهٔ فارسی بمعنی خالص وبسیط وسلیم النیّة . وسَذاجة بمعنی بساطة استعمال کنند ودرآثار والواح بسیارمذکوراست . درکلمات مکنونه :

" ای ساذج هوی " ودرلوحی است :

" ازکدورات عوالم ملکیّه ساذج ومنیرگردانید" ودرضمن نام اسم خطاب به منیرکاشی مسطوراست :

" یا ساذج الرّوح " ودرضمن نام آسیه ذکرساذجیّه است .

(ساری) نام شهرمعروف مرکزحکومت مازندران که درتاریخ ظهورالحق مفصلا ثبت گردید وازبهائیان نامی آنجا

آقاشیخ هادی که بواسطهٔ ملّا علیجان ماهفروزکی (شهید) ایمان آورد ازطبقهٔ علماء وعرفاء ومتنفّذین بود ودر روزشهادت شهید مذکور بخانهٔ وی نیز تاختند وبرخی ازملّاها تکفیرش کردند وفاتش بسال ١٣١٦ هـ ق درهمان شهرواقع گردید دیگر :

میرزاعنایت علی آبادی شهیرساکن آن بلدکه درتاریخ آورده شد دیگرغلا محسین خان شاپورمقتدرالسّلطان کرمانی که بواسطهٔ اوهدایت گردید دیگر درویشی بنام کربلائی یوسف کرمانی الاصل باشهرت چق مطلق که درهمان شهروفات یافت دیگر : طبیبی بنام شاهزاده حکیم طبیب بسیارمعروف بلد بود وجسدش درباغش مدفون گشت وچون

باغ را اخلافش فروختند زنی که خریده بود جسد راازریرخاك بیرون آورده افناء نمود . وشرح احوال :
میرزاعلی اکبرحافظ الصّحهٔ واسکسی علی آبادی که بواسطهٔ دکترمحمّد خان تغریشی درساری بهائی شده نزدش تحصیل طب نمود وخواهرش را ازدواج کرد وخانوادهٔ دوستدار از او باقیماند وتقریبا درسال ۱۳۱۳ درساری وفات یافت دیگر میرزامحمّد حمزه معروف به پیشنماز و میرزافضل الله سنگ ومیرزافتح الله حمزه و آقاسید حسین حاجی مقدّسی وآقا سید مرتضی حافظ الصّحه وسردار جلیل گلبادی ومجد الاطبّاء و غیرهم درتاریخ ثبت است و ازحافظ الصّحه آقا سیدآقابزرگ وخاندان حافظی و ازآقاسید حسین خواهر زادگانش وازمجد پسرش باقی ماند .

(ساعَة) درعرف عربی و عرف فارسی آلتی که بآن اوقات شناخته میگردد . ساعات ساعتها جمع . درکتاب اقدس است

" بالسّاعات والمشاخص الّتی منها تحدّدت الاوقات "

(ساعِیر) درخطابی ازمرکز عهدوپیمان است قوله :

" درخصوص ساعیرمرقوم نموده بودید

ساعیر محلّی است درجهت ناصرة درجلیل واقع "

(سام) سامخان ارمنی سرتیپ فوج مسیحی مأمور هدف کردن هیکل نقطه در تبریزشد که بتصریح [illegible] ناسخ التّواریخ [illegible] بهدف [illegible] و [illegible] یافت .

(سامِرِیّ) داستان سامری درسورهٔ طه ازآن بعنوان مؤسّس فتنهٔ مبتدعهٔ گوساله پرستی بنی اسرائیل درایّام موسی بنوعی عجیب الظّاهر مذکور ومشهوراست قوله :
" واضلّهم السّامری ...... ولکنّا حُمّلنا اوزارًا من زینة القوم فقذ فناها فکذلك القی السّامری فاخرج لهم عجلاً جسداً له خوار فقالوا هذا الهکم واله موسی ...... قال فماخطبك یا سامریّ قال بصرت بمالم تبصروا به فقبضت قبضةً من اثرالرّسول فنبذتها وکذلك سوّلت لی نفسی قال فاذهب فانّ لك فی الحیوة الدّنیا أن تقول لامِساس وانّ لك موعداً لن تخلفه "
وچنانچه معلوم است آن فتنه که اصلا درتورات مسطور ودائر فیمابین هارون و بنی اسرائیل مذکورمیباشد درقرآ بشخصی باعنوان سامری نسبت یافت و تفصیلی دراسرارالآث

عمومی مذکوراست . ودرآثار اعلی وابهی سامریّ برسبیل تشبیه و اشاره بواقعهٔ مذکوره برکسانی چند ازمدّعیان مهمّ مخالف اطلاق شد ازآنجمله دربیانات شکوائیهٔ باب اعظم است :

" واتّبعوا ما القی السّامریّ بینهم وسجدوا العجل " الخ

وقوله :

" اللّهم عذّب العِجل وجسده وخوّاره " که مراد از سامری وعجل وخوار میرزاجواد ولیانی برغانی ومیرزاعبدالعلی ومیرزا ابراهیم مشروح الوصف درظهورالحق اند وشمّه ای درضمن نامهای جواد وخوّار ثبت میباشد . وازمقام ابهی درلوحی به شیخ سلمان است :

" درحین خروج ازعراق لسان اللّه جمیع را اخبارفرمود که سامری ظاهر خواهد شد وعجل بنداء آید وطیورلیل بعداز غیبت شمس البته بحرکت آیند آند وکه ظاهرشدند " ودرسورة الصّبر است :

" ثمّ اعلموا یاملاء الاصفیاء بانّ الشّمس اذاغابت تتحرّک طیور اللّیل فی الظّلمة اذاً انتم لا تلتفتوا الیهم و توجّهوا الی جهة قدس محبّوبا ایّاکم لا تتّبعوا السامریّ فی انفسکم ولا تتّبعوا العجل حین الّذی یتنعّر بینکم وستسمعون نداء

السّامری من بعدی ویدعوکم الشّیطان " الخ که مراد ازسامریّ سیّد محمّد اصفهانی و مراد ازعجل وشیطان میرزایحیی ازل وازطیورلیل معارضین دیگراند ودرضمن نام ابلیس ذکری است . ودرکتاب ایقان است قوله :

" وازموسی علم و عدل اعراض نموده بسامری جهل تمسّک جسته اند " .

(سامسون) به صامسون مراجعه شود .

(سان) ترکی بمعنی شمار ودرفارسی عرفی دورهٔ قاجاریّه متداول بود که میگفتند لشگر را سان دید یعنی شماره کرد

ودرلوح به رئیس و صدر دولت عثمانی است :

" سان عسکر دیده " یعنی شماره کرد .

(ساهِرة) درقرآن از القاب روزقیامت میباشد قوله :

" فاذاهم بالسّاهرة " ودرلوحی است

" قدجاءت السّاهرة "

(سائغ) عربی گوارا . درکتاب اقدس است :

" قدانفجرت من الاحجارالانهار

العذبة السّائغة " .

(سَبا) سَبا نام ناحیه ای ازیمن مرکزش مأرب واقع درجنوب شرقی صنعاء پایتخت سلطنت بلقیس ملکهٔ آنکشورکه قصّهٔ مشهورهٔ راجع بسلیمان و هدهد وبلقیس درقرآن مسطور میباشد . درسورهٔ سبا قوله :

" لقد کان لِسبأ فی مسکنهم آیة جنّتان عن یمین وشمال کلوا من رزق ربّکم واشکروا الله بلدة طیّبة " ودرسورهٔ نمل قوله :

" وتفقّدَ الطّیرَ فقال مالی لا اری الهدهدَ اَمْ کان من الغائبین لاُعذبنّه عذاباً شدیداً اولا ذبحنّه اولیأتینّی بسلطان مبین فمکث غیربعیدٍ فقال احطتُ بمالم تحط به وجئتك من سبأٍ بنبأٍ یقین انّی وجدتُ امراةً تملکهم واوتیت من کلّشئی ولها عرش عظیم " وبرسبیل تشبیه وتلویح بآن قصّه ازآنجمله درکلمات مکنونه است :

" وای هدهد سلیمان عشق جز درسبای جانان وطن مگیر " ودراسرارالآثارعمومی تفصیلی ذکراست .

(سَبَب) عربی بمعنی علّت وباعث واصل . اسباب جمع . درلوح طب است :

" قد قدّرنا لکلّ شئی سبباً " وقوله

" قابل الامراض بالاسباب " .

(سَبْت) مشهور بمعنی روزشنبه . درایقان است :

" حکم طلاق وسبت راکه ازحکم های اعظم موسی است نسخ نموده " .

(سَبَحَ) دررسالهٔ افلاکیّه است قوله :

" بحیث تسبح تلك الدّراری الدّرّیة فی دائرة محیطها وتسبّح فی فضاء " الخ اوّل بمعنی شناوری ودوم بمعنی تسبیح گفتن است .

(سُبحان) مصدرعربی بمعنی تسبیح وتنزیه وبپاکی ازنقیصه ستودن . ودرخطب وادعیه ومکالمه بعنوان تنزیه وتقدیس خدا کثرت استعمال دارد ونظایراین عبارت درمناجات :

" سبحانك اللّهم یاالهی تشهد وتری کیف ابتلیت بین عبادك " الخ ونیز ذکرکلمهٔ " سبحان الله " بمعنی تنزیه وتقدیس خدا از وقوع چنین مفتری وعمل درضمن مفاوضات بسیاراست و متدرجاً کلمهٔ سبحان ازاسماء الله شده ودرآ این امر بلقب تجلیلی برخدا متداول گردید ومانند این عبارات و جمل درفارسی یاعربی قوله :

" ازمشرق بيان سبحان" وقوله : " انّك لمّا وجدت منه روائح البغضاء عن جمال السّبحان" كثرت استعمال يافت.

(سُبْحَة - سُبُحات) سُبْحَة عربی جلال ووریاش . سُبُحات جمع . سبحات وجه الله انوار روی خدا . سبحات الله جلالات وانوار خداوندی . درحديث مشهورازحضرت علی اميرالمؤمنين است :

" قال كميل بن زياد يا اميرالمؤمنين ما الحقيقة قال اميرالمؤمنين مالك والحقيقة قال كميل بن زياد اولست صاحب سرّك قال اميرالمؤمنين بلى ولكن يترشّح عليك مايطفح منّي قال كميل بن زياد اومثلك يخيّب سائلاً قال اميرالمؤمنين الحقيقة كشف سبحات الجلال من غيراشارة قال كميل بن زياد ياعلى زِدني بياناً قال اميرالمؤمنين محوالموهوم وصحو المعلوم قال كميل بن زياد ياعلى زِدني بياناً قال اميرالمؤمنين هتك السّتر عندغلبة السّر قال كميل ياعلى زِدني بياناً قال اميرالمؤمنين جذب الاحديّة بصفة التّوحيد مع غلبة السّر قال كميل ياعلى زِدني بياناً قال اميرالمؤمنين نوراشرق من صبح الازل فيلوح على هياكل التّوحيد آثاره قال كميل ياعلى زدني بياناً قال اميرالمؤمنين اطف السّراج فقد طلع الصّبح "

ودركتاب ايقان است قوله :

" حال قول حضرت امير را ادراك نماكه فرموده كشف سبحات الجلال من غيراشاره " ودرشرح هاء است قوله :

" ويخلّصك تلك الاشارات ممّا ادركت نفسك من اشارات اهل السّبحات وانّك حين توجّهك بالله ربّ الارباب تكشف الاشارات والسّبحات ...... لئلاّ يبعد النّاس من انوار سبحات عزّته ...... وانّ كلّ مايخطر بقلبك من السّبحات والمرضيّات...... وانّ السّبحات في عالم الدّلالات لا ينكشف الاّ بذكر المقامات" ودركتاب ايقان است قوله :

" تاجميع اسرارحكمت روحانيه بی سبحات جلال ازخلف سرادق فضل وافضال ظاهر وهويدا شود " ودركتاب اقدس است :

" ايّاكم ان تمنعكم سبحات الجلال عن زلال هذا السّلسال"

ودرلوح ناصرالدّينشاه است قوله :

" سبحات البشر " ونيز قوله : " هل حملت الارض بالّذي لا تمنعه سبحات الجلال " الخ واين استفهام درضمن انكار آرزواهم دربردارد يعني كاش بر روی زمين كسی بود كه سبحات جلال مانعش نميگشت يا اينكه اكنون وجود ندارد .

ودرلوحی ديگراست :

" لعمری ایشان اند (ملاها) حجابهای بزرگ وسبحات مجلله که سبب منع ابصارخلق بوده وهستند " وبراین طریق شروع ازآثار باب اعظم اصطلاحی درسبحات جلال بمعنی شوون جلالت وعظمت ملائی برقرارشده سپس برملاهای متنفذ ومرجع انام و بر بدع واوهام اطلاق گردید چنانچه دراول کتاب ایقان است :

" یعنی گوش را ازاستماع اقوال وقلب را ازظنونات متعلقه بسبحات جلال " الخ ودرلوحی است :

" دربن ایام روحانی باید کل بطراز بدع رحمانی فائزشوند مقدساً عن کل مافی ایدی الناس وعن کل ماسمعوا تاچه رسد بخلافت مجعوله که ازناحیهٔ کذبه ظاهرشده امثال این ازکارسبحات مجلله بوده که اکثر بریه ازخرق آن عاجزند ولکن ازبرای حق عبادی است که بقدرت الهیه کل راخرق نموده اند " ونیز درکتاب ایقان است :

" وهمچنین ذکرخاتم النبیین وامثال آن ازسبحات مجلله است که کشف آن از اعظم اموراست نزد این همج رعاع وجمیع باین حجبات محدوده وسبحات عظیمهٔ مجلله محتجب مانده اند " الخ ودرلوحی به میرزا ابوالفضل گلپایگانی است :

" بنام یکتا خداوند بیهمتا حمد وثنا متغمسین بحرتجرید

رالایق وسزا که درظلمت ایام و اعتساف انام واحزان وارده و هموم وغموم نازله از توجه ببحراحدیه وشمس ابدیه محروم نماندند سبحات اسماء ایشانرا ازمالك اسماء منع ننمود اسماء را گذاردند وببحرمعانی توجه نمودند انهم عباد شربوا باسمی القیوم رحیق المختوم ماسوی الله درنظرشان بمثابهٔ کفی تراب وقبضهٔ رماد بوده وهست باسم ازمالك آن محروم نشدند باستقامتی درامرقیام نمودند که فرائص معرضین بیان از آن مضطرب " الخ ومراد ازسبحات اسماء اسم ازل وغیره میباشد .

(سِبْط) عربی نوه و نبیره . اَسْباط جمع و دوازده قوم بنی اسرائیل که از دوازده فرزند یعقوب بعمل آمدند بنام اسباط و سبطی خوانده میشوند . درایقان است :

" هرگز قبطی ظلم از شراب سبطی عدل نصیب ندارد " .

(سبع - سَبْعین) عربی شمار هفت و هفتاد است ونقطهٔ اولی خودرا درکتاب رمزاً ذات حروف السبع خواند چه نام علیمحمد شامل هفت حرف است قوله :

" منوط است بمعرفة نقطهٔ بیان الذی قد جعل الله ذات

حروف السّبع فیه " وجمال ابهی رانیز نام حسینعلی چنین میباشد قوله :

" ان یاملاء البیان فاقتبسوا من هذه النّارالّتی اشتعلت فی هذه العراء وظهرت علی هیکل التّربیع فی هیئة التّثلیث "

ونیز رساله در سیروسلوك بنام هفت وادی ازجمال ابهی معروف میباشد ودرلوحی ذکرهفتاد نفس هم سجنان ابهی است ودرضمن نامهای حب رضا سجن وسماء ذکری است ونیز در ذیل نام الف بیان موارد استعمال اعداد بافادهٔ صرف کثرت نه مرتبهٔ عددی میباشد .

(سبع دلائل) رسالهٔ دلائل السّبع ازنقطهٔ بیان درسجن ماکو صادرگردید ودرنسخ موجوده بخطوط مختلف دربعضی خطبهٔ مفصّل عربی : " بسم اللّه الفرد الفرد " الی آخرها ثبت است وبعضی از اشتقاقات وهیئآت تعمّد باتبکار و ابتداع یاوجدیّات عرفارا بنظرمیآورد ونسخه اصلیّه ویامعتمد بدست نیست قوله :

" وبعدلوح مسطوره رامشاهده نموده هرگاه خواسته شود بتفصیل ذکر ادلّة دراثبات ظهور گردد الواح اکوانیّه وامکانیّه تحمّل نتواند نمود " الخ وانیکه ملامحمّد تقی هروی

معروف ومؤمن بامر بابیّت وی بعدازملاحظهٔ امرقائمیّت واستقلال ازاصفهان عریضه نگارشده دلیل وحجّت خواست وبادریافت ادلّهٔ سبع ایقان نیافت درمتن رسالهٔ مذکور تصریح وذکری ازآن نیست . وقوله :

" نظرکن درامّت داود پانصدسال درزبورتربیت شدند تا آنکه بکمال رسیدند بعدکه موسی ظاهرشد قلیلی که ازاهل بصیرت وحکمت زبور بودند ایمان آوردند ومابقی ماندند وکلّ مابین خود وخدا خودرامحقّ میدانستند این بودکه میخواستند مکابره باحقّ کنند " الخ .

ونطیر وقریب آنچه برای داود ازرسالت و کتاب مستقلّ وامّت بیان نمودند درقرآن هست ومسلمانان همچنین گفتند ولی مخالف تاریخ مقدّس عهد قدیم و منافی ضرورت عقیدهٔ یهود میباشد ومافوق آن درقرآن برای یوسف رسالت عظیمه وآئین منفردة وملّت ممتازه بیان مینماید قوله :

" ولقد جائکم یوسف من قبل بالبیّنات فمازلتم فی شكّ ممّا جائکم به حتّی انّه هلك قلتم لن یبعث اللّه من بعده رسولا "

وشاید باعقاید سبط بنیامین وبنی یوسف معاصرباآنحضرت درمدینه وحوالی ونیز بامسطورات بعضی کتب روایتیّه انطباق مینموده ولی باتاریخ عهد قدیم متداول دردست موافقت ندارد

واما مقدّم گرفتن داود برموسی راهم توان گفت که مانند
اسلوب مذکور قرآن طبق عرفی است که در آن ایّام باثر استنباط
ازقرآن وغیره وجود داشت چه همانطوری که گروهی ازامثال
آیهٔ قرآنیّه :

" لقد فضّلنا بعض النّبیّین علی بعض و آتینا داود زبورا "

عقیدهٔ مذکورهٔ سابقه رادرحقّ داود گرفتند شاید ازامثال آیهٔ

" و وهبناله اسحق ویعقوب کلّا هدینا ونوحا هدینا من قبل
ومن ذرّیته داود " با اینکه دراین آیه نظر بترتیب تاریخ نبود
عقیدهٔ تقدّم داود برموسی راپذیرفتند . وازمرکزعهد وپیمان
وحجّت وبیان بیانی درتوضیح آن دقیق ومستدلّ است قوله :

" درالواح حضرت اعلی ذکر داودی است که پیش ازحضرت
موسی بود بعضی راگمان چنان که مقصود داود بن یساست
وحال آنکه حضرت داود بن یسا بعد ازحضرت موسی بود لهذا
مغلّین ومعرضین که درکمین اند این بهانه رانمودند وبر
سرمنابر استغفرالله ذکرجهل ونادانی کردند امّا حقیقت
حال اینست که دو داود است یکی پیش ازحضرت موسی
دیگری بعد ازحضرت موسی چنانکه دو اسمعیل یکی اسمعیل
بن ابراهیم و اسمعیل دیگرازانبیای بنی اسرائیل است اما
دراین عبارت که مرقوم نمودید مقصود داود بن یسا است و

نفرها دوهزاروچند عصر وقرن پیش از حضرت اعلی بود ظهور
خامس که میفرماید یکی خود حضرت داود است دیگرحضرت
مسیح دیگری حضرت رسول دیگری حضرت اعلی وخامس
جمال مبارك زیرا درایّام حضرت اعلی روحی له الفداء مشهورآفاق
گشتند و درخطابی ازآنحضرت به میرزاغلامحسین طبیب
بنابی است قوله :

" حکایت حضرت داود راجوابی مفصل بشخص دیگرمرقوم
گردید صورت آن جواب درضمن این مکتوب است واما پانصد
سال که بین حضرت موسی وحضرت مسیح درالواح حضرت
اعلی منصوص است از غلط کاتب است اصل هزاروپانصد بوده
ولی ازقلم کاتب افتاده چنانچه درسایرالواح هزاروپانصد
منصوص باری همیشه اینگونه مفرضین بوده اند بل اشدّ
ازاین چنانچه در زمان حضرت رسول علیه السّلام ازجمله
عاص بن وائل وقتی شنید که این آیهٔ مبارکه نازل " انتم وما
تعبدون حطب جهنّم " گفت والله انّ محمّدا سئل بقوله
زیرا بصراحت درقرآن میفرماید که حضرت مسیح پیغمبرعظیم
بود وبصراحت میفرماید که مسیحیان عبادت مسیح میکنند
ومعتقد بالوهیّت اوهستند وبراین آیه منصوص است که عابد
ومعبود هر دو درنارند پس حضرت مسیح نعوذ بالله حطب

جهنم است وحال اینکه مقصود آیهٔ مبارکه معبود های حیوانی
ونباتی وحجری بود نه معبود انسانی وازذوی العقول . باری در
جای دیگر درحضور حضرت رسول حاضرشد عرض کرد که اگر حیوانی
ازکوهی بیفتد وبمیرد کی اوراکشته فرمودند خدا عرض کرد
گوشت اوآیا حلال وپاك است فرمودند حرام ونجس است عرض
کرد این گوسفندی راکه توسرمی بری ومیکشی لحم اوچگونه است
فرمودند پاك وحلال است فریاد برآورد که ای مردمان ملاحظه
کنید وانصاف دهید گوسفندی راکه خدابکشد نجس است وحرام
است وگوسفندی راکه اوبکشد پاك است وحلال است این چه
بی انصافی وبی عقلی است باری این قبیل اعتراضات بسیار اما
فرمایش مبارك فی الفرقان قال انّی اناالحیّ الذّی لا اموت
کلمه فرقان برجمیع کتب الهی وارد چنانکه برتورات نیز اطلاق
شده هرکلمه ای که فارق بین حق وباطل است برآن فرقان
اطلاق میشود باری ای حبیب روحانی اسم واحد برانبیای
متعدد واقع گشته حتی درقرآن اسمعیل دواسمعیل است یکی
ابن ابراهیم علیهما السّلام واسمعیل دیگرازانبیای بنی اسرائیل
است وهردو درقرآن مذکور مراجعت کنید خواهید یافت چه
بسیار انبیاء که درانجیل وتورات مذکور نبودند ولی درقرآن
مذکورشدند مثل نبی الله صالح صاحب ناقه مثل نبی الله

هود وهمچنین انبیای کثیری درتورات مذکورولی درقرآن غیر
موجود وهمچنین انبیائی باشاره مذکورمن دون تصریح اسم
چنانچه اصحاب رسّ میفرماید انبیائی بودندکه درکنار رود
ارس مبعوث شدند واسمایشان نه درتورات ونه درانجیل ونه
درفرقان مذکور" الخ وایضا ازبیانات نقطه دردلائل سبعه
است قوله .

" خداوند عزّ وجلّ ازحکمت بالغهٔ خود درظهورمحمد رسول الله
حجّت راقرآن قرارداده واین موهبت بوده که درحق هیچ امتی
قبل ازامّت رسول الله نشده که آیه ای ازکتاب الله حجت باشد
برکل ماعلی الارض ...... وازیوم نزول فرقان تایوم ظهورنقطه
بیان هزارودویست وهفتاد سال طول کشید ...... وکل رامنتظر
فرموده ازبرای ظهور قائم آل محمد .... وخداونداین
حضرت راظاهر فرموده بحجّتی که رسول الله رابآن ظاهر
فرموده .... نظرکن درفضل حضرت منتظرکه چقدر
رحمت خود را درحق مسلمین واسع فرموده تا اینکه
آنهاراانجات بدهد مقامی که اول خلق است و مظهرظهور
اننی اناالله چگونه خود را باسم بابیت قائم آل محمد ظاهر
فرموده وباحکام قرآن درکتاب اول (تفسیرسوره یوسف) حکم
فرموده تاآنکه مردم مضطرب نشوند ازکتاب جدید وامرجدید و
ببینید این مشابه است باخود ایشان

لعلّ محتجب نشوند ...... وبدانكه درین مقام آن جسد جوهری (محمد بن الحسن درغیبت وعالم مثال) بعینه این جسد است وهرگاه خداوند خواهد هزارسال متجاوز عمر (١٢٦٠) بسنّ سی یاچهل (درین هنگام سنّ آنحضرت سی تمام نبود واز تحول شاید بیش ازآن بنظرمیآمد) ظاهر فرماید غیرازاین اسباب ازبرای اظهارآن درامکان ممکن نبوده ...... واگر ذکرخضر نمائی آنهم بهمین قسم بوده عند الله لم یزل ازبرای او عرش حیات بوده و همچنین در ذکرشیطان شنیده ای که ظلّ نفی درمقابل ظلّ اثبات باشد" وایضا : " سیّد محمّد اخلاطی استخراج نموده :

یجئی ربّا لکم فی النشأتین
لیحی الدّین بعد الرّاء وغین
وان زیدت علیه الهاء فاعلم
بانّی ماکتمت السرعینی
فاضرب عدّ ه وفی عدّ نفسه
فهذا اسم قطب العالمین

وایضا در دیوان مسطوراست :

بنیّ اذاماجاشت الترك فانتظر
ولایة مهدیّ یقوم ویعدل

وذلّ ملوك الارض من آل هاشم
وبویع منهم من یلذّ ویهزل
صبیّ من الصبیان لا رأی عنده
ولا عنده جدّ ولا هو یعقل
فثم یقوم القائم الحقّ منكم
وبالحقّ یعطیكم وبالحقّ یعمل
سمّی نبی الله نفسی فداؤه
فلا تخذلوه یابنیّ وعجّلوا

(رسبع دوائر وهیكل)

ازباب اعظم دربیان هیكل ودوائر سبع است قوله : " اذا نزل بك حاجة او اراد ان یحشر احد مع اهل الحقیقة فاصنع علی لوح قرطاس بیض سبعة دوائر الّتی كان عرض كلّ مابین الخطّین بحدّ سواء بماء الاصفر سواء كان ذهبًا او زعفرانًا واجعله علی تسعة عشرقسمة الّذی لا ینقص قسمة عن قسمة قدرشعربذلك الماء المنیرثمّ اكتب باحسن خط نسخ فی الدّائرة الاولی المحیطه تسعة عشركلمة العلیّة من اوّل اللّه لا اله الاّ هوالحیّ القیّوم الّذی هوالعلیّ العظیم ثمّ فی الدّائرة الثانیه اسماء النّورانیه احرف البسملّه وهی هذه برّ سلام ملك اللّه لطیف لطیف

هبة الله ثمّ الله ثمّ لطيف ثمّ رحمن ثمّ حامد ثمّ محمود ثمّ
نور ثمّ الله ثمّ لطيف ثمّ رحيم ثمّ حليم ثمّ يد الله ثمّ مقصود
و زد على اوائل تلك الاسماء عدة سرّها الّذى هوماء فى
الدّائرة الثّالثه شكل اسم الاعظم تسعة عشر عدّة ثمّ فى
الدّائرة الرّابعه حروف الكونيّه وسنذكرها انشاء الله فى
هيكلها ثمّ فى الخامس احرف البسمله [illegible] بشكل المعروف ثمّ
فى السّادسة حروف اسماء السّته الّتى عدّتها تسعة عشر وهى
اسم الله الفرد الحىّ القيّوم الحكيم العدل القدّوس ثمّ فى
الدائرة السّابعه احرف كلّ آية قرآن تشابه معناها لما انت
اردت ولقد اخترت لمن اراد ان يتبغى الى ذى العرش سبيلا
وهى ان اردت ظهور ما انعم الله عليك فاكتب الحمد لله
ربّ العالمين ثمّ للخلاص من كل ضيق ايّاك نعبد و ايّاك
نستعين ثمّ لطلب الهداية اهدنا الصّراط المستقيم ثمّ
للعزّة يعزّ من يشاء ويذلّ من يشاء ثمّ للتّقرّب الى من تشاء
عنت الوجوه للحىّ القيّوم ثمّ لطلب الاحسان ممّن تحبّ احسن
كما احسن الله اليك ثمّ للشّدة سيجعل الله بعد عسر يسرًا
ثمّ لهلاك العدوّ مع شرط رضاء الله وحكمه ويأتيه الموت من
كلّ مكان ثمّ لشدّة بليّة مستهم البأساء والضّراء ثمّ للافتراق
بين اهل الظّلم والعدو ان قال هذا فراق بينى وبينك ثمّ

لعلوّ المقام فتعالى الله الملك الحق المبين ثمّ لطلب الرّحمة
وانّ الله كان غفورًا رحيمًا ثمّ لطلب الحكمة وانّ الله كان عزيزا
حكيما ثمّ لرفع الحزن لا يحزنهم الفزع الاكبر ثمّ لبسط الرّزق
فرحين بما آتيهم الله من فضله ثمّ للفتح انّا فتحنالك فتحا
مبينا ثمّ للنّصرة على الاعداء وينصرك الله نصرًا عزيزًا ثمّ للغلبة
على الخصماء وانّ جندنا لهم الغالبون ثمّ لطلب العلم
والبلاغ الى مركز الحلم ويعلّمكم الكتاب والحكمة ثمّ لكلّ بركات
الدّنيا ودرجات الآخرة صغيرها وكبيرها سرّها وعلانيتها
وطلب الولد ولسوف يعطيك ربّك فترضى تلك آيات تسعة
عشر طبقا لحديث بسم الله لكلّ ما اراد الله اسماء لوجه الله
وينبغى للموءمن ان يقرء كل ذلك فى عمره ليبلّغه الله الى
ذروة الدّين والدّنيا لفضله انّه هو المقتدر المتكبّر الجواد الوهّاب
وشرطه اذا اردت العمل به ان تبتدء من يوم الحاد يعشر
من كلّ شهر وتجعل دائرة المشيرة بما تحفظها فى جيدك
وتقرء بعد كلّ صلوة المفروضة اسماء السّتة بقولك بسم اللّه
الرّحمن الرّحيم فرد حىّ قيّوم حكم عدل قدّوس ثمّ الآية
الّتى كتبتها فى الدّائرة السّابعة ما يناسب مرادك ان اردت
ظهور النّعم مثل قول الّذى اشرت الحمد لله ربّ العالمين
تسعة عشر مرة لا يزيد ولا ينقص ثمّ اذا فرغت قل ربّ صلّ على

محمّد وآل محمّد وشيعة محمّد ثمّ ابسط كفّيك وتنظر الى
وسط السّماء اى سماء الفضل وتقول بسم اللّه الرّحمن الرّحيم
اللّهم انّى اسئلك بغاء الغردانية وراء الرّبوبيّة و دال دوام
الدّيمومة و حاء الحياة السّرمديّه وياء ينابيع الحكمة وقاف
القدرة وياء اليقين و واوالوجود وميم الملك وعين العناية
و دال الدّلالة ولام اللّطف و قاف القيّوم ودال الدّيّان
و واوالولاية وسين السّكينة ان تصلّى على محمّد وآل محمّد
و شيعة محمّد ان تقضى حاجتى ثمّ قل اقسمت عليكم ايّها
الارواح الرّوحانيّة النّورانيّة خدّام هذه الحروف والايات
العظام والاسماء المشرفات الكرام الا ماأجبتم دعوتى وبررتم
قسمتى وامتثلتم فى قضاء حاجتى ثمّ اذكرحاجتك وقل بحق
نور وجه اللّه العظيم الاعظم وكبريائه وعظمته عليكم اذلا يصف
الواصفون كنهه فبحقّه عليكم وبحرمته وقدرته لديكم بارك
اللّه فيكم وعليكم وقالوا سمعنا واطعنا غفرانك ربّنا واليك
المصير حسبنا ونعم الوكيل نعم المولى ونعم النّصير ولا حول
ولا قوّة الّا باللّه العلى العظيم وصلّى اللّه على محمّد وآله
وشيعتهم الطّيّبين فما من احد يعمل هذا الّا ويبلغ مراده
ويوصل بمقصوده ولا يرد عنه دعاؤه وانّ ذلك حتم مقضى وا[نا]
ضامن به وانّ كل من ملكه فهوخبيرله من ان يملك شروالارض

وغربها وما ذلك على اللّه بعزيز انّ الّذين يتّبعون ذلك النّور
السّاطع حق منّى عليهم باعظم حق بان يصنعوا ويعملوا
ما امرت به ولا يتركوا يومًا ولا ليلةً فانّ فى ذلك انوار القدس مكنونة
وانوار الانس مخزونة وظهورات حضرة القدس مكشوفة . . . . و
حق ان يكتب فى وسط الدّائرة السّابعة ذلك الشّكل المربّع
ويملأ بطونه بتلك الرّقوم المسطرة هكذا ١١١٤ فى كلّ بيت
صورة من ذلك مع النّقاط المحتاجة به فى الرّقوم الهندسيّة
فانّ ذلك سرّ و دوائر السبعة تمام نور ليلة القدر لانّ هندسة
شكل القدر هى هكذا ٣٠٤ وانّهما اذا اجتمعا يظهرعدّة
السّبع ماسطر هنالك هو ماقدّر هيهنا تلك ابواب الخير . . .
لانّ احرف السّبع قدنزل فى كلمات الاربع واذا اقترنته تظهر
عدّة حرف هو لانّ ذلك ذكرختم النّقطه من اوّل سرّها فى
الحروف البسطة الى آخرنزولها على مركزها الّذى هوالنقطة
. . . . وانّى ماأعدّ رجلاً من شيعتى الّا وكان فى جيده بمثل
ما امرت به لانّ التّارك هوتارك الخير كلّه والعامل هوعامل
الخير كلّه وانه اعزّلدى من كبريت الاحمر والنّورالا صفر . .
بلّغ الى الاطراف من اخوانك واحبتك حتى لا يترك صغيرًا
كبيرًا من ذكر وانثى ويدخل فى تحت تلك الرحمة . . . .
ان ذلك حرزٌ من امرنا لشيعتنا عن كل سوءٍ وشرٍّ والبلوغ الى

كلّ خير وبركة فمن اخذه اخذ حظّاً وافرًا ونصيباً اكبر وان ذلك لهو الفوز الكبير" .

(سبع مراتب و عوالم سبعهٔ وجود) عرفا وحكماء الهى دائرهٔ وجود را — باصطلاحات و انواع مختلف برمراتب سبعهٔ صعوديّة ونزوليه توضيح وتفصيل داده اند واسلوب شيخ احسائى درآثارش وآثارخليفه اش حاجى سيد كاظم رشتى مذكور ومسطورميباشد ودرآثار ارباب اعظم نيز برنهج آثارشيخ بسيار است منها قوله :

" فاوّل ماذكر بدع الاوّل بنفسه لنفسه لا من شئى بنفسه و سمّاه المشيّة وخلق بها كلّ ماشاء وجعل بظهورها فى نزولها محالّ محدودة وايّام ستّة معدودة والارادة اذاعيّنت المشيّة ثمّ القدر اذاحدّدت الارادة ثمّ القضاء لظهورالامضاء والاتقان بحكم البداء فى كلّ ماقدروقضى قبل ان يمضى ثمّ الاذن والاجل والكتاب تلك قصبات جوّدت من جوهر شجرة الاولى واذاكررت وجدت مبادئ اسماء الاربعة يداللّه ثمّ وجهه ثمّ اسم الجواد ثمّ الوهّاب كلّ واحد من تلك الاجزاء الاربعة كلمة تامّة قدجعلها اللّه علّة مستقلّة بقدرته لظهورالابداع تلك قصبات مثلث اربعة واثنين بعد حروف لا اله الاّ اللّه فى ظاهر ظاهرتلك الكلمة وفى باطن الباطن

سرّ تلك الكلمة واذاكررت السّبعة فى عالم الغيب والشّهادة لمن اراد ان يطّلع بمبادى الامر وشهد بمكامن الغيب "

وقوله :

" مراتب سبعة كليّة الاولى رتبة الجماد فاذا استعرج رتبة الحدوديّة عن مقام المعدنيّة هنالك يتصل الى مقام النّبات ...... واذا استعرج الموت من رتبه النباتيّة يتّصل الى رتبة الحيوانيّه ...... واذا اتّصل الى مقام النّفس والرّوح والعقل هنالك بحسب رتبته له موت لا بدّ ان يغنى كلّ الجهات العدميه حتى اتّصل الامر الى رتبة الفؤاد لجّة البقاء وحياة الصّرف عند مالك الانشاء هنالك لم يزل كان العبد ناظرًا الى اللّه " وقوله :

" ذكر من ثناء شجرة البهاء حيث يعرف اهل القضاء بحكم البداء فى ركن الجمراء انّه هو سرّ الانشاء لانّه عنصر النّار فى عالم الابداع ...... وانّ اسماء تلك الثلاثة فى بدء الفصل هى المشيّة والارادة والقدر الّذى يعبّر اهل البيان عند التبيان بالانشاء والابداع والاختراع دون الامكان لا يمكن الاّ بزوجين اثنين ولمّا ثبت ذكر الاثنينيّة يتسهّل ذكر الشّؤون الى مالا نهاية بما لا نهاية لها وانّ عنصر التّراب الّذى عبر فى رتبة المشيّة هو كان من جنس عالمها الّذى هو كان نفس

قبول نارالایجاد بعد هواء الانوجاد وماء المداد انظرالی
ارادة الّتي هی هواء آدم الاولی وعرش الّتی علیهااستوت
المشیّة بشأن الرّحمن کیف قد خلق اللّه بارکان اربعة رکن منها
رتبة القضاء وهو عنصرالنّار وظهورعلّة الاولی وانّ لونها البیضاء
ورکن منها رتبة الاذن وهو عنصرالهواء وظهورعلّة المادّیه
وانّ لونه الصّفراء ...... وانّ حامل هذاالرّکن هوالعلی ....
ورکن منها رتبة الاجل وهوعنصرالماء وظهورعلّة الصّوریّة
وانّ لونه الاخضر ورکن منهارتبة الکتاب وهو عنصرالتّراب
وظهورعلّة الغائیّة فی عالم الاسماء والصّفات وانّ لونه الاحمر
ومنه احمرّت الحمرة فی کلّ شئی و ذوتت الهندسة فی کلّ شئی
وعیّنت فی کلّ شئی وانّ به یحیی الارض بعد موتها ویشرق
الارض بنور ربّها وانّ یومئذ تحدث النّاس اخبارها بانّ
ربّك اوحی لها وانّ به یحیی اللّه فی مشهد ذرّ الرابع
افئدة المستنیرة والقلوب المتینة والنّفوس الطّیبة والاجساد
الطّاهرة وانّ الیوم اراد اللّه ذلك الامر للنّاس لانّ الرّکن
الغائیة الّتی هی ثمرة الابداع وسرّالاختراع وظهورعلل الثّلاثة
فی الانشاء قد ظهرمثل بعض شؤون ارکان الثّلاثة بالحجج
الملیّة الکبری " الخ ودرضمن لفات سفینهٔ حمراء وعرش
وعلم وکثیب نیز بیانی مفصل از آنحضرت ثبت میباشد .

(سَبَق) سُبْقة عربی آنچه که مسابقه کاران بر
آن گرو بندند . درخطابی است :
" دردبستان الهی درس و سبق داد
که بعداز صعود جمال منیرش بر روش وسلوك اهل وفاق قیام
نمائیم " ودر رسالهٔ سیاسیّه است :
" ونوع انسان در دبستان آفاق کودکان سبق خوانند "

(سُبُوق) درنسخهٔ مناجات وطلب مغفرت برای
صحیح فروش درخطابی است :
" وسبوق رحمتك بین العالمین " .

(سِپهر) فارسی آسمان وتخلص شعری وشهرت
میرزاتقیخان لسان الملك کاشی
صاحب ناسخ التّواریخ بوده. آنچه
اودرجلد قاجاریّه ازآن تاریخ درذمّ امرجدید نوشت که
البته تطییب خاطر شاه رادرنظرداشت نسبت باغراق گوئیها بیشتر
درمدح شاه وسعی درتبدیل وارائهٔ مساوی اعمالش بمناقب و
حسن خصال ونشاندادن شکستها وایران بازیش رابفتح و
جهانگیری عجیب نیست ولذا درحقّ وی درآثاراین امراست
قوله :
" وهمچنین سپهرصاحب تاریخ نوشته آنچه که قلم ازشرّش بحر

پناه میبرد" .

(سِتر) عربی پرده و آنچه با آن ستّرشود . درلوح حکماء است :

" وهتك سترالعقل " ودرلوح به عبدالوهّاب است :

" این مظلوم از اوّل یوم الی حین من غیرستروحجاب کلّ رابما اراده اللّه دعوت نمود " .

(سِتّین) عربی شمار شصت و محض آنکه اظهار امر باب اعظم برای ملّا حسین بشرویه درشیراز بسال ۱۲۶۰ هـ ق شد اصطلاح درآن سنه گشت وباین معنی درمواضع بسیاری از آثار مذکورمیباشد از آنجمله درتوقیع به محمّد شاه است قوله :

" درسنهٔ ستّین قلب مراملوّ " الخ حدیث معروف مفضّل را درتوقیع مذکور ومقام بهاء اللّه درکتاب ایقان برای استدلال وحجّت آوردند ولی درتوقیع جملهٔ " فی شبهة لیستبین امره و یعلو ذکره " ودرایقان " فی سنة السّتین یظهر امره ویعلوذکره " نقل فرمودند ودرنُسَخ حدیث مذکور هردونوع دیده شد .

(سَجّاده) عرفی عربی قالیچه ومانندآن که برآن نمازهم میخوانند ودرلوح بصدر دولت عثمانی است :

" تاآنکه بالاخره سجّاده برده دربازار حراج نموده وجه آنراتسلیم نمودند " .

(سِجْن) عربی محبس و زندان. مَسْجون سِجّین زندانی وبندی. سِجّین زندان شدید وعظیم ودائم ودرقرآن اطلاق بردارالعذاب و دفتر اعمال معذّبین گردید ونام سجن درآثاراین امر دربارهٔ محبس ماکو وچهریق وآمل و طهران و ادرنه وعکا بکرّات ذکر یافت وشمّه ای درضمن حرف ت ونام عکا ثبت میباشد و جمال ابهی خودرابعنوان مسجون دربسیاری ازالواح نام بردند . درلوح بناصرالدّین شاه است :

" ان اذکر فضل اللّه علیك اذکنت فی السّجن مع انفس معدودات " مراد زندان ناصرالدّینشاهی طهران است که درسال ۱۲۶۸ هـ ق باگروهی ازبابیان محبوس بودند ومدت چهارماه امتداد سجن شد ودراین جمله من باب التفات خطاب بنفس خود فرمودند . ودرلوح دنیااست :

حمد وثنا سلطان مبين رالايق وسزاست كه سجن متين را بحضور
علىّ قبل اكبر وحضرت امين مزيّن فرمود " كه درضمن نام علـى
ثبت ميباشد ودرلوحى ديگراست :

" قل ان يا احبّائى ثمّ يا اصفيائى اسمعوا نداء هذ الحبيب
المسجون فى هذا السّجن الكبرى ان وجدتم من احداقـل
من ان يحصى روائح الاعراض فاعرضوا عنه ثمّ اجتنبوه هذا ما
وصّيناكم به فى كلّ الالواح ويشهد بذلك كلّ الاشياء من الغيب
والشّهود ومن ورائهم جمال عزّ بديع لانّهم مظاهر الشّيطان
اليوم لم يجر اسم الله على السنهم الاّ بان ينصرف به عباد
الرّحمن عن شاطئ عزّ منير ايّاكم يا احبّاء الله لا تتقرّبوا الى
هؤلاء ولا تجتمعوا معهم على مقرّ وكونوا من المعتصمين بحبل
الله المقتدر العزيز العليم قدّسوا انفسكم عن حبّ غير الله ثمّ
انقطعوا عن الّذين هم لا يسلكون الاّ سبل المتوهّمين " مراد
ازسجن كبرى ادرنه ومقصود منع بهائيان ازمعاشرت بـا
ازليان است . ونيزقولـه :

" بسم الله البهىّ الابهى هذا كتاب من لدنّا الى الّذى اخذته
نفحات آيات ربّه الرّحمن و فاز بانوار الهدى فى هذا الفجـر
المنير ان استمع ندائى عن شطر الايمن من العرش فى هـذا
السّجن المبين انّه لا اله الاّ هو العليم الحكيم اتكون صامتـاً

وقد جاء يوم النّداء قم بامرى على ذكرى بين عبادى ولا تكن
من الرّاقدين قد قدّر لكلّ نفس تبليغ هذا الامر من القلـم
الاعلى ان اتّبع ما امرت به من لدن مقتدر قدير لا يحزنك ما
ورد علينا من الّذين كفروا بالله انّ الغلام قد قبل البلايا كلّها
لحياة العالمين لا يحزننى اعراض الّذين ظلموا ولا يسرّنى
اقبال من على الارض ندعوا النّاس الى الله مالك يوم التّناد
ولا يمنعنى البلايا عمّا امرنا به من لدن ربّك العلى العظيم
لا تنظر الى العباد واعراضهم كن ناظراً الى منظر الامر وبما
امرت به كذلك يذكرك لسان العظمة فى هذا السّجن البعيد " .

ونيز قولـه :

" بسم الله الاقدس الاعلى هذا ذكر من لدى المسجون
الى الّذى آمن بالله المهيمن القيّوم ان لا تعبدوا الاّ ايّاه ....
هذا كتاب كريم ..... انّه يناديك فى السّجن حين الّذى منع
عن الدّخول والخروج ...... فسوف يفتح باب السّجن كذلك
امرك لسان الوحى من هذا السّجن البعيد " وهمچنين در
لوح بحاجى محمّد كريمخان است قوله :

" الى ان سُجن فى هذا السّجن البعيد " كه مراد ازسجن
بعيد ادرنه ميباشد . ودرلوحى ديگر :

" انّا وردنا السّجن الاعظم فى المدينة كان اهلها اشرّ العباد

یشهد بذلك مالك الایجاد فی کتاب مبین " ودرلوحی دیگر:
" هذا کتاب کریم ...... اذا ادخلنا السّجن بلّغنا الملوك
رسالات اللّه العزیز الجمیل لیعلموا انّه کان مقتدراً علی ما
اراد ولم یمنعه من فی السّموات والارضین " ودرلوحی دیگر :
" بنام یکتا ای کنیز خدا جمال قدم درسجن اعظم مستقر
وعشرین نفس از اماء الهی حبّاً للّه با مظهر نفس رحمانی درین
حبس وارد وهمچنین جمعی از رجال" ودرلوحی دیگر :
" فاعلم بانّا وردنا مع سبعین انفس فی حصن العکّاء " ودر
مناجاتی است :
" قد حبستنی مع سبعین نفس من عبادك " مراد از سجن اعظم
وحبس مذکور درین الواح سربازخانهٔ عکااست و مفاد آنکه
هم حبسان آنحضرت درسجن عکا هفتاد نفر بودند ودربعضی
ازبیانات غصن اعظم عبد البهاء شمار کلّ محبوسین با اشارهٔ
بخود شان هفتاد ودونفراست ودرضمن نام حبّ ورضاء نیز
ذکری میباشد . ودراثری دیگراست :
" انّا اذا وردنا السّجن اردنا ان نبلّغ الکلّ رسالات ربّهم
لیعلموا انّ البلاء ما منع البهاء عمّا اراده اللّه مالك الرّقاب
کلّ شؤون درآن لوح امنع نازل از نصایح محکمه ومواعظ متینه
وآیات ومناجات وشؤون امریّه لعمرك انّه یکفی العالمین لو

یکوننّ من المنصفین طوبی لمن تفکّر فی تلویحاته وتصریحاته
وعرف قدرة اللّه وحکمته الّتی احاطت العالمین فی الحقیقة
تا حال تبلیغ کامل نشد و حجّت الهیّه بتمام ظهور وبروز ظاهر و
لائح نه چنانچه روسّاء هیچکدام از تفصیل امر مطّلع نبودند
حضرت اعلی روحی فداه دولوح برئیس قبل ارسال فرمودند ولکن
درآن دولوح ذکر شهادت ومظلومیّت بود این بود که درست
ملتفت نشدند که فی الحقیقة بیان حق چیست ومقصود چه
(شاید مراد آنکه توقیع دعوتی قائمی واستقلالی نقطهٔ اولی
بمحمّد شاه دو عدد بود) لذا درسجن اعظم مخصوص هریك
از روسّای ارض لوحی بدیع نازل ومن غیرستر وکتمان امر رحمان
درآن الواح مذکور بعضی ارسال شده وبعضی هم انشاءاللّه
میشود جامل یکی از آنها بدیع بوده چنانچه مشاهده
نمودید این است که ازمشرق امر نازل انّا انزلنا اللّوح وجعلنا
الصّیحة بین السّموات والارضین (مراد لوح سلطان مشهور
است) ولکن الواح سائرین محکمتر نازل شده یالیت رأیت
حضرتك وتشرّفت وقرأت وقلت لك الحمد یا من فی قبضتك
زمام العالمین ابداً بهیچیك مداهنه نفرموده امراللّه درهر
یك از آن الواح نازل حتّی احکام بدیعه را ذکر فرمودند
درینصورت معلوم است که چه شده ومیشود بعد از لوح بسیار

برین عباد سخت شده ازهرجهتی شدّت نمودند ولکن ربّك
لا تمنعه الشّدائد عمّا اراد دیگرچه عرض کنم که برجناب رسول
علیه بهاءالله چه وارد شده وازظلم ظالمین چه واقع گشته
نفسی لاحتراقه الفداء " الخ ودرضمن نام سحاب بنیزذکری
است . ودرلوحی دیگراست :

" فاعلم انّا سمّینا هذا السّجن بالسّجن الاعظم یاطوبی
للمتفرّسین وفی الطّاء کنّا تحت السّلاسل والاغلال وماسمّیناه
بالاعظم تفکّر فی ماجری من لسان القدم انّ ربّك لهوالنّاطق
علی مایرید " ودرلوحی دیگر :

" ثمّ اعلم انّ فی ورودنا هذا المقام سمّیناه بالسّجن الاعظم
ومن قبل کنّا فی ارض اخری تحت السّلاسل والاغلال وماسمّی
بذلك " ودرکتاب اقدس است :

" یاملاءالانشاء اسمعوا نداء مالك الاسماء انّه ینادیکم من
شطرسجنه الاعظم انّه لا اله الاّ انا " ودرنام امانة وبقعه
نیز ذکرسجن اعظم است ودرنام یحیی ازغصن اعظم عبدالبهاء
خطابی مفصّل درابلاغ وانشاء امردرسجن اعظم وتحت سلاسل
واغلال منع وستم میباشد . ونیز درکتاب اقدس است :

" کان مطلع نورالاحدیّة فی سجن عکا اذ قصدت المسجد
الاقصی مررت و ماسألت عنه " آن ایّام درعکا بخانهٔ معروف

عبود اقامت داشتند . ودرلوح خطاب بمانکجی پارسی
هندی است :

" نامهٔ شما در زندان باین زندانی روزگار رسید وباد روزگار
پیشین راتازه نمود سپاس دارای جهان راکه دیدار را در
خاك تازی روزی نمود دیدیم وگفتیم وشنیدیم " الخ

مانکجی جمال ابهی رادرراه آمدنش ازهند بایران در
بغداد ملاقات کرد ونامه اش ازطهران درعکا رسید . ودر
نامهای رئیس و رضوان و غیرهما نیز نبذه ای ذکرسجن
است وبالجمله مراد از سجن اعظم مذکور درآثارهمان
سجن سربازخانهٔ عکااست ولی دنباله اش درطول مدّت
توقیف درشهرعکاکشیده تا آنکه خروج ازسجن اعظم بتاریخ
١٢٩٤ واقع شد که دراثری ازخ ادم ٦٦ درهمین
تاریخ ١٢٩٤ چنین مسطوراست :

" دیگر از اخباراین ارض بخواهید جمال قدم ازسجن اعظم
خارج ومقرّ عرش بستان واقع شد وبعد ازآن قصرمعروف "
ودرتوقیع به محمّد شاه است :

" ومن جهلنی وراءه السّجین " ودرلوح صورت زیارت درحق
حاجی ذبیح کاشانی است :

" انت الّذی اخذت الکتاب بقوّة ربّك وترکت کتاب السّجین

فی اسفل الجحیم " که اشاره بکتاب میرزا یحیی ازل میباشد .

(سَجِیّة) عربی خوی وسرشت انسانی . سجایا جمع . درلوح اتحاد است :

" کلّ سجایای حق را بچشم خود دیده اید " .

(سَحاب) سَحابة عربی ابر سُحُب . سَحائِب جمع وسحاب درآثار این امر بنوع استعمال درمعانی تشبیهی واستعاره کثرت و وفور دارد فی المثل درلوح دنیا است :

" امروز ازسحاب رحمت رحمانی امطار حکمت وبیان نازل " ودر لوحی دیگر :

" وسحاب تیره مظاهر ظنون واوهام اند یعنی علماء عصر " و لوح سَحاب ازالواح معروف ابهی میباشد ابتدا بقوله الاعزّ :

" هذا کتاب من لدی الرّحمن " الخ وصدور الواح ملوک درسجن سربازخانهٔ عکّا ومخصوصا عظمت مقام لوح مشهور سلطان درآن بیان گردید ازآنجمله قوله :

" قد نزّلنا فیه من کلّ شأن بیاناً شافیاً طوبی لمن یقرؤه ویتفکّر فی اشاراته لعمری انّه یکفی العالمین ...... قل یا

ملأ الارض تفکّروا انّا نزّلنا فی اللوح لرئیسکم بان یجمعنا وعلماء العصر لیظهر امرالله وحجّته لکم انّه ارتکب ماناح به سکّان الملکوت انتم بعد ذلك بایّ امر تتمسّکون والی من تذهبون اَن اَنصفوا ولا تکوننّ من الظّالمین وکذلك ارد نا فی العراق ان نجتمع مع علماء العصر لمّا سمعوا فرّوا وقالوا اِنْ هو الاّ ساحر مبین "

(سَحْبان وائل) سَحبان بن زُفَر بن اِیاد الوائلی خطیب بلیغ ضرب المثل معروف است . در لوح خطاب بحاجی محمّد کریمخان قوله : " وفی الخطبة بسحبان بن وائل " .

(سَحَر) عربی آخرشب نزدیك بصبح . اَسْحار جمع . درلوح خطاب به سلمان است :

" بسا اسحارکه تجلّی جمال مختار برقلوب شما مرور نمود وشمارا بدون خود مشغول یافت " ودرلوحی است :

" ظلم مستبدّین بمقامی رسیده که ناس را ازقرائت دعای سحر منع کرده اند " انتهی مراد از دعای سحر دعای مخصوص وارد ازائمهٔ اهل بیت پیمبراست که شیعیان دراسحار ماه رمضان میخواندند واولش " اللّهم انّی اسألك من بهائك

بابهاء " بود وشیخ نجفی اصفهانی منع از آن نمود که بـا
توجّه بجملهٔ اولی باین امرتوجّه ننمایند . وازحاجی محمّـد
کریمخان کرمانی رساله ای درشرح آن دعااست که بسـال
۱۲۷٤ هـ ق تألیف نمود .

سِحر بمعنی فریب ونیرنگ ودلربائی وافسون وجادوگری .
سُحُور اَسْحار جمع .

سُحْر سَحْر سَحَر بمعنی ریه . سُحُور اَسْحارجمع
درلوح خطاب بناصرالدّینشاه است :

" اَیْنَ سُحُورهم المُفْتِرة وثُغُورهم المُتَبَسِمة " سُحُورجمع سِحْر
مُفْتِرة اسم فاعل ازباب افعال بمعنی مُسْکِر . ثُغُورجمـع
ثَغْر بمعنی دهان ودندان . یعنی چه شد سخنان عقـل
ربای سکرآور ودهانهای خندانشان . وممکن است سُحُور
جمع سَحْر بمعنی ریه ویابمعنی نَحْر وگودی بالای سینه وزیر
حلقوم ومُفْتِره بهمان صیغه ویااصلاً مُفْتَرّة باشد یعنی چه شد
ریه ها ونحوربرباد ومغرورشان که ازکثرت وشدت ضحک وسرور
سست شده بودند .

(سُدّه) عربی درخانه وآنچه برای نشستن
برآن است مانند منبر وتخت وآنچه
درجلو دکان بنامیکنند . ودرجمل

ادبیّه فارسیه " سدّهٔ سنیه ملوکانه " مراد تخت پادشاهـی
است که درمقالهٔ سیّاح است قولـه :

" آنچه سزاوارسدهٔ ملوکانی وبرازندهٔ دیهیم جهانبانی آن
است که جمیع رعایا از هرفرقه وآئین " الخ .

«سِدرة المُنْتَهی سِدرة الاِلهی» سِدْر سِدْرَة عربی وکناربفارسـی
درقرآن وآثاراسلامیّه بعنوان درخت
بهشتی ومخصوصا سدرة المنتهـی
باتجلیل بسیارمذکوراست . ودرسورهٔ والنجم درتوصیف
بسیاربلیغ وجلیل رویّت فرشته وحی است قولـه :

" ولقد رآه نزلة اخری عند سدرةالمنتهی عندها جنّةالمأوی
اذیغشی السّدرة مایغشی " مفاد آنکه پیمبر باری دیگرنیـز
نزدآخرین سدرکه باغ مأوی ومسکن آنجااست وآندرخت رافرا
گرفتنی ها فراگرفته بودند فرشته رادید . واین درنظرتفسیر
وتأویل معنوی ورمزی مستقرّ بربناء تشبیه مظاهرمقدّسه الهیّه
باشجارمیباشد چنانکه دراصطلاح رمزی تشبیهی شعـراو
عرفای ایران تعبیربه سرومیگردد وبالجمله اصطلاح سـدرة
وسدرة المنتهی درآثار جدیدة بکثرت و وفرت استعمال رسید
ازآنجمله درلوح رئیس دروصف نفس است قولـه :

" وانّها لهی النّار المشتعلة الملتهبة فی سدرة الانسـان "

ودرلوح به شیخ نجفی اصفهانی است قوله :

" وحضرت علی بن ابیطالب درجواب اعرابی که سؤال ازنفس نموده، ثالثها اللّاهویّته الملکوتیّة وهی قوّة لاهوتیّة وجوهرة بسیطة حیّة بالذّات الی ان قال علیه السّلام شجرة طوبی وسدرة المنتهی وجنّة المأوی " ودر زیارت امام حسین سیّد الشّهداء است :

" وبه نادت سدرة البیان فی ملکوت العرفان " ودرکتاب اقدس است :

" اسمعوا ماتتلوالسّدرة علیکم " ودرلوح حکما است :

" یا محمّد اسمع النّداء من شطرالکبریاء من السّدرة المرتفعة علی ارض الزّعفران انّه لا اله الاّ اناالعلیم الحکیم " ودرلوحی دیگر :

" ان اقصدوا مقرّ الاقصی انّه لسدرة المنتهی لوانتم من الموقنین " وقوله :

" درظلّ سدرهٔ امرساکن گردد ...... ودرسایهٔ سدرهٔ فضل ساکن شود " وقوله :

"ونفوسی که بسدرهٔ منتسب اند " الخ که مراد منتسبین ابهی میباشد . ودرلوحی دیگر :

" قد ارتفع النّداء من یمین البقعة المبارکة النّوراء من السّدرة

الابهی بنداء تسمعه حقایق الاشیاء انّه لا اله الاّ هوالعزیز الحکیم " ودرخطاب وصایای عهد است :

" اوّل غصن مبارکٍ خضلٍ نضرٍ ریّان من السّدرة المقدّسة الرّحمانیّة ...... وافنان سدرة الحق " الخ ودرضمن اسماء آدم، آیة، شجر، غصن، ذکری است .

(سُدُس)

عربی یك ششم اَسداس جمع. درلوح طب است :

" قل بما بیّناه لا یتجاوزالاخلاط عن الاعتدال ولا مقادیرها من الاحوال یبقی الاصل علی صفائه والسُّدس وسُدس السُّدس علی حاله ویسلم الفاعلان والمنفعلان " غذا در دهن باختلاط بابزاق ومضغ هضم مختصرمیابد ودرمری تاورود بمعده هضمی دیگر ودرمعده هضم کامل حاصل میشود وخارج میگردد وحاصل اصل غذا است که بصفایش میرسد وسدس از آن خون وباقی بلغم وسوداء وصفرا میگردد وخون در ورید وشریان هضمی دیگرنیزحاصل کرده ازآن سدس سدس حاصل میشود واعتدال اخلاط اربعهٔ مذکوره بکمیّت معیّنه وحسب نسبت میباشد ومقادیرشان صفات واحوال مخصوصه ازحیث لون وهضم وغیرهما دارند وتجاوز ازآن نشان بیماری است . ومراد ازفاعلان حرارت

و برودت ومنفعلان رطوبت ویبوست است . (۱)

(سَدِیر) کاخ معروف ساخت نعمان پادشاه عرب حیره درآنجابرای بهرام گور.
درلوح به حاجی محمّدکریمخان است

" أین مَن بنی الخورنق والسّدیر وأین من اراد أن یرتقی الی الأثیر " ودرلوح به ناصرالدّین شاه است :

" وایّ سَریر ماکُسِر وایّ سَدیرماقفر" وقفر یا اقفار بمعنی خلوّ مکان ازسکنه میباشد وترجمه چنین میشود :
کدام تخت شکسته نشد وکدام کاخ سدیری خالی ازسکنه نگشت . ودرنام خورنق هم ذکری است .

(سِرّ - اَسارِیر - سَرِیرَة - سَرِیر) سِرّ عربی راز وچیزنهانی ونهان داشتنی . اَسرار جمع درلوح رئیس است قوله ج و ع :

" فی اللّوح الّذی فیه رقمت اسرار ماکان " وسّر دراصطلاح ائمه اهل‌البیت پیمبر وشیعیان که بعنوان سِّرآل محمّد معروف گردید مقام عظیم الهی ومعارف مکنونهٔ مکتومهٔ ایشان که موافق عقاید اکثریّة نبود .

وسِـرّ دراصطلاح عرفاء لطیفه ایست درقلب مانند روح در بدن که محلّ کشف وشهود میباشد .

---

(۱) برطبق مصطلحات طب قدیم بیان‌شده است (ناشر)

سِرّالسّر باطن وجوهرسرّ است ودرآثاراین امر وعرف بهائیان متداول الاستعمال گردید . درکتاب اقدس خطاب بکرمان است :

" ونجد مایمرّ منك فی سرّالسّر " اگر جار ومجرورفی سرّالسّر متعلّق به نجد باشد تقریبا بهمان معنی عرفانی مذکوراست . واگرمتعلّق به یمرّ باشد مراد نهایت اختفاء وپوشیدگی آن امر جاری نامرضیّ است که اقدامات بابیان یزد ربه بروزحاجی میرزااحمد ناتق و مانندآن مکشوف گردید . ودربیان تبیقت سرّ درشرح هاء است :

" انّ السرّلم یزل لم یکشف وان کشف لم یکن سرّاً " ونیز رساله ای ازنقطة البیان درتفسیر بسم الله الرّحمن الرّحیم وشرح مراتب چهارگانهٔ اسرار است قوله :

" بسم اللّه الّذی جعل طراز مشیّته جلال ازلیّته ..... انّ اللّه قد جعل لظهوره لخلقه بخلقه اربع مقامات المشار الیها والمرموز عنها فی کلمات آل اللّه سلام اللّه علیهم بالاسرار السّر وسرّالسّر والسّرالمستسرّ والسّرالمقنّع بالسّر " الخ

ودرلوح تجلّیات است :

" شهد اللّه انّه لا اله الاّ هو والّذی اتی انّه هوالسّرالمکنون " الخ وچنانچه ضمن لغات ادرنه واستانبول وخضراء ثبت

است درالواح وآثار این امر نام ارض السّر بر ادرنه شد وفیمابین بهائیان مصطلح گردید وازآنجمله درلوح رئیس سابق الثّبت است :

" سوف تبدّل ارض السّر ومادونها ...... الی ان دخلتم ارض السّر فی یوم فیه اشتعلت " الخ ونیز در دوره بعد از صعود ابهی خصوصاً درسنین اولیّهٔ آن مرکزعهد وپیمان ابهی راجمع ثابتین برعهد ومیثاق بلقب سرّالله تعظیم تشهیرکردند .

اَسارِیر که جمع اَسرار وآن جمع سِرّ وسَرَر وسِرار است بمعنی خطوط کفّین وجبهة ونیز بمعنی زیبائیهای روی آدمی میباشد . درلوحی است :

" لوینظرنی احد یجد من اساریر جبهتی فرح الله ومن وجنتی نورالله المقتدرالعظیم " .

سَریرة بمعنی سرّ و مکنون درخاطر ونیّت . سرائرجمع بمعنی نوایا وضمایر وبواطن . درقرآن است :

" یوم تُبلَی السَّرائِر " .

سَریر تخت جلوس وتخت خواب . سُرُر اَسِرّة جمع. درقرآن است :

" اِخوانا علی سُرُرٍ متقابلین " ودرکتاب اقدس است :

" قد احبّ الله جلوسکم علی السُّرُر والکراسیّ " ودرحق قاری آثارجدیدة برای جمع است :

" فلیقعد علی الکرسیّ الموضوع علی السّریر " وبعنوان نقل از بیان است :

" لِیَمُنّ علیکم باستوائه علی سَرائِرکم " وتوان گفت جمع سَرائر برای این آوردند تامفهوم گردد که استقرارحق باید برقلوب وضمائر باشد .

(سَراب) اصل کلمه فارسی است و بر کویرهم اطلاق میگردد وعربی شده درقرآن هم ثبت شده مذکوراست :

" کسَرابٍ بقیعةٍ یحسبه الظّمآن ماءً " وقوله :

" وسُیّرت الجبال فکانت سراباً " . ودرلوح خطاب به نصیراست :

" ای عباد ازسراب وهم کدرة بمنبع معین یقین ربّ العالمین بشتابید" .

(سُرادِق) شاید معرّب و مغیّر سراپردهٔ فارسی است و پردهٔ نخی که بالای حیاط خانه افرازند وهرخیمه واطاق ازبافتهٔ پنبه ای راگویند . درقرآن است :

" انّا اعتدنا للظّالمین ناراً احاط بهم سرادقها " ودرآثاراین امر بنوع تشبیه واستعاره مانند " سرادق عظمت " " سرادق جلال " وامثالهما بکثرت استعمال گردید . دراوّل کتاب ایقان است :

" وقد خلق فی سرادق جعله الله فی سماء البیان مرفوعا "

ودرکلمات مکنونه است :

" یابن الوجود استشهد فی سبیلی راضیاً عنّی وشاکراً لقضائی لتستریح معی فی قباب العظمة خلف سرادق العزّة "

ودرلوحی است :

" و نادیناك فی کلّ حین فی سرادقات القرب خلف قاف الهویّة " .

(سِراج) عربی چراغ . درلوح بهشیخ سلمان است :

" درکلّ حین شیاطین براطفاء سراج الله و اخماد ناراو مشغول اند " الخ ودربعضی آثار و صور زیارت خصوصا سراج الشّهداء مذکوراست که در بخشهای ظهورالحقّ مسطورگردید .

وسراج لقب ملّا علیمحمّد اصفهانی برادرحرم منقطعه باب اعظم بود واومخالفت بامقام ابهی داشت ولوحی مشهور

خطاب باو ونیز تفصیل احوالش درتاریخ ثبت میباشد .

(سَرایان) قریه ای ازتوابع بیرجند . درلوحی است :

" انّا نرید ان نذکر اولیائی فی سرایان الّذین آمنوا بالرّحمن اذ اتی من سماء المشیّة برایات الآیات ...... یامحمّد طاهر قد حضراسمك لدی المظلوم ...... یامحمّد علی هل تعرف من یذکرك یذکرك مولی العالم فی السّجن الاعظم " الخ .

(سرچاه) معموره ای درخراسان که درسنین اوّلیهٔ این امر موطن جمعی ازبهائیان بود ازآنجمله ملّا ابوالحسن که در آنجا درگذشت پسرانش ملّا محمّد حسن ملّا نجفعلی ملّا محمود ملّا احمد آقاعلی اکبر حاجی محمّد حسین عبدالله حبیب ودختری هم داشت و ازجمله میرزا محمّدعلی نبیل از اهل قائن دیگر ملّا محمّد مقدّس وغیرهم که درالواح مذکورند قوله الاعزّ :

" جناب ملّا آقا بابا علیك بهاءالله ...... یاعلیّ قبل اصغر ...... یامحمّد قبل حسن ...... ازکرمن سمّی بمحمّد قبل حسین " ایضاً :

" جناب ملّامحمّد حسن علیه بهاءالله هوالنّاطق من الافق الاعلی " ایضا :

" یا احبّائی فی سرچاه یذکرکم مولی العالم فی سجنه الاعظم ویبشّرکم بمانزل لکم فی کتاب الله ربّ الارباب " ایضا :

" سرچاه جناب ملّا احمد بسمه المتعالی عن ذکرماکان ومایکون " ایضا :

" سرچاه جناب ملّاعلی اصغر علیه بهاءالله هوالمقتدرالعلیم الحکیم " ایضا :

" جناب ملّا محمّدحسین هوالمشرق من افق سماء الجبروت" ایضا :

" سرچاه همشیرهٔ جناب نبیل قبل علی علیه بهاء الله الاقدس الابهی " ایضا : " اخت من فاز وطاف " ایضا :

" سرچاه جناب آقامحمود باسم ربّنا الاقدس الاعظم العلیّ الابهی " ایضا :

" قد اراد مالك الوجود ان یذکره عبده المحمود " ایضا :

" یاقلم القدم ومبشّرالعالم ولّ وجهك شطر احبّائك فی سرچاه ...... یا اولیائی قد فتح باب الکرم علی وجه العالم ...... ونذکرفی هذا المقام من اقبل الی افقی وفاز بایّامی ...... نسأل الله تعالی ان ینزل علی رمسه امطار رحمته "

واز آنان ملّاعلی اکبر آقامحمّدرضا آقاعلی ملّاجعفر ملّا محمّدحسین جرم مالی داده مشقّات بسیار ازمخالفین تحمّل کردند . ودرضمن نام نبیل نیزشمّه ای است .

(سُرگون) ترکی بمعنی اخراج ونفی وتبعید . درخطاب وصایای عهد است :

" عاقبت سرگون بمدینهٔ کبیره گشت.... چهارمرتبه ازشهری بشهری سرگون گردید " .

(سَرْوِستان) درمعجم است " بلد من فارس بین شیراز وفسا" محل جمعی سکنهٔ بهائی مذکور درتاریخ .

(سُریانی) کشور و زبان و قوم باستانی بنام سوریّه . درلوحی است :

" وبعد لسان سریانی مابین ناس نشرکرده وکتب الهی ازقبل بآن لسان نازل .

(سَطَع) برآمد هویداشد درخشید وزید درلوح زیارت امام حسین است :

" اسألك بهذا النّورالّذی سطع من افق سماء الانقطاع " ودرلوحی دیگراست :

" شاید نفحات قمیص رحمانیّه راکه الیوم ساطع است بیابید "

(سَطْوَة) قهروغلبه وبطش بشدّت . سَطَوات جمع. درمناجاتی است :

" علی شأن لا یمنعنی اعراض المعرضین عن اداء حقّك ولا سطوة الظّالمین من تبلیغ امرك " و در لوحی به عبدالوهّاب است :

" وما منعتهم سطوة الامراء عن التّوجّه الیك " .

(سَعْسَعَ - تَسَعْسَعَ) ازکبرسن لرزان وفانی شد . درخطابی درحقّ آقاسیّد احمد افنان است :

" وتسعسع اجزائه " .

(سَعید) دربیانات شفاهیهٔ مرکزعهد ابهی عبدالبهاء قصّهٔ سعید نام ندیم سلطان محمود است که چون سلطان درحین غضب نفوسی رابقتل میآورد وزراء باومتوسّل میشدند که سلطان رابخنداند وبآرامش آرد و نوبتی سلطان چنان بغضب شدکه سعید نتوانست اوراتغییرحال دهد وناچار اسباب فراهم آوردکه باسلطان به بیرون شهررفت بازهم بمقصود نرسید وبالاخره بقبرستان رفتند وشیخ کوری درحفرهٔ قبری دیدند وسعید کوروار خودرابوی کشاند وبشیخ اصدام کرد وعذرکوری خودرا آورد و بحشهاکرد وبعد ازلمحه‌ای کیسهٔ

زر ازجیب درآورده مشغول بامتحان ورسیدگی بادست شد وبشیخ اظهارکرد وخواست مگراو رسیدگی کند وبدست اوهمه را داد واوپس ازامتحانی کم‌کم خُود را واکشید ودر رفت وبحفرهٔ قبری جاکرد وسعید هرچند صدا زد جوابی ازشیخ نیامد پس سنگی برداشته باتوسّل بخدا بردستش انداخت و سنگی دیگر برسرش وسنگی برسینه اش بسختی زد وعاقبت کور فریاد برآوردکه واللّه توبینائی واو زرها ازشیخ بستاند و سلطان ازشدّت خنده بروافتاد وتغییرحال حاصل‌کرد .

(سَغَب) عربی گرسنگی . درلوح بناصرالدّینشاه است :

" لویَنْهَکُنی اللَغَب ویُهْلِکُنی السَغَب"

یَنْهَكُ مضارع مجرّد بفتح هاء از نهك بمعنی خسته وناتوان کردن ولاغر وبیمارکردن . لَغَب ازحال افتادن بعلّت شدت خستگی وفرسودگی . یُهْلِك مضارع باب افعال از هلاکت یعنی گرچه مرا رنج وکوفتگی ناتوان وگرسنگی بی روان سازد .

(سَفْح الجَبَل) کوهپایه ودامنهٔ کوه .

(سفینهٔ حَمْراء) سفینه عربی وکشتی فارسی دراصطلاح

عرفاء باقتباس ازقصّـۀ نوح مفصّل د رتورات وقرآن نام ولقـب
طريقۀ هدايت وآئين گرديد و دراد بيّات عربى وفارسـى
به تشبيه واستعارة باتلويح بقصّـۀ مذكوره همى اطلاق بـر
امورى مانند آن شد و روايت مأثورۀ نبويّه " مثل اهل بيتى كمثل
سفينة نوح من ركبها نجى ومن تركها غرق " بمنزلۀ ضرب المثل
گشت وبديطريق ذكرسفينه وخصوصا سفينۀ حمراء بدلالت بر
محل توجه ودرخشندگى بودن وطريق انقطاع وفداكـارى
پيمودن درآثار اين امربغايت كثرت گرديد ازآنجمله درلوح
به شيخ محمّد باقرمجتهد اصفهانى است :

" قد احاطت ارياح البغضاء سفينة البطحاء " ودرصـورت
زيارت براى امام حسين است :

" من اهل سرادق الابهى واصحاب السّفينة الحمراء الّتـى
قدّرها لاهل البهاء وانّها تمرّ على البرّ والبحر من دخل فيها
نجى ومن اعرض هلك " وقولـه :

" هرقائلى را ازاهل سفينۀ حمراء نشمرند " ودرلوحى ديگـر
كه ذيل زيارت ثبت است قولـه :

" اهل البهاء المستقرّين على الفلك الحمراء " ودرلوحى ديگـر
" من تشبّث بذيلى انّه من اهل السّفينة الّتى نزل ذكرهـا
فى لوح المحفوظ " ودرذيل نام كثيب نيزشمّه اى ذكراست .

(سُقْراط) حكيم بزرگ شهير قديم يونان . درلوح
حكماء است :

" وبعده سقراط انّه كان حكيماً فاضلاً
زاهداً اشتغل بالرّياضة ونهى النّفس عن الهوى واعرض عـن
ملاذ الدّنيا واعتزل الى الجبل واقام فى غار ومنع النّاس عـن
عبادة الاوثان وعلّمهم سبيل الرّحمن الى ان ثـارت عليـه
الجّهال واخذوه وقتلوه فى السّجن كذلك يقصّ عليك هـذا
سفه
القلم السّريع ما احتار بصرهذا الرّجل فى الفلسفة انّه سيّد الفلا
كلّها قدكان على جانب عظيم من الحكمة نشهد انّه من فوارس
مضمارها وانصّ القائمين لخدمتها وله يدٌ طولى فى العلـوم
المشهورة بين القوم وماهوالمستورعنهم كانّه فاز بجرعة اذ فاض
البحرالإعظم بهذا الكوثرالمنير هوالّذى اطّلع على الطبيعـة
المخصوصة المعتدلة الموصوفة بالغلبة وانّها اشبه الاشياء
بالرّوح الانسانى قداخرجها من الجسد الجوّانى وله بيـان
مخصوص فى هذا البنيان المرصوص لوتسأل اليوم حكماء العصر
عمّا ذكرهم لترى عجزهم عن ادراكه انّ ربّك يقول الحق ولكـن
النّاس اكثرهم لا يفقهون " ودربيانات شفاهيۀ مركزميثـاق
عبدالبهاء براى جمعى است :

" سقراط كان من جملة الّذين حضروا فى الارض المقدّسـة

وساحوا بارضها وسمائها ورجع ناشرًا بوحدانيّة الله وفردانيّته ومقرّاً ببقاء الرّوح بعد الموت"

(سُقْلاب) صُقْلاب و سَقْلَب وسَقْلَبیّ وسَقالِبه در نسبت و جمع همان قوم صرب وصربستان شعبه ای از اسلاو میباشند. درخطاب معروف به عمّه است قوله العزیز :

" باری بعد ازمدینهٔ کبیره ببلغار وصقلاب جمال قدم راارسال نمودند تااین نداء بکلی منقطع گردد" ودرضمن خطابی معروف این مصراع است :

" نور ببلغارده * روح بسقلاب بخش"

(سَکَرَ) درقرآن است :

" انّما سکّرت ابصارنا بل نحن قوم مسحورون" ودرلوح حکماء است :

" اولئك مابلغوالذّروة العلیا والغایةالقصوی لذا سُکِّرت ابصارهم" چشمانشان خیره وبی دید گشت .

(سُلاله) عربی فرزند ونسل وعائله وجوهروشیرهٔ شئی و" سلالهٔ طیّبه" و" سلالهٔ سلطنتی" مشهوراست وذکرسلالهٔ فلان درآثار این امربسیار ودرنام سلیل هم ذکراست .

(سَلْسال) عربی مشروب زلال خنك گوارای مرغوب درکتاب اقدس است :

" ایّاکم ان یمنعکم سبحات الجلال من زلال هذا السّلسال" ودرلوح حکمااست :

" من النّاس من فاز بزلال سلسال بیاناتهم"

(سَلْسَبِیل) عربی بمعنی مشروب پاکیزه ونرم وگوارای درحلق ودرقرآن درروصف آشامیدنی های اهل جنّت است :

" ویسقون فیها کأساً کان مزاجهازنجبیلا عینافیهاتسمّی سلسبیلا" واین کلمه مذکورة درقرآن باتلمیح برمز معنیش درآثار عرفانیه واشعارمعنویّه بزرگان علم وادب درمعانئی مانند چشمهٔ لبان الهام خیز شکرریز معشوق کامل وغیره مصطلح و متداول گشت . حافظ گفته :

" ای رخت چون خلد ولعلت سلسبیل
سلسبیلت کرده جان ودل سبیل"

" سبزپوشان خطت برگرد لب
همچو مورانند گرد سلسبیل"

وبکثرت درآثار این امر برمعانی عدیدهٔ معنویّه بسبیل تشبیه وتلمیح اطلاق گردید ازآنجمله درلوح رئیس است :

" جری من معین قلبك سلسبیل الحکمة والبیان " ودر کلمات
مکنونه است :
" ای فرزند کنیز من ازلسان رحمن سلسبیل معانی بنوش " ودر
لوح به نصیراست :
" یاقوم فاعرفوا قدر تلك الایّام لانّ فیها اجری السّلسبیل
والتّسنیم ثمّ هذا الکوثر المقدّس الاطهر " ودر ایقان است :
" چنانچه همهٔ انبیاء باذن واجازهٔ علمای عصر سلسبیل شهادت
رانوشیدند " ودر نامهای رحیق وبقعه هم ذکری است .

(سلطان) لوح شهیر خطاب بسلطان ناصرالدّین
شاه ایران که شمّه ای وصف آن ذیل
نامهای سجن سحاب صیحه وغیرها
ثبت است درحدود اواخرسال ۱۲۸۳ و اوائل سال ۱۲۸٤
هـ ق درادرنه صدور یافت چنانکه درموضعی ازآن پس ازذکر
دوازده سنه اقامت دربغداد که مراد باضمیمهٔ دوسال اقامت
آنحضرت درکردستان میباشد این عبارت مسطوراست :
" قریب پانزده سنه میشود که کلّ ناظراً الی اللّه ومتوکّلاً علیه
ساکن اند " وقوله :
" فسوف یخرجنا اولوالحکم والغناء من هذه الارض الّتی
سمّیت بادرنه الی مدینة عکّاء " وگویا عزم وخبرخروج بعکّا

درسال مذکور واقع شد وعبارت :
" این طائفه بیست سنه متجاوزاست " مراد ازسال ۱۲۶٤
میباشد که آغاز شروع تضییق ومقاتله با بابیان بود . وشرح
حال حامل آن لوح معروف بمیرزابزرگ بن حاجی عبدالمجید
نیشابوری وکیفیّت ارسال وایصال بواسطهٔ او ودرایّام سجن
اعظم عکّا وشهادتش درسال ۱۲۸٤ که نبذه ای درذیل
نامهای آقا و بدیع و سجن وغیرها اشاره شد ودرتاریخ
ظهورالحقّ مفصّلاً مسطوراست ودرلوحی پس ازتفصیل حکمت
صدورلوح مذکور وبیان حال بدیع چنین مسطورمیباشد :
" ولو انّا ماوجدنا منه (ناصرالدّین‌شاه) رائحة الاقبال
ولکن بلّغناه لاعلاء کلمة ربّك بین السّموات والارض ولیعلم
بانّا لواردنا ماکان الامر کما کان قدنفخنافی روح احد
روح القدرة والقوّة وارسلناه الیه انّ ربّك له والعزیزالحکیم
ومن قبل ماتمّت حجّة اللّه علیه ومابلّغه احد حق التّبلیغ فلمّا
جاء الوعد وتمّ المیقات نزّلنا له ایات بیّنات واتممناعلیه حجّة
ربّك " ودرلوحی دیگر :
" هذا کتاب من لدنّا الی الّذی استقام علی امرربّه ....
انفقنا احداً من عبادنا بعدالّذی بعثناه بقدرة من لدنّا
وارسلناه الی فم الثّعبان لیوقننّ الکلّ بانّ ربّك الرّحمن

لهوالمهیمن علی الاکوان انّه لهوالمقتدرالقدیر ومعه کتاب و
فیه اظهرناالامر واتممناالحجّة علی من علی الارض اجمعین
نزعنا عنه ثوب الخوف والاضطراب وزیّنّاه بطرازالقوّةوالاطمینان
واوقدناه بکلمة من لدنّا وارسلناه ککرةالنّار فی حبّ ربّك المختار
لیبلّغ کتاب ربّه فسوف یبلّغه بسلطان من لدنّا انّ ربّك لهو
العلیم الخبیر" ودرلوحی دیگر :

" هذا کتاب من لدنّا الی الّذین لایهجعون ...... ثمّ اعلم
بانّا حرّکنا ارض الجرزة بقدرة من لدنّا انّ ربّك لهوالمقتدر
القدیر وبعثنا احدا بسلطان القدرة والقوّة وارسلناه الی
مسجود المشرکین " وقوله :

" واذکرالبدیع اذ خلقناه بدعًا وارسلناه الی رئیس الظّالمین"
ودرذیل نامهای نصر وعلم وحرف هـ نیزشمّه ای راجع
بناصرالدّینشاه ثبت است .

ودرلوح رئیس است قوله الاعزّ :

" هل الفرعون استطاع ان یمنع الله من سلطانه اذ بغی
فی الارض وکان من الطّاغین "

وازجمله مذکورین درآثار والواح بنام سلطان :
شیخ سلطان کربلائی مشهوردرامر اعلی وابهی وموصوف
درتاریخ است ودرلوحی خطاب باومیباشد :

" ان یا ایّهاالمسافر الی رفرف البیان والمتصاعد الی ملکوت
الایقان والسّاکن فی فردوس الرّضوان والموسوم باسم السلطان
...... ومعذلك قدمضی ایّامًا وماسمعنا من احدٍ من الاحبّاء
العروج الی عرش البقاء ...... ثمّ اعلم بانّا نأمرهم حینئذ
بان یتّبعوك فی قولك من امرالبیان وغیرها ولا یخالفونك فی
شئی ثمّ ارفع الاختلاف بینهم " ونیز درمقام تجلیل آقاسیّد
اسمعیل ذبیح زواره ای وآقامیرزامحمّد حسن اصفهانی شهید
مشهور لقب سلطان الشّهداء درالواح ذکرگردید چنانچه
ذیل نام اسمعیل وحیدر وغیرهما مسطورمیباشد ونیز :

سلطان آباد عراق ایران که رضاشاه پهلوی بمناسبت قرب
جوار قریهٔ اراك بآن نام مسمّی ومشهورکرد ودرتاریخ بناء این
شهرگفتند که درحدود سال ۱۲۲۳ هـ ق بواسطهٔ یوسف خان
گرجی سپهدارتأسیس یافته بنام سلطان آباد خوانده شد
ومصراع : " نمود یوسف ثانی بنای مصرجدید " را اهالی
مادهٔتاریخ میدانند وشاید درآن تاریخ ۱۲۳۱ بکمال و تمام
رسید ودرآن‌شهر وتوابعش ازسنین اوّلیهٔ این امرجمعی از
مؤمنین برخاستند وشرح اوضاع واحوال مشاهیرپیروان این امر
وشهداء دربخشهای ظهورالحق ثبت واکنون در اراك وقریهٔ
شاه آباد واقع درتقریب هفت فرسنگی آن ودرخلج آباد

عده ای ازبهائیان موجود اند ونیز درمشهد زلف آباد و حسین آباد و ورقاء و آمره و ده فول و گلپایگان وچند قریهٔ دیگرمعدودی بودند که شاید همه راتوان متجاوزازچهارصد نفرگفت .

(سُلَّم) عربی نردبان . درلوحی است قوله :
" ثمّ اعلم بانّ نصب بیننا وبین العباد سلّم وله ثلاث درجات الاولی تذکر الدّنیا وزخرفها والثّانیة تذکر بالاخرة وماقدّرفیها والثّالثة تذکربالاسماء وملکوتها ومن جازعن هذه یصل الی ملیک الاسماء والصّفات اقرب من حین ایّاکم یااهل البهاء لا تعطّلوا انفسکم علی هذه المواقف ثمّ مرّوا عنها کمرّالسّحاب کذلک ینبغی لعبادنا المقرّبین" .

(سُلمان) شیخ سلمان ازاصحاب ابهی که در ظهورالحقّ تفصیل حیاتش ثبت گردید ودرآثار بسیارمذکورمیباشد منها لوحی مصدّر " بسمی المخزون ازشهرجان " الخ صادردرادرنه وخطاب به شیخ مذکوراست وبنابر عبارت :
" بیست سنه شربهٔ آبی براحت ننوشید " که درآن بوفق لوح سلطان مسطوراست درسال ۱۲۸۴ صدوریافت وتفصیل

عقیدت وحدت وجود وافکار وآثار عرفا ونیز فساد احوال و اعمال وحکایت قیام میرزایحیی ازل برقتل ابهی وعرض حال
هند
دادنش بحکومت عثمانی که قسمت وی راازشهریهٔ مقرّره نمید درآن مسطورکه شیخ را اطمینان وعرفان بخشید " دیگر قوله :
" هوالاقدس الاطهرالابهی هذاکتاب نزل بالحقّ من سماء الّتی کانت علی العالمین محیطا ...... ان یاسلمان تاللّه الحقّ قدظهرجمال السّبحان ثمّ استوی علی عرش اسمه الرّحمن وانّك بشّر اهل الاکوان بمااشرقت شمس جمال ربّك المنّان"
ونیز قوله :
" هواللّه تعالی شأنه الکبریاء ای سلمان درهراموراقتداء بحقّ کن " الخ ولوحی دیگرخطاب بوی ضمن نام حدباء ثبت است ودربدایع الآثار سفرنامهٔ اروپا بیاناتی ازغصن اعظم عبدالبهاء دروصف او ووطنش هندوجان میباشد ودرذیل نام محمّد نیز ذکری ازسلمان است .

(سَلْوَة) عربی تسلّی وآرامش خاطر. درخطابی ومناجاتی است درحقّ ورثهٔ حاجی میرزاعبداللّه صحیح فروش :
" واجعل لهم الطافك سلوة فی هذا المصاب العظیم "

ازآثار اوّليه باب اعظم قبل از وفات

(سُلُوكْ) حاجى سيّد كاظم رشتى وشايد اولين

آثارموجوده آنحضرت است قوله تعالى :

" فى السّلوك الى الله استقم ياسائل التّقى فى مقام
التّوحيد ...... وانّ الدّين ستقوم باركان اربعة التّوحيد
والنّبوة والولاية والشيعة ...... والمحبّة الله غاية
ولا نهاية وذلك قطب السّلوك وانّ الشريعة كلها سبيل
السّلوك العبد لمولاه ...... وذلك المقام للمبتدئين مشروط
بنهى النفس عمّا تهوى وحملها على ماتكره ...... ولا تغفل
عن الآخرة ولا تحرم نصيبك عن الدنيا واحسن كما احسن
الله اليك ...... ولا تخف لومة لائم ...... وفرّ كلّ الفرار عمّا
يشغلك عن الله فانّه سمّ قاتل يحرّمك فلا تشعر ..... ولا
تقف فى سيرك فى مقام لأن كلب اليهود خيرمن اهل السّوق
واهل السوق اهل الوقوف واصل المانع الغفلة عن الله
فان الدنيا والآخرة حالتان ان كان توجّهك بالله فانت
فى الجنة وان كان نظرتك الى نفسك فانت فى النّار وافهم
الاشارات واقطع عن نفسك العادات والشّهوات واحتمل
جفاء الخلق وملامة القرين وشماتة العدو
ومن الاهل والولد فاذا سلكت هذا المسلك قد نجحت شى

نفسك باب الله ورجوت ان تدخل على ملك الكريم ...... وعلى
التّفصيل قد كتبها سيّدى و معتمدى ومعلّمى الحاج سيّد كاظم
الرّشتى اطال الله بقائه " وقوله :

" هو العلىّ الاعلى وانّ اوّل السّلوك فى سبيل المحبوب ان لا
تحزن بشئ ولا تفرح عن شئ وكن لكلّ شئ كما كان الله
ربّك ستّارًا عن كلّشئ فانّ العبد لم يكمل فى مراتب الايمان
الّا وان يتصّف بصفات الرّحمن او صل الى من قطعك واحسن
لكلّ من اساءك واستعزل عن كلّ مالا يقوم بحقّ الله فى
ثناءك وكن فى جميع اوقاتك ذاكرًا لله فى سرّك دون الجهر
بالقول فان ذكر الله يقول سبعين مرّة كما نطق به اهل
العصمة صلوات الله عليهم.

وايضا " الباب الخامس فى الآية الخامسة واما ما قد
سألت من لدى نفسك من سبل السّلوك والدّعوات
المدعوّة فى ايام الصعود الى ربّك على الصراط
الموحدين .... واقرء بعد صلوة هذا الدّعاء
لتكون من المفلحين بسم الله الرحمن الرّحيم يا من حكم
على الصباح بنور الضيّاء .... وراقب الزّوال فى
قربها لئلاّ تحتجب بنفسك فى بعدها فانّ كل ذلك الحين
قد كان خطّيا مكتوبا واقرء بعد فراقك من صلوة الظّهر كلمة التوحيد

اربعة عشرة مرّة و راقب حالا تك فی کلّ المقام " الخ وشمه ای ذیل نام حسن ذکراست .

(سَلِیل) سلیلة عربی پسر ودختر وسلیل دودهٔ و خاندان است واستعمال کلمهٔ سُلاله وسلیل بعبارت " سلاله یاسلیل فلان " در آثاراین امربسیاراست ودرنام سلاله هم ذکرمیباشد .

(سَلِیم) ذکرسلطان سلیم عثمانی درآثارو الواح امری بسیاراست ازآنجمله درلوح [illegible] صدر دولت عثمانی :

" امروز بازی شاه سلطان سلیم است " [illegible] درلوحی راجع بهٔ هله در ادرنه است :

" انّا نذهب الی بیت اللّه بناه احد من الملوك وسمّی بالسّلیم وانّی وحده قد جئتکم " الخ وجملهٔ انّی وحده ازباب التفات ازتکلّم بغیبه است و یاآنکه ضمیرغائب راجع بذات غیب میباشد وتقدیرچنین است : انّی مصاحبًا متکلاً معه وحده .

(سُلَیْمان) حاجی سلیمان خان افشارصائن قلعه ای درتوقیعی درحقّ وی است :

" بسم اللّه الرّحمن الرّحیم هذا کتاب قد سطرت من بهٔ الذکر هذا علیّ حکیم " الخ دیگر :

سلیمانخان تبریزی شهید ودرتاریخ فاضل قائینی چنین مسطوراست :

" حاجی میرزاجانی نوشته است که حاجی سلیمان خان فرموده بودند مأذون نیستی پاکت را بازکنی زمانی که برتومصیبتی وارد شود که مافوق آن متصوّر نباشد آنوقت بازنموده آنچه نوشته است عمل نما تااینکه ازچهریق سفرثانی بتبریز تشریف آوردند شرفیاب شدم فرمودند توبرو بخانه ابدًا بیرون میا آمدم تا روزی شنیدم صدای شلّیك زیادی سه مرتبه بلند شدم وبطورحکمت از حال حضرت آگاهی داشتم یقین نمودم که کارگذشته همّ وغم برمن مستولی شدکه مافوق نداشت تر آنوقت مضمون توقیع بنظرم رسید باخود گفتم وقتی ازحالا بدتر نیست پاکت رابازنموده دیدم مرقوم فرموده اند ازتاریخ حال تا شش ماه دیگر مراشهید مینمایند باید شکیبائی نمائید و بااحدی مجادله ننمائی میروی جسد مرابا جسد آقامحمّد علی میخری وشش ماه درقورخانه نگه میداری پس ازآن روی مرا با روی آقامحمّدعلی گذارده و درجوف صندوق محکمه گذاشته عریضه بحضورمبارك بهاء جلّ کبریاؤه معروض نموده باصندوق ارسال دار دیگر برتونیست همین لباس من خلعت تواست چون ملاحظهٔ تاریخ کاغذرانمودم دیدم

همانروز شش ماه است " ودرخطابی است قوله العزیز :
" مرقد جناب سلیمان خان کشف خواهد شد " الخ
وشرح احوال هردو سلیمانخان صائن قلعه وتبریزی درتاریخ
ظهورالحق ثبت است .

وسلیمانخان جمال افندی که درآثار والواح بسیارمذکور
است درنام جمال مذکورمیباشد .

وسلیمانیّه ایالتی ازکردستان ومرکز آن محلّ هجرت
ابهی ازبغداد . شرح آن هجرت و اوضاع واحوال درتاریخ
ظهورالحق ذکراست وراجع بآن مهاجرت درلوحی ومناجاتی
درایّام صیام چنین مسطور :
" واخذه (میرزایحیی ازل) حبّ الرّیاسة الی مقام منعك
دم الّذی اختصصته (دیّان که ذیل نامش ثبت میباشد)...
وانّك عصمتنی بقدرتك وحفظتنی بجنود غیبك الی ان خرجت
عن بینهم بمشیّتك وقضائك " ودربیانات شفاهیّهٔ مرکزعهد
وپیمان است :
" کلّما نزلت فی السّلیمانیّه کانت بالخطّ المبارك " ونیزدر
بیانات وقصص شفاهیهٔ مرکزمیثاق ابهی قصّهٔ سلیمان مردی
ساده وصادق است که شخصی درحال بیم وخوف باوپناه
آورد واو ویرا درزنبیلی بزرگ جای داده برسرخود نهاد

تصادفاً دشمنان آنمرد رسیده خبرونشان اوپرسیدند سلیمان
گفت همین است که درزنبیل و برسرمن میباشد وآن دشمن
استهزاء پنداشت و گذشت پس سلیمان بآن مرد خبرداد که
دشمن رفت و از زنبیل پائین آورده باوگفت که مدت العمر
سخن دروغ نگفتم والنّجاة فی الصّدق واگرنه راست گفته بودم
تو ومراهم میکشت وشاید ازاشتباه وانحراف این قصّه است که
درخصوص سلمان فارسی وپیمبر بغلط ونادانی نقل مینمایند .

(سَمِّ الإبْرَة) عربی سوراخ سوزن که درقرآن بلفظ
سمّ الخیاط ذکراست. درکتاب
اقدس است :
" علی قدرسمّ الابرة " ودرلوحی است :
" لعمر من ینطق بالحق فی السّجن الاعظم اگراقلّ ازسمّ ابرة
ازمقامات تقدیس وتنزیه براهل عالم تجلّی نماید کلّ ازجمیع
ماعندهم فارغ و آزاد گردند وبماعندالله وماحکم به متمسّك
وعامل شوند " .

(سَماء) درآثاراین امرکلمهٔ سماء بمناسبت
جهت علوّ به تشبیه واستعاره بر
معانی رمزیّه نامعدودی اطلاق گردید

ودرلوحی است :

" انّا ماارد نا من السّماء الّا جهة العلوّ والسّمو ومنتهی مقام الاشیاء ان انتم من العارفین انّا نذکر لکلّ شئی سماءً نعنی به جهة علوّه وسموّه ومنتهی مقامه ان انتم من البالغین " و درکتاب ایقان است :

" وتدخلنّ فی سرادق جعله الله فی سماء البیان مرفوعاً " که مراد امر وآئین و آثار حضرت نقطه میباشد . ودرکتاب اقدس است :

" قل یا اهل الارض اذا غربت شمس جمالی وسترت سماء هیکلی لا تضطربوا " وقوله :

" ینزل من سماء الوحی " وقوله :

" انظروا بعین الانصاف الی من اتی من سماء المشیّة والاقتدار "

ودرلوحی " سماء القدس " خطاب به منیرکاشی گردید که ضمن اسم ثبت میباشد .

(سِمات) جمع سِمَة بمعنی نشانه وعلامت. ودعاء السِّمات معروف نزد شیعیان که بعضی فقرات درآثار بنوع استشهاد ذکرشد . تفصیلی دراسرارالآثارالعمومیّه ذیل لغت و س م ذکراست .

(سَماوَر) متداول ومستعمل درفارسی که برای جوش آوردن آب وطبخ چای میباشد ازلغت روسی واطریشی آمده . درلوحی مسطور ذیل نام جمال است قوله :

" ودرصفّ نعال سماور واسباب حاضر " .

(سَمْحاء) عربی بمعنی سَمْحة سهل وروان . در وصایای مولی الوری عبدالبهاء است :

" وحَمی حِمی شریعته السّمحاء " الخ .

(سَمَّر) ازغصن اعظم عبدالبهاء درصورت زیارت آقازمان شهید ابرقو است قوله العزیز :

" طوبی لك بما سمّروا جبهتك الباهرة " پیشانی درخشانت رامیخکوب کردند .

(سَمْراء) اَسْمَر سَمْراء عربی بمعنی تیره رنگ درمذکّر ومؤنّث . درلوح به ناصرالدّینشاه :

" اَیْنَ صاحب الکتیبة السّمراء والرّایة الصّفراء " مراد ازسپاه باشعار سیه فام وگندم گون بنی العبّاس وازلشکر باشعار

زرد وسرخ بنی امیّه است .

(سَمَرْقَنْد) شهرشهیر درماوراء النّهر درآواخر ایّام ابهی بطریق مهاجرت وتجارت محلّ محفل واجتماع بهائیان گردید .

ودرآثار غصن اعظم عبدالبهاء ذکرآنجا وخطاب ببهائیان آنجا متعدّد است منها قوله العزیز :

" سمرقند هوالله احبّای الهی ظهورجمال قدم واسم اعظم روحی لاحبّائه الفداء " الخ وقوله :

" سمرقند عطاءالله خان علیه بهاءالله الابهی هوالله الحمدلله الّذی اشرقت الارض بنوره واضاء افق الوجود بشهوده " الخ .

(سِمْنان) شهرمعروف ایران واقع در ١٤٨ کیلومتری شرقی طهران بیشترذکرش در تاریخ بواسطهٔ واقعات مربوط بقصبهٔ سنگسر وشهمیرزاد از توابع آن میباشد وشرح واقعات آنجا وحاجی ملّا علی مجتهد متنفّذ درظهورالحقّ ثبت است.

(سَمَنْدَر) مرغ وجانور افسانهٔ آتشی مرموز. در لوحی است :

" سمندر ناری شنیده شد که آتش

علّت وسبب ظهور اوگشته من لدن حکیم خبیر " الخ .

وشیخ کاظم قزوینی شهمیرهائی رابآن لقب خواندند که بسا تمامت اعضاء خاندانش باین نام معروف گشتند ودرالواح وآثار بسیارمذکور ودرتاریخ بتفصیل مذکوراست :

(سَمُور) بفتح اوّل وضمّ وتخفیف دوّم فارسی وباشدّ دوّم عربی جانورکی غالبا درترکستان شرقی که ازپوستش بالاپوشی با ارزش میکنند . درکتاب اقدس است :

" البسوا السّمور کما تلبسون الخزّ والسّنجاب "

(سَمُوم) درلوحی است :

" ایّاك ان تجلس مع الّذین تجد آثار غلّهم کاثرالحرارة فی الصّیف او اثر البرودة فی السّموم و انّك فرّ عنهم " ظاهراین است که بفتح سین و مراد باد بسیارسرد زمستانی باشد وبرسبیل تشبیه در تأثیربدی بباد گرم سمّی اطلاق گردید چنانکه درمتعارف نیز بهمین گونه استعمال کنند .

(سَمَوْأَل) شخصی درعرب معروف ومشهوربوفاء درخطاب به حاجی محمّد کریمخان است : " والوفاء بالسّموئل "

(سَمیر) عربی هم سخن وهم گفتار درشب . درمناجاتی ازحضرت عبدالبهاءاست :

" انت نصیری و مجیری و مغیثی وسمیری فاحفظنی یا الهی بعین عنایتک "

(سِنان-اِستِنان) سِنان عربی پیکان تیز نوک نیزه . اَسِنَّة جمع . درلوح خطاب به نصیراست :

" وانّ هذا الحسین ..... ثمّ قطعوا رأسه بسیف البغضاء و رفعوه علی السّنان بین الارض والسّماء " .

استنان مصدرعربی جَولان وذهاب وایاب بشتاب . درکتاب اقدس است :

" هل یقدر احدٌ ان یستنّ معی فی میدان المکاشفة والعرفان " که میتواند بامن درمیدان مکاشفه وعرفان جولان نماید ؟

(سَنائی) شاعرشهیر ایرانی . درلوح برئیس است :

" حکیم سنائی علیه الرّحمه گفته

پند گیرید ای سیاهیتان گرفته جای پند

پند گیرید ای سفیدیتان دمیده برعذار

(سُنْبُلَة) خوشه سنبلات جمع درکلمات مکنونه است :

" تاسنبلات حکمت الهی ازدل برآید نه ازگل " .

(سِنجاب) فارسی سُنجاب نیز عربی جانورکی مانند موش وازآن بزرگتر وباموی بسیار نرم که غالبا ازبیم برد رختان برآید وازپوستش بالاپوش برای سرماکنند . درکتاب اقدس است :

" البسوا السّمور کماتلبسون الخزّ والسّنجاب " .

(سُنْدُس) مذکور درقرآن ومستعمل درعربی بافتهٔ ابریشمین لطیف وظریف . درسورة القلم است :

" زیّنوا انفسکم من حریرالایقان ثمّ اجسادکم من سندس الرّحمن " .

(سَنگلاخ) فارسی سنگستان . درخطابی است :

" کلّ راههای سنگلاخ راهموارکرد "

(سَوادالمدینة) ضواحی و نواحی شهر . درلوح حج شیراز :

" واذا هاجرت عن نفسك وعن الدّنیا

واهلها وسافرت الی الله ربّك وبلغت مقاماً رأیت سواد المدینه

فانزل " .

(سؤال) مصدر عربی پرسش وطلب وخواست وچیزخواست . درلوح رئیس است :

" نسأل الله ان یشرح من ندائك

صدور عباده " الخ .

ورسالهٔ سؤال وجواب فراهم شدهٔ ازپرسشهای زین المقربین راجع بفروع احکام وجوابهای صادر خادم ازمقام ابهی که حاوی احکام تغییر دادهٔ ظواهرآیات اقدس نیزهست . شاید اوّلین نسخهٔ منتشرهٔ آن بخط ملّا میرزامحمّد خوانساری خوانسالار شاید درحدود سال ۱۳۱۷ هـ ق درطهران است مرقوم درظهرنسخه :

" هوالله العلیّ الابهی قل هو نبأٌ عظیم انتم عنه معرضون این موجز نفحه ای ازنفحات حیات ربّ البیّنات است که از آیات و احکامات قسطاس اعظم کتاب اقدس ملیك قدم سؤال نموده ازمقرّ امرجواب نازل " ودرآغاز رساله است :

" هوالعلیّ الابهی سؤالاتی که دراحکام الهیّه نموده بودند ازمطلع عنایت این اجوبه مشرق ولائح قوله جلّ کبریائه :

جناب زین المقرّبین انشاءالله بعنایة الله درکلّ عوالم فائز

باشید سؤالات شما لدی العرش مقبول چه که منفعت کلّ خلق در او است ومخصوص امرنمودیم تراکه دراحکام وآیات الهیّه سؤال نمائی انّا جعلناك مطلع الخیر للعباد باید درکلّ احیان ناس‌را باحکام الهیّه امرنمائید که شاید بما امر به الله وبماینتفع به انفسهم فائز شوند اگرچه نفوسی‌که تابع اوامرالهی باشند کم مشاهده میشوند چنانچه حال جمعی دربلدان بنورایمان فائزند ولکن بعمل بمانزل من عنده هنوز فائز نگشته اند مگرقلیلی وازقبل بآن جناب نوشتیم که اگرحقوق‌الله را ادا مینمودند عباد آن ارض‌آسوده بودند قبل ازحکم نفسی مکلّف نبوده وقلم اعلی درسنین معدودة درانزال احکام واوامر توقّف نموده واین نظر بفضل الهی بوده واگر اهل امکان بثمرات ما انزله الرّحمن عارف شوند کلّ بامرش قیام نمایند و بآنچه فرموده عامل شوند. ولکن نظر بحکمتی که درالواح الله نازل شده بعض احکام که الیوم سبب ضوضاء ناس وعلّت احتجاب خلق است اگرترك شود لا بأس وامّا اعمالی‌که سبب اعراض واشتهارنیست مثل از کا واداى حقوق وامثال آن البتّه کلّ باید بآن عامل شوند ودربارهٔ زکوة هم امرنمودیم کمانزل فی الفرقان عمل نمایند انشاءالله دراین ایّام بعضی از آیات کتاب اقدس بلسان

پارسی بیان میشود ودرضمن بعضی از احکام که نازل نشده
ذکرخواهد شد انّ ربّك فی کلّ الاحوال اراد خیراحبّائه
ویعلّمهم سبیله الحقّ الواضح المستقیم " الخ ودرقرب
آخرنسخهٔ مذکورهٔرساله و هم دراواخر آن قسمتهائی ازالواح
ابهی وهم از آثار مولی الوری عبد البهاء رامنضمّ کردند . و
درخاتمه است :
" نمقه الذّرالمقصّر فی عبودیّة الابرار المفتخر بخطاب
خوانسالار مائدة السّماویّ للاخیار میرزا محمّد خوانساری " و
خط باجوهر وژلاتین نوشته گردید .

(سورة الله) درضمن نام بیت ذکراست .

(سُورُمَق) دهی ازتوابع آباده که در دورهٔ ابهی ومرکزمیثاق مشتمل برجمعی ازبهائیان ومذکور درآثار بود واصل سورمق معرّب سُرمه فارسی میباشد .

(سُوسَن) بهائیه شهیره سوسن باجی اهل شهمیرزاد مقیم طهران که با برادرانش درعصرابهی درجمع بهائیان معروف بودند وازوی قوّت ایمان وشهامت و

خدمتی مخصوص بروزکرد وازآنجمله اقدام به بدربردن جسد
مطروح ملّاعلیجان شهید مازندرانی که درمیدان مشهد ش
تحت مراقبت سربازان وحملهٔ دشمنان بود بنمود وبااینکه
مورد حملهٔ فرّاشان وسربازان وانبوه اراذل ممانعان قرار
گرفت باشجاعت کارازپیش برد وکفن ودفن بعمل آورد . یکی
از الواحش بطهران است :
" یاسوسن ویا امتی این مظلوم دراین حین ازافق اعلی بتو
توجّه نموده تراذکرمینماید لله الحمد فائزشدی بآنچه شبه
ومثل نداشته وندارد قلبت بنور عرفان الهی منوّر وبحبّش
مشتعل " .

(سَوْفَ) عربی حرف استقبال است واختصاص بورود بلافصل برفعل مضارع دارد و تخصیص باستقبال دورمیدهد .

درلوح رئیس است :
" فسوف یحیط الارض ومن علیها ...... فسوف یغلب ما
اراد الله " .

(سَوَّلَ) دردعاء معروف بدعوه محیی الانام فی الایّام درحق بابیان است :
" فوعزّتك کلّما دعوت عبادك زادت

شقوتهم وکلّما تلوتُ علیهم آیاتك الکبری اعترضوا وقالوا افتریت
علی الله کذلك سوّلت لهم انفسهم " آنانرا نفوسشان چنین
اغواکرد ودر انظارشان خوب جلوه داد .

(سَوّیٰ) درلوح خطاب به حاجی محمّد کریمخان
است :

" خَف عن الله الّذی خلقك وسوّاك "

خدا که ترا آفرید ودرست ومرتب کرد .

(سِهام) عربی جمع سَهم بمعنی تیر . در
وصایای مولی الوری عبد البهاء است :

" حمداً لمن صان هیکل امره بدرع
المیثاق عن سهام الشّبهات " که برسبیل تشبیه اطلاق گردید

(سَهل مُمْتَنِع) باصطلاح ادبی برنوعی ازگفتار
اطلاق میشود که روان وآسان باشد
وهرکس گمان برد که مثل آنراتواند
آورد امّا غیرمقدور ونا ممکن باشد . وازبیانات شفاهیهٔ
مولی الوری عبد البهاء پس ازاستماع یکی ازمناجاتهای جمال
ابهی است :
" چقدر ساده ولطیف است که انسان گمان میکند مانند آنرا
تواند نوشت هیهات هیهات که کلمه ای ازآنرابتواند این

اسلوب همان است که سهل ممتنع گفته میشود ابن قریبه
ملك الشّعرا بود ونوبتی باتمام شعراء نزد خلیفه حاضرشد و
هریك قصیدهٔ مدحیّهٔ خود خواندند وخلیفه تحسین میگفت
ولکن ابن قریبه پشت سرهمه بود وبکلمه ای تفوّه نکرد پس
خلیفه پرسید که قصیده ات چه شد جواب گفت که قصیده ای
بنظم نیاورد وخلیفه گفت عیبی نیست همین الآن بالبدیهه
ولو دو بیت باشد بنظم آر او مرتجلاً این دو بیت سرود :

اتتك الخلافة منقادة تجرّ راليها اذیالها
فلم تك تصلح الّا لك ولم تك تصلح الّا لها

وباهمهٔ حسدی که شعراء باومیبردند همه نسبت بآن دو بیت
اظهارخضوع کردند با آنکه بغایت بساطت و سادگی میباشد
وهمین طوراست نامهٔ مأمون بحاکم مصر :
قدکثر شاکوك وقلّ شاکروك فلتعدل ام فلتعزل وقول صاحب
بن عباد :

رقّ الزّجاج ورقّت الخمر فتشاکلا وتشابه الامر
فکانّما خمر ولا قدح وکانّما قدح ولا خمر

وهمهٔ اینها سهل ممتنع خوانده میشوند .

(سَیّاح) درالواح وآثار این امر وهم درتاریخ
آن معدودی ازمعاریف بنام سیّاح

مذکورند . درلوحی است :

" سیّاحی امرعظیم است عظیم لا یمنعه جنود السّموات والارضین
الخ که خطاب بمیرزاعلی معروف مراغه ای ازاصحاب اعلی
وابهی میباشد .

ومقالهٔ شخصی سیّاح مطبوع اوّلا دربمبائی که درپایان
است : " بتاریخ جمعه ٢٦ شهر ربیع الثّانی ۱۳۰۸ " و
درهمه نسخ مختلف الطّبع ونیز درنسخ خطی آن درظهر
کتاب بهمین عنوان " مقالهٔ شخصی سیّاح " ثبت است
ومطابق این عبارت که درموضعی ازآن میباشد :

" چنانچه دراصفهان ده دوازده سال پیش واقع شدکه
دوبرادر از سادات طباطبائی سید حسن وسید حسین از
اهالی اصفهان ..... فتوی برقتل دادند " الخ باید تاریخ
تألیف کتاب همان سال ۱۳۰۸ هـ ق باشد . درخطابی از
مرکزمیثاق ابهی به آقامیرزا لطف اله حکیم درلندن است :

" امّا درخصوص تاریخ امر رسالهٔ سیّاح ترجمه شده درشیکاغو
طبع میشود وارسال میگردد آنرا انتشاردهید زیرامختصر
است ومفید " ودرابلاغیّه ازمقام ولیّ امراللّه چنین مسطور
است :

" سؤال از کتاب مقالهٔ سیّاح نموده بودید که ازقلم اعلای

جمال مبارك نازل ویا ازحضرت عبد البهاء است فرمودند
بنویس ازقلم حضرت عبد البهاء صادر "

ودیگر حاج سیّاح محلاّتی که درآثار وتاریخ مخصوصا
درقضیهٔ رفتنش از جانب ظلّ السّلطان بعکا ویأسش مذکور
است و اومیرزامحمّدعلی بن ملاّ محمّد رضای محلاّتی معروف
بحاجی سیّاح میباشدکه درحدود سال ۱۲۵۲ هـ ق درمحلات
متولد شد ودرسال ۱۳٤٤ درطهران وفات یافت اودرسن
۲۳ سالگی از ایران بسیروسیاحت رفت زبان ترکی وارمنی و
روسی وفرانسه بیاموخت و دراروپا وامریکا وچین وژاپون وهند
وترکستان روسیّه وافغانستان و درمصر ومکّه سفرکرد وباسیّد
جمال الدّین افغانی دراسلامبول ملاقات کرده پیرو او شد
وبسال ۱۲۹۵ بایران برگشت و بازبعدازسه سالی دیگر
بهند وچین وامریك سفرکرد وبایران باز آمده ازدواج نمود
وچون ناصرالدّینشاه ازمعاشرت وی باسیّد جمال الدّین
سوء ظن حاصل کرد ویرا بخراسان تبعید نمود ومدت
چهارده ماه درآنجاتبعید بود پس باجازهٔ شاه بطهران
آمد ودرآن اوقات نوشته های میرزا ملکم خان بضدّ دولت
وخصوصاً بضدّ میرزاعلی اصغرخان صدراعظم بتوسّط اومنتشر
میشد وسید جمال الدّین هم درآن ایّام مجدداً بایران

مراجعت کرده بود وباز موجب سوء ظنّ ناصرالدّینشاه شدکه اورا بعراق تبعید کرد ونیزمدت ۲۲ ماه درقزوین حبس نمود که با میرزا رضاکرمانی معروف هم زندان گشت وچون مطالبی ازمیرزا رضا در زندان شنید ومحرمانه باتابك راپورت داد لذا درواقعهٔ قتل شاه بیگناهی اوثابت گشت .

(سَیّارة) عربی قافله راگویند . درقرآن درقصهٔ ورود قافله ای ازمصر وبیرون کشیدن یوسف ازچاه است :

« وجاءت سیّارة فارسلوا واردهم فادلی دلـــــوه » واز اینجا اصطلاح عرفانی رمزی خصوصاً در روش شیخیّه گرفته شده . درلوح خطاب به حاجی محمّدکریمخان است :

« نشهد ان کلّ کلمة من هذه الکلمات الدّریّات لبئرمعطّلة فیها ماء الحیوان وسترفیها غلام المعانی والبیان وما وردت علیها سیّارة الطّلب لیدلوا دلوهم ویخرجوا فیها غلام العلم» تلویح بهمین آیه از قرآن میباشد .

(سِیاط) عربی جمع سَوط تازیانه ها . درکتاب اقدس است :

« انّا ربّیناکم بسیاط الاحکام » .

(سَیّد) که دراصل عربی بمعنی آقاو بزرگمیباشد در السن شیعیان درافراد خاندان پیمبر اصطلاح شد ودرعرف بابیان حاجی سیّدکاظم رشتی وحضرت نقطه رابعنوان مطلق سیّد متداول میداشتند ودرآثار حضرت بهاء اللّه امام حسین بلقب سیّد الشّهداء مذکوراست از آنجمله درضمن وصف زین المقرّبین مسطورمیباشد :

« فاضطرّ الی الهجرة والجلاء الی ارض الطّف .... ارض احمرّت بدماء مطهّرة من الاصفیاء وتعطّر ارجائها بنفحات رائحةطیّبة انتشرت من ثار سیّد الشّهداء » و درضمن نام حسین هم ذکری ازسیّدالشهداء امام حسین میباشد . ودرلــوح حکماء سقراط راسیّدالفلاسفه نام بردند ودراثری بامضاء خادم درجواب آقامیرزاابوالفضل گلپایگانی است :

« واینکه دربارهٔ سیادت مرقوم فرمودید این بسی معلـــوم و واضح است نفوسی که ازکوثر ایقان نوشیده اند قسم ببحـــر اعظم آن نفوس سیّد قوم بوده وهستند اگردرفضل الهـــی و رحمت نامتناهی این مقام دربارهٔ شخصی محقّق شود ازنسبتش بحقّ جلّ جلاله است » الخ .ودرذیل نام استمساك ذکری اســـت .

(سِیسان) ازقراء تابعهٔ تبریز واز معمورات پرجمعیت بهائی که درایام ابهی چنین شد ودرالواح وآثاربسیارمذکور میباشد ودرتاریخ ظهورالحق بتفصیل بیان است .

(سِیاسی) درآثار والواح این امرمخصوصاً درمقام منع ونهی از مداخلهٔ درسیاسیات تکرار ذکریافت ومراد این است که عامهٔ انام وتودهٔ مردم مداخلهٔ درامورسلطنتی ودولتی نکنند وزبان باعتراض ونقادی ازادارهٔ حکمرانی نگشایند .

و رسالهٔ سیاسیّه صادر ازغصن اعظم عبدالبهاء است و درحقّ آن خود چنین فرمودند :

" طهران جناب ناظم الحکماء آقاسید محمّد افنان ......باری رسالهٔ سیاسیّه که بیست سال پیش تألیف شده دربدایت سلطنت مظفرالدّین شاه بخط مشکین قلم دربمبئی طبع ونشر گشته البته آنرساله رامطالعه فرمائید " انتهی واین خطاب رابعدازمراجعت ازسفر غرب صادر فرمودند . ودرخطابی دیگراست :

" رسالهٔ سیاسیّه که چهارده سال قبل تألیف شد وبخط جناب مشکین قلم مرقوم گردید ودرهندوستان طبع شد و

انتشار داده گشت آنرساله البته درطهران هست ویك نسخه ارسال میشود بعموم ناس بنمائید ۱۱ ج ا سنه ۱۳۲۵ " قوله :

" درسنه ۱۳۱۱ بخط جناب مشکین قلم دربمبئی طبع ونشر شد" قوله :

" حتی درزمان مظفرالدینشاه مرحوم رسالهٔسیاسیّه مرقوم شد وبخط مشکین قلم درهندوستان طبع گشت ...... خلاصهٔ آن اینست که مداخلهٔ علما درامورسیاسیه منتج مضرّات عظیمه میگردد" وقوله :

" رسالهٔ سیاسی که درسنهٔ هزاروسیصد وده دربدایت انقلاب مرقوم گردید ویکسال بعد یعنی درسنهٔ یازده بخطّ مشکین قلم و تاریخ آنسال دربمبئی طبع وتمثیل شده درآفاق منتشر گشت .

(سِیناء) که سِیناء وسینا نیز خوانند نام شبه جزیره درمنتهای شمالی بحراحمر مرتبط بسوریه وفلسطین ومصرکه در قسم جنوبیش کوه طورسیناء واقع وصحراء تیه معروف درشمالی آن وکوه مذکور بارتفاع ۲۶۰۲ مترمیباشد وآنجاها بنام سیناء و طورسینا وطورسنین وکوه سیناء نامبرده شد و درذیل نام طور نیزشرحی ثبت میباشد . درقرآن است

قولـه تعالی :

" وشجرة تخرج من طورسیناء تنبت بالدّهن وصبغ للآکلین"

وقولـه :

" والتّین و الزّیتون وطورسنین وهذا البلد الامین " وبمناسبت

وتشبیهات شبه جزیره وکوه سیناء که محل نزول وحی بود

بود درآثار این امرمکررًا ذکریافت درلوحی است :

" تلك آیات الکتاب نزلت بالحق من جبروت الله العلیّ العظیم

...... واصدّق ماعندکم من سنن الله وشرایعه وقد جئتکم من

سیناء بنداء الله العلیّ الغالب القدیر" ودرمناجات طلب

مغفرت درحقّ حاجی ذبیح کاشانی است قوله العزیز :

" واشتعل بنارالحبّ الموقدة فی سدرة سینـاء "

وسـینا نیز تخلّص شعری مبلّغ وشاعرمعروف بهائی کـه

خود وخانواده اش درآثار وافواه بدین نام شهرت دارد .

(سِینْکهْ) که سیخ نیزمیخوانند نام قومی معروف درهند مؤمنین به گرونانك هندی مشهورکه درکتاب رهروان ورهبـران

بزرگ بتفصیل ثبت است وبعضی از آحاد این طائفه خصوصًا

هریتیم سـینکه درآثارمرکزعهد ابهی ودرتاریخ مذکورند .

حرف - ش

(ش) درالواح وآثار این امر رمز شیرازاست از آنجمله درلوحی است که درضمن حمد ثبت میباشد قوله الابهی :

" بشرافت آند و نفس (شیخ احمد احسائی وسید کاظم رشتی)

نفوسی مقبلة بشطر شین توجّه نمودند " الخ مرادآنکـه

کسانی ازپیروان آند وبشیراز رفتند وبلقاء باب اعظم رسیدند

ودرصورت زیارت صادر ازغصن اعظم عبدالبهاء درحق آقـا

سید احمد افنان است قوله العزیز :

" مُرَبّی علی اقلیم الشّین من ایران " و رمز ازشاهـرود در

الواح " ش ه " ویا " شاه ر" بود ونیز درمقام رمزازقصبهٔ

شهمیرزاد دربسیاری از الواح "ش" بود ودربعضی دیگـر

ازالواح " ش ه " ودربرخی " شهمر" ودرمعدودی "شهمیر"

است . ونیز درلوحی بشاه محمّد امین البیان مسطورضمن

نام امین وشاه است :

" ان یاحرف الشّین اسمع ماتغنّ به حمامة الرّوح ویلهمك

شن

من اسرارعزّ منیع " ودربعضی از آثار رمزاز شمربن ذی الجو

قاتل امام حسین درصحرای کربلا "شر" مذکوراست .

(شاخن) قریه ای ازتوابع بیرجند که دراوائل این امر برخی ازمؤمنین سکونت داشتند وازآنجمله ملاعلی بن اللهداد بود ودرالواح نامبرده شدند .

(شارِع) عربی وبمعنی خیابان . شوارع جمع درلوح بناصرالدینشاه : " نحن الشوارع " ماجاده های الهیه ایم

(شاطِئ) عربی ساحل . درکتاب ایقان است : " انّ العباد لن یصلوا الی شاطئ بحرالعرفان الاّ بالانقطاع الصّرف"

ودرلوح برئیس است : " اشکر الله بما وردتَ فی شاطئ البحرالاعظم ..... واراد وا ان یفرّقوا بیننا فی شاطئ البحرالاحمر" .

(شام) درسنین اقامت ابهی درعکّا آن بلد جزء قلمرو حکومت بیروت بود و فلسطین را ازشام وسوریه میخواندند

ودرلوحی است قوله الاعزّ : " هذا لوح قدنزل من لدن عزیز حکیم ...... قد تشرّف

برّالشّام بقدوم ربکم العزیزالعلّام هذه ارض فیها ارتفع نداء النّبیّین والمرسلین انّا خاطبناها طوبی لك بمافزتِ بلقاء ربّك هل الّذین سکنوا فیك یقبلون الی الله مالك الاسماء اوینکرونه کما انکروه اول مرّة اذا نادت وقالت انّك انت العلیم الخبیر" وقوله :

" یابرّالشّام قد تشرفت بقدوم الرّب هل وجدت عرف الوصل اوتکون من الغافلین قد تحرّکت بیت لحم من نسمة الله ...... یابیت لحم قد ظهر هذا النّورمن المشرق وسارالی المغرب الی ان اتاك فی آخرایّامه فاخبرینی هل الابناء یعرفون الاب" ودرلوح معروف" قداحترق المخلصون" است :

" وتری المظلوم فی حجاب الظّلام بین اهل الشّام این اشراق انوار صباحك یا مصباح العالمین" ودرالواح ابهی ضعف توجّهات دینیّه وفقدان قوّة ملکوتیه ومحاسن اخلاقیّه آنمردم تکرارذکریافت چنانچه شمه ای ضمن نام نبیل ثبت است .

(شأن) عربی حال وکار ومایحتاج ومنزلت واهمیّت . شؤون جمع. درلوح به حاجی ذبیح قوله الاعزّ :

" ایّاك ان تحجبك شؤونات الامکان عن البیان " الخ که بهمین معانی است . وعبارت شؤون الامکانیّه درآثار

بسیار است ودرلوح رئیس است :

" ویتغیّر الحکم ویشتدّ الامر علی شأن ینوح الکثیب فی الهضاب

ویبکی الاشجار فی الجبال " ودرلوح به نصیر است :

" ان استقم علی حبّ مولاك علی شأن لن یزلّك من شیء عن

صراطه " وقوله :

" هیچ شأنی ازشؤون او بدون او مشتبه نگردد " ودرلوحی

است :

" جناب علی علیه بهائی وعنایتی راتکبیرمیرسانم فانّ له شأناً

عندربّك ان اعرف وکن من الشّاکرات فی لوح مبین " وذکر

شؤون خمسه درنام خمس میباشد .

(شاه) شاه محمّد منشادی ضمن نام امین

ذکراست . شاه خلیل درلوحی مذکور

وضمن نام خلیل ثبت میباشد .

شاه میرزاکاشی از ستمدیدگان خاندان بابی کاشان که

بمقاومت با ناصرالدّین شاه مدتی قیام داشت احوالش در

ظهورالحق ثبت است ودرلوحی به حاجی محمّد اسمعیل

ذبیح کاشانی میباشد قوله الاعزّ :

" ای ذبیح از شاه میرزا نوشته بودی این فقره نزدآنجناب

معلوم است که ازشطر قدم حکم محکم مرّة اخری نازل جمیع

امم را از نزاع وجدال وسفك دماء و امورات منهیّه ومایکرهه

عقولهم نهی فرمودیم بشأنیکه در اکثری از الواح تصریحاً

نازل معذلك عباد غافل متنبّه نشده درکلّ احیان متعرّض

سدرهٔ رحمانیّه واغصان وافنان و اوراق واثمار اوبوده وهستند

دراین صورت نفس اعمال این قوم سبب ظهورشاه میرزای کوچك

وشاه میرزای بسیار بزرگ وامثال این عباد بوده وخواهد بود

تا فی الجمله مرهمی شود برجراحت قلوب مظلومین "

شهر شاهرود درسنین اواخر دورهٔ ابهی مرکزی شده

جمعی ازبهائیان درآنجا گرد آمدند ودرسنین دورهٔ مرکز

عهدابهی فتنه وهیجان وتعرّض بربهائیان رخ داد وبالجمله

درتاریخ وآثار تکرارذکریافت ودرضمن نام شرف بیانی

درخورتوجّه است . درلوحی میباشد قوله الاعزّ :

" یاقلم مالك القدم اراد ان یذکر اولیائه فی الشّین والهاء

لیجذبهم الذّکر الی اعلی المقام " وقوله :

" شاه ر جناب میرزانصرالله علیه بهاءالله هوالنّاظرالعلیم

یا اولیاء الرّحمن فی البلد ان یذکرکم القلم الاعلی فی المقام

الاعلی " وقوله :

" شاه ر جناب عبدالکریم " ونیز " جناب غلامرضا حاجی

محمدباقر آقامحمّد ملّاحسین حاجی محمّدرضا " ویکی

از خطابهای مرکز عهد وپیمان به میرزاعبدالله ساروی درآنجا
است ودراین سنین اخیر جمعی ازبهائیان مهاجروساکن
درآنجا اجتماع روحانی کرده بتبلیغ پرداختند وهیجان و
تعرّض قاسی عموم برخاست نخست درچهارم مرداد ماه
۱۳۲۲ هـ ش درحظیرةالقدس را آتش زدند وبدکان ولی
سبحانی حمله برده بقصد کشتن ضرب وارد آوردند واوگریخته
بشهربانی پناهنده گشت وشکایت نمود ورئیس شهربانی بوی
چنین گفت من منتظر بودم نعشت را بیاورند ونیز خیرالله
نام از آنان مورد تعرّض قرارگرفت ولی ازچنگ مهاجمین فرار
کرد ورئیس شهربانی بازهم اقدامی ننمود تادرشب هفتم
جمعی با بیل و کلنگ بخانه طبیبان نام ریخته خواستند
عمارت راخراب کنند ساکنین خانه دفاع نمودند وکاری نشد
ورئیس شهربانی بآن جمع چنین خطاب نموده گفت شما
بیغیرتان بیعرضه نتوانستید یك خانه رابکوبید ودر آنمدت
شکایات بسیاری شده بظاهر غائله آرام گرفت وچند تن
جوانان بهائی سنگسری که ازقصبهٔ خود برای محافظت
بهائیان ومدافعت از دشمنان بآنجا آمده پی دفاع سنگسر
بسته بودند غافل شده بسنگسربرگشتند تا در روزشانزدهم
بخانهٔ یکنفر هجوم بردند و در روزهفدهم انبوهی کثیر

بخانه و دکان هجوم نمودند ومظلومان بشهربانی پناهنده
گشتند ولی رئیس عتاب کرده گفت چرا اینجا آمدید وآنانرا
خارج نمود وناچار بخانهٔ خود پنهان شدند واسدالله نادری
که درتنور خانهٔ خود مختفی گردید ظالمین ریخته سرش رابضرب
چوب و غیره شکافتند ومغزش را فرو ریختند وموهای سرراگرفته
بیرون کشیدند وباچوب همی‌نواختند وکف زدند تاکشته گردید
وبغارت پرداختند ومحمّد جذبانی رادرخیابان بحال
عبورش گرفته همی زدند واو گریخته ببالا خانهٔ منزل طبیبی
پنهان شد هجوم برده اورا ازحجره بیرون انداختند و
بقدری سنگ زدند که تحت احجارپنهان ماند آنگاه سنگهارا
پس کرده پاهای کشته رابطناب بسته آویزان کردند وحسن
مهاجر را نیز بهمین کیفیت ها کشتند وتقریباً پنج ملیون
ریال غارت کردند وبرخی راگلو بقصد بریدن مجروح ساختند
وعده ای رامجروح نمودند وبهائیان ازآنشهرگریخته بطهران
رفتند ودرحظیرة القدس جمع شدند و باقدامات محفل ملّی
بهائیان ایران رئیس مذکور شهربانی رابطهران کشیدند
وچندتن از افسران بهر رسیدگی بشاهرود رفتند ونامه های
شرح واقعه وطلب اقدام برای جلوگیری ازنظائرآن ازطرف
محفل ملی بتمامت مراکز ومراجع ملی ودولتی پی دربی رفت

ولی معاندین نیز بجدیت و اهتمام اقدام کردند وبالاخره نگذاشتند که مجازات وقصاص صورت گیرد بلکه درنشریات بضدّ بهائیان واقعه را بعکس وقوع شهرت دادند .

(شاهی) دراین عصر رضاشاه پهلوی علی آباد مازندران راتعمیر وتجدید کرده بدین نام خواندند وقریهٔ دیگرنیزبنام : بندرشاه بساحل بحرخزر احداث نمودند وهردومحل جمعی ازبهائیان شدند .

(شائبه) عربی آلودگی ونقص و عیب . درکلمات مکنونه است :

" قلبی که درآن شائبه حسد باقی باشد " .

(شِبْر) عربی وجب . درلوح رئیس است قوله :

" قامتشان بقدر شبری بنظرمیآمد " .

(شَجَرَة) اصطلاح شجرهٔ خبیثهٔ مذکوردرقرآن نسبت بتریاك دراین امر وتأویل آیات قرآنیهٔ : " انّ شجرة الزّقوم طعام الاثیم کالمهل یغلی فی البطون کغلی الحمیم خذوه فاعتلوه الی سواءالجحیم ثم صبّوا فوق رأسه من عذاب الحمیم ذق انك

انت العزیز الکریم " وقوله :

" انّا جعلناها فتنة للظّالمین انّها شجرة تخرج فی اصل الجحیم طلعها کانّها رؤس الشّیاطین " به حاجی محمّد کریم خان کرمانی که محض شدّت اعتیاد بدخان تنباکو نام شجرهٔ زقّوم و کریم تناسبحاصل نمود کثرت وشدت یافت ودرکتاب ایقان بنوع اکید وشدید مذکورمیباشد . ودرآثار باب اعظم اصطلاح شجرهٔ اثبات و ایمان وشجرهٔ نفی وکفر بغایت کثرت است و جمله : " اللّهم العن شجرة الکفر واصلها وفرعها " که درواقعهٔ ملّا جواد برغانی صدور یافت ذیل نام جواد ثبت است . ونیزعبارات :

شجرهٔظهور شجرهٔ طوبی شجرهٔ انبیا شجرهٔ عهدومیثاق وامثالها درآثار مکرّر ذکریافت .

(شَحْناء) عربی دشمنی وکینه ورزی . درآثار مرکزعهد ابهی است :

" قابلوا کلّ مغرض بالاقبال وکلّ مبغض بالوداد وکلّ جفاء بالوفاء وکلّ شحناء بالولاء "

درمقالهٔ سیّاح است :

(شَخْص ـ شاخص) " ملّا محمّدعلی زنجانی که شخص شاخص بود وصاحب قول نافذ "

شخص بمعنی فرد ممتاز شاخص بمعنی بلند مرتبه ومشهور عموم

در خطاب ببهائیان خراسان است :

" والا عین شاخصة غائرة " شاخص بمعنی نگران وخیره

شِداد جمع شدید بمعنی سخت وپر زور

(شِداد - اِشتِداد) ودرآثار ابهی بتکرار اخبار وانذار

بمجیئی ایّامی شداد شد ازآنجمله

درلوح به نصیراست قوله الابهی :

" قل یاملأ البیان تالله الحق تأتیکم صواعق یوم القهر ثمّ

زلا زل ایّام الشّداد ثمّ هبوب ارياح كره عقيم " ودرلوحی دیگر:

" جمیع ناس را ازقبل بایّام شداد و فتنهٔ آن اخبار نمودیم که

شاید درحین اهتزاز ارياح قضا از توجّه بشطر دوست

محروم نمانند وسراج حبّ الهی رابزجاجات توکّل وانقطاع

از ارياح مختلفه حفظ نمایند معذلك درحین نزول اکثری

ازناس غافل الاّ من شاء ربّك بشأنی که زجاجات مکسور وسرج

مخمود وقلوب مضطرب و نفوس متزلزل مشاهده شد " ودرلوح

باقا محمّد جواد قزوینی است :

" دراین سنهٔ شداد که ذکرآن درالواح سداذ ازقبل شده

فتنهٔ کبری وبلیّهٔ عظمی البته رخ گشاید بقسمی که اطفال

رضیع ازثدی امّهات منقطع شوند وعشّاقان ازمدائن

معشوق ممنوع گردند که شاید دربن ایّام وآن احیان آنعبد

بعنایت حق متمسّك شود وبذیل رحمت اومتشبّث وبامرمحبوب

چنان ثابت ومستقیم شود که اگرجمیع هیاکل بغضیّه ونفوس

منعیّه اراده نمایند که اوراازصراط منحرف سازند قادرنباشند

وقدرت نیابند " وقوله :

" ای جواد این سنهٔ شداد است للعباد وسنهٔ قضااست

لاَجلنا اِن وردعلینا فانّا خیر راض واِن یدفع عنّا فانّا خیر

شاکر " ودراثری بامضاء خادم مورخ ۱۲۸۳ هـ ق سنهٔ

شداد ذکراست ومراد ازآن ایّام مخالفت ومقاومت میرزا یحیی

ازل واتباع اومیباشد . ونیز ازمرکز عهد ومیثاق خطاب

باحبّای الهی درعشق آباد است قوله العزیز :

" ولوح سنهٔ شداد که سنهٔ صعود است نازل گشت ودرجمیع

اطراف منتشر شد وبیان شدت امتحان وکثرت افتتان راواضح

ومشهود فرمودند .... تاچون دریای امتحان وافتتان

سنهٔ شداد بموج آید نفسی سرگردان نگردد ومضطرب وحیران

نشود " ونیز درخطابی مورخ ۱۳۲۷ هـ ق است قوله

العزیز :

" فی الحقیقه دربن سنین خمس شداد " که مراد سنین حرب

عمومی میباشد " وقوله :

" درین سنین متتابعهٔ انقلاب شدت اضطراب جمیع خلق را احاطه نموده " الخ ودر ذیل نام یقین نیزشمّه ای راجع بایّام شداد ثبت است .

(اشتداد) سخت و پرزور وشتاب شدن . ودر لوح رئیس است : " ویتغیّر الحکم ویشتدّ الامر"

(شَذا) عربی تندی وتیزی بوی . درمناجات وخطابی درحق بهائیان است قوله العزیز :

" ربّ اجعل یومهم هذا سعید الآناء بدیع الآلاء ساطعة الشّمس لامعة الانوار طیّبة الشّذا " خوشبوی پربوی .

شَذّاء پربوی . درصورت زیارت طلّان خانم عمّه :

" برائحة تراب قبرك السّاطع الشّذاء "

(شِراع) عربی بادبان کشتی . درخطابی به صدر فریدنی است قوله العزیز :

" والتّحیّة والبهاء علی السّفینة الحمراء والرّایة البیضاء والشّراع الاعلی " ودر مناجاتی درحقّ بهائیان است :

" وینشروا شراع الانقطاع علی سفینة النّجاة "

(شُربُ الدُّخان) درعرف متداول عربی بمعنی دود کشیدن درکتاب اقدس است :

" قد حرّم علیکم شرب الافیون .... والّذی شرب انّه لیس منّی " .

(شَرْحِ صَدْر) گشایش سینه وعقل وفهم . درقرآن است :

" ربّ اشرح لی صدری " ودر لوح رئیس است :

" نسأل الله ان یشرح من نداءك صدور عباده " واز آثار اعلی شرحی برآیهٔ " الم نشرح لك صدرك " از قرآن است .

(شِرْذِمَةٌ) دستهٔ کمی . درقرآن است :

" انّ هذه لشرذمة قلیلون " ودر لوح به شیخ نجفی اصفهانی است :

" اخذه الرّعب بما شَوَّشَتْ شرذمة من الذّئاب "

(شَرَك) عربی دام صید شُرُك اَشْراك جمع درکتاب اقدس است :

" لا تجعلوا الاعمال شَرَك الآمال "

رفتار وهنجار دینی را دام صید آمال و امانی دنیوی قرار ندهید .

(شِرْك) عربی تعدّد آلهة. اِشراك شریک برای خدا قائل شدن. مشرك قائل بشریك خدا وبت پرست ودر اصطلاح قرآن واسلام بهمین منوال در مقابل موحّد وبمعنی معتقد بخدایان متعدد میباشد. در لوح رئیس است:
" ودعاه الی الله و نهاه عن الشّرك " ودر آثار شیخ احسائی وسیّد رشتی منکرین مقام حضرت علی امیرالمؤمنین وسائر ائمهٔ اهل بیت نیز مشمول آنند ودر آثار اعلی منکرین آند و ومنکرین مقام باب اعظم نیز مشمول میباشد ودر آثار این دور بدیع عنوان منکرین مقام وحدانیّت و تفرّد مرکز ابهی میباشد. در لوح به نصیر است قوله الاعزّ:
" ویأتیکم هیکل النّار بکتاب فیه ردّ علی الله ...... وانّا قدّرنا لکلّ مؤمن ...... یکتب فی ردّ من ردّ علی الله وکذلك یجزی جزاء المشرکین " وقوله:
" انّ هذ الحسین بالحق قد ظهر بالفضل فی جبروت العدل وقام علیه المشرکون " وقوله:
" انّا امددنا المشرکین باسباب الارض کلّها لذا فتحت علی وجوههم اسباب الخیرات سوف یأخذهم بقهر من عندنا انّ ربّك لهو المقتدر القدیر " ودر دعاء " یدعوه محیی الانام

فی الایّام " در وصف اهل بیان است قوله:
" ارتفع ضجیج المشرکین وصریخ المنکرین ...... واذاً تراهم یا الهی اتّخذوا العجل لانفسهم ربّاً سواك ویعبدونه فی العشیّ والاشراق من دون بیّنة ولا کتاب " ودر ضمن نام آل ذکری است.

(شِرْکة) بکسر اوّل وسکون دوّم بمعنی هم سهمی وعرفاً جمعیت که شرکت تجاری گرند از شرکتهای تجارتی بهائی در قرن اول که ضمناً خدماتی بآئین هم نمردند ودر بخشهای ظهور الحقّ مسطور است:
شرکت پارسیان در طهران بسال ١٣٢٧ بهمّت رشید هزاری تأسیس شد وسرمایه سیصد تومان بود وشرکت پیمان چند سالی بعد از آن شد. وجمله: " اَو اِلی محلّ الشراکة " بوزن خطابة در کتاب اقدس شاید بمراعات شهرت عرفی ویا بزیادهٔ الف در اصل ویا نسخه باشد.

(شِروان) همان شیروان در قفقاز است.

(شَرْیان) عربی رگ جهنده معروف. شرائین جمع. در کتاب اقدس است:

" آن یکون نبّاضاً کالشّریان "

(شَرِیف) صفت عربی بمعنی والا وگرامی . در عرف مسلمانان لقب تجلیلی خاندان نبی قرارگرفت . وشریف رئیس مکّه بنام شریف سلیمان بن عون درسال ۱۲۶۰ ه ق ازرب اعظم درسفرحج توقیعی دریافت کرد که نسخهٔ آن رقیمه کریمه دردست میباشد .

(شَطْأه) عربی جوانهٔ درخت خرما وکشت وبرگ آن . درلوحی است قوله الاعزّ : " هذا ذکرالله الی الّذین هم کسروا اصنام انفسهم ...... واذا اخرج شطأه فاستغلظ " .

(شَطْر) عربی سوی و جانب . درلوحی است قوله الاعزّ : " هوالشّاهد السّمیع یاایّها النّاظر الی شطری والمقبل الی افقی " ودرلوحی دیگر : " هرهنگام بروح وریحان واقع شود وبحکمت موافق توجّه بشطرالله بأسی نبوده ونیست " الخ که مقصد اجازت رفتن بحضور درمحضرعکّا میباشد .

(شَعْب) عربی قوم بزرگ . درلوحی که ضمن نام اورشلیم ثبت است قوله الاعزّ : " امروز روزی است که کرسی ربّ مابهن شعب ندا میکند " الخ که مراد قوم بنی اسرائیل میباشد .

(شَعَث) انتشار وپراکندگی . ازمرکزعهد وپیمان درمناجاتی است قوله العزیز : " اللّهمّ یاالهی وجذبة فؤادی .... ترانی وتشتّتی وتفرّقی وتوجّهی وشعثی واغبراری " .

(شِعْر) عربی گفتار موزون مقفّای معروف . اَشعار جمع ودراین امراشعار پراعتبار بسیاری مسطور درآثاروغیرها ازجمال ابهی ومرکز عهد ومیثاق ابهی وقرّة العین وغیرهما بطریق غزل ومثنوی وقطعه بدست است که بسیاری باسلوب اشعار وجدیهٔ عرفا مانند مولوی وغیره ومحض تأکید عشق وایمان صدوریافت و بمقدار کافی و نمونه دربخشهای ظهورالحق ثبت گردید وغالباً نزداهل بها متداول میباشد . وازمقام نقطه نیز چند بیتی عربی بنوع رجز وافتخارمسطور واین غزل نمونه ای از اشعار مرکز عهد ابهی است .

قوله العزیز :

ای بلبلان ای بلبلان فصل گل وگلزار شد
ای عارفان ای عارفان آن غیب در اظهار شد
ایعاشقان ایعاشقان معشوق رخ بنمود عیان
ایطالبان ایطالبان مطلوب در دیدار شد
صبح جمال حق در مبدأ انوار مطلق شد پدید
از حبس تن باید رهید تا در هوا سیّار شد
آن دلبر پرده نشین وآن خسرو چرخ برین
چون یوسف مصری کنون در کوچه وبازار شد
آن غیب در رقاف بقاء پوشیده بد صد دهرها
اینک چوخورشید سماء بر دشت وبر کهسار شد
بازار جمله عاشقان از زلف مشک ترفشان
وازشکّر لعلش عیان چون دکّهٔ عطّار شد
خمها همه در جوش شد عشق ونهی مدهوش شد
زهر کُشنده نوش شد تا جام حقّ سرشار شد
تسبیح زنار آمده تزویر سربار آمده
زاهد زعشق روی او در کوچهٔ خمّار شد
تقوی بیکسو شد نهان سالوس آمد لب گزان
" تا سروقدش در جهان چون کبک در رفتار شد

کنز خفی ظاهر شده سیمرغ جان طایر شده
کشف همه اسرار شد خرق همه استار شد
بلبل بشاخ گل پرید عاشق بسحر دل رسید
طوطی بهندستان پرید اغیار جمله یار شد

ونمونه ای از غزلیات حضرت بهاء الله است . قوله الاعزّ :
" نزّل من لسان الله عزّ وجلّ :
بت آمد باپطی باده بارخی چون آفتاب بادلی ساده " الخ

(شَعیرة - شِعار) عربی علامت ونشان دینی . شعائر جمع
در تاریخ ظهورالحق تفصیل شعائر سبعهٔ بابیّه ونیز شعائر بابیان در جنگهای مازندران وغیره ودر کتاب امروخلق تفصیل تحیّتهای بدیعه ونگین اسم اعظم ثبت است .

(شَغَف) عربی عشق ودلباختگی . درلوحی است :
" لیملأ قلبك من وله الا مروشغف النّور وجوهر السّرور ورشحات الظّهور "

(شَفا) عربی کناره ولبهٔ گودال وغیره . درلوح به حاجی محمّد کریمخان است قوله الاعزّ :

" یا ایّها المعروف بالعلم والقائم علی شفا حفرة الجهـــل ".

(شَفاعة) مصدر عربی وبمعنی وساطت واصطلاحاً میانجی شدن پیمبران ومقرّبـــان از گنهکاران در محضر الهی است . و در مناجاتی در لوحی جملهٔ : " بان ترزقنی شفاعة سیّد الرّسـل وهادی السّبل " الخ میباشد که ظاهرا از سیّد رسل پیمبرهاشمی گهراست وشفاعت رسولان امم خود را نزد خدا توان بسـبب امرشان برای نجاتشان از جحیم حرمان وبُعد وفقدان تفسیر نمود . ودر سفرنامهٔ امریکا بیان مرکز عهد ابهی است قولـه العـزیز :

" رفع گناهان بعمل بوصایای آنحضرت است وشهادت مسیح برای حصول اخلاق و مقامات عالیه بود " انتهی .

(شِقْشِقَة) عربی کف خارج از دهان شتر در حال هیجانش وخطبهٔ منسوب بعلـی امیرالمؤمنین خطاب بعبد الله بـن عباس قولـه :

" هیهات یابن عباس تلك شِقْشِقَة هَدَرَتْ " این مقالـه و گفتار شقشقه ایست که بحال هیجان وجوش از دهان افتـاد وسکون گرفت بنام خطبهٔ شقشقیّة است . وکلمه شقشقیـة

مأخوذ ازهمین خطبة درآثار اعلی بکرّات ذکر یافت ازآنجمله درشرح کوثر قولـه :

" شقشقة اللاّهوتیّات ثمّ شقشقة الـجبروتیّات " .

(شِقْوَة) عربی شقاوت وبد بختی بمقابل سعادت ، شقیّ بد بخت و بد روزگار . اشقیاء جمع در دعاء بدعوه محیی الانام فی الایّام است قولـه ج ع :

" کلّما دعوت عبادك زادت شقوتهم " ودر لوح الامر :

" قد غلبت علیهم شِقوتهم وهم الیوم فی بیداء الضّلال یهرعون "

ودر لوح به شیخ سلمان :

" نسألك اللّهم بالّذین جعلهم الاشقیاء اُساری " .

(شِلّیك) در عرف فارسی بیکبار توپ وتفنـــگ انداختن صف اسلحه داران . در خطابی است :

" شلّیك وحدت عالم انسانی برخاسـت " .

(شَماتة) عربی اظهار خوشحالی وسرزنــش و نکوهش باحوال واعمال . در لوحـی در ضرورت زیارت حاجی ذبیح کاشانـی است قوله الاعـزّ :

" قد سمعت فی اللّه شماتة کلّ ظالم " ودرلوح به حاجی محمد کریم خان است قوله ج ع :

" ولا تشمت الّذین آمنوا وانفقوا اموالهم وانفسهم فی سبیل اللّه

(شَمایِل) عربی بمعنی شکل وصورت و عرفاً بنوع تجلیلی برصورت ورسم و عکس انبیاء واولیاء اطلاق میگردد ومابیـــن بهائیان برصور وعکوس مقدّسهٔ این امراستعمال میکنند وتفصیل آنها دربخشهای ظهورالحق مسطوراست ورسم قلمی اعلـی را محمدعلی دهجی درسال ۱۳۰۶ هـ ق بمکّابرده تقدیـم نمود وازمقام ابهی خلعت برای نقاشباشی ارومیّه ای آورد . ورسم قلمی ابهی درحمّام را درویش علی باقلم برداشـت وتصویری دربغداد کشیدند واما عکس فتوغرافی درادرنـه برداشته شده .

(شَمس - شُمُوس) درآثار این امر بمواضع کثیره تشبیهاً واستعارةً بعنوان شمس غیب شمس ذات شمس الوهیّت وغیرها بر ذات الهی وبعنوان شموس حقیقت وغیرها برمظاهرکلیّهٔ الهیّـه و بعنوان شمس مشیّت وشمس علم وشمس حکمت وغیرها بکثـرت لا تحصی استعمال گردید ازآنجمله درکتاب اقدس اسـت

قولـه ج ع :

" وعنـد غروب شمس الحقیقة والتّبیـان " وقولـه :

" اذا اشرقت من افق البیان شمس الاحکام " وقوله :

" یااهل الارض اذا غربت شمس جمالـی " وقوله :

" قل به اشرقت شمس الحجّة ونیّرالبرهان لمن فی الامکــان اتّقواللّه یا اولی الابصار ولا تنکرون " و دراین جمله ولا تنکرون ممکن است نون را نون وقایة ویاء متکلّم وحده مفعول بـه محذوف مقدّر بادلالت کسرهٔ نون دانست و یاآنکه جملهٔ نفی درمحلّ حال شمرد ویا آنکه برای ابقاء نون وتوازن رؤوس آیات لاء نهی عمل جزمی نکرده باشد . وایضا قولـه :

" لوعرفتم الافق الّذی منه اشرقت شمس الاحکام " ودرلوحـی مشهوراست قولـه :

" باسم الّذی کلّ عنه لغافلون حمد مقدس از السن ممکنات.... وبعد سؤال ازشمس حقیقت ومرایاء مستحکیهٔ ازاوشده بود " الخ

ودرتفسیرسورهٔ والشّمس ازقرآن قوله الاعزّ :

" هذا مانزّل لاحدٍ من علماء قسطنطنیّة الّذی سأل عن تفسیر سورة المبارکة والشّمس بسم اللّه الرّحمن الرّحیم الحمدللّــه الّذی انطق ورقاء البیان به " الخ ودرضمن نام اسم شمس احد برمنیرکاشی اطلاق شد . ودرضمن نام تاکر ذکرشمسیّه خانم

است . شَمُوس بمعنی رمنده در ذیل نام کرمان ذکراست .

(شَمَن) فارسی بت پرست ازحضرت عبد البهاء خطاب بمیرزا اسحق خان حقیقی کرمانشاهی است قوله العزیز :

" وطن را وَثَن میگفتند وخود راشَمَن میشمردند "

(شَنَّف) درمناجاتی ازحضرت عبد البهاء درحق بهائیان قوله العزیز :

" وشنّفْ آذانهم باستماع اذکارک و انطقْ لسانهم بالثّناء علیك " گوشهایشانرازپورکن وباهتزازآر.

(شَهادة - شَهید- لوح الشهادة - یوم الشّهود) شهادت کشته شده در راه دین وشهید کشتهٔ در راه دین که گواه بر دین است . شهداء جمع. ودراین امرعدّه ای بنامهای سلطان الشهداء ومحبوب الشّهداء سراج الشّهداء وغیرهْ مذکوردرآثارشدندکه غالباً تحت اسامی مربوطه ثبت میباشند وبرخی افتخاراًمقام شهادت و لقب شهید را داراشدند چنانکه درلوح بملاّ معلی بن حاج محمّد اسمعیل ذبیح کاشی است قوله الاعزّ :

" یا غلام انّ اباك فاز بالاقبال فی اوّل الایّام وشرب رحیق المختوم باسمی القیّوم انّه ممّن اقبل وآمن وقام علی خدمة الامر

الی ان استشهد فی سبیل الله ربّ العالمین قدرقم اسمه من قلمی الاعلی من الشّهداء فی صحیفة الحمراء وسمّیناه بالذّبیح فی کتابی المبین علیه بهائی وبهاء من فی السّموات والارضین "

ودرلوحی دیگراست :

" همچنین شهادت حسین بن علی راسبب ارتفاع امررسول روح ماسواه فداه دانسته ومیدانند سبحان الله دراین ظهور جذب آیات الهی افئدة رابشأنی مشتعل فرمودکه باجنحهٔ اشتیاق قصد فدانمودند وارواح رابرقدوم نیّر آفاق نثارکردند این الابصار لتشهد " الخ ودرضمن نام حیدر اقتباس ازلوح راجع بشهادت ثبت میباشد ونیز دریکی ازآثارمقدّسه است قوله الاعزّ :

" فرداً وتراً واحداً بعیداً ازبیت عظمت وجلال خارج شده ودرمحلّ وحدت وخفا مسکن فرمودند و ابواب لقارابکلّی مسدود فرموده لوحی که درایّام خروج بهیکل قطعه ای ازقمیص مطهّر ورشحات دم اطهرظاهرگشته درجبروت الله بلوح شهادت نامیده شده نزدآن حبیب ارسال شد براهل حب و وفا بخوانند وهریك بخط احمرجلیّ مسطورنموده دربیت خود تلقاء منظر دارند ودرهریوم نظر دراونموده وبالحان حزن ملیح قرائت نمایند وبمظلومی این جمال فرید درسجن غربت گریه نمایند

زیراکه دربن ایّام جمیع عیون مقدّرهٔ درعوالم غیب وشهادة و عیون مکنـونه درحجبات غیب مکنون که الی آخرالّذی لا آخر له ظاهرشود براین جمال مبارك گریه میکند بلکه بعصراللّـه مشاهده شود ذره ای درعالم وجود مشهود نمیشود مگراینکه اورادرحق اینمظلوم محزون و نالان ببینی " الخ وقوله :

" هـذا لوح الشّهادة قدنزل من سماء مشیّة ربّنالرّحمـن فلیقرء اهل سفینة الحمراء فی کلّ صباح ومساء هوالابهی قد تجلّی الرّحمن علی طورالاکوان وتنطق سدرة السبحان فطوبی لمن سمع نغماتها " الخ ودرتفسیرسورهٔ والشّمس است قوله الاعـزّ :

" یا ایّهاالسّائل اذاقصدتَ حظیرة القدس و سیناء القـرب طهّر قلبك عن کلّ ماسواه ثمّ اخلع نعلَی الظّنون والاوهـام لتری بعین قلبك تجلّیات اللّه ربّ العرش والثّری لانّ هـذا الیوم یوم المکاشفة والشّهود قد مضی الفصل واتی الوصل ..... قل یاقوم قد فصّلت النّقطة الاوّلیة و تمّت الکلمة الجامعـة وظهرت ولایة اللّه المهیمن القیّوم " الخ .

(شهمیرزاد) قصبهٔ شهیره ازتوابع سمنان که سکنهٔ آنجا از آغاز طلوع این امرعدّه ای از بیروان شدند ومعدودی بشهادت

رسیدند ونام آنجا برمز " ارض ش " درالواح بسیارمذکـور وتفصیل اوضاع واحوال مؤمنین این آئین خصوصا اخلاف آقـا محمّدعلی وکربلائی خانلر وغیرهم دربخشهای ظهورالحـقّ ثبت میباشد ودریکی از الواح متعلق بآنجاست :

" قدنزل البیان وجعلناه مبشّـرا لهذاالظّهورالّذی بـه جرت الانهـار " الخ . وشمه ای ازتفصیل واقعات اولیّهٔ آنجا راچنین نوشتند :

" درحدود سنهٔ ۱۲۶۳ هـ ق آقامیرمحمّدعلی که یکی ازعلماء مرتاضین وباصطلاح صاحب کشف وکرامت بود ومفصلا خدمت شیخ احسائی رسیده بود بزرگترین پسرخود آقاسید احمـد دراثنائیکه دستورسفربخراسان داده بود وجمعی مهیّـا گشتند امربحرکت برای کربلا نمود وچند نفری هم ازاهالی بـا ایشان میروند وازآنجمله دوپسرش آقاسیداحمد مذکورو آقـا میرابوطالب بودند ودرهمدان چون بعضی ازهمراهان میخواستند چندروزی بمانند تعجیل برای رفتن بعتبات کرد وخبرقـرب وفاتش رابی دربی میداد وگفت مبادا شمارانعش کشی گـردن گیرشود شخصیکه حاجی ملّاآقا بابا نام داشت عرض میکنـد بحمداللّه ماهمه صحیح المزاجیم فرمودند تعجیل ازبـرای خودم است تااینکه وارد کاظمین شدند وتب مینمایند وازآنجا

بکربلا حرکت نموده بعد از چند یوم مرض بکلّی مندفع شد
دراین بین ملّا ولی الّله مازندرانی از اصفهان نوشتجات
بسیاری از آثار حضرت اعلی میآورد درخانه ایکه منزل
داشتند مع ملّا زین العابدین شهمیرزادی که مجاور بوده
آن کلمات را میخواندند ومرحوم آقا میرمحمّدعلی گریه میکرد
ازایشان دراین باب سؤال مینمودند میفرمود صاحب این
کلام مبدأش ازسرچشمه میباشد برهرمکلّفی واجب است که در
طلب این امر برآیند واطاعت کنند عمرمن بآخر رسیده والّا
بخدمتش میرسیدم خلاصه بعد از ورود بنجف اشرف روزی
بزیارت اهل قبور وپای دیوار بقعهٔ هود صالح علیهما
السّلام میفرماید قبر مرا دراینجا حفرکنید وبعد ازچند یوم
دار فانی را وداع مینماید ودرهمان مکان دفن میشود و
همراهان مع آقاسید احمد وآقامیر ابوطالب بوطن عودت
مینمایند وچون علاقه ای درمازندران داشتند یعنی دربلوک
علی آباد که فعلا به "شاهی" موسوم است درقریهٔ چاله
زمین آقامیر ابوطالب بآنجا میروند ودراین ضمن اصحاب
رابحکم سعید العلماء و سرکرده هائیکه آنموقع دربارفروش
بودند خسروقادیکلائی ازبارفروش حرکت داده درحوالی
شیخ طبرسی بعد ازجسارت وتهوّر خسرو وکشته شدنش
اصحاب درآن بیشه پراکنده میشوند من جمله سه نفراز

اصحاب موسوم به شیخ عیسی و حاجی شیخ محمّد کرّاد کربلائی
ویکنفراز اهل قزوین هرسه از اهل علم میروند درنزدیکی
محلی که آقامیرابوطالب آنجاست در وسط جنگل پنهان میشوند
دراین ضمن شخصی از اهل همان محل که با آقامیرابوطالب
خصوصیتی داشته درآنمکان بآنها ملاقات نموده چگونگی را
به آقای مذکوراطلاع میدهد وایشانهم بعد از اجازه حضرات
راملاقات مینمایند وبعد از مذاکرات وگفتگو ودرخواست آنها
قرارمیشود که آنهارا بمقبرهٔ شیخ طبرسی برسانند ایشانرا
شب بخانهٔ وی ببرند وصبح بهمراهی بعضی از اهالی محل که بمرحوم
آقای ایشان ارادتی داشتند لباس عربی راتبدیل بعجمی و
تجارتی نموده برمالهای خود سوار وبه شیخ رسانیده واز
اصحاب خواهش ملاقات جناب باب الباب رامینمایند بعداز
زیارت واصغاء بیانات مبارکه از آنجناب اجازهٔ مرخّصی گرفته
بجهت اطلاع اخوی بزرگ آقاسید احمد وسایراخوان وبستگان
واهالی سنگسر وشهمیرزاد مراجعت وچگونگی راکماهوحقّه
اطلاع وبمازندران عودت مینماید ومیرود درقلعه نزد اصحاب
میماند واخوی ایشان آقاسید احمد این مطلب رادرمحل
تعقیب مینماید وچون والد مرحومشان یعنی آقامیرمحمّدعلی
ازهرجهت طرف اعتقاد واعتماد اهالی سنگسر وشهمیرزاد

بودند ومردم اطمینان کامل نسبت بآن خانواده داشتند و
بعد از رحلت آقا به ولد ارشدش که اتقیٰ و ازهد بوده
طرف ارادت واقع گشتند بعد از رسیدن این خبر اهالی
شهمیرزاد در یکی ازمسجدهای آنجا موسوم به مسجد مصلّی
اجتماع نموده در این مسئله آقا سید احمد را بحکمیّت انتخاب
ودر حقیقت روساء وعلماء این دو محل ایشانرا در این عمل
تحقیق وکیل نموده قرارشد که حق یا باطل آنچه برایشان
مکشوف شد اطلاع دهند این بود که شخص مذکور مع برادر
دیگر آقا میرابوالقاسم وعمو آقا میرمهدی و داماد میرابراهیم
بمازندران حرکت نموده و آقا سید محمّد رضا که برادر کوچکتر
بودند درخانه برای پذیرائی والده وخانواده گذاشتند ودر
راه چند نفر ازعلماء سوادکوه من جمله ملّا میرزا باباکرون، ملّا
آخوند باباکشکائی وملّا نادعلی متولّی امامزاده عبد الحقّ
ودامادش سید عبد الرّزاق و جمعی دیگر بایشان ملحق
شدند و وارد شیخ[1] گشتند اوّل درایوان شیخ طبرسی خدمت
جناب باب الباب رسیده واستفاضه ازبیانات شریفه ایشان
نموده سؤالات عدیده کرده جوابهای شافی کافی گرفته وثانیا
اجازه حضور حضرت قدوس حاصل وبهمراهی جناب باب الباب
وجمعی ازاصحاب ذربقعهٔ مبارکه شرفیاب شده قریب یکساعت

۱ـ مقصود قلعه شیخ طبرسی است

مشرّف وآنچه راکه نهایت آمال و آرزوی ایشان بود نائل وفائز
گشتند ودر آنجا رحل اقامت انداخته وچگونگی را آنچه
برأی العین دیده بودند مع توقیعات وآثار حضرت نقطهٔ اولی
راجهت اهالی سنگسر وشهمیرزاد فرستاده وتصدیق خودرا
رسمًا بطور وضوح اعلان نموده این بود که بعد ازاطلاع زمزمه
درمیان خلق آنجا افتاده ازطرفی مطابق آمدن رایات از
سمت خراسان وطرفی تصدیق آقا سید احمد واخوان ومصدّ این
دو مطلب اخبارات دونفر شخص مرتاض بوده یکی کربلائی ابو
محمّد ودیگری کربلائی علی عارف و ازاهل سنگسربودند اولی
یك سنه قبل ازظهور مرحوم میشود وبه پسران خود ابوالقاسم
ومحمّدعلی وصیّت مینماید که چنین عَلَمی ازسمت خراسان
حرکت مینماید ورایت حقّه است برشمالازم است که بروید
ونصرت نمائید وکربلائی علی عارف درحیات بوده پسرخود
که ملّا صفرعلی نام داشته میفرستد بقلعه وشهید میشود خلاصه
همهٔ اینها دست بهم داده هیجانی دراهالی احداث
نموده بیست وهفت نفراز دو محل سنگسر وشهمیرزاد بسمت
قلعه حرکت مینمایند وپنج نفرسابق الذّکرهم درآنجا بوده
مجموعًا سی ودونفرکه چهارنفرآنها ازاهل شهمیرزاد ازبلوك
شهاب الدّین ملّاکاظم ملّا ابورحیم ملّاعلی اصغرکربلائی

احمد شکارچی که این چهارتن درقلعهٔ مبارکه شهید شدند
وبیست وهشت نفر از اهل سنگسر یازده نفرعودت نموده و از
بقایای سیف قلعه محسوبند وهفده نفرشهید شدند واسامی
شهداء سنگسر درقلعهٔ مبارکه بشرح ذیل است :
۱- آقاسید احمد ولد آقامیرمحمّدعلی ۲- برادرش آقامیر
ابوالقاسم ۳- دامادشان میرابراهیم ۴- عمویشان آقامیر
مهدی ۵- ملّاعلی اکبرپیشنماز ۶- برادرش ملّاحسینعلی
۷- ابوالقاسم و ۸- محمدعلی پسران کربلائی ابومحمّد
۹- ملّا صفرعلی ولد کربلائی عارف ۱۰- کربلائی ابراهیم ولد
ملّاشجاع ۱۱- علی احمد مقتّی ۱۲- عباس علی ۱۳- عبد
العظیم ۱۴- علیخان ۱۵- کربلائی اسمعیل مقدّس ۱۶-
ابراهیم دکاندار ۱۷- حسینعلی ولد اسمعیل ترک .
ویازده نفر فوق الذکر بوسائل متعدده برگشتند که عمدهٔ آنها
خرید وفروش شده وآقامیرابوطالب که ازبقیّة السّیف وازجملهٔ
یازده نفراست وسنّاً ازآقاسید احمد کوچکتر چنانچه ذکرش
گذشت قیام به تبلیغ امرالله نموده برادرش آقاسید محمد رضا
که درخانواده بجهت پذیرائی مانده بود این دوبرادر
باتفاق یکدیگر سبب بیداری نفوس درشهمیرزاد وسنگسر
وهزارجریب شدند ودراکثرنقاط بآقایان شهمیرزاد وسنگسر

معروفند وعلّت آنکه اصلاً ازساکنین قریهٔ کوچک موسوم باامامزادهٔ
قاسم بین سنگسر وشهمیرزاد واقع بوده اند وبواسطهٔ آب وهوای
ییلاقی والد مرحومشان آقامیرمحمّدعلی درشهمیرزاد سکنی
داشتند واولاد ایشان الی کنون درشهمیرزاد متوطّن بوده و
هستند اینست که به آقایان سنگسر وشهمیرزاد معروف شدند
ازحیث اقوام سنگسری وازحیث توطّن وعلاقه وسکنی شهمیرزادی
بودند . اوّل کسیکه درشهمیرزاد بعد ازواقعهٔ قلعه وعودت
آقامیرابوطالب تصدیق امرمبارک رانمود ازعلماء آخوند ملّا
ابراهیم مجتهد بود وشرح تصدیق وخدماتش ازاینقراراست:
چون مشارالیه درکربلا مشغول تحصیل بودند وزمانیکه آقا
میرمحمّدعلی مرحوم والد آقایان چنانچه ازپیش گذشت در
کربلا تشریف داشتند وآخوند هم حاضر بود که بزیارت توقیعات
حضرت اعلی روح ماسواه فداه فائز وحقیقةً تصدیق نموده
وبسایرین وصیّت وتأکید فرمود که برهرمکلّفی واجب است که
درطلب این امرمبارک برآید واطاعت کند وجناب آخوند ملّا
ابراهیم بشهمیرزاد آمده وفوق العاده محل ارادت نفوس
واقع وهمه قسم اسباب ریاست بجهتش فراهم شد ودرایام
رمضان وغیره مشغول نماز جماعت بودند بطوریکه ازشدّت
جمعیت وازدحام خلایق جای گذاشتن مهربرای اقتداء

کنندگان نبود ومجلس درس مفصّلی نیز داشتند که ازطلاّب
محلّی گذشته قریب صد نفر از اطراف سواد کوه وفیروزکوه وغیره
درخدمت ایشان مشغول تحصیل بودند برحسب سابقهٔ
ارادتی که بوالد آقایان داشت و امورات ایشانهم بواسطهٔ
قتل وغارتی که درخانواده واقع شده مختل وپریشان بود وتا
اندازه ای همراهی درمعاش ایشان مینمود ومراوده داشت
تا اینکه کم کم بخوبی ازمطالب امریّه مستحضر وبشرف ایمان
فائز گردید امّا بطور بسیارمخفی ولی نارمحبّة اللّه چنان
حدّت وشدّت نمود که خودداری نتوانست اهالی ملتفت قضیه
شدند یکباره دست ارادت از دامنش کوتاه نموده بضدّیت
فوق العاده قیام وبراو شوریده خانه نشینش ساختند ونیز
چندین بار بلوانموده برسرخانه اش رفته قصد شهادتش
نمودند ولی بواسطهٔ جلوگیری بعضی ازفامیل بیغرض موفّق
نشدند من جمله یکدفعه اجماع زیادی نموده برسرخانه‌اش
رفتند چون آقای ملاّ نصراللّه شهید که ازبعد بذکرش خواهیم
پرداخت ودرآنزمان مصدّق نبود ولی ریاست تامّه داشت
چون ازواقعه مطّلع شد بواسطهٔ عصبیّت فامیلی خودراهآن
جمعیت رسانیده مانع از حرکات وحشیانهٔ آنهاگردیده
جمعیت رابرگردانید خلاصه کاربسیار دشوارشد بطوریکه

بیرون آمدن ازخانه ممکن نبود ودراین بین غلامعلی نامی
پسرمرحوم ملاّمهدی ازهمان زمان آخوند که بسیاردلیر
وشجاع بود فائز بایمان گردید وتصدیق اوسبب شد که ایذاء
واذیّت احبّا مخصوصاً جناب آخوند خیلی تخفیف یافت بنحوی
که ایشانرا بدوش میکشید وبحمام برده شستشو داده بخانه
میآورد وهمیشه قدّاره درکمر داشت وازترسش کسی راقدرت
یاوه سرائی نبود وچون خط جناب آخوند درنسخ ونستعلیق
هردوخوب و خوشنویس بودند تمام اوقات خودراصرف استنساخ
الواح و آثار امریه ازهرقبیل قرار داد وتقریباً سیصد جلد از
نوشتجات راجع بظهوراعظم از خط خویش دربین احبّاءاللّه
بیادگارگذاشتند ودرالواح و آثارجمال قدم به " یاخلیل اللّه
الرّحمن. " مخاطب شدند باکثرعلماء آن دوره کتباً ابلاغ
امراللّه را نمودند بعضی مقبل وبرخی ساکت ومعدودی بانکار
شدید قیام نمودند تا بأجل محتوم درسنهٔ یکهزاروسیصد و
نه هجری قمری درعصر یوم تاسوعا از دار فانی رحلت فرمودند
ودرمصلّی مدفن احبّاء مدفون گردیدند وبسیاری ازاهالی
زنده کردهٔ ایشانند .

ودیگرجناب حاجی آخوند مخاطب بعلی قبل اکبر ازایادی
امراللّه واخیراً ساکن طهران بودند شرح تصدیق وخدماتش

مفصّل ویقین داریم که بازماندگان ایشان مرقوم وتقدیم
داشته اند ودراینجا لازم است که ذکری از سوسن باجی
بنت مرحوم ملّا محمود شهمیرزادی شود که ساکن طهران بود
خدمات شایانی از اوبظهور رسید ودروقت گرفتاری احبّاء
درمحبس و انبار همراهی بسیارمینمود تا درحدود سنهٔ
یکهزاروسیصد که حضرت شهید آقاملّا علیجان ماهفروزکی
المازندرانی گرفتارشدند فوق العاده درپذیرائی آنجناب
وهمراهانش کوشش نمود وبعد ازشهادتش بعنوان اینکه این
شخص بامن برادر بود جسد مبارکش را ازدست اعداء بیرون
آورده وبمقامش رسانید ومورد عنایت جمال قدم جلّ ذکره
الاعظم واقع ولوح مبارکی بافتخارش شرف نزول یافت .

ودیگر مرحوم ملّاحاجی زمان ازعلمای آندوره وبسیارباسواد
وعلم بود که بملاقات آقایان دریك مجلس وزیارت کتاب ایقان
وتلاوت یك صفحهٔ ازآن فورا منقلب واظهارایمان وایقان نمود
ودرکمال اطمینان بهدایت دیگران قیام فرمود وتقریبـًا در
حدود یکهزاروسیصد وپنج قمری وفات نمود .

ودیگر ازاشخاص باسواد وعلمای آن دوره مرحوم حاجی ملّا
اسمعیل شجاع شاعر نطّاق بود مع برادرش مرحوم کربلائی
خانلر که ازهرجهت برادر وبرابر بودند موفّق بایمان شدند

ودرخدمات امریّه ساعی وجاهد بودند ودرمحل اجتماعاتی که
آنهاحضورداشتند کسی رایارای هرزه گوئی ویاوه سرائی
نسبت بامرالله واحبّاء نبود وهرگاه چنانچه اتّفاق میافتاد
درکمال قوّت قلب و شهامت مقاومت نموده با ادلّه وبراهین
طرف را ملزم و خاضع مینمودند اوّلی درحدود سنهٔ یکهزارو
سیصد و دوّمی سیصد و دوازده دارفانی را وداع فرمودند .

ودیگر مرحوم ملّا محمّد حسن بن مرحوم ملّا علیرضا که ازعلماء
واباً عن جدٍّ ازپیشوایان وعلماء بوده اند ودرحدود هزار
ودویست وهشتاد وپنج تصدیق وبشرف ایمان فائزمیشوند
تحصیلات مقدماتی ایشان درنزد مرحوم آخوند ملّا ابراهیم
سابق الذّکر وبعد درمشهد وسایرنقاط بوده شرح تصدیقش
اینکه سابقهٔ دوستی بایکنفرازاشخاص که حقیقةً لامذهب صر
بوده ولی درآنزمان باآقایان مراوده داشته درزمان رفتن
ملّا محمّد حسن به مسجد درکوچه بهم برخورده میگویند که قا
ظهورکرده بانهایت تعجّب میپرسد این چیست وبه چه دا
میگوئی جواب میدهد مابقی را برو ازسیّدها بپرس خلاص
بعدازشنیدن این خبر فوق العاده متفکّر ومتأثّرشده دره
شب یا شب بعد ساعت چهارازشب گذشته ازبیراهه خود
منزل آقایان رسانیده بعدازسؤالات ومذاکرات درچند ب

پردهٔ شك و ارتیاب مرتفع وبصر رابنورایمان منوّرمیسازد وچون فامیل ایشان ازعلماء و روساء بوده اند بعدازتصدیق درصدد ایذاء واذیتش برآمده حتّی یکی ازپسرعموها شبانه خانه اش را آتش میزنند ومیرود ولی بردًا وسلامًا شده فردای آن شب معلوم میشود که خانه اش را آتش زدند ومقداری سوخته و خاموش شده است خلاصه اکثر اوقات همّ خود رامصروف استنساخ الواح و آثار امریّه نموده مقدارزیادی ازهرقبیل دربین احباب از خط ایشان موجود است ودیگرازخدماتش که خیلی اهمیت داشته تبلیغ اهالی (افتر) است که یکی ازقراء واقع بین سمنان وفیروزکوه میباشد بواسطهٔ یکنفرازاهل آنجا موسوم بحسین خان که ابتداء بنفاق داخل وبالاخره بوفاق نائل بایمان منقلب ومنجذب گردید چون شخصی دلیرونترس بود بهدایت دیگران قیام واقدام نموده دراندك مدّتی بسیاری از اهل آن آبادی رجالاً ونساءً بنورایمان منوّر وفائز گشتند و آشکارا وبی پرده درهرنقطه چه اجتماعی وچه انفرادی مذاکرات امری دربین وکسی رایارای ادنی تعرّضی نبود خلاصه درسنّ هفتاد سالگی درحدود سنهٔ یکهزاروسیصد وبیست و دو هجری درماه شوّال ازاین دارفانی رحلت بعالم بقاء نموده و درمصلّی مدفن احبّاء مدفون گردید وعیال ایشانهم یکی از

مؤمنات موقنات بوده و ازهرقبیل بخدمات امریّه موفّق .

ودیگرازعلماء معروف مرحوم ملّا میرزاحسین که جزء شهداء این امرمحسوب میشوند چون زمانیکه آقایانرا بسبب اغوائات معرضین سنگسر وشهمیرزاد اخذ وبطهران برده درانبار دولتی محبوس بوده اند اخوی زادهٔ ایشان مرحوم آقاسیّد محمّد باقربن آقاسید احمد شهید رانیز گرفته درسمنان محبوس بود والدهٔ ایشان براهنمائی بعضی ازبیغرضان خواستند شخص مذکور رابجهت خلاصی فرزندش به سمنان ببرند قاطرآوردند که سوارشود ناگاه حیوان لگدزده برسینهٔ مشارالیه برخورده افتاد وحاضرین وی را اززمین بلندکرده باندرون خانه عودت دادند بعضی ازبستگان آن مرحوم خواستند نسبت بآقایان اظهارضدّیت نمایند که چنین وچنان خواهیم کرد تمام آنهارا جمع وسفارشات اکید مینماید که ابدًا دراینموضوع ادنی تکلّمی ننمائید که این بخواست خدابوده اجرمراضایع نکنید ودرهمان شب وفات مینماید و همان وصیّت سبب شد که فعلا ازاولاد او ذکورًا واناثًا قریب به سی نفربهائی هستند وکلّ موفّق به خدمات امریّه میباشند واینواقعه درهزارودویست وهشتاد هجری واقع ودرمصلّی مدفون شد .

ودیگر مرحوم ملّا رمضان داماد آقاسیّد محمّدرضا ویکی ازعلماء

خوشنویس دورهٔ خود بود وبسیاری ازآثار امریهّ از الواح وغیره
بخط ایشان دربین احبّا منتشروموجود است تقریبا دریکهزارو
سیصد وپنج مع مرحوم آقاسیّد محمّدرضا بارض اقدس مشـــرّف
وچند سال بعد باجل محتوم بعالم بقاء عروج ودرمصلّی مدفون
شد . وهمچنین مرحوم غلامعلی اخوی ایشان که مؤمن بامرالله
وازاحبّای صادق ثابت بوده وقتی شخص مذکوروارد طهـــران
میشود که جناب ملّا علیجان ماهفروزکی المازندرانی راشهیـــد
نموده بودند واز همراهانش که هفت نفردرمحبس بودند مرخّص
شده و چون شنیدند که مشارالیه از احبّای ثابت شهمیرزادند
ایشانراملاقات ودرخواست نمودند که آنانرابه ماهفروزك برسانند
لذا این خدمت راباکمال اشتیاق قبول نموده وچون درمدّت
حبس لباس و مخارج آنان تمام شده بود مخارج ولباس رانیزتـا
محلّ مزبور متقبّل شد وچون پوشاك مکفی نبود شال کمرخـــود
راکه درآنزمان مرسوم بوده دوقسمت نموده برای پوشـــــاك
تقدیمشان نمود وتا هزاروسیصد وچهل ویك قمری درحیـــات
بوده سپس بعالم بقاعروج نمود .
ودیگرازعلماء مرحوم ملّا آقامحمّدعلی استنساخ الواح وآثارامریّه
بسیارنموده دربین احبّاء منتشراست ودرسیصد وبیست ویـــك
هجری دارفانی را وداع ودرمصلّی مدفون شد .

ودیگر مرحوم ملّا جانعلی که اخیرا بملّا علی معروف بودنـــد
ودرتقوی وتقدیس وتدیّن دربین عموم اهالیٔ مشهورومعروف بوٌد
که هرگاه مصدّقی درمعاملات ملکی لازم میشد چه یار وچـــه
اغیار مشارالیه رابحکمیت اختیارمینمودند ودرتصدیـــق و
شهادتش کسی راجای تردید نبود ودرهرحال مرضی الطّرفیـن
بودند وچون درامر زهاد معروف بود ازدست اشرار ایـــذاء
واذیّت بیشمار دیده ببهانهٔ جزئی ملکی تمام هستی آن خانوادهٔ
را بردند ودرسنهٔ یکهزاروسیصد وسی ودو درماه رجب بـــدار
بقا عروج ودرمصلّی مدفون شد . واز روسّاء آندوره مرحـــوم
داش عبّاس که یکی ازسربلوکهای معروف بود وبحسب تعصّب
فامیلی باحبّاء خیلی همراهی مینمود منجمله چنانچه گذشت
مرحوم آخوند ملّا ابراهیم درعصر یوم تاسوعا رحلت نمود وزمان
دفنش لیلهٔ عاشورا بود واحبّاء یقین داشتند که اگربخواهنـــ
هند
ایشانرا درقبرستان عمومی دفن نمایند معرضین شرارت خوا
نمود وافساد کلّی خواهد شد ولذا داش عبّاس آنرادرقبـــ
ساخته برای خودش درخانهٔ خود دفن نمود " الی آخـــر
عربی بااشتهاء و خواهان . درخطا
(شهیّ) معروف به عمّه است :
" واشوقی یاالهی الی بهاهی جمال

و ضاحی وجهك وشهّی وصالك "

(شُواظ) عربی زبانهٔ بی دود آتش . درضمن لوحی است :

" اسألك باسمك الّذی به سعّرت نار غضبك والتهب شواظ قهرك بان تأخذ الّذین هم ظلموا علی احبّتك " .

(شَوك) عربی خار درخت . درلوح حکماء :

" قل ایّاکم ان تزرعوا زؤان الخصومة بین البریّة وشوك الشّکوك فی القلوب الصّافیة المنیرة " .

(شِیراز) درحق شیراز ضمن کلمهٔ صدق ازمقام اعلی ذکری ثبت است و ازمقام ابهی درسورة الصّبر :

" دخلوا فی ارض الّتی شرّفها اللّه علی جمیع بقاع الارض وفیها استوی الرّحمن علی عرش اسمٍ عظیما " ودرلوح حج :

" یامدینة اللّه و موطن اسمائه ومخزن صفاته ومنبع فیوضاته ومظهرتجلیّاته الّتی احاطت کلّ الوجود " .

(شَیطان) درلوح رئیس است :

" انّ الّذین ضیّعوالامر و توجّهوا

الی الشّیطان اولئك لعنهم الاشیاء واولئك من اصحاب السّعیر " ودرلوح به سلمان است :

" درکلّ حین شیاطین براطفاء سراج اللّه واخماد ناراومشغول"

ودرلوح به نصیر :

" وانّك لمّا وجدت منه روائح البغضاء عن جمال السّبحان ایقن بانّه لهوالشّیطان " .

(شِیعة) درکتاب بیان باب ۱۱ واحد ۸ مسطور است قوله الاعلی :

" وشبههٔ نیست که جوهرایمان منحصر بود باثنی عشریّه وقطع اسلام درهمین پنج قطع ظاهراست که اهل آن خودرا اثناعشریّه میگویند " الخ

وازمقام ابهی درلوحی است :

" لعَمراللّه از حزب شیعه ظلمی برحضرت خاتم وارد که جزحقّ احدی احصاء ننموده بعضی ازنفوس ظالمهٔ غافله محض نفس و هوی از اصل گذشتند وبفرع تمسّك نمودند دراین مقامات بعضی ازشعراء ذکرنموده اندآنچه راکه عین حقیقت گریست ازجمله طراز یزدی قوله :

" ای امیرعرب ای‌کآینهٔ غیب نمائی

برسر افسر سلطان ازل ظلّ همائی

این نه وصف توبود پیش خردمند سخندان
که عدو بندی ولشکرکشی وقلعه‌گشائی
درپس پرده نهان بودی وقومی بضلالت
حرمت ذات تونشناخته گفتند خدائی
پس چه گویند ندانم که ازآن طلعت زیبا
پرده برداری و آنگونه‌که هستی بنمائی

آنچه گفته دلیل برفصاحت وبلاغت ولطافت طبع است ولکن سبب نوحهٔ مخلصین وحنین مقرّبین گشت حروفات قرآن بکلمهٔ رسول‌الله خلق شده اند توحید حقیقی ثابت نمیشود مگر بتقدیس ذات مقدّسش ازماسواه " .

ودرلوحی دیگر قوله ج ع :

" حزب شیعه که خودرافرقهٔ ناجیهٔ مرحومه میشمردند وافضل اهل عالم میدانستند بتواتر روایاتی نقل نمودند که هرنفسی قائل‌شود باینکه موعود متولّد میشود، کافراست واز دین خارج این روایات سبب شد که جمعی را من‌غیرتقصیر وجرم شهید نمودند تاآنکه نقطهٔ اولی روح ماسواه فداه ازفارس ازصلب شخص معلوم‌متولّد شدند ودعوی قائمی نمودند ازاخسروا الّذین‌اتّبعوا الظّنون والاوهام وامربمثابهٔ انوارآفتاب بر عالمیان ظاهرشد معذلك آن حزب غافلهٔ مردوده اعراض

نمودند وبرقتل آن‌جوهر وجود قیام کردند ...... ودرلوحی دیگر :

" هزاروسیصدسنة یاحق گفتند وبعد بسیوف بغضاء شهیدش کردند جزاء دریوم جزاء این بود وازآن مقام اعمال‌ظاهرو مشهود الی‌حین اهل توحید برذلّت وارده آگاه نه که سبب چیست وعلّت چه اقوی الاحزاب بودند وحال اضعف الاحزاب مشاهده میشوند قوت بضعف و ثروت بفقر وعزّت بذلّت وربح بخسارت تبدیل شد لعمرالله کل از جزای اعمال بوده وهست وحال بمثابهٔ قارون درهرحین باندازه ای بزمین فرومیروند وشاعرنیستند" وقوله الاعزّ :

" یامحمّد اعمال و اقوال حزب شیعه عوالم روح وریحان‌راتغییر داده‌ومکدّرنموده " .

ودراصطلاح شیخ احسائی وسیّدرشتی ودربعضی ازآثار باب اعظم مراد ازشیعه وسائط و نوّاب و ابواب بین امام‌و معتقدین ایشان است ودرضمن نامهای حمد، سلوك، صنم، درخش، علم، غلوّ وغیرها ذکری ازشیعه ونقل‌ازصحیفة العدل دربیان معنی شیعه ثبت میباشد .

ودرتوقیعی است قوله الاعلی :

" فان لیس بین شیعتی امرمستور" که مراد بابیان میباشد .

(شیکاغو) شیکاگو دومین شهرایالات متّحده آمریکای شمالی درعظمت وجمعیّت واوّلین محلّ نشرامربهائی وپیدایش مؤمنین ونیز نخستین مرکزانعقاد مجمع شورملّی ومشرق الاذکار است و ابتدا درسال ۱۹۰۳ م بمرکز عهد ابهی عبد البهاء عریضه کرده اجازت بناء مشرق الاذکارگرفتند واولین جمعیّت منتخبین تأسیس کردند ودرسال ۱۹۰۷ موقع زمین مشرق الاذکار راتعیین نمودند ودر نوروز سال ۱۹۰۹ زمین خریداری شد واولین کنونشن انعقاد یافت ودرسال ۱۹۱۲ مرکزعهد ابهی بدست خود سنگ بنا رانصب فرمود ودرسال ۱۹۴۴ بناتمام شد وارتفاع بناء مشرق الاذکار هفتاد متراست و نه پایه اش را بعمق سی متر درزمین فروبردند ومصاریف تاکنون یك میلیون ودویست هزار دلارشد . ودرضمن نامهای مشرق وکرمل نیز شمّه ای دراینخصوص ثبت است .

(حرف - ص)

(ص) درآثار اعلی وابهی ومولی الوری رمزاز اصفهان بود وآن بلد نزد این طائفه بنام ارض ص معروف گردید . درکتاب

بیان است :

" در ارض ص که بظاهر اعظم اراضی است ودرهرگوشهٔ مدرسهٔ آن لایحصی عبادی هستند که باسم علم واجتهاد مذکوروقت جوهرگیری گندم پاك کن او قمیص نقابت رامیپوشد " الخ

(ذکرملّا جعفرگندم پاك کن اصفهانی درضمن حرف ج است)

ودرلوح به شیخ نجفی اصفهانی است :

" حال درمیرزاهادی دولت آبادی و صاد اصفهانی درارض طاء (صدرالعلماء اصفهانی درطهران) تفکّر لازم "

ودرلوحی دیگراست :

" یا ارض الصّاد این الذّبح الاعظم الّذی ماقبل الفداء (مراد سلطان الشّهدااست که درضمن نام حسن ذکرمیباشد)

وقوله :

" بنام خداوند بینا ای علیّ کتابت حاضر وآنچه دراومسطور بود عبد حاضر لدی العرش معروض داشت ...... دونیّرانورکه ازافق آسمان الهی طالع ومشرق بودند بشومی بوم ارض صاد غروب نمودند (مراد از دونیّر سلطان الشّهداء ومحبوب الشّهداء است) ...... البهاء علیك وعلیهما وعلی من انفق روحه قبلهما انّه لهوالکاظم فی کتابی العلیم (مراد ملّاکاظم تالخونچه ای شهیداست) باسرای ارض صاد ومتفرّقین درسبیل الهی و

بازماندگان ایشان ازقبل حقّ تکبیربرسان" الخ وقوله :

" یا ارض الصّاد أین من احبّ اللّه و اصفیائه " الخ وقوله :

" در ارض صاد ملاحظه نمائید آن خبیث اعظم که سبب وعلّت

شهادت نورین نیّرین بود ببدترین عذاب اخذ شد (مراد

میرسید محمّد رقشاء امام جمعه است که درشعبان ۱۲۹۹ در

گذشت) بشأنی که جمیع من فی البیت از او اجتناب نمودند

معذلك اهل عمائم که لا زال سبب ضرّ بودند متنبّه نشده

بغفلت خود باقی مشاهده میشوند" وقوله :

" یسمی الذّاکر والمذکور یاحرف القاف بین الالفین ان استمع

نداء مجمع البحرین من هذین الاسمین الاعلیین الّذین اذا

ظهرا انفطرت السّماء وانشقّت الارض وارتفعت الصیحة بالحقّ

وتزلزل کلّ قائم مستقیم بما ظهر القائم وبشّر النّاس بالقیّوم

الّذی اذا ظهر هدرت الاطیار علی الاشجار قد اتی اللّه بامر

لا یقوم معه جنود الارض کلّها کذلك نطق لسان العظمة فی

سجنه العظیم قل باسمی ظهر ملکوت الاسماء وبندائی ارتفع

ضمن النّداء من مطلع الکبریاء وبامری انصعق من فی السّموات والار

الّا من حفظناه و انقذناه ونجّیناه وانا المقتدر علی ما اشاء وانا

القدیر کذلك صفّت جنود الوحی علی هیئة الکلمات فی هذه الاسطر

الّتی ظهرت فی هذا اللّوح المنیر انّك اذا فزت بکتابی ان افرح

وقل لك الحمد یا مقصود العالمین آنچه در ارض صاد از اموال

بغارت بردند ازهرقطره خونی که درآن ارض بغیرحق چکید

خلق لا یحصی از ارض رفته ومیرود وکذلك اموال حق رانوم اخذ

نکرده ونمیکند بیدار وآگاه است والبتّه ظالمین بثمرات اعمال

خود معذّب خواهند شد ازظهوریك عمل از اعمال رقشا

عبید اللّه ثانی ظاهرشده و ارتکاب نمود آنچه راعبید اللّه اوّل

ازآن اجتناب نموده الا لعنة اللّه علی القوم الظّالمین بی سبب

واثر هیچ امری ظاهرنشده ونمیشود تفکّرنما چه مقدار نفوس

ازمیان رفت وچه مقدار ازبلاد ودیارکه بتراب راجع والیوم

قاعًا صفصفًا مشاهده میشوند قسمت امروز این است وازبعد

حق عالم است که چه واقع شود گمان نکنید که احبّاء هم درا

میان از سیوف ظالمان کشته شده اند قسم بآفتاب ملکوت

صدق که هرنفسی از دوستان الهی که درآن واقعه شرب

شهادت آشامید برفیق اعلی صعود نمود ودرظلّ قباب رحمت

الهی ساکن ومستریح گشت اگر آنمقامات بقدرسمّ ابره تجلّی

نماید کلّ بندای یالیتنی کنت معه ناطق گردند وهرنفسی

دوستان که خسارت ظاهره بر او واقع شده آن ربح کامل

وهست اهل بها در ربح عظیم بوده وهستند اگر دربعضی

ایّام و وقتی از اوقات نظر بمقتضیات حکمت الهیّه خسارتی

شود نباید ازو محزون بود البتّه حق اورا بطراز ربح اعظم
مزیّن فرماید انّه لهوالمقتدرالعلیم الحکیم " و قوله :
" حمد محبوب علی الاطلاق راکه بفضل واسع...... باید
دوستان حق درجمیع بلدان باتّحاد حرکت نمایند بقسمی که
روائح اختلاف مابین نمانند نه از اهل صاد ند (اصفهان) نه
از اهل کاف (کاشان) وغیره اهل سرادق وفاینـد واصحاب
جنّت ابهی این حروفات مغایرة رامحونمایند ودرهوای روحانی
اتّحاد طیران نمایند واز نهرصاد که ازیمین عرش و داد جاری
است بیاشامند " .

وسورة الصّاد قوله :
" ص والنّباء العظیم " الخ درسجن قشلهٔعکاء صدوریافت
ودرضمن نامهای شرف و کرم هم درلوحی ذکرصاد است .

ودرلوحی است قوله الاعزّ :
" ثمّ اعلم انّا رأینا بانّ الصّاد الظّاهرة فی کلمة صلح قد طرّزت
بطرازالالف القائمة وانّهالهی المذکورة فی لوح منشور وعند
ظهور انوار تلك الکلمة الالهیّة فتح باب السّماء وظهرت ملکوت
الاسماء و تمّ الامر بالهاء بعد اتّصالها بالالف المبسوطة الّتی
طرّزت بالنّقطة البّارزعنهاالاسم المخزون والسّرالمکنون والرّمز
المصون وانّها لهی النّقطة الّتی منهاظهرت الاشیاء والیها

عادت ثمّ رأینا الکلمة نطقت بکلمة وجدها کلّ حزب من الاحزاب
علی لغته ولسانه و عند نطقها اشرقت من افق بیانها شمس
اظلمت عند انوارها شمس السّماء وقالت قد زیّن رأس السّبعین
باکلیل الاربعین واتّصل بالسّبع قبل العشر وعند ذلك ناحت
وقالت مالی اری البیت لا یعرف صاحبه والابن لا یلتفت اباه
وکذلك الرّاجی ملجأه ومثواه " .

درلوحی است قوله الاعزّ :
(صابئین) " مثل این ظهورنقطهٔ بیان بعینه مثل
ظهورابن ذکریّا وعیسی بن مریم است
ابن ذکریّا مع شأن نبوت وعظمتاین مقام ناس رابظهور روح بشارت
میداد و هرد وهم دریك عصر بودند بعض کلمات ابن ذکریا
راناس ادراك مینمودند که مقصود چیست وبعضی راادراك نمی
نمودند چنانچه بعد ازشهادت ابن ذکریا بعضی ازمتابعان
او بمظهر رحمن یعنی عیسی بن مریم توجّه نمی نمودند وازشریعهٔ
احدیّه خارج شدند و حال هم در ارض موجودند وبصابئین
نزد بعضی معروف و این نفوس خود را امّت آنحضرت میدانند
ولکن ازمقصود محتجب مانده اند چه اگرمقصود را ادراك می
نمودند از ابن مریم که محبوب ابن ذکریا ومقصود او بود
اعراض نمی نمودند " انتهی .

ورنام یحیی نیز ذکری است .

در صحیفهٔ مخزونه است قوله الاعلی :

(صاحب الزّمان - " ولقد اخرجها بقیّة الله صاحب الزّمان علیه السّلام الی بابه الذّکر "

صاحبیَ السّجن - ودرسورهٔ یوسف قرآن خطاب یوسف

صاحب بن عبّاد) بدوهمزندانش یکی صاحب سقایهٔ خمر ملك مصر ودیگر صاحب طعام وی که بعنوان " ودخل معه السّجن فتیان " ذکریافتند چنین است :
" یاصاحبیَ السّجن " وهمین را غصن اعظم عبدالبهاء سجع مهرخود قرار داده بودکه درخطابها وقبوض برای بهائیان موجود میباشد . واز صاحب نامان دراعصارگذشته که ذکرش دراینجامناسب میباشد :
صاحب بن عبّاد طالقانی قزوینی شهیراست چه مرکزعهد ابهی باین دوبیتش :

" رقّ الزّجاج ورقّت الخمر
وتشابها وتشاکل الامر
فکانّما خمر ولا قدح
وکانّما قدح ولا خمر "

تمثّل برای الوهیّت غیبیّه ومظاهرکلّیه همی نمودند . وازصنعت

ترجمهٔ شاعرفارسی دیگرکه گفت :

" ازصفای می ولطافت جام
درهم آمیخت رنگ جام ومدام
همه جام است نیست گوئی می
یامدام است نیست گوئی جام "

ستودند .

(صادحة) درخطابی درمناجاتی درحقّ بهائیان " اللّهم اجعلهم طیورًا صادحةً فی الرّیاض واسودًا زائرة فی الغیاض "
ودرمناجاتی دیگر :
" ذلك الطّیر الصّداح " مرغ آوازخوان .

(صادع) درخطاب و مناجات طلب مغفرت در حاجی محمّد اسمعیل ذبیح کاشان است :
" رقیقك البارع الصّادع " بمعنی مبلّغ ومعلن امر .

(صادق) درتاریخ وآثار این امر صادق نام بسیار ازمحبّین ومعارضین مذکور ظهورالحقّ تفصیل داده شد ودر نام جمال هم اشاره است و ازمابین آنان :

ملّاصادق مقدّس خراسانی در آثار اعلی وابهی کثرت ذکری
بسزا دارد وجمال ابهی وی را اصدق بنوع اسم تفضیل
لقب و شهرت فرمودند واز توقیعات درذکراواست قوله الاعلی:
" هذا مانزّل من الله المهیمن القیّوم لاسم الله الصّادق
الاصدق الامین هوالله المقتدر علی کلّشئی وکلّ من خشیته
وجلون وان لا یشعرون ...... یا ایها العبد بشّر الّذین هم
آمنوا بالله وآیاته بان لا یحزنوا فی شئی ولا یصدّهم الشّیطان
عن سبیل الله ولا یظنّوا بالله ظنّ السّوء لیکوننّ من الغافلین"
وقوله :
" بسم الله الرّحمن الرّحیم سبحان الّذی نزل الرّوح من حکمه
الیك لتکوننّ من المنذرین اقرء کتاب ذکراسم ربّك هذا وکن
من الشّاکرین ...... فاخرج لحجّ البیت من حکم ربّك من قرب
وقل للمؤمنین الّذین اتّبعوك فی ایّام الذّکران ادخلوا بلد
الامن شیراز من حکم الکتاب لتکوننّ من الفائزین " .
وقوله :
" هذا مانزّل من طلعة صبح الصماء وطیك الثّناء وربّ الاعلی
الی الحبیب الصّدیق صادق الخراسانی بسم الله الرّحمن
الرّحیم الم ذکرالله للورقة الصّفراء عن یمین الطّور لا اله الّا هو
قل ایّای فاخرجون ...... ولقد سمعنا الیوم انّك بعد مقرّك

فی تلك الارض قد اتّبعت اهواء الّذین لا یعلمون حکم بقیّة الله
من لدن عبده علیّ حکیم وما بلّغتَ حکم الله جهرةً من خوف
ماکان النّاس فی آیات الله ینصتون ان اقرء آیاتنا فی کلّ یوم
بین النّاس من دون خردل من خوف فانّ امرالله لحق مثل
ماکان النّاس ینطقون ولقد کتبنا للمؤمنین ان اذکروا ذکرالله
فی الاذان بحکم ما نزلنا فی کتاب الملوك ان ارضوا حکم الله
جهرةً لعلکم تفلحون یا ایها الرّجل صلّ فی المسجد الّذی نزل
الآیات من ربّك فیه (مسجد کوچك جنب بیت حضرت باب در
شیراز) وادرس بآیاتنا فیه بالعدل لتکوننّ من الفائزین وکان
فی الیوم الاوّل بیت الیهود وانّ الآن ارض المقدّسة فی کتاب
الله لمسطور وارسل کلّ الیوم من احکام البلد لنحکم فیهم
بالعدل وانّ الله ربّك لسمیع علیم ولقد نزّلنا کتاباً الی بلد
الکرمان ان ارسل حین النّزول ماکتبت من آیاتنا البدیعة
لتکوننّ من الشّاهدین لمکتوب بلّغ ذلك الحکم من لدیّ فانّه
حکم عدل من لدن امام مبین ولقد فرضنا الاثنین (حاجی محمّد
کریمخان وحاجی سیّد جواد) ان یخرجا لحکم بقیّة الله الی
تلك الجزیرة (ابوشهر) لنأمر حکم الله علیهما ولیکونا من
النّاصرین فی کتاب الله لمکتوب قل لاکبرهما ان اخرجا لامرالله
لتکونا من الفائزین لمسطور وانّ اوّل من یخرج من بیته مهاجراً

الی الله یدخل یوم القیمة فی جنّات کریم واقرء ذلک الکتاب
فی کلّ یوم علی المنبر بلسان القرآن ذی حزن فصیح واکتب الی
شیعتنا بان یخرجوا من مساکنهم لعهد الله علی صراط الله
العزیز الحمید وانّ الیوم حکم العلماء کمثل کلّ النّاس لا تبدیل
لحکم الله وکلّ علینا لیعرضون قل امحوا کلّ الکتب وادرسوا
بین النّاس بآیاتنا واکتبوا ما نزل من یدیّ بالمداد الذّهب
لتکوننّ من المتّقین لمکتوب وقل الحمد لله ربّ العالمین وقل
للعلماء ان اتّقوا الله ولا تعرضوا من امرنا فانّ الحکم قد نزل فی
شأن المعرضین بمثل ما نزل فی شأن ابی لهب وامرأته وانّ
النّاس یعرفون من بعد احکامهم وانتم لا تشعرون ولقد نزل
الیوم کتاباً من ذی القربی ویذکر فیه کلمة من الشّیطان عن النّفس
الّذی قد رجع عن البیت (شیخ حسین ظالم شیرازی) واللّه
سمیع علیم قل للّذی اتّبع کلماته بغیر حکم الکتاب ان اتّقوا اللّه
ولا تکفروا بآیات اللّه من دون علم ولا کتاب مبین ومن یتّعد من
حکم اللّه ینزل حکمه فی الکتاب واللّه خبیر علیم اقرء کتاب الذّکر
علیه لعلّه یتذکّر بآیاتنا وکان من القانتین وارسل کلّ الیوم شأن
من احکام البلد للحکم فیهم بالعدل وکان اللّه سمیع علیم
وقل الحمد للّه ربّ العالمین " ولوحی است قوله الاعز :
" کتاب الصّدق نزل بالحقّ من لدن عالم خبیر انّه

لرسول الصّدق الی البلاد لیذکر النّاس الی مقامه الرّفیع "
وازصادق نامان مهمّ مذکور در آثار :
آقا سیّد صادق مجتهد طهرانی معروف بسنگلجی در لوحی در
حقّش چنین مسطور است قوله الابهی :
" سیّد کاذب که بصادق در ارض طاء معروف اگر سلطان بود
یوم اوّل آن مظلومان را (محبوسین بهائی در طهران بسال ۱۳۰۰)
شهید مینمود حال باید جمیع در حق سلطان (ناصرالدّین شاه)
دعا نمائید وتائید بخواهید " الخ وشمّه ای از او ذیل حرف
طاء مذکور میباشد .
و آقا سیّد صادق شوهر فائزهٔ مشهور در بین امر بسال ۱۳۱۰ از
حاجی میرزا حیدر علی خبر جدید بشنید ولی معرض شد و چندی
بعد از آن طالب گردید وبالاخره معروضهٔ سربسته ارسال
داشته مقصود خود را در ضمیر مکتوم گرفت و جواب خواست و
همینکه جواب رسید ومقصود خود را مذکور ومکشوف دید ایمان
آورد .

(صادم المفترین)

در خطاب و مناجات طلب مغفرت در حق
حاجی میرزا عبد الله صحیح فروش قوله
" وصادَمَ المفترین و دافع عن جمال
المبین بین العالمین " مفترین را برخورد کرده دفع داد .

(صارِم) عربی بُرّان وشمشیرتیز ونیزبمعنی درشت وخشن . درلوح به حاجی محمّد کریمخان است :

" فاعلم لکلّ صارمٍ کلال " ودرمقالهٔ سیّاح است :

" حاجی میرزا آقاسی وزیرشهیر امری صارم صادرنمود ".

(صاعِقه) عربی بمعنی ازهوش برنده ومتبادر درنازلهٔ آتشین هوائی بارعد شدید میباشد . صواعق جمع . درلوح به نصیراست :

" قل یاملأ البیان تالله تأتیکم صواعق یوم القهر" که ظاهرا انذار بروز بهم خوردگی شدید با ازلیان میباشد .

(صاغِیة) درخطاب و مناجات طلب مغفرت برای حاجی صحیح فروش :

" واذن صاغیة الی النّداء " بمعنی مصغیه یعنی گوش فرادهنده بنداء و پندگیر .

(صافیات) عربی اسبان ایستاده برسرپا . درخطاب است قوله العزیز :

" مشابهین و مقتاسین بالا صائل من الصّافیات الجیاد" مراد آنکه مظاهرالهیّه راتشبیه وقیاس

بر اسبان اصیل برسرپا ایستاده نتوان کرد که اصالت آنها باصل ونسب شناسند .

(صامسون) بندری بساحل دریای سیاه که چنانچه درظهورالحقّ مفصل است موکب ابهی ازبغداد بآنجا منتهی گردید . درلوح هودج است قوله الابهی :

" تلك آیات ظهرت فی خدرالبقاء و هودج القدس حین ورود الاسم الاعظم عن شطرالسّبحان فی ارض الصّامسون یمّ بحر عظیم " الخ ودربیانات شفاهیهٔ غصن اعظم عبدالبهاء برای جمعی از دوستان است :

" چون باسکلهٔ صامسون رسیدیم نزد ماپولی باقی نبود وشمارهٔ مایکصد وپنجاه میشد واختلافی فیمابین شرکتهای کشتیها بمیان آمد وبعداز مباحثات بسیار شرکت روسیّه برای هریك نفر پنج لیره مطالبه میکرد وشرکت اطریشیّه چهار و شرکتی دیگر سه میخواست وبالاخره شرکت عثمانیّه محض مقابلت بده غروش حاضرشد ومن ساعتم رافروختم وبقیمت آن اجرت کشتی رادادیم وهمینکه باسلامبول رسیدیم ضابط عثمانی بمارسید و مارابه مسافرخانه برد وسه روز آنجا ماندیم آنگاه جمال مبارك امر فرمودند که خارج شدیم و خانه گرفتیم ونوبتی ضابط آمد و

بحضورمبارك عرض كرد كه نامه بدولتين مرقوم بدارند كه كدورتشان زائل شود وحسن نظرشان حاصل گردد وجمال مبارك خواهش اورا رد فرمودند كه مااينجا بطلب آنان آمديم و ما ازآنان خواهشى نداريم واين عدم اعتناء جمال مبارك تأثير عميقى كرد " .

(صانَ) حفظ كرد . در وصاياى مركزعهد ابهى عبد البهاء است :

" حمدا لمن صان هيكل امره" الخ

(صَبا) عربى نام باد شرق شمالى صبحگهان معروف و ممدوح درادبيّات . درلوحى است :

" درين حين نسيم صباى قدس ازسباى فردوس معنوى بوزيد " الخ .

(صَباح) عربى صبح وبامداد . ودعاى صباح صادر ازباب اعظم مانند دعاى صباح صادراز على اميرالمؤمنين است قوله الاعلى :

" بسم الله الرّحمن الرّحيم يامن حكم على الصّباح بنور الضّياء " الخ

(صَبّارة البَرْد) سورت و پرتأثيرى . درلوح خطاب به ميرزابديع الله است :

" واسأل الله ان يحفظك من حرارة الحقد وصبّارة البرد انّه قريب مجيب " .

(صُبح ازل) صبح ازل لقب ميرزايحيى ازل نزد بابيان كه ازبيان مقام نقطه درشرح جملهٔ حديث كميل " نور اشرق من صبح الازل " گرفتند .

(صَبْر) از الواح وسُور صادرهٔ دربغداد سورة الصّبر خطاب به حاجى محمّد تقى ايّوب نيريزى است قوله ج ع :

" بسم الله العلىّ الاعلى ذكرالله فى مدينة الصّبرعبده ايّوبًا كه درنام تقى ذكرى ميباشد ودركلمات مكنونه است :

" لكلّ شئى علامة وعلامة الحبّ الصّبر فى قضائى والاصطبار فى بلائى " ودرلوح رئيس است :

" إرْضَ بماجرى من مبرم القضاء و كن من الصّابرين " .

(صَبْغ) عربى رنگ ريزى . درلوح به شيخ سلمان است قوله الاعزّ :

" صبغ مؤمن مجاهد صبغ رحمن بوده

صبغ معرض منافق صبغ شیطان " که مراد رنگریزی خلقت و سرشت وطبیعت است .

(صَبُوح) عربی شراب صبح درلوحی است قوله الاعزّ :
" ای سرمستان خمرعرفان در بین صباح روحانی ازکأس الطاف رحمانی صبوح حقیقی بیاشامید " .

(صَبیح) عربی جمیل و زیبا درخطابی در حق حاجی ذبیح :
" الذّبیح الفصیح الصّبیح " .

(صَحابة - اصحاب) دریکی از آثار این امر بامضاء خادم ٦٦ است قوله :
" علمای ظاهره دراصحاب رسول اختلاف نمودند که آیا صحابه برچه نفسی صادق است بعضی گفته اند صحابة نفوسی هستند که دریك سنه او اکثر درك خدمت آنحضرت کردند وبجهاد فی سبیل الله قیام نمودند وبعضی گفته اند که هرکس اقراربرکلمهٔ توحید نمود ورسول الله راملاقات کرد او ازصحابه محسوب است اگرچه مرّة واحدة بوده وبعضی گفته اند که این اسم دربارهٔ نفوسی صادق است که مخصوص حضرت رسول اورا باین اسم خطاب فرمودند وبعضی گفته اند

نفوسی هستند که عند حضرت موثّق بوده اند ودرسفروحضرولکن اکثری ازعلماء گفته اند " کلّ من اسلم رأی النبیّ وصحبه ولو اقلّ زمان انّه من الصّحابة " ازاین قرار درحجّة الوداع چهل هزارنفس باحضرت بودند ویوم وفات حضرت درمدینه صد وبیست وچهارهزارنفر جمع شدند وبرکلّ این نفوس بقول اخیر اسم صحابة صادق معذلك معدودی بودند که از زلال خمرایقان نوشیدند وبمبدء فیوضات رحمانیّه وارد شدند " .
وسورة الاصحاب نام یکی از سور الواح صادرة درادرنه میباشد .

(صِحاف) جمع صُحْفَة عربی قاب بزرگ . درکتاب اقدس است :
" ایّاکم ان تنغمس ایادیکم فی الصِّحاف والصِّحان " وصِحان جمع صَحْن بمعنی قاب ومراد نهی از عادت متداولهٔ غذاخوردن باچند نفر بادست دریك قدح یایك مجمعه میباشد .

(صِحان) ضمن صِحاف ذکراست .

(صِحّت - صحیح) لقب حافظ الصّحة که بعضی ازاطبّاء در ایران با اعتباری از دولت داشتند

شهرت چندتن ازطبیبان بهائی مانند :
حاجی میرزاعبدالرّحیم همدانی و آقاسیّد مرتضی درساری
مازندران وغیرهما بود و بیمارستان صحّت دراوّل خیابان
لاله زارطهران بسال ۱۳۲۷ هـ ق بواسطهٔ دکترعطاء الله
خان بخشایش و دکترمحمّدخان منجّم ودکتر ارسطوخان حکیم
باشرکت دکترس سوسن مودی امریکائیّه تأسیس گشت ومیس
الیزابت استوارت ازبهائیان امریکا بسال ۱۳۲۹ بعزم پرستاری
درآن بیمارخانه صحّت بهائیان حرکت کرد .
ونام صحیح فروش رامرکزعهد ومیثاق عبدالبهاء بحاجی
میرزا عبدالله بهائی ساکن طهران معروف بسقط فروش برنهادند
که باین لقب مشهور گردید وخاندان صحیح فروش ازاوبرجا
است .

(صَحِيفَة) عربی کتاب ونوشته ازجلد یاکاغذ و ورقهٔ
ازکتاب . صُحُف صَحائِف جمع . وباب
اعظم درهمان سال اوّل ظهورخود
صحیفهٔ مخزونه آوردند قوله الاعلی :
" انّ هذه الصّحیفة العظیمة المخزونة قدانزل الله سبحانه من
عنده الی حجّته محمّدبن الحسن علیهماالسّلام ولقداخرجها
بقیّة الله صاحب الزّمان علیه السّلام الی بابه الذّکرلتکون

حجّة الله علی العالمین من لدی الذّکر بلیغة وهوالله کان بکلّ
شیٔ شهیداً وکفی بالله وبالحجّة لعبده علیّ الحقّ بالحقّ
نصیرا " ودرشأن آن درصحیفةالعدل است قوله الاعلی :
" تفصیل احکام صوم رادرصحیفهٔ فاطمیّه واحکام حج رادرصحیفه
ای که دزد برد اورا درزمین مکّه " الخ
وصحیفهٔ بین الحرمین درسفرمکّه برای میرزامحیط کرمانی
مدّعی مقام بعدازسیّد رشتی صادرفرمودند قوله الاعلی :
" بسم الله الرّحمن الرّحیم انّ هذا کتاب قد نزلت علی الارض
المقدّسة بین الحرمین من لدن علیّ حمید ثمّ فصّلت عن بعد
الذکر...... اوّل ساعة من السّنة الجدیدة سنة احدی وستّین
بعد المأتین والالف ...... فیا ایّها السّائل المحیط الم
اقل لک فی المسجد الحرام ...... اقبل دعائی وقم تباهل معی
لدی الرّکن عند الحجرالاسود ...... وانّک لم تشعر بامرالله
والله علی مااقول شهید " ودرضمن نامهای حرم وعدل ذکرونقل
ازصحیفة العدل ثبت است .
ونیز صحیفهٔ اعمال السّنة و صحیفهٔ شرح دعاء غیبت ودیگر
صحیفة العدل قوله :
" وبعد بیان میکند عبد مفتقر الی الله ومعتصم بحبل آل الله
که بعد از رجوع ازحج که اتمام حجّت باظهارعلم برکلّ عالم

بکتب محکمه وصحائف متقنه شده بود کتب کثیری من کلّ شطر
ازاهل علم وبیان دربحبوحهٔ بحرحزن وانفراد نازل ودراغلب
آیات آنها اظهارعجز ازقبل غیراهل علم بعمل آیات عربیّة
نموده (درایّام خانه نشین بودن آنحضرت درشیرازبعد از
انجام امر دعوت درمکّه بسختگیری وحکم ملّاها نامه ها از
مؤمنین درباب عجز ازفهم کلمات عربیّة جدیدة رسید) وازآنجائی
که امضاء قضاء جاری باجابت آنها دربیان اصلی فارسی درزمین
مبین نشده بود وحکم رجوع باوّل عالم بالکتاب الاوّل شده
(چون آیات بفارسی مقدّرنبود امرشده که ازملّا حسین بشرویه
عالم بکتاب شرح سورهٔ یوسف استفسارکنند) تاآنکه طلوع شمس
مباهلة از افق ظلمت دهماء برحرف سین وباء فی السّنة
المقدّسة ١٢٦٢ باذن الله مستترگشته (ملّاحسین بشرویة
مأمور بتبلیغ ومحاجّة ومباهلة گردید) ومقارن این ثناء عظمی
وعطیّه کبری بوده که نجم مشتری از کتاب اشرف اعیان واحبّ
اهل اکوان از افق غیب طالع وبامطارعجز وآیات قسم وفقر از
سحاب لائح لامع فللّه الحمد والمنّة کماهو اهله ومستحقّه
ازآنجائیکه اجابت یك نفس حیات بخش روح حیات خاشعین
است باذن الله بلسان اهل بیان اعجمیّین ازسنخ انسان را
باین آیات عجمیه حقیقت عربیّت ازبحرعجز وحزن خود علی ما

یطفح منّی لاجل حقیقت حیات درکته معارف اصل وفرع عطاشده
تاآنکه جمیع اهل عالم از عالم ومضطرّ بتلجلج صبح ازل ازشمس
اوّل نورمحمّدی صلّی الله علیه و آله بواسطهٔ عبداومتلجلج شده
ودرمقام اعتراف بقدرت صانع فرداحد بایقین گشته ودرحکم
منشی این الواح غیرحکم عبودیّت محضه برلسان سرّ وجهرجاری
نسازند (درسنه ١٢٦٢ بموجب عریضهٔ التماس وعجز وقسم که
درآن ایّام شده بود این صحیفه رادربیان اصول وفروع مرقوم
داشتند) ...... ومی بینم بعلم الیقین دراین ارض وحدت که
نشسته ام کلّ آلاء (مراد خانه نشینی درشیرازاست) ..... ولکن
خداوند گواه است که باوجود این مقامات مشهودة نه اینقدر
دهر مرامحزون نمود که بتوان ذکرنمود علمای این عصر خط
ایشان درواقع اقرار بعجزاست ازعدم فهم کلمات من ومعذلك
واقع شد آنچه که قضاجاری نموده شیاطین انس که ازاتیان یك
حدیث عاجز بوده اند جرأت برحکم خداوند نموده وعمل نمودند
بفعلی که سبقت نگرفته درامکان ایشانرااحدی وهرگاه ناظری
بسرّ واقع مشاهد نماید می بیند که عدد حروف ید معکوس (جواد
واعظ برغانی) حاصل شد تمام عدد حروف وجه رادرجحد ....
صحیفهٔ اعمال سنة چهارده باب است وکلّ آیات آن دویست و
چهارده آیة میباشد برکلّ علماء عرب وعجم عرض کن بحقّ خداوندی

که حقّ است که اگر جمیع اهل ارض جمع شوند بمثل یك باب آن
نمی توانند آورد " انتهی .
ودرضمن نام بقره ذکری ازآن است . ودررسالهٔ شرح هاء قوله :
" فیا لله انّ جامع البحار قد ذکر فی معجزة آل الله صحیفـــة
السّجادیّه حیث قال قد ذهب الکلّ بانّها مشابهة لصحـــف
السّماء وزبور آل محمّد فی الانشاء وکفی لمن اراد ان یؤمن بهـــم
تلك الصحیفة فی الثناء فکیف ثبت حکم الولایة بصحیفة محکمـة
ولا یثبت حکم عبودیّتی لآل الله بصحف معدودة الّتی ملأت شرق
الارض وغربها بل لوشاء الله وارفع الحجاب لا شاهدنّك قدرتی
فی الانشاء بان تجری من قلمی صحیفة فی ساعات معدودة " ودر
لوح شهیر خطاب به ناصرالدّینشاه قوله الاعــزّ :
" چند فقره ازفقرات صحیفهٔ مکنونهٔ فاطمیه " الخ که مراد کلمات
مکنونهٔ معروفه است وبنام صحیفهٔ فاطمیّه نامیدند . ودرلوحـــی
اســت :
" هذه صحیفة الله المهیمن القیّوم هوالله تعالی شأنه الحکمـة
والبیان الحمدلله الّذی تفرّد بالعظمة والقدرة والجمال " الخ
که دربیان عصمت ومراتب آن است .
وصحیفــهٔ حمــراء درآثار والواح تکرارذکریافت وگاهی کتـــاب
تدوین وگهی کتاب تشریع وتکوین وگاهی صحیفهٔ نفس و وحی وطم

اراده شد چنانچه درضمن لوحی ثبت درنام امین است قوله :
" یا امین انت حرف من صحیفتی الحمراء وذکر من هـــذ
الکتاب " ودرلوحی دیگر قولــه :
" جناب ذبیح ومنتسبین اوراد رصحیفهٔ مکنونهٔ مخزونه کـــه
مقامی بصحیفهٔ حمراء مذکور ذکرنمودیم " الخ وگاهی خصر
کتاب عهد را اراده فرمودند .

(صَدّ) مصدرعربی بمعنی منع کردن و جلوگرفـ
درتوقیعی است :
" ولا یصدّهم الشّیطان من سبیل اللّـ

(صَدَد) عربی بمعنی قصد . درلوح خطـــ
بصدرعثمانی است قوله الاعــزّ :
" درصدد آن باشند که ضرّی ازمظلو
دفع نماینـــــد " .

(صدر) صدراعظم نوری میرزاآقاخان و میـ
علی اصغرخان صدراعظم که درآثار
امر مذکورند وحاجی محمّد حسینخـ
صدراصفهانی که عمارت معروف صدر دراصفهان ازجمله آ
باقیه بنام اومیباشد وباب اعظم دربیان بنام عمــارت صـــ
وسرپوشیده نام بردند ومفهوم است که سکنای درایّام اخـ

دراصفهان بآنجا بود ودرنام ماکو ذکری است .
وصدرالعلماء اصفهانی مذکور درضمن نام طهران ونامبرده درآثاراین امرکه درضمن حرف ص اشاره است ونیزصدرالعلماء دیگر وصدرالاحرار میرزا محمود صدرفریدنی مذکوردربعضی خطابها ونیز حاجی صدر یا صدرالصّدورهمدانی مذکوردر آنها و صدرطقّبان اردکانی وغیره مذکوردرآن آثاربرخی در اسرارالآثارالعمومیّه وکلّا دربخشهای ظهورالحقّ مشروح میباشند .

(صَدْع - صُداع - متصدّع) صَدْع شکست وشکاف ودونیم کردن درلوح حکمااست :
" من قام لخدمة الامر له ان یصدع بالحکمة ویسعی فی ازالة الجهل عن بین البریّة " الخ اوراست که بدانش حق را ازباطل بشکافد وجداکند . ودرمناجاتی در خطابی است :
" ترانی یاالهی خاضعاً خاشعاً متصدّعاً بما امرت من عندك " الخ شکستهٔ شکافتهٔ دل دونیم بفرمان تو . ودرلوحی است :
" این خمرتوحید راخمار دیگراست وخمارش راکیفیّت دیگر آن ازشعوربکاهد واین برشعوربیفزاید آن نیستی آورد واین هستی بخشد آنراصُداع (دردسر) ازعقب واین راحب

مالك ابداع همراه .

(صَدیٰ) عربی بوم . درلوح شهیرسلطان بناصرالدّینشاه است قوله الاعزّ :
" کانّها دارحکومة الصّدیٰ لا یُسمع من ارجائها الّا صوت ترجیعه " گوئی مکا پایتخت فرمانروائی بوم است که ازکرانه هایش جز بازگشت آوایش بگوش نمیآید .
ودرلوحی دیگراست :
" لوتنظر الیوم فی قصرکسری لتراه محلاً للعنکبوت والصّدیٰ "

(صَدِید) عربی چرك . آیه ای درکتاب اقدس است :
" انّه یشبه بالصّدید والغسلین " که تلویح باین است که مغتسلین درخزائن وحمامات عمومیّه ودر حیاض عمومیّه که غالبا ازمتقدّسین و ارباب عمائم بودند متصاریق آیات قرآنیّه :
" وخاب کلّ جبّار عنید من ورائه جهنّم ویُسقی من ماء صَدید "
وقوله :
" فلیس له الیوم ههنا حمیم ولا طعام الّا من غِسلین " درحقّ اهل دوزخ ومرزوق بصدید وغسلین اند .

در مناجاتی است :

(صرف) " ثمّ استقمنا فی حبّك بحيث لا يمنعنا عنك مادونك ولا يصرّفنا عن حبّك ماسواك " الخ مارا ماسوایت از دوستیت برنگردانند . ودر کتاب اقدس : " لِيَصرفوها امناء الرّحمن " الخ تا امینان خدا آنرا صرف وخرج کنند . استعمال صَرف در این معنی عرفاً متداول و الحاق علامت جمع بفعل مسند بجمع ظاهر بنوعی که در کتب ادبیّهٔ عربیّه بعنوان لغت " اکلونی البراغیث" معروف است کثرت استعمال دارد .

(صَرِيخ) عربی ناله واستغاثه . در لوحی در وصف اهل بیان است قوله ج ع :

" ارتفع ضجيج المشركين وصريخ المنكرين "

ودر صلوة یومیّه است : " وتسمع ضجيجی وصريخی " .

(صَرير) عربی آواز بهم خوردن در ودندان و مانند آن . ودر آثار ابهی ذکر صریر قلم اعلی " بسیار است ودر لوح برهان قوله الاعزّ :

" فی اوّل يوم فيه ارتفع صرير القلم الاعلی " ودر زیارت سیّد الشّهداء :

" بمصيبتك منع القلم الأعلی عن صريره " .

(صَرِيع) عربی بزمین افتاده . در خطاب وصایای مهد است :

" صريعاً لا حراك للاعضاء " .

(صُعْلُوك) عربی فقیر وبیمال . در لوحی است قوله الاعزّ :

" مالك ومملوك وسالك وصعلوك کل بشطر عنایت حق توجه کنند " الخ .

(صُعُود) عربی که صعد بمعنی ببالا برآمدن است ضمن نام سلوك ذکر میشود ودر اصطلاح امر بهائی در انقطاع وموت اطلاق میگردد ومیّت را متصاعد گویند چنانچه باصطلاح اهل بیان مرفوع میگفتند ودر مجمع البحرين است :

" صاعِد اليك ارواحهم ای اِرْفَعْها اِليك اِلی الجنّة " در لوح به عبد الوهّاب است قوله الاعزّ :

" تا در حین صعود باکمال تقدیس وتنزیه وانقطاع قصد رفیق اعلی نمایند " ودر لوح به اشرف است :

" قم ثمّ اذهب بلوح الله الی عباده المريدين الّذين احرقوا الحجاب بنار الانجذاب وصعدوا الی الله الملك العزيز الحميد

(صعيدالاكبر) صعيد عربی بمعنی زمین ودرزیارت جامعه است قوله الاعلی :

" وارجعونی فی ايّام رجعتكم واغفرونی الی یوم ظهورسلطنتكم علی صعيد الاكبر" درخبرايامی بود كه محل رجعت و زمین قيامت ظهركوفه باشد ومراد ازصعيد اكبر یعنی " ارض برین" همان است واصحاب باب اعظم منتظر ومهيّاشدند كه پس ازعود ازمكّه بكربلا بيايند وقيام نمايند ولی درآن بداء واقع شد .

(صَفا - صَفیّ) میرزامهدی یزدی بابرادرانش و اقربايش كه سالها مبلّغ امربهائی بود بنام اخوان‌الصّفا شهرت داشت وتفصيل احوالش درظهورالحقّ است .

وصفیعلیشاه عارف ومرشد معروف كه بتفصيل دراسرارالآثار العموميّه ودر ظهورالحق ثبت است رساله ای در ردّ كتاب ايقان مخصوصا برتوضيحات اواخرحديث مأثور :

" انّ فی قائمنا اربع علامات " الخ كه مذكوردرآن كتاب است نوشت و آقامحمّدرضاقناد ازبهائيان جوابی نگاشت كه اوّلش چنين است :

" هوالعزيزالمستعان الحمدلله الّذی كشف الاسرار" الخ واو

ازملاحظهٔ جواب جری ترگردید پس مركز عهد ابهی خود خطابی شیوا درتبیین اشتباه وی درحديث مذكورآميخته بملايمت ونصيحت ومطايبت صادر فرمودكه مشهورميباشد .

(صَفْراء) درلوح مصيبت حروفات عالين است قوله الابهی :

" واستمسك بالعروة الصّفراء فی البقعة الحمراء " الخ ودرذيل نام صادق نيز ذكرصفراء درتوقيعی ميباشد وراجع برمزلون صفرت والوان ديگر ضمن اسماء زعفران كثيب و غيرهماذكراست .

(صَفَّقَ) درخطابی درزيارت آقازمان شهيد ابرقو است قوله العزيز :

" ويُصَفِّقون اهل‌الشُّرُور ويعذّبوك بالضّرب والطّعن والجرح الموفور وانت تُصفّق معهم " مردم شرّ كف ميزدند وتورا بضرب وطعن وجرح موفور عذاب ميرساندند وتوهم با آنها كف ميزدی .

(صَقْر) عربی باز مرغ شكاری صُقُور جمع درخطابی ودرمناجاتی است :

" وصقورالاوهام قاصرة عن الطيران الی اوج وحدانيّتك " .

(صُقْع) عربی جهت وجانب وناحیه ومحلّه واقلیم . اَصقاع جمع . درتوقیعی ازشیراز برای خال است قوله الاعلی:

" وامروز نزد من حکم افضل وادنی ازایشان سوی است سلطان با اخسّ رعیّت دریك صُقع است امرحق بخیه بردار نیست هرکس سبقت گرفت فائز شد وهرکس واقف ماند مؤخرماند الی یوم القیامة " الخ وجملهٔ بخیه بردارنیست مصطلح و متداول درعرف انام بود یعنی چنانچه البسهٔ دریده رابخیه کرده ظاهرسازی مینمایند وفصل راوصل میکنند درامرالهی تدبیرظاهری وتغییر وتحریف وتوریة نتوان کرد . ودرضمن نام بخیه ذکری است . ونیزدرخطاب به صدر فریدنی است قوله العزیز :

" واضاء بالنّورالسّبحان فی الصّقع الامکانی "

(صِقْلاب) قوم معروف صرب ویااصلا اسلاو که از حوالی خزر بممالك اروپا منتشرشدند درخطابی است قوله العزیز :

" در بلغار وصِقلاب آثار ظهورش نمودار گردید " .

(صُلْب) عربی مُهره پشت. اَصلاب جمع . درلوح به حاجی محمّد کریمخان قوله الاعزّ :

" فی جواب مَن قال انّ القائم فی الاصلاب " .

(صَلوٰة) صلوات مفروضهٔ یومیّهٔ بهائی بنوعی ک
واضح است ودرکتاب امروخلق تفصیا
میباشد باثرنفس ابهی صادر ودرسن
شهودش نزدعامهٔ اهل بهاظاهرو شاهربود امّا درقرآن فق
بنوعی ازتکلّف عدد پنجگانه و اوقات راتوان استنباط کرد ول
ارکان واجزاء صلوة راکه فیمابین فرق مختلفهٔ اسلام متداول ا
علماء هریك بنوعی مخصوص از روایات و غیرها گرد کردن
وتوده ها بآنها عامل گشتند . وامّا درکتاب بیان فقط ذک
صلوة درهنگام زوال است وکیفیّتش بیان نشد .

(صَلیب) عربی دارمجازات . درلوح به نصی
است قوله الاعزّ :

" روح رابرصلیب غلّ مزنید " ودرخط
است : " انّ الصّلیب حبیبی فی سبیل البهاء " .

(صَمْت) مصدرعربی بمعنی سکوت . درلوح
است :

" ای ذبیح ازبرای تبلیغ خلق ش
قعود وصمت جایزنه "

صامت بمعنی ساکت . درلوحی ببدیع اله غصن است :

" کن فی الجمع صامتا " .

(صَنادِید) جمع صِنْدِید آقا وبزرگ . درلوح حکماء قوله الاعزّ :

" وهؤلاء من صنادید القوم وکبرائهم "

(صَنایِع) جمع صِناعَة حرفه وپیشهٔ دستی . در کتاب اقدس است :

" قد وجب علی کلّ واحد منکم الاشتغال بامر من الامور من الصنایع والاقتراف "

(صَنْعان) درخطابی درحق حاجی سیّد حسن سیرجانی وشیخ صنعان الّذی استشهد فی سبیل الله علیهما بهاءالله الابهی :

" ای سرگشتهٔ دشت وصحراء درسبیل الهی هرنفسی دربادیهٔ سرگردان وپریشان ...... تفصیل شهادت حضرت شیخ صنعان بسمع این دلسوختگان رسید وقتی که این لقب باو عنایت شد معلوم بود که درین سبیل بلایای عظیم تصادم خواهد نمود" .

(صَنَم) بت اَصنام جمع . درلوحی است قوله ج ع :

" حزب غافل باسماء تمسّك نموده اند

وازموجد ومُبعث و مالك آن محروم اسماء ازبرای بعضی بمثابهٔ اصنام بوده وهست و حزب شیعه فی الحقیقة عند الله ازعبدهٔ اسماء مذکور ودر یوم جزاء عمل نمودند آنچه راکه هیچ ظالمی عمل ننموده برمنابر بسبّ ولعن مقصود عالمیان مشغول اند دَعْ ذکرهم و ماعندهم مقبلاً الی الله ربّ العالمین " .

(صَه) عربی یعنی ساکت شو. درلوح به حاجی محمّد کریمخان است :

" صَهْ لسانك عن الاولیاء یاایّها البهائم فی هیماء الجهل والعمی" یعنی زبان ازبد گوئی دوستان خدا بازدار.

(صَهْباء) عربی شراب . درکتاب ایقان است :

" صاحبان هوش که ازصهبای حبّ نوشیده اند" وقوله :

" حال باید قدری ازصهبای انقطاع نوشید " .

(صِهْیَوْن) کوه معروف مقدّس یهود درفلسطین وقریهٔ داود جنب بیت المقدّس . در لوحی است قوله الاعزّ :

" قد فاحت النّفحة ومرّت النّسمة وظهر من صِهیون ما هوالمکنون ویسمع من اورشلیم نداءالله الواحد الفرد العلیم " وقوله :

" وشریعة اللّه از صهیون جاری " الخ ودرذیل نامهای اورشلیم وکرمل ذکری است .

(صَوَّبَ) درخطابی درزیارت خوانی برای عمّه طلّان خانم که ذیل آن نام ثبت است قوله العزیز :

" یُصَوِّبُون الاعداء الی صدرك سِهامَ المَلام " دشمنان بسینه ات تیرهای نکوهش و سرزنش راست وبنشان میدادند .

(صُوَر) درکتاب اقدس راجع بمشرق الاذکار قوله ج ع :

" و زیّنوها بماینبغی لها لا بالصُّوَر والاَمثال " صُوَر جمع صُورة بمعنی رسم وعکس است ومراد از اَمثال مجسّمه هامیباشد که درقرآن است :

" ماهذه التّماثیل الّتی انتم لهاعاکفون " ومقصود نهی از صورتها ومجسمه درمشارق الاذکار است .

(صُوفی) که دراسرارالآثارالعمومیّه تفصیل است درآثارشیخ احسائی و نیز درکلمات باب اعظم نسبت ببعضی روسّاء تصوّف تنفّر موجود میباشد ولی حقایق ودقایق حکمت اشراقی راکه درکلمات مرویهٔ ازنبیّ وائمّهٔ اهل البیت وپیشوایان اسلام نیز

بسیاراست دربر دارند وازمقام ابهی خصوصاً درمدت درویشی وعزلت واقامت درکردستان وبعدها مستقیماً معارف ودقایق اشراق درامثال هفت وادی وکلمات مکنونه وقصیدهٔ عزّ ورقاء وغیرها متجلّی است ونبذه هائی درذیل اسامی مذکورة ثبت میباشد ودرذیل نام قدس لوح لیلة القدس بافتخار درویشان ثبت است وبنوعی که ضمن نامهای تاج و درویش اشاره است درسفر ازبغداد باسلامبول و درادرنه وعکّا خود با اقرباء ومهاجرین همگی بزیّ مذکور بودند ودیگران بالاخره بتدریج تغییر دادند ولی هیکل ابهی وغصنین وبعضی ازمشاهیر روحانیّین و مبلّغین تا آخر بدانحال ماندند وجمعی ازقبیل جمال الدّین سلیمانخان تنکابنی وحاجی نیاز کرمانی و حاجی قلندر همدانی وغیرهم مادام الحیات بآن زیّ باقی بودند ودرضمن کرم ولی وغیرهما واضحترذکراست .

(صَوْمَعَة) عربی عزلتگاه زهّاد و دیر راهبان . صَوامِع جمع . درلوحی است قوله ج

" ذکراللّه فی شجرة القدس بقعة التّی بارکها اللّه علی بقاع الارض ...... ویعبدون فی الصّوامع والمساجد " الخ .

(صِیت) عربی آوازه وشهرت خوب . درخطا

ومناجاتی است :

" پاك یزدانا بینائی وشنوا ومقتدری و توانا صیت نبأعظیم درجمیع اقالیم منتشر " الخ .

(صیحة) عربی داد وفریاد وبانگ وبمعنی عذاب وغارت استعمال شد . درلوح به شیخ محمّد باقرمجتهد اصفهانی است قوله ج ع :

" قد صاحَ من ظلمك دین الله فی ماسواه ...... وتصیح شریعة الله ...... وصاحت الصّخرة" ودرلوح نصیراست :

" بایست بامر وصیحه زن میان عباد " ودر زیارت سیّد الشّهداء است :

" وصاح به اهل سرادق الفضل فی الجنّة العلیا" وصیحة در اصطلاح الواح نام لوح مشهور بناصرالدّینشاه میباشدکه در نام سلطان شرحی است . ودرلوحی است :

" یاعلی ازیومی که لوح معهود که بصیحة وساعة وصور نامیده شدارسال گشت منکرین ومشرکین درکمال فکر وتدبیرقیام نمودند اگرچه درظاهر امری مشهود نه ولکن انّ ربّك لهوالعلیم الخبیر بکمال جدّ درصدد جمال قدم بوده وهستند " الخ

مقصود ازلوح معهود لوح شهیربناصرالدّینشاه است ومراد

اینکه درکمال فکر وتدبیرخود قیام نمودند چنانکه درمکتوب حاجی میرزاحسینخان سفیرکبیرایران دراسلامبول مسطورو در ظهورالحق درج است فوراً بتضییق وتشدید حبس ابهی پرداختند . ودرلوحی دیگر بآقامحمّدعلی نبیل قائن قوله :

" این ایّام بعداز ورود بسجن اعظم ارادهٔ الهیّه بآن تعلّق یافته که جمیع بریّه رابشاطئ احدیّه مجدّداً باعلی النّدا ندا فرماید لذامخصوص هرنفسی از رؤساء ارض لوحی مخصوص از سماء مشیّت نازل وهرکدام باسمی موسوم الاولی بالصّیحة والثّانی بالقارعة والثالث بالحاقّة والرّابع بالسّاهرة والخامس بالطّامة وکذلك بالسّاعة والآزفة والفزع الاکبر والصّور والنّاقور وامثالها" الخ که ضمن شرح نام سجن بصراحت ذکراست .

ودرلوحی دیگر قوله :

" چنانچه صیحة را بهیئت لوحی مبعوث نمودیم وبقطب بلاد ایران فرستادیم و انصعق منه من فی السّموات والارض " .

(صِیْصِیة) عربی دژ وقلعهٔ متین نادسترس . صیاصی جمع . درشرح ها است قوله الاعلی :

" ولو اجتمع الکلّ بصیصیتهم علی جحدی " ودرشرح کوثر :

" وهل مِن صیصیة یقوم معی فی میدان الحرب بسیوف اهل البیان"

الخ که بمعنی " هل من ذی صیصیة " میباشد .

(حرف - ض)

(ضاریة) درخطاب وصایای عهد :

" بین مخالب سباعٍ ضاریة " بمعنی درنده .

(ضُبّاط) عربی عرفاً بمعنی پاسبانان وپولیسان . درلوح برئیس است قوله الاعزّ :

" فی هذه اللیلة اجتمع علینا ضبّاط العسکریّة " ودرلوح بصدراعظم عثمانی است قوله :

" ودر ورود ضبّاط عسکریّة کلّ را احاطه نموده "

(ضُجْرة) عربی دلتنگی . درلوح بحاجی محمّد کریمخان :

" لا تُضْجِر مَنْ يُعْطِيك " آنراکه بتو بخشش میکند دلتنگ وناراحت نکن .

(ضَجِیج) عربی ناله وفریاد بیتابی وبیقراری و دچاری وترس . درلوح بشیخ سلمان است :

" قد سمعنا ضجیج الاسراء من اهلی واحبّتی " ودروصف اهل

بیان :

" ارتفع ضجیج المشرکین وصریخ المنکرین " ودرصلوة یومیّه است : " تسمع ضجیجی وصریخی " .

(ضَحْضاح) درلوح شهیربناصرالدّینشاه :

" قد نَضِبَ ضَحضاح السّلامة واصفرّ ضَحْصاح الرّاحة " اوّل بدوضاد نقطه دار مفتوح که درجمل عربیّه بجای قلیل الغور وبمعنی آب بمقدار فراگرفتن تاپشت پا است ودوّم بدوصاد بی نقطه بهمان وزن بمعنی زمین مسطّح وباغ میباشد ونَضِبَ فعل ماضی معلوم ازنضوب بمعنی فرورفتن آب یعنی همانا پایاب ایمنی و سلامت فروشد وبستان آسایش وراحت خزان گشت . ولی در ترجمه های نسخ خطّی قدیم این لوح بخطوط مختلف دیده شدکه دوّم راهم بدوضاد بانقطه ضبط کردند و"ضحضاحُ الرّوض" نوشتند .

(ضُحیٰ - ضاحِی - ضَواحِی) ضُحیٰ برآمدن آفتاب و آغاز طلوع . شمس الضّحیٰ اصفهانیّه ازمؤمنات عص اوّل این امر درظهورالحقّ بتفصیل مسطوراست .

ضاحی بمعنی ظاهر وبارز درآفتاب وآفتابی شده . درخ

معروف به عمّه است :

" واشوقى يا الهى الى باهى جمالك وضاحى وجهك " ضواحى جمع ضاحيه بمعنى نواحى . درمقالهٔ سيّاح است قوله :

" ميرزا يحيى درلباس تبديل گاهى درنواحى وضواحى " .

(ضِدّ - مُضادّة) ضِدّ عربى مخالف و طرف مقابل شئ درلوح طبّ است :

" اذا اجتمع الضِدّان على الخوان لا تخلطهما فاقتنع بواحدٍ منهما " ومراد دو غذاى باد وتأثير بنقض يكديگر مانند شير وترشى ميباشد . مُضادّت بمعنى مخالفت . دررسالهٔ سياسيّه قوله :

" ومضادت بيفائده " كه بفكّ ادغام مستعمل درعرف ميباشد .

(ضُرّ - مُضِرّ ضَرير) ضُرّ عربى بمعنى زيان . درلوح خطاب برئيس عثمانى است :

" واتّحدت مع رئيس العجم فى ضُرّى " و درلوح ديگر :

" عموم اهل عالم بايد ازضرّ دست وزبان شما آسوده باشند " مضرّ زيان آور . درلوح طبّ است :

" واترك العادة المضرّة " ضَرير بمعنى كور . درلوحى است :

" كن فى النّعمة منفقا .... وللضّرير بصرًا " .

(ضَغينة) عربى كينه . درلوح دنيا قوله الاعزّ :

" بل اراد تقديس نفوس عبادك ونجاتهم عن نارالضّغينة والبغضاء الّتى احاطتهم فى كلّ الاحيان " .

(ضِلْع) عربى استخوان خميدهٔ نازك پهلو أَضْلُع ضُلُوع أَضْلاع جمع . درخطاب وصاياى عهد است :

" واجّجوا نيران محبّة اللّه بين الضّلوع والاحشاء " ودرخطاب معروف به عمّه قوله العزيز :

" لانّ نيران الحرمان اضطرمت بين اضالعى " الخ كه صورت جمع الجمع ازآن است وضِلع نيز بمناسبت قصهٔ مذكورهٔ درتورات وقرآن كه حوّا از ضلع آدم خلقت شد كنايه از زن گرديد ودرآثار وافواه بهائيان مصطلح وشايع گشت وبراى نمونه درخطابى :

" هوالقيّوم اخت وسطاى جناب آقا محمّد كريم ضِلع ميرزا غلامعلى عليه بهاء اللّه الابهى ملاحظه نمايند " .

ودرصورتى از وصف شهداء خراسان وبليّاتشان قوله :

" اخرجوا ضلعه المظلومة " .

(ضِماد) عربى پارچه اى كه عضومجروح راباآن بندند . درخطابى درمصيبت آقا

سید احمد افنان است قوله العـــزیز :

" وکن سلوةً لقلوبهم وضِماداً لجروحهم " .

(ضَمان) عربی التزام عین یا قیمت چیزی که تلف شود . درلوح ومناجاتی است :

" انت الّذی امرتنی بالدّعــاء وضمنت الاجابة فاستجب لی ما اردته بجودك وفضلك واحسانك "

(ضَوضاء) عربی شور وغوغاء وفتنه که درآثاراین امر ودرعرف بهائیان بحدّ کثرت متداول بوده وفتنه های حادثهٔ بظلم براهل بهــاء فی المثل بنام ضوضاء یزد ویا طهران ویاسال فلان گفته میشد وازحضرت بهاء الله درصورت زیارت امّ الاولیاء است :

" مامنعتك الضّوضاء وماحجبتك البغضاء نطقت بذکر ربّك الی ان صعد روحك " ودرلوحی دیگــر :

" قل لا تمنعنی ضوضاؤکم ولا ضوضاء من علی الارض " .

(میرزا ضیاءالله) اصغر اغصان که ابتدا بغصن انــور معروف بود که درتاریخ ظهورالحــق شرح وتفصیل ذکراست در ۱۴ جمادی الثّانیه سال ۱۳۱۶ در حیفا درگذشت و درعکا بجوار روضهٔ مبارکه مدفون گشت واونیز با مرکز عهدابهی صفا واطاعــت

بخالصه نکرد ولی درحقّش فرمودند من ازاو درگذشتم وراضی هستم .

(ضیافة) درکتاب اقدس است قوله ج ع :

" رقم علیکم الضّیافة " و مراد مهمانـ کردن است .

(حرف - ط)

(ط) حرف ط درآثار این امر رمز نام به شد چه عدد ابجدی نام بهاء بشم یعنی ۹ است ونیز رمز طاهــ قرّة العین و رمز طهران باعتبارحرف اوّل آن نامهـــا قــ گرفت . درکتاب اقدس است قوله الاعــزّ :

"........ بحرف الطّاء المدلّة علی هذا الاسم (بهاء) الممتنع المنیع" ودرلوح شهیر بعلی محمّد سراج اصفهان است قوله :

" باری آیات عزّ احدیّه درین اسم و ظهور زیاده ازآنست ک احصاء توان نمود و معذلك این همج رعاع این‌اسم مبـــا بارض طا تفسیرنموده اند چه که حضرت اعلی روح ماسواه فـ اورا ارض بهاء نامیده و آنقدرشعورنداشته کــه ادراك که مقصود حضرت آن بوده که اخبــار فرمایند از ظهورجما

درآن ارض ای ارض یمشی علیها البهاء وسکن فیها هذا الاسم

المشرق المنیر " .

وایضا :

" وازجمله نقطهٔ جذبیّة علیها بهاء الله مدتها با این عبد بوده و آنی لقاء این غلام رابطك دنیا وآخرت معادله نمی نمودند وما ارادت تفارق عنّی اقلّ من آن ولکن قضی ماقضی وچه مقدار از آیات واشعارکه دربن امربدیع ذکرفرموده ازجمله درروصف طلعت ابهی غزلی گفته که یك فردآن این است :

گر براند ازدبها از رخ نقاب

صد هزار همچون ازل آید پدید

ودرنامه ای از آقامیرزاموسی کلیم از ادرنه برای خاتون جان خانم ارض ق (قزوین) است قوله :

" حضرت طاء روح ماسواه فداه اوّل وصفی که ازقلمش جاری شده ودرقلبش خطورنمود وصف جمال ابهی بود چنانچه الآن بخط خودشان موجود است :

" گربراند ازدبها ازرخ نقاب

صد هزارهمچون ازلآید پدید "

ودرتوقیعی درشأن طاهره است :

" وانّ ماسألت من اختلاف النّاس فی حقّ الطّاهرة انّ مجمل

القول حق علی الکلّ ان یسکتوا فی شأنها ...... وانّها لمّا ترقّت فی معارف آل الله فلا ینبغی للمؤمنین جحدها ولا اذاها وانّها لم تحکم الاّ بمافصّل فی الکتاب " .

ودرتوقیعی دیگر درجواب معروضه اش :

" اسألك اللّهم یاالهی ان تصلّی علی محمّد وآل محمّد وان ترحم بحقّهم تلك الورقة المطهّرة من اشارات الباطلة وکید اهل الباطل والفتنة وانزل اللّهم علی ذوی قرابتها کلمة العلوّوالرحمة ...... وارحم اللّهم من اراد حقّك فیها وانزل اللّهم من اراد سخطك فیها " وشرح احوال وتفصیل آثار وشهادتش در ظهورالحقّ ثبت است " ودرخطابی راجع بمدفن آنمظلومهٔ شهید است قوله :

" مرقد جناب طاهره درچاه باغی است آن نیز انشاءالله ظاهر وآشکارخواهد شد " وراجع بطهران درلوحی است قوله :

" یا ارض الطّاء یادآورهنگامی راکه مقرّعرش بودی " الخ که در ذیل نام اخت شمه ای از آن ثبت میباشد .

ودرکتاب اقدس است قوله ج ع :

" یا ارض الطّاء لاتحزنی من شیئ قدجعلك الله مطلع فرح العالمین ...... بما ولد فیك مطلع الظّهور " الخ

ودرلوحی دیگراست :

" یا ایها النّاظر الی الوجه اذا رأیت سواد مدینتی قف وقل
یا ارض الطّاء قد جئتك من شطر السّجن بنبأ الله المهیمن
القیّوم قل یا امّ العالم ومطلع النّور بین الامم " الخ مراد
طهران است که محلّ ولادت ونشو ونما ومسکن ابهی بود .
ودر لوح دنیا اشاره بهمین آیات مذکوره در کتاب اقدس است
قوله :
" در کتاب اقدس در ذکر طا نازل شد آنچه که سبب انتباه
عالمیان است " ودر لوحی است :
" ومنهم من فدی نفسه فی الطّاء " مراد آقا نجفعلی زنجانی
است که در طهران سر بریدند ونیز در لوحی است :
" در ارض طا نظر نمائید خبیث کاذب که بصادق معروف بود
(مراد سید صادق مجتهد معروف بسنگجی است که در نام
صادق ذکری میباشد) وسبب وعلّت ضوضاء جهلاء مهلت
نیافت و همچنین نفس دیگر (حسام السّلطنة بن عباس میرزا) از
بعد او بموقع اخذ شد و سوف تسمع امر الثّالث (معتمد الدّوله
فرهاد میرزا بن عباس میرزا) معذلك ناس در ضلال قدیم بوده
وهستند دراین ظهور اعظم حقّ جلّ جلاله مهلت نداده
معذلك احدی متنبّه نشد الّا من شاء الله " ونیز قوله جلّ
جلاله :

" بقدرت خود کاذب را یعنی صادق ارض طا را اخذ نموده و
احدی متنبّه نشد و ثانی را اخذ نمود (مراد حاجی ملّا علی
مجتهد کنی است) وکذلك من قبلهما الذّئب والرّقشاء " الخ
ودر اثری دیگر قوله جلّ کبریاؤه :
" چنانچه مشاهده نموده ومینمائید که بر اولیاء حق واصفیائش
در ارض طاء چه وارد آوردند اسم الله را (سید مهدی دهجی)
من غیر جرم وگناه بفتوای آن نفوس شریرهٔ غافله حبس نمودند
وهمچنین جناب علی قبل اکبر علیه بهائی که لا زال ناس جاهل
را ببحر علم دعوت مینمودند وهمچنین جناب ابوالفضائل علیه
بهائی و جناب رضا علیه بهاء الله مالك الاسماء را ...... نفس
که اوّل اخذ شد ملتفت نشدند بعد ثانی بغتة اخذ شد
متنبّه نگشتند ثالث در الواح نازل که میفرمایند وحشرناهم
بثالث گمان نمیرود که بوم اخذ شود (ناصر الدّین شاه) ازنـ
غفلت بیدار شوند وازسکر هوی بهوش آیند مگر از رضوان احدیّه
نسیمی دیگر بر عالمیان بوزد که خلق لایق انتباه گردند وبصرا
الهی پی برند قد اشتمل الغافلون نارًا ولکن الله اطفأها
بقدرته وسلطانه کذلك قضی الامر من قبل " انتهی .
ودیگر قوله جلّ بهاؤه :
" ازید قدرت در این سنة (سنه ۱۳۰۰ هـ ق) آثار عجیبه

ظاهر بعضی ملتفت وبعضی غافل ازحق بطلب کل را آگـــاه
فرماید تا بعداز آگاهی گواهی دهند براینکه اهل‌حقّ بجهت
اصلاح عالم وتربیت امم مابین خلق ظاهرشده اند ولکن‌احدی
براینمقام علی ماهو علیه آگاه نه لذا بعضی ازعلمای جاهـــل
فتوی دادند برآنچه که سکّان جنّت علیا وفردوس لعلی بنوحـه
وندبه مشغول لا زال فساد وظلم ازاین نفوس‌غافلة ظاهربعضی
که ازبحر هدایت آشامیدند بمنزلهٔ بصرند ازبرای هیکل عالـم
وبرخی بمثابهٔ دخان ازبرای اهل امکان حائل شدند مابیـن
ابصار ومشاهدهٔ انوارجمال قاتلهم اللّه " انتهی .

(طاغُوت) عربی بمعنی پرطغیان وسرکش وپرشیطان
و سرگمرهان اطلاق گردید .

درلوحی است قوله ج ع :

" وبعد نزلت هذه الآیة : الم تر الی الّذین یزعمون انّهـم
آمنوا بما انزل‌الیک وماانزل من قبلک یریدون ان‌یتحاکموا الی
الطّاغوت " الخ . ومقصود ازطاغوت دراین مقام کعب بن اشرف
بوده " الخ ودرصحیفة العدل است قوله الاعلی :

" مثل اعمال جماعت سنّت که باعتقاد خود للّه حرکت میکننـد و
کافرند وخداوند بری‌است ازعمل ایشان بل درواقع توجّـه
بخداوند نیست بل بجبت و طاغوت است چنانچه نصّ قرآن‌است

که میگویند واللّه ان اردنا الّا الحسنی و خداوند تکذیـب
ایشانرا درقرآن نازل فرموده " الخ .

ودرضمن نام جواد درتوقیعی ثبت است :

" اللّهم العن صنمَی القریش وجبتَیهم ...... اللّهم العـن
الجبت والطّاغوت " ودرزیارت برای حاجی عبد المجید شهیـد
وپسرش آقابزرگ بدیع شهید که درضمن زیارت ثبت است قوله:

" به تزلزلت ارکان الجبت وانکسر ظهرالاصنام الّذین یمشـون
باثواب العلماء بین ملاء الانشاء " الخ وبنوعی که درضمـن
نامهای یحیی و غصن وغیرهما ثبت است دربسیاری ازالـواح
نام جبت و طاغوت بر میرزایحیی ومُغوی او اطلاق گردیـد .
ودرذیل نام غصن هم ذکری است .

(طاغی) عربی اسم فاعل ازطغیان بمعنی ستمکار
و گردنکش جبّار طاغین جمع درلـوح
رئیس است :

" هل الفرعون استطاع ان یمنع النّاس من سلطانه اذ بغـی
فی الارض وکان من الطّاغین " .

(طافح) اسم فاعل عربی بمعنی سرشار. درخطابها
بیان بدین سیاق بسیاراست :

" انّی اخاطبک بقلب طافح بمحبّة اللّه "

ودرخطاب وصایای عهد :

" هذه الکأس الطّافحة بصهباء الوفاء " وطَفح لبریز آب
وکف آن است .

(طالقان) در دوره ابهی درچند قریه از بلوك
طالقان قزوین جمعی ازبهائیان
میزیستند که در الواح مذکورند
ازآنجمله : ملّا محمّدعلی ولیانی و مشهدی علی وغیرهما
که تفصیل احوال درظهورالحق ثبت است .

(طاوُوس) نام مرغ نقش ونگارین پَر معروف.به تشبیه
وتسمیه دربعضی آثار ذکراست از
آنجمله درتفسیرسورهٔ والشّمس قوله :
" وانتشرت اجنحة الطّاووس فی الرّضوان " ودرلوحی عنوان:
" امة اللّه طاووس الاحدیّه " ذیل نام بهنمیرذکراست . ونیز
ضمن نام آل ذکری میباشد .

(طائِفینِ حَوْل) بمعنی گردندگان گرد تخت شاهی .
دراصطلاح اهل بهاء آنانی رامیگفتند
که بجوارابهی بسرمیبردند .

ودرلوح رئیس است :
" طوبی لکم بما هاجرتم من دیارکم وطفتم البلاد حبّاً للّه

مولاکم العزیزالقدیم ...... الورقات الطّائفات حول الشّجرة "
ودرلوح به شیخ سلمان است قوله ج ع :
" این بیوت وطائفین آن عنداللّه معزّزند مادامی که این نسبت
منقطع نشده ...... قسم بآفتاب افق معانی که لیلاً ونهاراً
طائف حولم بوده " الخ ودراثری ازخادم خطاب بحاجی
میرزا محمّدتقی افنان است قوله :
" واینکه وقایع ارض اقدس وحالات طائفین حول عرش را
استفسارفرموده بودند درایّامی که قشلهٔ عسکریه مقرّعرش
واقع بود لوحی از افق ارادهٔ مُشرق ودرآن لوح طائفین را
سه قسم فرمودند بعضی بافق اعلی ناظر وازکوثر ابهی مرزوق
وایشان نفوسی هستند که فی الحقیقة لا یسبقونه بالقول وهم
بامره یعملون طوبی لهم ولهم حسن المبدء والمآب وقسمی
دون اینمقام وبرخی یعلو مرّة ویسفل اخری کذلك نزل بالحق
تنزیلاً من لدی اللّه المنزل العلیم حال الحمدللّه بنعمت
باقیهٔ دائمه که لقای محبوب عالمیان است کلّ مشرف ومتنعّم ا

(طَبَرسی) شیخ رضی الدّین ابوعلی فضل بن حس
طبرسی معروف از علماء وفقهاء ق
ششم اسلامی صاحب کتاب احتج
دردفاع از امامیّه وجامع البیان ومجمع البیان درتفس

متوفّی بسال ۵۴۸ درقریهٔ شیخ کلی در دوفرسخی جنوب شرقی بابل که مقبره اش بنام بقعهٔ شیخ طبرسی مشهورگردید وبرای قلعه ای که بابیّه درموقع استحصان بآن بقعه بنا کردند فیمابینشان بنام قلعهٔ طبرسی مشهورگشت وتوضیح و تفصیل تمام درظهورالحقّ مسطوراست . ودرتوقیعی که ابلاغ عمومی مقام قائمیت فرمودند چنین مذکور :

" انّما الّذین من بعد الّذین ان تؤمنوا باللّه وآیاته ولتنصرنّ اللّه فی دین الحقّ بما انتم علیه مقتدرون ولتحضرنّ بین یدی اللّه ولتنصرنّ الّذین قدرجعوا الی الحیوة الاولی ولتأخذنّ باذنه انّه کان بکلشئی علیما " الخ که مراد حضوروقیام در قلعهٔ طبرسی است ودرلوحی برآن جا نام طبریّه اطلاق شد که دراسماء حبیب و رضا ثبت میباشد .

(طَبَرِیَّة) شهرکی باستانی درفلسطین بکنار دریاچهٔ طبریّه ازتوابع اردن واقع دربعد ۴۳ کیلومتری شرقی عکّا . غصن اعظم عبدالبهاء بعد ازصعود ابهی درایّامی که آغاز اعمال مخالفانهٔ سرّی ناقضان شد تنها بآنشهررفته متجاوز ازیك ماه ماندند و درآنحال خبرواقعهٔ قتل ناصرالدّینشاه درطهران بسال ۱۳۱۳ رسید وحکومت عکّا خبرداد وبهائیان نیزاصرار

والحاج نمودند لذا آنحضرت عودت فرمودند ولی بعکّا نرفتند ودرمقام خضرالنّبی دردامنهٔ جبل کرمل ماندند که ذیل نام خضر ذکراست .

(طَبَس) شهری معروف ازبلاد خراسان. از اهل آنجا ملّا یوسفعلی نامی را گفتند بابی وازاصحاب قلعهٔ طبرسی شد ودرایّام ابهی آقازین العابدین نامی ازملاّها دیگر آقاسید کاظم نام دوتن ازمؤمنین این امر درآنجا میزیستند و محمّد باقرخان عمادالملك طبسی حکمران بسیارمقتدرفعّال مایشاء درآنحدودکه ابنیه و آثار وعمران طبس ازاوبرجااست بلقاء ابهی درعراق رسیده قلمتراش اعطاء ایشانرادرقلمدان بیادگارداشته وپیوسته حکایت میکرد وبابهائیان ملاطفت مینمود وبرادرش ابوالقاسم خان نیز مخالفت نداشت وتفصیل احوال درتاریخ ظهورالحقّ مسطوراست وبهائیان طبس در الواح وآثار مذکورآمدند وحاجی میرزا محمّد تقی طبسی مشهور بدین نام ازبهائیان وتجاریزدی بود ولی سنینی در طبس تجارت کرد وطبسی شهرت یافت ودرآثار بسیارنامبرده ست وازغصن اعظم عبدالبهاء راجع بمحفل شور خطاب مشهوری باو میباشد . وازجمله آثار دورهٔ ابهی خطاب باو

قوله ج ع :

" جناب میرزا محمّد ط ب بسم الله الاعزّ الاقدس الابهی
لك الحمد یا الهی بما وفیت بمارقم من قلم امرك " و در نام
جذب ذکری از طبس است .

(طبیب) طبیب یزدی میرزا محمّد رضا مخاطب
لوح معروف طب که در آن لوح اصول
کلیّهٔ حفظ الصّحه را بیان فرمودند و
طب را اشرف العلوم خواندند ونیز میرزا محمّد حسین طبیب
قزوینی بنام طبیب در الواح وآثار مذکور میباشد ازآنجمله

قوله ج ع :

" لجناب طبیب اینکه در الواح نصایح مشفقه در اتّحاد وغیره
نازل مقصود جمیع بریّه بوده و خواهند بود من الّذین فی حولی
وفی الاقطار علم حق محیط آنچه از قلم قدم جاری بعد از
مشاهدة بوده انّ ربّك لهو العلیم الخبیر " وقوله :

" یا طبیبی قد اجبناك وذکرناك فی الواح شتّی ...... عبد حاضر
لدی الوجه در این ایّام بصداع مبتلا شده بقسمی که از تحریر
فی الجمله بازمانده چنانچه در یوم گذشته لوحی دربارهٔ
آنجناب نازل بعد معروض داشت که اکثری از قلم افتاده وترک
شده لذا کرّرناه و نزّلنا هذا اللّوح بالاختصار " وشمّه ای ضمن

رئیس ثبت است .

(طَبِیْعَة) عربی سرشت و جوهر هستی عالم ماده
در لوح حکما است :

" قل انّ الطبیعة بکینونتها مظهر اسمی
المبتعث والمکوّن " ودر اسرار الآثار العمومیّة تفصیلی است .

(طُتُنْجِیة) خطبهٔ منسوبهٔ بعلی امیرالمؤمنین برای
اشتمال برجملهٔ " انا الواقف علی
الطُّتُنْجَیْن " معروف بنام خطبهٔ
طتنجیّه شد و طُتُنْج بمعنی خلیج منشعب از دریا میباشد
ودر توقیعی درضمن شرح دعای " یا من دلّ علی ذاته بذاته "
از امیرالمؤمنین است قوله :

" علیّ فی الخطبة الطتنجیه حیث قال رأیتُ الله والفردوس
رأی العین " ودر لوح خطاب بشیخ نجفی اصفهانی است
قوله :

" وحضرت امیر علیه السّلام درخطبهٔ طتنجیه میفرماید " الخ

(طُرّاً) عربی بمعنی جمیعاً کثیر الاستعمال
درلوحی بابن الذّبیح است :

" هنیئاً لجنابك واهل الذّبیح طرّاً

(طَرْد) عربی دورافکندن و نفی واخراج کردن
درلوح به نصیراست قوله الاعزّ :
" ایربّ لا تطردنی عن باب عزّصمدانیّتك"

ودرمناجاتی :
" اسألك ان لا تطردنی عن بابك الّذی فتحته " الخ
ودرلوحی است :
" درشقاوت نفوس غافلة نظرنما سیّد محمّد اصفهانی که لا یــــق
ذکرنبوده و ازحضوروخدمت طردش نمودیم بسبب او ازمشــرق
وحی الهی ومطلع نورصمدانی بعضی محجوب ومحروم مانده‌اند"

(طَرْف - طَرَف - طِرْف - اِستِطراف) طَرْف چشم درکتاب ایقان اســــــت
قولــه ج ع :
" لوانتم بطرف اللّه تنظــرون" ودرلــوح
حکمــاء : " کونوا فی الطّرف عفیفا " .
ودرلوح بناصرالدّین شاه :
" یاسلطــان انظر بطــرف العدل الی الغــلام " .
طَرْف و نیز طَرَف بمعنی منتهی . طِرْف بمعنی نجیب واصیل
درلوحی است :
" لوینظر احد بطَرْف طَرْفه علی اهل السّموات والارض" الخ که
طرف اوّل بفتح طاء وسکون راء ویابفتحتین بمعنی منتهی وطرف

دوم نیز بفتح اوّل وسکون ثانی بمعنی چشم است یعنی هرگاه
تنی بگوشهٔ چشمش براهل آسمانها وزمین بنگرد . و جملهٔ :
" اویرکض طرفه فی میدان المکاشفة والشّهود " کــه در
سورة الامین است نیزبهمین نوع میباشد . یاآنکه اوّل بکسر
طاء وسکون راء بمعنی نجیب واصیل است واین بقانــــــون
علم‌البیان استعارهٔ بالکنایة وتشبیه چشم بسمند میباشد یعنی :
یاآنکه سمند اصیل لحظش درمیدان مکاشفة وشهود جولان
نماید . اِسْتَطْرَفَ ازچیزشگفت بهره برد . درلوح بناصرالدّین
شاه است :
" وَاَشْرَفَ وَاسْتَطْرَفَ فی الدّنیــا " .

(طَرِیح) عربی بزمین افکنده وافتاده . درمناجاتی
درخطابی است :
" الهی الهی ترانی اسیراً ..... طریحاً
فی فراش الحزن والاسی " ودرخطاب وصایای عهد :
" طریحاً علی التّراب " الخ .

(طَرِیقة - طُرُق) طریقت باصطلاح عرفا ومتصوّفه راهــــی
مخصوص بخدا ازطریق داخل وباطــن
روح میباشد وطرائق کثیره بواسطــــهٔ
اولیاء تصوّف پدیدآمد وآنان واتباعشان را اهل طریقت وباطن

ودیگرانرا اهل شریعت وظاهرمیخوانند . درلوحی است :

" ازقبل بعضی ازنفوس خودرا اهل طریقت نامیده اند
چنانچه آثار آن نفوس حال درارض موجود است طوائف
مختلفه هریک طریقی اخذکرده اند اسلام از آن نفوس متفرّق
شد وازبحر اعظم خلیج هاخارج نمودند تاآنکه بالاخره بر
دین الله وارد شد آنچه وارد شد اسلام باآن قوّت عظیمه
از اعمال وافعال منتسبین باو بکمال ضعف مبدّل شد
چنانچه مشاهده مینمایند بعضی ازنفوس که خودرا دراویش
مینامند جمیع احکام و اوامر الهی راتأویل نمودند اگرگفته شود
صلوة از احکام محکمهٔ الهی است میگویند صلوة بمعنی دعااست
ومادرحین تولّد بدعا آمده ایم وصلوة حقیقی راعمل نموده ایم
واین بیچاره ازظاهرمحروم است تاچه رسد بباطن اوهامات
نفوس غافله زیاده ازحدّ احصاء بوده وهست باری ازتنبلی
وکسالت جمیع اوامر الهی را که بمثابهٔ سدّ محکم است ازبرای
حفظ عالم وامنیّت آن تأویل نمودند درتکایا انزواجسته
جز خورد وخواب شغلی اختیارننمودند ودرمعارف آنچه گفته
شود تصدیق مینمایند ولکن اثر حرارت محبّة الله تاحال از
ایشان دیده نشده مگر معدود قلیلی که حلاوت بیان رایافتند
وفی الجملة برمقصود ازظهور آگاه گشتند " الخ .

ودرذیل نام عکّا ذکری است .

طَرق نام معموره ای ازتوابع اصفهان وکاشان که جمعی از
بابیّه درآنجا قرار داشتند .

(طَعام - طعمه) طعام عربی غذا وخوراک . درقرآن
است :

" کلّ الطعام کان حِلّاً لبنی اسرائیل
الّا ماحرّم اسرائیل علی نفسه " ولوحی دربغداد درتأویل
این آیه ازبرای حاجی میرزاکمال الدّین نراقی صدوریافت که
بابیان وتفصیل ماوقع دربخش چهارم ظهورالحق مندرج
میباشد . ونیز درلوح به شیخ نجفی است :

" ودربعضی اوقات هم بعضی بطعام الله مرزوق یعنی جوع "
ودرلوح طبّ است :

" ادخال الطّعام علی الطّعام خطر کن منه علی حذر " .
وطعمه درلوحی است قوله الاعزّ :

" طعمه یکی از اصحاب آنحضرت بود شبی زرهی سرقت نمو
علی الصّباح یهود جمع شدند وباثر وعلامت آن پی بردن
وبعد ازاطلاع بین یدی حضرت حاضر معلوم است یهود عن
چه کردند حضرت توقّف فرمودند ونخواستند این ذنب ب
اسلام ثابت شود چه که سبب تضییع امرالله مابین عباد ب

بغتةً جبرئیل نازل واین آیه تلاوت نمود : (انّا انزلنا
الیک الکتاب بالحق لتحکم بین النّاس بما انزل الله ولا تکن
للخائنین خصیما) وبعد طعمه اعراض نمود ومفتریاتی
بحضرت نسبت داده مابین قوم که لا یحبّ القلم ان یجری
علیها وبعد بارتداد تمام رجوع بمکّه نمود ونزد مشرکین ساکن"
ودرلوحی دیگراست :

" یکی ازاجلّهٔ انصارکه موسوم بطعمه بود بعدازطلوع نیّر
حجاز ازافق یثرب آنچه داشت بامهاجرین مساوات نمود
وبعد مع کمال تقرّب ظاهرشد ازاوآنچه که عین حقیقت گریست
بعدازظهورعمل مردود یهود اجتماع نمود وحضرت متفکّرو
متحیّر چه که دراوّل امر چنین امور سبب اضطراب وانقلاب
عباد است درآن حین جبرئیل نازل واین آیه راتلاوت نمود :
" انّا انزلنا الیک الکتاب ....." الخ .

(طَفّ) ارض الطّف زمین کربلااست . درلوحی
است قوله الاعزّ :

" ینادی اسمی الحاء (حسین بن علی)
فی ارض الطّف ویقول یااسمی الحاء " الخ مراد میرزامحمد حسن
سلطان الشّهداء مذکورضمن نامهای حسن سلطان اصفهان
وغیرها است .

(طَفِئَ) درلوح حکماء :
" لمّا بلغ الکلام هذا المقام طلع
فجرالمعانی وطفئ سراج البیان"
خاموش شد . ودرلوح رئیس :

" هل ظننت انّك تقدر ان تطفئ النّارالتی اوقدها الله
فی الآفاق " آیا گمان بردی میتوانی آتشی راکه خداوند در
کرانه ها برافروخت بیفسری . ایضا :
" لیطفئ بذلك نورالله بین ماسواه " .

(طَلّان) نام وشهرت خواهرجمال ابهی که در
بخش ششم ظهورالحق مسطورمیباشد
ودرزیارتنامه برایش ازغصن اعظم
عبدالبهاء چنین است :

" تاکرّ زیارت حضرت عمّهٔ عبدالبهاء طلان خانم حرم میرزامحمّد
علیهما بهاءالله الابهی علیك التّحیّة والثّناء یافخرالنّساء
المنتسبة الی الشّجرة المبارکة النّابتة الاصل وفرعها فی السّماء
اشهد انّك زمن الحیاة ماتهنّئت بشربة ماء براحة ورخاء مبتلیّة
بالبأساء والضّراء و واقعة تحت براثن السّباع ومخالب الاعداء
ولم تستریحی طرفة عین من اضطهاد الخصماء وسلطة الزّنماء
ولم تمدّدی جسمك فی الفراش براحة وانتعاش لیلة من لیالی

الهجران ویوماً من ایّام الحرمان من مشاهدة جمال الرّحمن و لا یزال یُصوّبون الاعداء الی صدرك سهام الملام ویطعنونك بسهام البغض والهوان وانّك حبّاً بربك الاعلی صبرتِ علی البلاء وماشکوتِ یوماً عن تلك المصائب الدّهماء بل بقیتِ شکورةً صبورةً وقورةً فی تلك القریة النّوراء الی ان سمعت النّداء یا ایّتها النّفس المطمئنّة ارجعی الی ربّك راضیة مرضیة فاجبت الدّعاء وطار روحك الی الملأ الاعلی طوبی لك من ربّك بشری لك من مولاك مرحی مرحی بكِ ایّتها الامة الزّكیّة المباركة لربّ السّموات العلی انّی لا زال اذکر الایام التّی کنت فی زمن الصّبی وادخل علیكِ بکلّ حبّ و ولاء وتأخذینی فی حضنك بحنوّ و وفاء واتفکّه بفاکهة طیّبة من حدیقتك الغنّاء " الخ .

(طِلَسْم) طلسم که بفارسی سره نیرنگ وسپهره بند گفتند خطوط و رموزی که ساحران بهره فع موذیان وغیرها بکاربرند واصل کلمه گفتند که یونانی است . درلوح حکماء درحق بلینوس حکیم است :

" وهوالّذی یقول انا بلینوس الحکیم صاحب العجائب والطلسمات"

ونیز کلمهٔ طلسم در آثار این امر بنوع تشبیه واستعاره بکثرت استعمال گردید فی المثل درخطابی است قوله :

" نام او (حضرت بهاءالله) درمان هردردی است وحرارت بخش هرسردی و درياق اعظماست وطلسم اکرم "

(طَلْعَة) عربی بمعنی پدیدار وپدیدگاه بمعنی روی زیبا ودرآثاراین امربمعنی جلوهٔ الهی بسیارجاها ذکرشد .

درلوحی است قوله الابهی :

" وتطوفه طلعات الفردوس الاعلی " الخ ودرایقان است قوله:

" بلی طلعتی درکتاب مذکوراست که باید ظاهرشود " وقوله :

" باین قسم باطلعات ذوالجلال سلوك مینمودند " وقوله :

" مثلا بیاناتی که طلعات جمال حق درعلامات ظهوربعد فرموده اند " الخ .

ودرمناجات ایّام صیام است :

" النقطة الاولی والطلعة الاعلی " ودرذیل نام صادق د توقیعی " طلعة صبح العماء مسطورمیباشد .

(طَلِق) عربی گشاده رو وبسّام. درلوح به علیمحمّد است :

" کن فی النّعمة منفقاً وفی فقدها شاکراً فی الحقوق اميناً وفی الوجه طلقاً " .

(طَلَل) عربی تپه و جای آثاری ونمود ازهرچیزی طُلُول اَطْلال جمع. درخطابی است :

" وکشفت السّیول عن الطّلول فی وادی القدس طری " .

(طَمْطام) عربی بمعنی وسط دریا . درآثاراین امر کثرت استعمال یافت وغالبا باکلمهٔ قمقام یا یمایم ذکرشد . درلوحی به هادی قزوینی است قوله الاعزّ :

" ولکن رشحی ازاین طمطام بحراعظم لانهایة ذکرمیشود که شاید ازطماطم یمایم جود وفضل خود تشنگانرا ازسلسبیل بیزوال وتسنیم بیمثال خود محروم ننماید " ودرسورة الذّبح است قوله :

" ان یاجمال الاولی رشّح علی الممکنات من طمطام فیض فضلك لعلّ یأخذنّهم روائح القدس " ودرلوحی دیگر :

ورشحی ازطمطام وطفحی ازقمقام " الخ ودرلوحی دیگر :

واستغرق فی طماطم سلطان ربوبیّتك ویمایم قدس احدیّتك "

وقمقام بمعنی یمّ وموضع عظیم دریااست ودرجمع آن یمایم استعمال نشد ولی دراینجا بمناسبت وزن طماطم آوردند .

ودرتوقیع شرح هاء است :

" قدارشحت من ذلك الطّمطام الذّاخررشحًا ...... من طمطام

یمّ الجلال " ودرخطابی است :

" وتری تموّج طمطام الحقایق الّذی یتموّج فی قلوب اولی المودّة والسّداد " الخ .

(طَنین) طنین الذّباب وز وزمگس . درخطاب معروف به عمّه است قوله العزیز :

" اوینفعك طنین الذّباب عن هدیر الورقاء " .

(طهران) شمّه ای درضمن حرف ط اشاره است ودرخطاب و مناجات طلب مغفرت برای حاجی ذبیح در وصف طهران چنین بیان است :

" ارض شدیدة الکسوف والخسوف تتموّج فیها رایة الظّلم وتهبّ فیها عواصف القهر وقواصف الطّغیان " .

ودرسفرنامه باروپ خطابی چنین مسطوراست :

" یاد دارم که درقضیّهٔ شاه درطهران آخوندی در هر راه و گذری فریاد میزد میگفت ایهمردم اگرخدارا دوست دارید پیغمبر رامیپرستید حفظ جان و مال وناموس خود راطالبید بابیهارا بکشید اینها دشمن دین اند ومخالف آئین " .

ودرابلاغیّه ازمقام ولیّ امرالله خطاب بمحفل ملّی بهائیان ایران

راجع بمولد مرکز عهد ابهی است :

" راجع بمحلّ تولد حضرت مولی الوری ارواحنالرمسه الاطهر فدا فرمودند بنویس محلّ ولادت طهران است نه تاکر" انتهی

واز اول این امر طهران محل رتق وفتق امور ومستقرّ بزرگان قوم بوده حوادث داخلیّه و خارجیّه که متوالیا مفصلا در ظهورالحق مسطوراست از آنجا غالبا آغاز گردید ودرالواح و آثارمذکوراست تابالاخره در فروردین سال ۱۳۰٦ ه ش مطابق مارس ۱۹۲۷ م ازمحفل مرکزی آنجاکه بدستورمقام ولی امر در عین اینکه فقط منتخب بهائیان طهران بود امور امریهٔ ایران را اداره میکرد امریّه ای برای انتخاب نمایندگان نه مرکز وبعثشان بطهران صدوریافت ونخستین انجمن شورعمومی ومحفل ملّی ایران انعقاد یافت و ازآنگاه ارض طاء مستقرّ محفل ملّی بهائیان ایران است . ودرنام عصف هم ذکری است .

(طُوب) توب طوبجیّ توبچی . درلوح خطاب به صدر دولت عثمانی است :

" چند فوج ازعساکر باطوبخانه مأمور نمود بعد ازچند دقیقه از ورای خیمه استماع صداهای توب شد" الخ ودر رسالهٔ مدنیّه است قوله :

" آیاممکن است که تفنگ وتوپ عادی باتفنگ هنری مارتی وتوپ

کروپ مقابلی نماید " .

(طوبی) عربی بمعنی خیر ونیکی وپاکیزگی و نیکبختی و سود ودراصطلاح مسلمانان بهشت ویادرختی دربهشت است .

طوبیٰ لك وگاهی طوباك بمعنی خوشا بتو. درلوحی است

" طوبیٰ لنفس قام علی خدمة امری ونطق بثنائی الجمیل" ودر لوح به اشرف زنجانی :

" طوبی لعینیك بما رأت جمال الله ربّك و ربّ الخلائق اجمع

ودرآثار نظائر :

طـوبیٰ لکم ولك و طوبیٰ للفائزین وطوبیٰ للعلماء بسیاراس

(طَوْد) عربی کوه بزرگ . درصورت زیارت م تقیخان تاکری است :

" سرع و آوی الی الطّود الرّفیع " .

(طُور) طورسیناء کوه معروف که درذیل نـ سینا ودر اسرارالآثارالعمومیّه تفصی است و درالواح وآثارامریّه ذکرنام د

بمعنی خودش وبمعانی تشبیهیّه بسیاری استعمال گردی

درلوحی است :

" دراین ایّام که مکلّم طور برعرش ظهورمستوی" الخ ودرلک

مکنونه است :

" واشرقت علیك النّور من افق الطّور ونفخت روح السّناء فی سیناء قلبك " ودرتوقیعی ذرج ضمن نام صادق است قوله :

" الم ذکراللّه للورقة الصّفراء عن یمین الطّور " الخ

ودرکتاب اقدس است :

" هذا هوالّذی به صاحت الصّخرة و نادت السّدرة علی الطّور المرتفع علی الارض المبارکة الملك للّه الملك العزیزالودود "

وقولـــه :

" انّ الطّور یطوف حول مطلع الظّهور " ودرلوح به نصیراستـه " بلکه طوریّون منصعق شده اند " .

(طوفان) درلوحی است :

" درکتب ذکرطوفان مذکور ودرآن حادثه آنچه بر روی ارض بوده جمیع غرق شده چه ازکتب تواریخ و چه غیره " الخ .

(طُوی) بصورت نام ارضی درقرآن ذکراســت قوله تعالی :

" انّك بالواد المقدّس طوی) ودرخطاب مشهور به عمّــه است :

" وکشفت السّبول عن الطّلول فی واد المقدّس طویٰ " .

(طَیْر) عربی پرنده ومرغ. طُیور اَطیار جمـــع درلوحی بحاجی محمّد اسمعیل ذبیح :

" توئی آن طیری که ازظلم ظالمیـــــن بی محل مانده و وکر اخذ ننموده " الخ وقولـــه :

" انّه لا یعرف بدونه ولا یطیر الی سماء عرفانه طیورافئدة اهـل الامکان یشهد بذلك کلّ الاشیاء " الخ ودرلوح رئیس است:

" یا اطیارالبقاء منعتم عن الاوکار " ودرلوحی است :

" طیّر بروحك الی هواء مکرمتی وعنایتی " که یاء زائده باشـــد یاآنکه طَیِّر بجای طِرْ محض افادهٔ کثرت ومبالغه آمده .

(طَیْلَسان) عربی دستمالی بزرگ که بروی عمامـــه میانداختند وتا روی شانه هامیرسـید وگردن رامیپوشاند . طَیالسة جمــع درخطابی است قوله العزیز :

" این شکایت از جور وطغیان و دادخواهی ازظلم وعدوان اهل طیالسة نظر بنصّ صریح است " .

(حرف - ظ)

(ظُبَة) عربی دَم شمشیر ونیزه ومانند آنها
اَظْبِی ظُباة ظِبُون ظُبِیٰ جمع
درلوحی ومناجاتی درایّام صیام است

قوله ج ع :

" وانطقتنی یا الهی بکلمة من عندك وجعلتها سیفاً ذا ظُبْتَیَن بقدرتك واقتدارك بظبةٍ منهما فصّلتَ وفرّقتَ عبادك و خلقك الّذینهم استکبروا علیك وتوقّفوا فی امرك الّذی مااظهرت امرًا اعظم منه وبظبةٍ اخری جمعتَ و وصلتَ وبلّفت وربطتَ و الّفت بین الّذین اقبلوا الی وجهك " الخ ودرخطاب ومناجاتی است :

" الهی الهی ترانی خائضاً فی غمارالبلاء وغریقا فی بحار البأساء والضّراء هدفاً للنّصال مطعوناً برماح الجوروالجفا مجروحاً بظِباء الشّدة والبغضاء " الخ شاهد عرفاً جمع ظبة ظِباء هم استعمال میشود ویااصل نسخه بظُباة ویابظُبِی بوده ونیزدرخطابی دروصف شهداء خراسان است قوله :

" اسألوا دَمَها بضربة مسوّمةٍ وظُباةٍ مسمومة " .

(ظِلّ - ظِلّ الله - ظِلّ السّلطان) استظلال بسایه وپناه درآمدن . در لوح به نصیراست قوله ج ع :

" فیا روحا لمن یتوجّه الیه بقلبه و یستظلّ فی ظلّه " ودرخطاب وصایای عهد است :

" طوبیٰ لمن استظلّ فی ظلّه الممدود علی العالمین " ودرلوح بناصرالدّینشاه است :

" ملك عادل ظلّ الله است درارض باید کلّ درسایهٔ عدلش مأوی گیرند ودرظلّ فضلش بیاسایند " ودرآثارغصن اعظم عبدالبهاء عبارت " ظلّ غیرظلیل " یعنی سایهٔ بیسایه ونا پایدار ناسودمند بسیاراست قوله :

" ظلّاً غیرظلیل او اوهاماً ممتریةً للعلیل " ونیزدرآثاروتاریخ ذکر ظلّ السلطان مسعود میرزا ابن ناصرالدّین شاه که جمال ابهی " ظلّ زائل " فرمودند ازجهت اعمال قسیّه که دریزد و اصفهان نسبت ببهائیان موجب شد تکرّر یافت ازآنجمله از غصن ابهی است قوله :

" ظلّ السلطان را ابداً گمان نبود که درزمان مشروطه چنین گردد همان است که ازقلم اعلی صادرشده الآن یتنبّه ، یتضرّع الی الله حضرات یحیائیها ازیحیی اورابسیارامید وارکرد

بودند و وعدهٔ سلطنت داده بودند ضعف الطّالب والمطلوب
وبئس العشیر" واوبسال ۱۳۳۸ هـ ق درطهران بحال جنون
وهوان وخسران درگذشت . ودرخطابی دیگر درشرح مقاصد
مشروطه و مجلس شوری طلبان قوله :

" وظلّ زائل رایعنی ظلّ السلطان را مدار و وکیل امورسلطنت
نمایند وجمیع امور تفویض بحضرت ظلّ السلطان شود " .

درلوح رئیس است قوله :

(ظلم - ظالم - مظلوم) " الی ان دخلتم ارض السّر فی یوم فیه
اشتعلت نارالظّلم ونعب غراب البین "
روزیکه محض نفی ایشان از ادرنه دور بیت رامحاصره کرده
بودند . وقوله :

" انّ الظّالم قتل محبوب العالمین " مراد ناصرالدّینشاه است
که هیکل نقطه رابشهادت رساند . ودرکثیری از الواح برنفس
ابهی اطلاق مظلوم کردند . درلوح رئیس است :

" واسمع نداء کلّ الذرّات هذا لمحبوب العالم ویظلمه اهل
العالم ولا یعرفون الّذی یدعونه فی کلّ حین " ودرلوحی دیگر
است قوله ج و ع :

" هوالشّاهد من افقه المنیر یا اولیاء الله فی ارضه واصفیائه فی
بلاده اسمعوا نداء المظلوم انّه یذکرکم بمایکون باقیاً بدوام

الملك ویبشّرکم بماقدّرلکم من لدی الله المقتدرالقدیر لا تحزنوا
من حوادث الدّنیا وما وردعلیکم فی سبیل الله العزیزالعظیم"
وقوله :

" ای اهل ارض ندای این مظلوم را بآذان جان استماع نمائید
ودرابتدای بعضی الواح چنین است :

" باسم مظلوم مسجون " .

(ظَمَأ - ظَماء) عطش شدید . ظمآن تشنه جگر . در
لوح رئیس است :

" ایربّ قداخذتنا رعدة الظّماء " ودر
مناجاتی است :

" قداهلکنی ظمأالعصیان این بحرغفرانك " ودرخطاب به
عمّه :

" واشوقی یاالهی الی باهی جمالك وضاحی وجهك وشهیّ
وصالك وظماء قلبی لمعین عنایتك " ودرلوحی است قوله :

" کن فی النّعمة منفقاً وللظّمآن بحرًا " .

(ظهرالاسلام) درلوح خطاب بحاجی محمّد کریمخان :

" ظهرالاسلام وکعبة الانام الشیخ احمد
الاحسائی " بمعنی پشتیبان وحامی

استظلام .

(ظُهُور - مَنْ یُظْهِرهُ‌الله - مظهر علیشاه)

لفظ ظهور در اصطلاح این امر ظهور امر شارعین مقدّس است. و در آیه شهادت بحال قیام در صلوة یومیّه است:

" قد اظهر مشرق الظّهور ومکلّم الطّور " ضمیر مستتر در فعل اظهر راجع به الله سابق الذّکر که مراد از آن احدیّت ذاتیه میباشد ومراد ازمشرق ظهور ومکلّم طور جلوهٔ اسماء وصفات که باصطلاح عرفانی واحدیّت است وجلوه درمقام ابهی نمود. در لوحی است:

" طوبی لنفس تربّی العباد بحدود الله الّتی نزلت فی الزّبر والالواح قل لو یظهر فی کلّ یوم احد لا یستقرّ امرالله فی المدن والبلاد هذا لظهور یُظهر نفسه فی کلّ خمسمأة الف سنة مرّة واحدة کذلک کشفنا القناع وارفعنا الاحجاب" محض مبالغه وتأکید در رفع فعل متعدّی راباب افعال برده ارفعنا فرمودند وَاحجاب جمع حجب بفتح وسکون است نه جمع حجاب که درضمن نام حجاب بیان است وشاید دراصل رفعنا الحجاب بود. ودرضمن احوال حاجی محمّد اسمعیل ذبیح هم ثبت میباشد ونیز قوله:

" لوح الظّهور کتاب الظّهور قد نزل من سماء الفضل لمن اقبل

الی الله مرسل الآیات" خطاب بآقاسید مهدی افنان دریزد است.

مَن یُظْهِره الله بضمّ یاء وکسرهاء فعل مضارع ازباب افعال یا من یَظْهَر بفتح هردو مضارع مجرّد که مؤدّای هردو یکی است وموعود درکتاب بیان ودیگر آثار بیان میباشد ومشهور ومصطلح نزد بابیان گردید و وعدهٔ ظهورمن یظهره الله بسیار جلیلی بعد از خود دادند و ازآنجمله درضمن مناجاتی با من یظهر الله چنین خطاب کردند:

" ولکنّ الیوم الّذی تظهرنّ فیه نفسک علی قدر استحقاقک لمن یعبدک من احدٍ ای علی عدد حرف احد ولو انّ کلّ یومئذ یخاطبنک ایّاک نسجد وایّاک نقنت ...... وکانّی اریٰ ظهورمن تظهرنّه ولا حزنن علیه کلّ یتوجّهون الیه بامره قبل ظهوره ولم یتوجّه الیه کلّ بنفس ظهورک فیه ...... یحزن فؤادی ان اذکر حزنه " الخ ودرآثار اولیهٔ ابهی نیز همان تکرار وتأکید وتجلیل گردید ازآنجمله در اواخر کتاب ایقان تفصیلی ازتعدّیات وستمهای بابیان درحق من یبعثه الله دریوم ظهورش نگاشتند. ودرلوحی است قوله:

" هوالمحبوب السّلطان هذا کتاب من جمال قدس منیر الی الله العزیز المقتدر القدیر و هذا لوح من الله العزیز

القدیر الی جمال قدس منیر الّذی یظهر من الله کیف یشاء واراد"
الخ ودرلوح حج بغداد است قوله :
" واشهد بانّ من یظهره الله حق لا ریب فیه ویأتی بانوار
قدس منیع وبه یجدّد خلق السّموات والارض وخلق الاولین
والآخرین " الخ ودربیان ذکراست که درمجالس بزرگ محلّی
برای من یظهره الله واگذارند وآنکه لباس وبدن خودرا نظیف
ولطیف نگهدارند که چشم من یظهره الله برمکروه نیفتد واساساً
درآثار وتوقیعات نقطه هرمظهرمشیّت بعنوان من یظهرمجلّلاً
مذکور ومصطلح است . درتوقیعی خطاب به ازل است :
" ولتأمرنّ بمن یظهره الله فانّه لیاتیّن ذلك الخلق فی القیامة
الاخری بسلطان عزّ رفیع " .
ودرخطاب و بیانی ازغصن اعظم عبد البهاء برای بهائیان
مجتمع از زائرین مسافرین و مجاورین دربیت معظم خود چنین
است :
" بعد ازشهادت حضرت باب ٢٥ نفر ادّعاکردند که مظاهر
حق اند یعنی هریك ادّعاکردند که من یظهره الله موعود
میباشند و جمال مبارك بیکی ازایشان فرمود اگر دریاهای سرور
رامینوشیدی نباید کسی برلبانت اثری ببیند امّا بیچاره متنبّه
شد وزمین را بامحاسن ومژگانش جاروب کرد وسبب غفلتش

این شد که درعالم رؤیا جنّتی دید وازآن پرسید گفتند
بهشت موسی است وجنّتی دیگر بزرگترازآن دید وگفتند این
جنّت عیسی است و جنّت سوّم ازآن محمّد اکبر از دوّم وچهارم
برای حضرت باب اکبرازسوّم بود وجنّت پنجم دیدکه اکبرازکل
بود وآن جنّت حضرت خودش بود ورؤیا راحقیقت پنداشت
وخودرا ازاهل مراقبه وکشف انگاشت " انتهی
ومظهرعلیشاه شیخ باباسعید لوحی بنام اواست .

(حرف - ع)

(ع) درآثار این امر رمزازکشورعراق واسماء بسیاردیگر مبدوء بحرف ع میباشد چنانچه ذیل نامهای حیّ وعبد وعشق
آباد اشاره است ونیز عع رمز ازعبدالبهاء عباس وامضاء غصن اعظم ابهی بود وضمن شرح نام آقا بیان وتوضیحات درج است.

(عادَة) عربی آنچه که دراثراستمرار وتکرار حالت ثابته گردد . عادات عوائد جمع درلوح طبّ است :
" واترك العادة المضرّة "

(عارِف) در عرفان ذکراست .

(عاشورا) عربی دهم محرّم وحدیثی مروی ازائمّهٔ اهل‌بیت نبوی :
" کلّ یوم عاشوراء " متداول گردید که
باب اعظم راشرحی برآن است ودرذیل نام حسن حسین ذکری ازآن است .

(عالی پاشا) درعلی ذکراست .

(عامِرَه) قریه ای ازتوابع اراک دارای هزارسکنه وقتی درایام غصن اعظم عبدالبهاء برای بهائی شدن شیخ(۱) مرکز جمعیّتی ازاین طائفه بود ولی بعد از فوت شیخ بعلت اختلاف داخل وخصومت خارج تحلیل یافت و اکنون معدودی برقرارند .

(عُباب) عربی آب زیاد رویهم برآمده . درخطابی درحق زین المقرّبین است :
" لبّیا لخطابك عند تلجلج عباب طمطام موهبتـــك " .

(عَبد) چنانچه ذیل نام امة هم ذکراست در

۱ـ مقصود شیخ محمد عامره ای است

الواح وآثار ابهی خطاب بذکور واناث اهل بها اطلاق عباد واماء بسیاراست که هریك درگفتار ونوشته های خود بآن سمت افتخارمینمودند ومصداق قول شاعر عرب بودند که گفته :

" وهان علیّ الکون فی جنب حبّها
وقول الاعادی انّه لخلیع
اصمّ اذا نودیت باسمی وانّما
اذا قیل لی یاعبدها لسمیع "

ونیز انبیاء ومرسلین درلسان قرآن وعرف اسلام بمقام عبودیّت درگاه خدا وصف شدند واولیاء وائمه درتعریف وتجلیل عبودیت سخنهای بلیغ عمیق گفتند ودرمثنوی شهیر رومی است

" چون زخود رستی همه برهان شدی
چون که گفتی بنده ام سلطان شدی "

وازنقطة البیان درشرح " یامن دلّ علی ذاته بذاته " قوله الاعلی :

" قول الصّادق فی المصباح العبودیّة جوهرة کنهها الرّبوبیّة فماخفی فی الرّبوبیّة اصیب فی العبودیّة ومافقد فی العبودیّة وجد فی الرّبوبیّة وقول علی بن موسی الرّضا انّ الاستدلال علی ما هنالك لا یعلم الاّ بماهیهنا وقول الصّادق انّ العبدلم یکمل فی مقام حتّی لا یخاف من النّاس ویری الکلّ فی جنب حکم اللّه

کمثل سواد عین نملة میّتة وکان المدح عنده رضاؤه والـــذّم
سخطه " الخ ودرصحیفة العدل است قولـــه :
" ودرحکم منشی این الواح غیرحکم عبودیّت محضة برلسان سرّ
وجهر جاری نسازند تاآنکه ازفیض ازلی ونفحات شمس ابـدی
درهیچ شأن محجوب نمانند ...... امرکه باینجاختم شد از
سبیل فضل امام غائب عجلّ الله فرجه عبدی ازعبید خودرا از
بحبوحهٔ اعجام واشراف منتخب ازبرای حفظ دین فرموده " الخ
ودرشرح صمد است :
" فاستعدّ لانوار هذا العبد الذّلیل الخائف من ربّه الجمیل
والرّحمن من فضل الجلیل " الخ ودرلوح بناصرالدّینشـاه
اســت قولــه :
" انّی عبد ...... اسمع نداء هذا المملوك " ودرضمن نامهــای
غلام وعلم نیز شطری مذکوراست . ونیز لوح :
ســورة العبـــاد خطاب به سید مهدی دهجی است کـــه
تفصیل سفر اسلامبول وادرنه رادربردارد قولـــه :
" شهدالله انّه لا اله الاّ هـــو وانّا کلّ له عابدون ...... ان
یامهدی فاشهد کماشهد الله لنفسه قبل خلق السّموات والارضین
بانّه لا اله الاّ هو وانّ هذا الغلام عبده وبهاؤه " الخ ودر
کتاب امر و خلق موارد بسیار از الواح درذکرعبودیّت ثبـــت

گردید . ونیز چنانچه درذیل شرح کلمهٔ آقا وطبیب ذکـــر
است مراد ازلفظ " عبدحاضر " مسطور درالواح میرزاآقاجــان
کاشی خادم میباشد واوخودنامهٔ مفصّلش راکه محض اثبات امر
ابهی ونفی میرزایحیی ازل نوشت چنین آغازنمود :
" بسم الله الرّحمن الرّحیم این کتابی است ازعبدخدا بسوی
بنده ای ازبندگان او الّذی اتّخذ الی الله سبیلا ..... احبّای
الهی دردیار ملاقات نمودید ازقبل غلام ذکر وسلام برسانید "
الخ ونیز درآندور بسیاری ازبهائیان ذکور موالید خــود را
بنام عبودیّت ابهی عبدالحسین وبرخی عبدالبهاء نام کردند.
وغصن اعظم عبدالبهاء را بنوعی که درذیل نام آقاذکراســت
آقا وغصن اعظم میخواندند وبعداز صعود ابهی ثابتین بـــر
عهد بنام " مولی الوری " و " سرالله " و "سرکارآقا" وبمراتب
فوق ذلك دراشعار وآثار وگفتارخود شهرت دادند وموجـب
تعرّض شدید ناقضین گردیدند لذا غصن اعظم خودرابنـــام
" عبدالبهاء " تشهیرکرده آنرا امضاء آثارخود قرار دادنـــد
ومکررًا موکّدًا نوشتندکه جز بدین نام نخوانند وجزبعبودیّت
ابهی نستایند واز آنگاه نام " عبدالبهاء " اختصاص یافـت و
دیگری فرزند خودرا بآن مسمّی نکرد ودرخطابی است قوله :
" یا ایّهاالمؤمنون ...... بل جعلوا ذکردون العبودیّـــة

فخّا لهذا الطّير الطائر فى الفضاء الرّوحانى (مراد آنکه
ناقضين خود بوصف ربوبيّت و مانند آن تشهير ميکردند وثابتين
رابطور غيرمستقيم بآن اذکار واميداشتند آنگاه همانرا وسيله
وبهانهٔ اعتراض ميساختند) وانّ عبد البهاء متضرّع الى ملکوت
الابهى وليس شئى يخفى اعلموا انّ کينونتى عبد البهاء وذاتى
عبد البهاء وحقيقتى عبد البهاء وذروتى العليا عبد البهاء
وغايتى القصوى عبد البهاء وليس لى شأن الاّ عبوديّة البهاء
وليس لى مقام الاّ الخضوع وخدمة الاحبّاء ولم يصدر من قلمى
الاّ انّنى عبد البهاء وابن البهاء و رقيق البهاء وبهذا
افتخربين الملأ لانّ عبوديّة البهاء جوهرة بديعة نوراء توقد
وتضئى على اکليل العزّة الابديّة البهاج هذا شأنى ومقامى
وانا عبد البهاء وابن البهاء " وقوله :

" شمس حقيقت درغيب امکان متصاعد ودرنقاب خفى پنهان
والکلّ عباد له وکلّ من فضله سائلون مقام اين عبد عبوديّت
است نه ولايت رقيّت است نه خلافت سبحانه عمّا يصفون
عبوديّت اين عبد عبوديّت لغوى است نه عبوديّت تأويلى يا
تفسيرى يا تلويحى يا تعبيرى بل کعبوديّة البلال الحبشى
لسيّد القرشى ومقام توجّه بعد ظاهرخواهد گشت " ودرخطاب
وبيانى شفاهى براى جمعى ازدوستان است قوله :

" انّ شرف مقام العبوديّة هو اعلى من کلّ الشؤون وما احسن
ماقيل : اصمّ اذا نوديت باسمى وانّنى اذا قيل لى يا
عبده لسميع " .

ودرذيل نامهاى بغداد وجمال و عبّاس وعکّا نيزشرحى است.
وازجمله مسمّيان باسمائى مرکب از کلمهٔ عبد ومذکورمکرّردرآثار؛
حاجى عبدالمجيد نيشابورى ازبقيّة السّيف قلعهٔ طبرسى
بودکه تمام احوال و شهادتش درتاريخ ظهورالحقّ مسطور
گرديد ودرضمن نامهاى زيارت و بديع ذکرى از اواست .

ديگر :

حاجى عبد المجيد شيرازى که درلوح حکما است قوله الاعزّ:
" بيت من سمّى بالمجيد " مراد خانهٔ اواست درکاظمين
که آقامحمّد نبيل اکبرقائينى درآنجا بلقاء ابهى فائزگشته امواج
بحرعرفان رامشاهده کرد وفاتش درموصل حدود سال ۱۲۹۶
واقع که درلوحى صادر درآن سال درحقّ اواست :

" انّا اردنا ان نذکرالمجيد الّذى صعد الى اللّه ربّ العالمين
لعمرك يازين انّه حضر تلقاء الوجه فى ارض الکاف (کاظمين) و
القينا عليه کلمة اللّه المهيمن العليم الخبير...... اشهد
انّك ...... ثمّ نذکرابنه الوهّاب ...... هوالّذى استشهد فى
سبيل اللّه "

ودرحق او وپسرش ازغصن اعظم عبد البهاء درحيفا بسال ۱۹۲۰ میلادی قوله :

" پدرحاجی عبد المجید لله باشی فرمانفرما پسرفتحعلیشاه بود بعد حاجی عبد المجید همه کارهٔ همان فرمانفرماشد چون خیلی مقدّس بود قصد کرد بیاید درکاظمین مجاورشود ودرآنجا حجرهٔ تجارت بازکرد بعد ازآنکه مؤمن شد کسی دیگرباومعامله نمیکرد واوهم متّصل درب حجره آیات استنساخ میکرد میگذشتند وفحش میدادند آبدهن میریختند امّا اودرنهایت صبر واستقامت اعتنانمیکرد بسیارآدم منقطعی بود تاده سال ازته ماندهٔ دکان معاش خودراميگذراند درظرف هفته یك نفر خارجی که اورانمیشناخت با اومعامله میکرد تاآنکه صعود بملکوت ابهی نمود " وقوله :

" پسرش عبد الوهّاب ...... درسفراوّل حضرت مقصود بعراق بشرف لقاء فائز شد پسراستدعاء هدایت پدرنمود حضرت عبد المجید بمجرّد تشرّف بحضور ربّ غفور مانند شمع برافروخت وبایمان فائز وچون جمال قدیم مراجعت بطهران فرمودند بمیرزاعبد الوهّاب امرنمودندکه چون پسروحیدی باید درنزد پدربمانی ...... وچون ...... بطهران رجوع فرمودند ...... صبر وقرارنماند ...... پدربزرگوار گفت ...... عزم طهران کن ......

بمجرّد ورود دستگیرشد ...... ودرکمال سرور وحبورجان بباخت ...... آن پیرسالخورد ...... بشهادت پسرشادمانی نمود ...... وعاقبت سرگون شد ودراسیری جان بجانان تسلیم نمود " الخ ودخترحاجی عبد المجید مذکور رامیرزا یحیی ازل بزنی گرفت ودیگر :

شیخ عبد الحسین طهرانی مجتهد معادی بااین امردر بغداد مذکوردرتاریخ است ودرذیل نام جمال تفصیلی ازاو است ودرلوحی است قوله الاعزّ :

" نزل الشیخ عبد الحسین ان یاحسین تزورالحسین وتقتل الحسین یا ایّها الغافل المرتاب "

وعبد الحمید داروغهٔ شیراز درهمهٔ تواریخی که ازدورهٔ حضرت نقطه نوشتند مذکوراست . دیگر :

سلطان عبد المجید دیگر سلطان عبد العزیزبن سلطان محمود دوّم که درذیل نام اسلامبول نامبرده است ازسال ۱۲۷۷ هـ ق تاسال ۱۲۹۳ سلطنت داشت درایّامش قره طاق درسال ۱۲۸۰ وهمچنین بوسنه ونیز افلاق وبغدان تأسیس دولت واحدهٔ رومانی کرد وعاقبت بسال مذکور ۱۲۹۳ حسب افتاء شیخ الاسلام خیرالله افندی خلع گردید وانتحار نمود وسلطان مراد برجایش منصوب گردید . ودرشأن سلطان

عبد العزیز درلوح فؤاد است قولــه :

" یأخذ امیرهــم " ودرکتاب اقدس است قولــه :

" نری فیك الجاهل یحکم علی العاقل والظّلام یفتخرعلی النّور"

وبعد از سلطان مراد سلطان عبد الحمید معروف است کــه
نبذه ای از اعمالش ذیل نام جمال ومصر ثبت میباشد . دیگر :
شیخ عبدالرّحمن کرکوکی از اهل طریقت اهل سنّت مذکوردر
تاریخ که رسالهٔ فارسیهٔ درمراتب سلوك از جمال ابهی درسنین
اقامت درعراق وبعضی از الواح دیگر ازآنجمله قولــه :

" ای ضیاء الحق حسام الدّین راد که فلك و ارکان چوتــو
شاهی نزاد نمیدانم چرایکمرتبه رشتهٔ محبّت گسیخته" الــخ

وقولــه :

" مهی برآمد ازاین شهرسوی شهردیگرشد" الخ که شهادت
آقا ابوالقاسم همدانی رابیان فرمودند خطاب باواست دیگر
نام قصبهٔ عبدالعضیم طهران درالواح وآثار ذکراست . وملاّ
عبد الکریم قزوینی شیروانی رادرذیل نام یحیی وقفقاز اشــاره
است وعبدالغفّار اصفهانی ازاصحاب ابهی دربغداد کــه
ازهمراهان تا عکّابود درتاریخ کثرت ذکرداشت واقدامــش
بانتحار وغرق دریا برای دورکردنش ازمحضرابهی بیشترموجب
آن گردید وتمام تفصیل درتاریخ ظهورالحق ثبت است ودر

لوحی قوله ج ع :

" ومنهم من اخذه حبّ الله علی شأن نبذ نفسه فی البحر "

وآقاسید عبدالرّحیم اصفهانی مذکور درذیل نام فتحملی ورحیم
وموصوف درتاریخ وذکرعبدالوهّاب که درلوح مشهوربخطــاب
" یاعبدالوهّاب" مخاطب شده درلوح شهیربشیخ سلمان است
قولــه :

" یك لوح مخصوص جناب عبدالوهّاب نازل شد برسانید ولونزل
بلسان القوم وقواعدهم الطّاهرة ولکن یکفی من علی الارض لوهم
یشعرون " .

دیگر حاجی میرزاعبدالله خان نوری عضومحترم اداره ولیعهدی
مظفّرالدّین میرزا درآذربایجان که دخترخودرا بازدواج میرزا
علیمحمّد ورقاء (شهید) درآورده کفالت کرد تابنشر وخدمت
این امرمشغول باشد . درالواح مذکوراست ازآنجمله قوله :

" وندکرالعین والباء الّذی شهد الله باقباله وتوجّهه وذکره
وثنائه وانفاقه فی هذاالسّبیل المستقیم ...... انّا سمعناما
ذکرته فی حقّه وذکره الامین من قبل وماعمل فی سبیل اللّــه
العلیّ العظیم " .

دیگر میرزاعبدالله اصفهانی درموصل دیگرعبدالکریم خرّاط
اصفهانی که بعدازصعودابهی از معاریف ناقضین قــرار

داشت تا بسال ۱۳۳۳ درعکا درگذشت وعبدالاحد ضمن
ابتهال ومیرزا عبدالرّحیم ابهری ذیل ابهر وعبدالرّحیم
تونی درنام فاران وعبدحسین ذیل نام اورشلیم وغیرهم
مذکورند .

وشیخ عبدالحسین تغتی آواره واخیراً آیتی تمامتِ احوالش
درظهورالحقّ ثبت میباشد .

وعبدالحسین خان تمدّن الملك شیرازی موصوف درتاریخ
ازغصن اعظم عبدالبهاء دراسکندریهٔ مصر درایّام اخیرهٔ اقامتشان
درآنجا تلگرافی برای طرد وی چنین رسید :

" تمدّن توحّش یموتی است "

وازاین مسمّیان شیخ محمّد عبدهٔ مصری مذکور دربعضی
بیانات غصن اعظم عبدالبهاء و نامبرده ضمن نام جمال بتفصیل
شرح احوال دراسرارالآثارعمومی است .

(عَبّاس) صیغهٔ مبالغه عربی بمعنی پرشجاعت
خشم آور خصم افکن وازمشهورترین
عبّاس نامان عبّاس عمّ پیمبر وخاندانش
بنام بنی العبّاس بودند ودربیانی ازغصن اعظم عبدالبهاء
چنین است :

" عبّاس عموی پیغمبر همیشه خوف و هراس داشت که بنهان

خاندان مامتزلزل گشت و حال آنکه منصب او درجاهلیّت
سقایة الحاج بود بعد دراسلام بمقامی رسید که سلالهٔ او در
پانصد سال خلافت چهاراقلیم کردند " الخ

ونیز عبّاس نام یك پسرعلی امیرالمؤمنین شهید نامی درواقعهٔ
کربلا بود .

ونیز عبّاس نام جدّ اعلای ابهی که نام پدرشان هم قرار
گرفت ولی بپاس احترام میرزابزرگ خوانده میشد واوخود در
مرقومات " عبّاس تاکری غفرله " امضاء میکرد .

ونیز نام غصن اعظم عبدالبهاء بعنوان " عبّاس افندی " که
ترکان عثمانی محض تجلیل میگفتند معروف ومشهورمیباشد
وبسیار وقت بصریح نام " عبّاس " امضاء میکردند وشاید آخرین
تلگرافشان ازحیفا بطهران مورّخه ۱۴ فوریه ۱۹۲۱ مطابق
۵ جمادی الثّانیه ۱۳۳۹ است :

" طهران باقراف امین تحیّات مرا بجمیع احبّاء ابلاغ دارید
صحّتم کامل است عبّاس " ودرضمن حرف ع ونام آقا وغصن
شرحی است .

(عَبْرَة - عِبْرَة) عَبْرَة عربی اشك درچشم وغمگینی .
عِبَر عَبَرات جمع . درصلوة یومیّه
(عِبْری - عِبْرانی) است :

" ترى عبــــراتى " .

عِبْرَة تنبّه وپند گرفتن واز اموری به بی اعتباری دنيا وامثالـه بردن . ازنصايح على اميرالمؤمنين است :

" الدّنيا دار ممرّ لا دار مقرّ فاعبـروها ولا تعمروها وقد خلقتم للابد ولكنّـكم تنتقلون من دارٍ الى دارٍ حتّى يستقرّ بكم القرار ".

وازجمال ابهى است :

" كلّما تأخذك الاحزان مرّ على القبور ثمّ تفكّر فيهم لتجد نفسك على انقطاع مبين هل تقدران تميّز بين الملوك والمملوك وهـل تعرف الاغنياء من الفقراء لا وربّك الغفورالرّحيم ومنهم الّـذى اذا يرى ان ينظراحدٌ الى بيته يريدان يقتل نفسه من الغيظ والآن يعرف مافى بيته من اعدائه وانّه على خسران مبين ومنهم الّذى اذاينقضى منه دينار يسوّد وجوهه من الحرص واذا اتاه الموت فرّق يد التفريق كلّمـا اجتمع فى ايّامه بعسرعظيم "

عِبْرِىّ - عِبْرانىّ نژاد وزبان يهود كه ازبابل عبوربكنعـــان نمودند وازمصر بخاك فلسطين گذشتند . درلوحى است قوله :

" وچون درعبورخليل الرّحمن بآن تنطق فرمود لذا عبرانى ناميده شد وكتب وصحف الهيّه بعد بلسان عبرانى نازل " انتهى

(عَبَق) مصدرعربى بمعنى وزيدن بوى خـــوش وبرجاشدن . درخطاب شهيرببهائيان

خراسان خطاب بنفحات ونسمات است قوله العزيز :

" واَعْبَقى امام احبّاءالله " جلوى احبّاءالله برجاشو و بوز.

(عَبقَرِىّ) عربى بمعنى مرغوب خوش‌آيند تعجبّى درلوحى است قوله الاعـزّ :

" وادّق من استبرق العبقريّة " نرمتـر از استبرق زيباى عجب آور .

(عَتَبَة) عربى درگاه . عَتَب عَتَبات جمع . در خطابى ومناجات طلب مغفرت بـراى زين المقرّبين قوله العزيز :

" وسرع الى عتبتك العليا " ودرمناجاتى ديگر :

" الهى الهى استغفرك عن كلّ الشؤون الاّ العبوديّة لعتبتـك السّاميـــة " .

(عِتِىّ) مصدرعربى ببالا رسيدن سنّ . درخطاب دردعا وذكرملاّ عبدالفتّاح تاكرى است

" وبلغ من العمر عِتيّـا " .

(عَثَر) درلوح بناصرالدّينشاه است :

" اذا عثَرَ جوادُهم " يعنى چون بسر افتد توسن نفس وهوايشان .

(عُثمانی) سلطنت عثمانی درسال ٦٩٩ هـ ق بواسطهٔ سلطان عثمان رئیس یك قبیلهٔ ترك تأسیس شد وازنسل ودودمان عثمان مذکور ٣٥ نفر نزدیك بششصد وسی سال سلطنت امپراطوری کردند ودرایّام باب اعظم سلطان عبدالمجید خان سی ویکمین پادشاه آل عثمان که بسال ١٢٥٥ هـ ق بسلطنت نشست پادشاهی داشت وبرادروی سلطان عبدالعزیزخان بسال ١٢٧٧ بسلطنت قرارگرفت که درایّام ابهی پادشاهی مینمود و بنوعی که ذیل نام رئیس و عبد وغیرهما مسطوراست بالاخره مخلوع شد وانتحارکرد آنگاه سلطان مراد خان بن سلطان عبدالمجید خان دوامی نکرد وبلافاصله سلطان عبدالحمید خان ثانی درسال ١٢٩٣ بسلطنت عثمانی برقرارگردید که در ایّام ابهی ومرکز عهد وپیمان خلافت اسلامی نمود . ونام آندولت وخصوصا دوتن اخیر درآثاراین امربنفرت وذکرمذلّت مکرّر شد

تاآنکه عبدالحمید بالاخره بشورش و انقلاب ملّی معزول ومنکوب

گشت وسلطان احمدخان ایّامی بنام سلطنت بود آنگاه جمهوری شد .

(عَجاج) عربی غبار و دود . درلوح لیلةالقدس است قوله الاعزّ :

" ثمّ اسألك یاالهی ان تطهّرقلوبهم عن عجاج الممکنات وغبارالکائنات " الخ .

(عَجائِب) جمع عجیبة شگفتیها . درلوح حکماء بوصف بلینوس حکیم قوله ج وع :

هوالذّی یقول انابلینوس الحکیم صاحب العجائب والطّلسمات " .

(عِجْل) عربی گوساله . ودرقرآن درقصّهٔ سامری وگوساله است :

" واتّخذ قوم موسی من بعده من حلیّهم عجلاً جسداً له خوار " یعنی قوم موسی بعداز او از زیورهای خود گوساله ای باهیکل گرفتند که آواز داشت ودرآثارباب اعظم درقضیهٔ مخالفت و معارضت میرزاجواد واعظ برغانی که بتفصیل درظهورالحقّ برسبیل تشبیه اطلاقات مکرّره یافت و همچنین درآثار ابهی درقضیهٔ میرزایحیی ازل تکرارگشت و میرزا جواد وهمرهانش ومیرزا یحیی وهمرازانش بنامهای

عِجل وخوار وسامری یاد گردیدند چنانچه در ذیل نامهای سامری وخوار وجواد وبیان ویحیی ذکراست وبنوع کلّی درحقّ مدّعیان باطل وناعقین اصطلاح گردیدکه درلوحی است قوله الاعزّ :

" انّا لنسمع نداء العجل من بعض البلاد قل یاقوم اتّقوا الله ولا تکوننّ من المفسدین " .

(عَجَم) عربان غیرخود خصوصا ایرانیانرا عجم وعجمی وبلادشانرا بلاد العجم گفتند واصل ریشهٔ کلمه بمعنی بی لسانی وبی بیانی است . درلوح رئیس است قوله ج ع :

" واتّحدتَ مع رئیس العجم فی ضرّی " ودرلوح به صدر دولت عثمانی است قوله : " چنانچه رسم عجم است " ودرذیل نام رئیس هم ذکری میباشد . وقوله :

" قل انّ ملك العجم قتل محبوب العالمین " .

(عَدَد) بفارسی شمار . وراجع ببعضی نکات از موارد استعمال آن ونیز راجع بتطبیقات عددی ابجدی ذیل نامهای امر، جفر، حرف، تسع، سبع وغیرها مسطورمیباشد .

(عِدل - اِعتدال - مُعادلة) عَدل داد ودادگری . درلوحی است :

" امروز نالهٔ عدل بلند وحنین انصاف مرتفع دود تیرهٔ ستم عالم وامم را احاطه نموده " ودرمناجاتی درتوقیعی است :

" عدلك للعاصین رحمةٌ لیخلّصهم من عذاب مااکتسبت ایدیهم ویوصلهم الی مقام قربك " ونیز درصحیفهٔ عدلیّه است قوله :

" وتابحال آنچه که درکتاب عدل مشاهده شد چهارده هزار آیهٔ متقنه است ...... اگرجمیع علماء بخواهند که درکتاب عدل وصحیفه حرمین یك حرف ودوحرف بدون ربط پیدا کنند برقواعد کتاب الله وقوم هرآینه قادرنخواهند بود " الخ

ومراد ازکتاب عدل شرح سورهٔ یوسف میباشد واطلاق نام کتاب العدل بر کتاب الرّوح ضمن نام روح ثبت است .

ولوح عدل خطاب به آقاسید محمّدرضاشهمیرزادی صادر گردید قوله الابهی :

" بسم الله العادل الحکیم هذا لوح قد بعث الله اسمه العادل ونفخ منه روح العدل فی هیاکل الخلائق اجمعین "

عِدل همتای . درکتاب عهدی است قوله :

" میراث مرغوب لا عِدلَ له " الخ که بکسرعین وسکون دال است

وبفتح عين بهمين معنى نيز ميتوان خواند .

اعتدال توسط بين دوحال واستقامت وتساوى روز و شب درلوح طب است :

" تنقية الفضول هى العمدة ولكن فى الفصول المعتدلة "

معادلة موازنه ومقابله باكفّهٔ ديگرى دردعاء " يدعوه محبى الانام فى الايّام "است قوله :

" بعد الّذى نزلت فى البيان بان لا يعادل بكلمة من عنده كتب العالمين " ودركتاب اقدس است :

" يدركون منه مالا يعادله ملكوت ملك السّموات والارضين " .

(اَلْعُدْوَةُ الْقُصْوىٰ) ناحيهٔ بعيد وآخرين . درخطاب و زيارت ملّا زين‌العابدين تاكرى است :

" ربّ انّه اشتهربالزّهد والتّقوى فى تلك العُدوة القُصوىٰ " .

(عَذاب - عَذْب) عَذاب بمعنى عقاب عَذْب بمعنى خوش وگوارا . درلوح به شيخ نجفى قوله الاعزّ :

" سمّ مهلك درسبيلش شهدى است فائق و عذابش عذبى است لائق " .

(عَراء) عربى بيابان لوت بيدرخت و بيسايه درلوح سلطان است :

" وحوش العراء " ودرلوح خطاب به حاجى محمّد كريمخان :

" وتنوح فى العراء " ودرلوحى ثبت ذيل نام عيد :

" النّارالّتى اشتعلت فى هذا العراء "

(عَرار) عربى نرگس صحرائى گلى خوشبوى . در خطاب مشهوربهبهائيان خراسان قوله العزيز :

" وشميم عَرار الوفاء "

(عِراق) دركتاب اقدس است قوله :

" هذا مااخبرناكم به اذ كنّا فى العراق" ودرلوح حكمااست :

" انّا بيّنا لك اذ كنّا فى العراق فى بيت من سمّى بالمجيد اسرارالخليقة ومبدأها ومنتهاها وعلّتها" كه مرادخانه حاجى عبدالمجيد شيرازى است ودرذيل نام عبد ودرظهورالحقّ تفصيل ميباشد . ودرلوح بشيخ سلمان است :

" اى سلمان درحين خروج ازعراق لسان‌الله جميع رااخبار فرمود" ودرلوح بناصرالدّينشاه است قوله :

" تاآنکه یکی ازمأمورین واردعراق شد (میرزابزرگ خان قزوینی قونسول ایران دربغداد) ...... لا بدّاً حفظاً لعباد اللّه معدودی بوالی عراق توجّه نمودند " الخ وذکری ازکلمهٔ " لابدّا " جداگانه در ردیف لام ثبت است واشاره واعتذاراز قبول تبعیّت دولت عثمانی است ومحض حفظ ازتعرّض وخطر قونسول مذکور درسنین اواخراقامت دربغداد صورت گرفت .

وقوله :

" قد نزل حین الخروج من شطرالعراق لوح فیه اخبرنا العباد مایظهرمن بعد انّ ربّك لهوالعلیم الخبیر " وقوله :

" جعلوا اهلی واحبّتی اساریٰ من العراق " مراد واقعه اسارت حرم کاشی وعده ای ازبهائیان ازبغداد بموصل است.

ولوحی دیگر قوله :

" هوالممتنع السّلطان الفرد الغالب المقتدرالقدیر سبحان الّذی خلق الخلق بامره وابدع خلق کلّشئی اقرب من ان یحصی ان انتم تعلمون ...... وانّك انت یاشطرالعراق انت فابكِ بقلبك ثمّ بقلبك بماخرج عنك جمال اللّه ثمّ استقرّ فی مقرّالسّجن خلف قلل من جبال صخرمرفوع " الخ که بیان وتفصیل خروج ازعراق واستقرار درادرنه میباشد . و بفارسی آنرا عراق عربی میخواندند ودرمقابل آن عراق ایران

یاعراق عجم قسمت معین ومعروف آن مملکت بود ودرذیل نـا. آل هم ذکری است .

(عَرْش - دیك العرش)

عَرش عربی بمعنی تخت و اورنگ شاهی درقرآن بمواضع کثیرة ذکر و وصف عرش برای خداشد که از آنجمله آیات :

" هو ربّ العرش العظیم " و " ویحمل عرش ربّك یومئذ ثمانیة " و " کان عرشه علی الماء " است ومفسّرین وعلماء اسلام طبق مکتب حزبی وعرفانی خویش یامحمول برمعنی ظاهر ویامؤوّل به معانی متنوّعه کردند . وازمقام نقطه طبق آیات قرآنیّه دردعائی است :

" لولا انت لم ادر ما انت انت الّذی اقمت العرش علی الماء والسّموات بلا عمد مرئیّ فی الهواء " ولی درتوقیعی صادر در اصفهان بجواب سؤال میرزاحسن وقایع نگار طبق آثارشیخ احسائی قوله :

" وانّ ماسألت من معنی قوله عزّ وجلّ الرّحمن علی العرش استوی فاعرف انّ للعرش اطلاقات کثیرة فمنها عرش فی مقام المشیّة وانّ المستویّ علیها هومحمّد رسول اللّه ومنها عرش فی مقام الارادة وان المستوی علیها هو علیّ ومنهاعرش فی مقام القدرو انّ المستوی علیها هوالحسن ومنها عرش فی مقام القضاء

وانّ المستوی علیها هوالحسین ومنهاعرش فی مقام الاذن وانّ
المستوی علیها هی الفاطمة ومنها عرش فی مقام الاجل و انّ
المستوی علیها هوجعفربن محمّد ومنها عرش فی مقام الکتاب
وانّ المستوی علیها هو موسی بن جعفر...... وانّ ماورد فی
الاخبار بانّ الذین یحملون العرش کانوا اربعة من الاوّلین
واربعة من الآخرین فهوالحق لانّ مقامات الشّیعة اذا اجتمعت
تدوّنت صورة جامعة ولذا اشاراللّه الیه فی کتابه ویحمل عرش
ربّك یومئذ ثمانیة ...... وانّ اللّه قد جعل لکلّ رکن من العرش
لوناً منه الرّکن الاوّل حامل اسم اللّه الفائض وهولونه البیاض
ومنه ابیضّ کلّشئی فی الامکان ومنه الرکن الثّانی حامل اسم اللّه
الحیّ وهو لونه الاصفر ومنه اصفرّ کلّشئی فی الاکوان ومنه الرّکن
الثالث حامل اسم اللّه المحیی وهو لونه الاخضر ومنه اخضّر
کلّشئی فی الاعیان ومنه الرّکن الرّابع حامل اسم اللّه الممیت
ومنه احمرّ کلّشئی فی مراتب الانفس والآفاق " الخ ودرعرفان
وعرف بهائی ظهورات ومقامات وحکمروائی ونوع تجلّی مظاهر
مقدّسه ونیز هیاکلشان ونیز محلّ جلوس وقرارابهی رادرخانهٔ
عکا وقصر وغیره که ازجایگاه دیگران مرتفعتر بود عرش الهی
میخواندند چنانچه درلوحی راجع بمیلاد ابهی دردوّم محرّم
است قوله الاعزّ :

" فیا حبّذا هذا الفجرالّذی فیه استوی جمال القدم علی عرش
اسمه الاعظم " وقوله :
" قد جاء عید المولود واستقرّ علی العرش جمال اللّه " ودرکتاب
اقدس است :
" وارفعنّ البیتین فی المقامین والمقامات الّتی فیها استقرّ عرش
ربّکم الرّحمن " وقوله :
" قد کتب اللّه علی کلّ نفس ان یحضر لدی العرش بما عنده ممّا
لاعدل له " وقوله :
بسم اللّه المقتدر العلیّ الابهی ان یا عبد ان استمع نداء ربّك
العلیّ الاعلی من شطرالّذی فیه استقرّ عرش ربّك العلیّ العظیم
ودرلوح به نصیراست قوله :
" اگر ملاحظهٔ ضعف عباد وفساد من فی البلاد نمیشد البتّه
اذن دادهٔ میشد که کلّ بین یدی عرش اعظم حاضرشوند ونفحات
روح القدس اکرم راببصر ظاهرمشاهده نمایند " وقوله :
" بنام دوست یکتا نامهٔ آنجناب بلسان پارسی تلقاء عرش الهی
صادر " وقوله :
" ان یانبیل قبل علی اسمع مایوحی الیك عن جهة العرش
مقام الّذی جعله اللّه عن عرفان العالمین مرفوعا " وقوله :
" ان یاایّها المذکور لدی العرش " الخ ودرلوح حوریّه که

درذیل آن نام ثبت است قوله :
" انّا کنّا مستویاً علی العرش " وقوله :
" قد ذکراسمه فی الحین تلقاء العرش " ودرلوحی :
" هوالا قدم الاعظم انّا دخلنا البستان واستوینا علی العرش
الواقع علی الماء و کانت الشّمس تلعب فی خلال الاشجاروتتحرّک
انوارها کانّها تتحرّک من اهتزازالرّوح الطّائف حول عرش عظیم"
الخ که مراد ازعرش واقع علی الماء کرسی ونشیمن نی وچوبی بستهٔ
تقریبا بر روی رود جاری درباغ رضوان بیرون عکّااست که اصحاب
باطراف حاضر وجالس میشدند واشاره بآیهٔ قرآنیّه مذکورهٔ :
" وکان عرشه علی الماء " میباشد ودرذیل نامهای آل آقا
بها امین یحیی رویا زیارت قبّه سجن شیطان عبد
لقاء قبریس نیز ذکری از عرش است . وازعقاید مسلمانان
راجع بعرش عقیدهٔ موضوع معروف " دیک العرش " وخروس
عرشی میباشد ومیرزا محمّد حسین مشکین قلم شهیراصفهانی
از نام بها صورت زیبای خروس باسینهٔ درخشانش نقش نمود
ولوحی رابه ... گذاشت که گوئی ذکرمیخواند ونسخ آن
صورت درمنازل اکثربهائیان زینت دیواربود . ودرذیل نام
دیک نیز ثبت است .

(عَرَض) عربی امر بیدوام وغیرقائم بذات ونیز
حُطام دنیا درکتاب ایقان است قوله :
" نفوس خود را ازشؤونات عَرَضیّه پاک
نمایید " که مراد شؤون دنیویّه میباشد .

(عَرْف) عربی رائحه و بوی خوش . ودرآثارابهی
کثیرالاستعمال میباشد ازآنجمله درلوح
حکما است :
" قل یااحبّاء اللّه لا تعطوا مایتکدّر به صافی سلسبیل المحبّة
وینقطع به عرف المودّة " ودرلوح رئیس است :
" یاذبیح الرّوح لک ولمن آنس بک و وجد منک عَرْفی " ودر
لوحی دیگر :
"ایدوستان تفکّر نمائید درآنچه ظاهرشد و واردگشته مطلوب
ظاهر وجمیع عباد طالب معذلک محجوب مانده اند ....
عَرْف بیان رحمن بشأنی درهبوب که من علی الارض ازاحصای آن
عاجز " .

(عِرفان - عارِف - عُرَفاء) عرفان ومعرفت که بمعنی شناختن وعلم و
اطلاع است درعرف ادبی بکثرت استعمال
اطلاق برشناسائی و دید وبینش باطنی
وضمیر روحانی میگردد وبهمین رو عارف وعرفاء وعرفان متبادر

در صوفیّه و عقیدتشان گردید. در لوح به شیخ سلمان است:

" ای سلمان عرفاء را در امثال این مقامات بیانات بسیار است"

(عَرَفَة) نام کوهی بقرب مکّه یوم العرفة نهم ذیحجّه که در عرفه اعمالی بحجّ مسلمین انجام میشود. ازباب اعظم در شرح " یامن دلّ علی ذاته بذاته" است قوله الاعلی:

" قول الحسین فی یوم العَرَفة أَلِغَیرک من الظّهور مالیس لک حتّی یکون هوالمظهر لک متی غِبْتَ حتّی تحتاج الی دلیل یدلّ علیک ومتی بَعُدتَ حتّی یکون الآثار هی الّتی توصل الیک عمیت عین لا تراک و خسرت صَفْقَةُ عبدٍ لم یجعل لک من حبّک نصیبا"

(عِرْق) عربی رگ وریشه. عُرُوق أعْرَاق جمع در لوحی است:

" کن عِرقاً نابضا فی جسد العالم وریحا سائراً علی الامم" ودر مناجاتی است:

" من ظاهری و باطنی وقلبی ولسانی وعروقی وجوارحی".

(عَرَمْرَم) عربی بمعنی سپاه بسیار وبمعنی شدید در خطاب مشهور به عمّه است:

" اویحمیک محتظر الهشیم من جنود عرمرم عظیم".

(عُرَوَاء) عربی تب لرز. در لوحی از سجن عکّا خطاب به طبیب:

" بحیث یدل مرح الغلواء بتَرَح العُرَواء"

که در نامهای ترح، غلواء، مرح ذکر است.

(عُرْوَةُ الْوُثْقَیٰ) محکمترین دستگیره. در قرآن ایمان توحیدی بخدا را بعروهٔ وثقی وصف کرد قوله:

" فمن یکفر بالطّاغوت ویؤمن بالله فقد استمسک بالعروة الوثقی لا انفصام لها" وقوله:

" ومن یسلم وجهه الی الله وهو محسن فقد استمسک بالعروة الوثقی"

ودر کتاب اقدس است:

" تمسّکوا بالعروة الوثقی وحبل امری المحکم المتین" ودر الواح وآثار باینطریق کثیراً ورود یافت. در لوحی است:

" یا احبّائی الّذین تمسّکوا بالعروة الوثقی" ودر لوحی دیگر:

" هذا کتاب من لدنّا الی الّذی سلک سبیل الله الواضح المستقیم و تمسّک بالعروة الوثقی واجاب نداء ربّه العلیّ العظیم"

ودر خطابی است:

" هوالابهی یامن تمسّک بالعروة الوثقی بدان عروهٔ وثقی که ازاوّل ابداع در زبر والواح وصحف اولی نازل عهد ومیثاق است

و ایمان وپیمان مختار علی الا طلاق این عهد وپیمان است که
زلزله برارکان آفاق انداخته و رجفه بر بنیان ناقضین میثاق
پس خوشا بحال توکه متمسّك بذیل کبریائی ع ع "
و عروة الوثقی نیز نام جریدهٔ عربیّه شهیره منطبعه درپاریس
بواسطهٔ سید جمال الدّین افغانی وشیخ محمد عبده مصری که
درذیل نام جمال ذکراست . درلوح دنیا است قوله الاعزّ :
" جریده ای باسم عروة الوثقی طبع نمود " الخ ومقصود ازنام
شخص مذکور درلوح همان سید میباشد .

درلوح به سلمان است قوله الاعزّ :

(عرّی) " فیاحبّذا لمن عرّیٰ (برهنه و آزاد
ساخت) نفسه عن کلّ الاشارات و
الدّلالات ...... وعری ازکلّ ماسواه (برهنه وعریان وآزاد
ازهرچه غیرخدا) بشطرالله فائزشوند "

درلوح به اشرف است :

(عِزّ - عزیز - عزیزالله) " فاشکرالله بماشرفك بلقائه وادخلك
تلقاء العرش مقعدعزّ عظیم (کرسی
جلال بزرگ " .

ودردعاء "یدعوه محیی الانام فی الایّام" است :
" عزیزٌ علیّ بان اکونَ باقیاً وارَی الّذین هتکوا حرمتك " یعنی

بر من سخت وگران است .

عزیزالله بمعنی ارجمند و دردانه نزد خدا وباین نام
عده ای ازبهائیان مشهوربودند ازآنجمله میرزاعزیزالله خان
ابن اکبر میرزاعلیمحمّد ورقاء شهید که درخطابهای مرکزعهد
وپیمان کثرت ذکریافت و بخطاب : " یاابن الرّجل الرّشید "
و " عزیز عبد البهاء " مخاطب بود .

ودکترعزیزالله رودسری گیلانی که بالاخره درشهراشرف
(بهشهر) مازندران اقامت کرده مطب گرفت ودر سال ۱۳۲۹
بدست حاکم آنجامقتول شد .

وعزیزالله جذّاب ضمن نام تولستوی و عزیزالله تاکری ضمن
نام تاکر مذکورمیباشد .

درقرآن است :

(عَزَّزنا بثالِثٍ) " واضرب لهم مثلاً اصحاب القریة از
جاءها المرسلون اذ ارسلنا الیهم
اثنین فکذّبوهما فعزّزنا بثالث " که قصّهٔ روایات مسیحیّه راجع
بورود رسل عیسی بانطاکیه است که نخست دوتن برای تبلیغ
رفتند وگرفتار شدند آنگاه سوّمی رفته آنهارا رهائی وعزّت و
قوّت داد ودرتشخیص آن سه روایات مختلف است ودرآثار
وتأویلات این امربکثرت ذکررسید ودوتن اوّل رابمقام نقطه

و قدّوس تأویل نمودند وثالث را بابیان میرزا یحیی ازل بیان کردند واهل بها درشأن ابهی گفتند وبعد ازصعود ابهی بسیاری از ثابتین درمیثاق بمرکز عهد ابهی ارتباط دادند.

(عَزَم - عَزائِم) عَزُومة درمتداول عربی بمعنی دعوت وبمعنی ولیمه عَزَمَ بمعنی دعوت کرد وعَزْم عَزِیمة بمعنی دعوت ومهمان کردن است. درلوحی به آقامحمّد جواد فرهادی است قوله الاعزّ :

" یاجواد هذا یوم فیه عزمنی فی البستان احد احبّائی الّذی هاجرمعی من الزّوراء الی ارض السرّ" ودرکتاب اقدس است :

" اذا دُعیتُم الی الولائم والعزائم اجیبوا بالفرح والانبساط"

که مراد همان ولائم است و محض تأکید و تعمیم انواع تکرار فرمودند.

(عَسُر - عَسِیر) درلوح طب است :

" وماعَسُر قَضْمُه منهیٌ عنه عند اولی النُّهی"

آنچه جاویدنش سخت باشد نزد خردمندان منهی میباشد.

عسیر سخت ودشوار. درخطابی درمناجات طلب مغفرت برای حاجی صحیح فروش است :

" وتمسّك بالعروة الوثقی وتشبّث بعهدك القدیم ومیثاقك الشّدید فی هذا الیوم العسیر".

(عَسْکَر) عربی سپاه. درلوح به صدر عثمانی است :

" سان عسکر دیده چند فوج ازعساکر" الخ

وعلی عسکر ازبهائیان معروف درالواح وآثاربهمین نام ذکر است قوله :

" یاعلی قبل عسکر....... ذکرناك بذکری الجمیل".

(عِشْرِین) درسورة الذّبح است :

" ان یاذبیح قد ذُبِحْتُ فی کلّ حین فی عشرین من السّنین" وهمچنین در لوح سلطان وغیره ذکرعشرین وبیست سال میباشد ومبداء آن از سنهٔ ۱۲٦٤ هـ ق گرفته میشود که مبداء بلیّات بابیان بود ودر نام سلطان ذکراست وذکری از "عشرین نفس" درنام سجن میباشد.

(عِشْق - عشقآباد- عَواشِق) ذکر حبّ و عشق درآثاراین امربغایت کثرت شد که درنام حبّ ثبت میباشد وبیانات در وادی عشق ازهفت وادی و ابیات منقول مشهوردرآثار :

"ای عشق منم از تو سرگشته وسودائی

واندرهمهٔ عالم مشهوربشـــیدائی

درنامهٔ مجنونان ازنام من آغـــــازند

زین پیش اگربودم سردفتردانائی"

درآن میان شهرت بسزادارد .

وشهـر عشق آبـاد درالواح و آثاربهمین نام وبنام مدینهٔ
عشق مذکورومشهوراست ازآنجمله درلوحی قوله ج ع :
"درارض عین و شین ازظالمین وارد شدآنچه که عالم فرح بهمّ
تبدیل شد" ودرلوحی دیگر نیز درروصف حاجی محمّد رضـــا
اصفهانی شهید خطاب به آقامیرزا ابوالفضل گلپایگانی استه
"واشتعل بنارالعشق فی مدینة العشق" وقولـه :
"یاملأ المشّاق فی عشق آباد ینطق نیّر الآفاق فی یـــــوم
المیثاق ویذکّرکم بمایقرّبکم الی الله مجری الانهار" واوضـاع و
احوال آنجا وتمامت واقعات مرتبط باین امردرظهورالحق ثبت
میباشد وبناء آن شهر بامر دولت امپراطوری روس پس ازاستیلاء
برماوراء بحرخزر درحدود سال ١٢٩٧ هـ ق آغازشدکه بـلاد
دیگرنیز ازقبیل تازه‌شهر و قزل ارواد و دیوانه باغ هم بنـــا
گردید وشروع ورود بهائیان بعشق آباددرسال ١٣٠٠ شـــد
واماّ واقعات اخیره بربهائیان چنین بودکه در ٥ فورال ١٩٣٨

میلادی اخذوحبس شروع گشت وتمام عدّهٔ محبوسین شصـــت
واندی شدند وحبس بطول انجامید وهنگام بیرون آوردن از
محبس دویست و چهل واندی بودند وبیست ودوتن درمحبس
ازمیان رفتند واسامی برخی که معیّن است چنین میباشد :
آقاعلی عکّاس ـ آقامهدی رجبعلی اف ـ منوچهربن آقااسدالله
احمداف میلانی ـ آقامیرعلی اکبراسکوئی ـ آقامیرعلی اکبــر
صلاح اف ـ آقاحسین مهدی اف ـ آقامحمّدآقاعلیمحمّـد اف
بدیع‌الله بن آقامحسن میلانی ـ عبدالخالق یزدی ـ حاجی
علی برادر ارباب ـ آقانصرالله پسرارباب وبقیهٔ محبوســـین
مذکوررادر ٢٩ اکتابر١٩٣٩ بسمت سیبریا حرکت دادندکـه
درجاهای مختلف گذاشتند وعدّه ای از آنان درمواضع دور
ازیکدیگر فوت شدند ازآنجمله آقارضابن آقاکربلائی اکبرمیلانی
وآقامهدی همدانی آقاعلی عسکرملك محمّداف اسکوئی آقــا
علی اکبرکفشدوزنهاوندی آقانادر اهل تربت حیدریه علیخان
اهل تربت غلامحسین میلانی وآقاعبدالحسین قصاب یــزدی
بودند .

ونیـز عَواشِـیـق معموره ای درعراق که ازایّام اولیّهٔ این امر
مرکز مؤمنین قرارگرفت .

(عُصْبَة) عربی گروه ودسته . درخطاب وصایای عهداست :

" من هجوم عصبة ناقضة " الخ

(عِصْمَة - عَصْماء - عاصِم) درلوح نصیراست قوله ج ع :

" ثمّ فرّ عنهم الی ظلّ عصمة ربّك " از آنان بزیرسایهٔ حفظ پروردگارت گریز .

درخطاب وصایای عهداست :

" ابدع جوهرة فریدة عصماء " ودرخطاب معروف به عمّاست
" وتلألأ الفریدة الغرّاء الیتیمة العصماء " که بمعنی محفوظ ودست نخورده وناسفته و مراد آغازکار ودستیابی بآن است .

درلوح "اتی امرالله " است :

" قل الیوم لا عاصمَ لاحدٍ من امرالله ولا مهربَ لنفس الاّ الله "
بگو امروز پناه دهندهٔ ازحکم خداوندی برای احدی نیست.

عاصم نیز نام شخصی است . درلوحی است قوله الاعزّ :

" بعداز غزوهٔ اُحُد اعراب اطراف بتهنیت قریش رفتند سلاقة شوهر وپسرانش درمحاربه کشته شده بودند بسفیان گفته اگر کسی قاتل شوهرو اولاد مرابکشد صد نفرشتربا ومید هم ازاین کلمه نارطمع وحرص در سفیان مشتعل ازمکّه هفت تن ازاعراب را فرستاد درمدینه خدمت حضرت رسیدند وبرحسب ظاهر

کسب اسلام نمودند وعرض کردند یا رسول‌الله جمعی ازمابایمان فائز شدند وبوحدانیت حق ورسالت تومقرّ ومعترفند استدعا آنکه بعضی اصحاب را امرنمائی باماببایند واحکام الهی را از حلال و حرام تلقین نمایند ازجمله عاصم رابابعضی دیگر طلب نمودند حضرت هم ازمیان اصحاب ده تن اختیارکرده فرمان دادکه با آن جماعت بمیان قبائل شده تعلیم قرآن وشرایع کنند عاصم ومن معه حسب الامر عازم آنحدود شدند وبعداز توجّه و ورود وارد شد آنچه که سبب حزن اکبرشد ازبرای اهل یثرب وبعضی ازمنافقین بشماتت قیام نمودند که خدای محمّد چرا اوراخبرنداد که این جمع بنفاق مسلمانی گرفتند ودرآنچه واقع شد حکم برجهل وعدم علم آنحضرت نمودند "

(عَضُد - اِعْتِضاد) عضد عربی بازو است ودرجمل ادبیّه عامل قدرت ونشان توان آورده میشود .

درلوح به نصیراست :

" حجبات وهمیّه وسبحات غلیظه که درمابین ناس سدّی بود محکم وایشان را ازسلطان عزّ قدم ممنوع میداشت جمیع را بعضد قدرتم وید قوّتم خرق فرمودم تابایکدیگرمعاونت کنند " .

اِعتضاد قوّت یافتن واعتضاد السّلطنة لقب علیقلی میرزا ابن فتحعلیشاه بود که دراسرارالآثارالعمومیّة شرح احوال

آورده است ودرظهورالحق ذکری ازاومیباشد واورساله‌ای بنظم
شاعرانه وظاهرتنقید درشرح دورهٔ بابیه نوشت وذکراعتضاد
الوزارة ازبهائیان درذیل نام علی میباشد .

(عَطّار) عربی عطرفروش وعطرساز وپرعطر ودر ایران ادویه واشیاء خوشبوفروش راگویند ودرآثاراین امر نام خانوادگی آقامحمّد
کریم عطّار موصوف درظهورالحق بنام صریح یا بحروف مقطّع
کثیرالذّکرمیباشد .

(عَظیم - اعظم) عظیم عربی بزرگ و مجلّل ومهمّ درلوح رئیس است :
" انّ لك عنده مقاماً عظیما " ودرآثار
نقطة البیان ذکرشیخ عظیم بکثرت موجوداست که ملّا شیخعلی
ترشیزی موصوف درظهورالحق باشد وویرابتطبیق عدد حروف
ابجدی شیخ عظیم نامیدند .
اعظم بزرگتر ومهمتر و " اللّه اعظم " تحیّتی ازتحیّات این امر
ودرصورت صلوة کبیر " اللّه اعظم من کلّ عظیم " میباشد ودر
کتاب اقدس این امر رابنام " نبأ اعظم " ذکرفرمودند
قوله :
" ایّاکم ان یمنعکم ذکرالنّبی عن هذا النّبأ الاعظم " که تلویح

بآیهٔ " عمّ یتساءلون عن النّبأ العظیم " از قرآن است . ونیز
درکتاب اقدس قوله :
" قدانتهت الاعیاد الی العیدین الاعظمین " که مرادعید
رضوان وعید مبعث باب اعظم است . وقوله :
" الاوّل وهوالاسّ الاعظم نزّلناه فی الواح اخری " که راجع
بعلامت اولی از دوعلامت بلوغ عالم است ودرضمن نام امر
شرحی ذکرمیباشد . ودرضمن نامهای بهاء و آقا وبقعه
وسجن و غیرها ذکری ازسجن اعظم واسم اعظم است ودرضمن
نامهای اسم ویحیی وصف اسم اعظم ونیز ذکر وتوقیعی درشأن
شیخ عظیم ثبت میباشد . ونگین اسم اعظم که مرکزعهد
ابهی برای انگشت دست بهائیان بنوع رمزی وضع کردند و
بهائیان بانگشت میگیرند معروف میباشد . ونام غصن اعظم
در دورهٔ جمال ابهی شهرت مقام عبدالبهاء شدکه ثابتین در
اخلاص میخواستند تحیّت بهائی راهمان " اللّه اعظم " قرار
دهند وموجب اختلافی گردیدکه درتاریخ ثبت است وبالاخره
تحیّت بهمان " اللّه ابهی " قرارگرفت .

(عَفَج) عربی روده اَعفاج جمع . درلوحی است :
" نَقِّ الاَعفاج من الاَمشاج " روده هارا

از اخلاط پاک کن .

(عَفْر) تَعْفِیر مصدر عربی بمعنی خاک مالی و بخاک کردن . درخطابی درحقّ یکی ازبهائیان است :

" وعَفَّرَ جبینه بتراب عتبتك النّوراء "

(عِقاب) عربی کیفر وجزاء بشرّ . درکلمات مکنونه است :

" ای اهل ارض براستی بدانید که بلای ناگهانی شمارادرپی است وعقاب عظیمی ازعقب " .

(عَقَبَة) عربی گردنهٔ بالا رو وسخت وبلند کوه وبتشبیه بر امرمهمّ و پرمسئولیّت گفته میشود . درلوح به نصیراست :

" بعضی درعقبهٔ سؤال واقف اند وبرخی درعقبهٔ حیرت متوقّف وبعضی دربعضی اسماء محتجب " .

(عِقْد) عربی گردن بند آموده لعل ومروارید وغیره برشته کشیده . عُقُود جمع . در خطابی است :

" وانّ السّلاسل والاغلال قلائد العقیان وعقود الیاقوت والمرجان "

(عقر) درلوحی درذکرمصیبت سلطان الشّهداء است قوله الاعزّ :

" انّ الذّئب افترس غنماً وعَقَرَ " گرگ گوسفندی راشکاروکرد ونحرکرد . وقوله : " وعُقِرت النّاقة "

(عِقْیان) عربی زرسره طلای خالص ناب . درکتاب اقدس است قوله ج ع :

" حقّ له ان یقعد علی سریر العِقیان " و درلوح به شیخ نجفی اصفهانی :

" برکرسیّ عقیان درصدرمجلس عرفان مستوی " ودرخطابی است :

" انّ السّلاسل والاغلال قلائد العقیان " .

(عَکّاء) درخطاب وبیانی ازمرکزعهد وپیمان ابهی عبد البهاء درحیفا بسال ۱۹۱۹ است قوله العزیز :

" عاکور همین عکا است که فرنگیها عاکرمیگویند . عکّاء اسامی مختلفه پیدانمود اوّل عوك بود بعد عاکو بعد عکّه بعد عکّاء این شهر بواسطهٔ فینیقیها بناشد وآنانرا دأب این بود که هرشهر رابموجب نقشهٔ جغرافیائی نام میگذاشتند وچون این شهرمثلّث منحنی الضّلع بود عوك نبامیدند که همین معنی

را دارد وحیفا هم حیفوبوده یعنی شهر دامنهٔ کوه و کوههای لبنان هم یعنی بزبان فینیقییّن کوه سفید چون ببرف پوشیده است . این شهر یکهزاروپانصد سال قبل ازحضرت موسی بنا شده است " انتهی ودرشأن عکا واستدلال ببشارات قبلیه راجع بآن شمّه ای از احادیث عامهٔ مرویهٔ درضمیمهٔ لوح خطاب بشیخ نجفی معروف مطبوع گردید وغصن اعظم عبدالبهاء در شرح بسملة پس ازبسط بیان ازقرآن وآیهٔ " سبحان الّذی اسریٰ بعبده لیلاً من المسجد الحرام الیٰ المسجد الاقصی الّذی بارکنا حوله " الخ نقل فرمودند که درکتاب محیی الدّین ثبت شد که آن ارض مقدّسه همان زمین میعاد است ورستخیزاکبر درآنجابپامیگردد وبقعهٔ بیضاء همان است وملحمهٔ کبری در چمن عکّاء میشود وهروجبی از زمینش بدیناری ارزش میبابد ودرجفرابن مجلّه است که : " درچمن عکا محل گستردن سفرهٔ ومیهمانی از جانب خدا میگردد " وفی الحقیقة کوکب اقبال و سعادت عکا روی باوج عزّت وسعادت گذاشت بامرسلطان عبدالعزیز عثمانی جمال ابهی راباهفتادنفر ازاصحاب وهمرهان چنانچه درلوح رضا ثبت است از مرد وزن وبچه اسراً وحبساً درآنجابرقرارکردند که شمس ابهی تایوم غروب درآن افق میدرخشید وتمامت واقعات آن دوره و دورهٔ بعد

یعنی ایّام غصن اعظم عبدالبهاء دربخشهائی ازتاریخ ظهورالحق تفصیل داده شد .

درحق عکّاء درلوح معروف بصدر دولت عثمانی چنین مسطور است قوله الاعزّ :

" وحال امر ازاین مقامات گذشته وتوبقول خود مأموری که ما را باخرب بلاد حبس نمائیی " ودرلوحی دیگر :

" وعند ذلك ارتفع النّداء من شطرالحجاز ونادت وقالت طوبی لك یا عکا بماجعلك اللّه مطلع ندائه الاعلی ومشرق آیاته الکبریٰ ونعیماً لك بمااستقرّ علیك العدل واشرق من افقك نیّرالعنایة والالطاف " ودرمناجاتی چنین مذکور :

" یا الهی تری بانّی حبستُ فی هذه المدینةالّتی لم یسکن فیها احدُ الاّ اهلها وانّها اقبح مدن الدّنیا واخربها ومنعنا الغافلون عن الخروج منها وسدّوا علی وجوهنا کلّ الابواب فو عزّتك لستُ اجزع من ذلك لانّی قبلت فی حبّك البلایا " ودر کتاب اقدس آنجارا بعنوان " المنظرالمنیر " و " شطری الاقدس المقام المقدّس الّذی جعله اللّه مطاف الملاء الاعلی ومقبل اهل مدائن البقاء " و امثالها ستودند ونبذه های بسیاری ازآن ذیل نامهای متکثره خصوصاً نام سجن ثبت میباشد .

ودرلوحی دروصف همحبسان ابهی درعکا است قوله ج ع :

« ارض یاء بسم الله المهیمن علی الاشیاء قد کان عند ربکم الرّحمن
فی سجن آذربایجان نفسان امسک الحسین واطرد الحسن
ید العدل مع انّ له عند محبوبی ومبشّری شأن من الشؤن وانّا
نکون فی الحبس مع سبعین انفس من الّذین هاجروا مع اللّه
ومنهم انفس معدودات من الّذین نبذوا ماعندهم من زخارف
الدّنیا وما رضوا بالفراق وطاروا فی هواء الاشتیاق الی مقام
مامنعهم الدنیا عن لقاء ربّهم العزیز المختار نسأل اللّه بان
یوفّقهم علی مایحبّ ویرضی ویحفظ الکلّ عن النّفس والهوی
لیطوفون فی حوله ویحرّکون بامره » الخ .

ودرلوحی دیگر دربیان واقعهٔ سید محمّد اصفهانی وغیره است
قوله :

« فانظر ثمّ اذکر انّا نهینا الکلّ عن سفک الدّماء وبذلک یشهد
کلّ الالواح وکنت من العالمین قد بلغت الشّقوة الی مقام نطق
بغتةً قلم الاعلی باعلی النّداء بین الارض والسّماء بعد الّذی سدّ
علی کلّ واحدٍ ابواب اللّقاء قد طالت الاعناق بالنّفاق این اسیاف
انتقامک یاملیک العالمین فلمّا نزلت الآیات اضطربت الاشیاء
لذا اخذنا زمام القهر بسلطان من عندنا ولکن رشح مارشح
وظهر ماظهر قل لک الحمد یا من فی قبضة قدرتک زمام العالمین

یااسمی جمیع ناس را ازینگونه امورات نهی نمودیم بقسمی نار
شقوت مشتعل که وارد شد آنچه وارد شد درسنین معدودات
متصلّا آن نفوس خبیثه راتحت رداء حفظ محفوظ داشتیم و
معذلک آرام نگرفتند درهریوم فسادی ظاهر امربمقامی رسید
که ازکلّ عزلت گرفته وابواب معاشرت راسدّ نمودیم قد اخذهم
زبانیة القهر بغتةً وجعلهم عبرة للعالمین .... »

وازبیانات غصن اعظم عبد البهاء برای جمعی ازبهائیان در
حیفا است قوله العزیز :

« از عادت حکومت ترکیّه است که حکم فرمان رابحضور مقصّر
میخوانند تاتکلیف خودرا بدانند وقوانین راپیروی کند وازاینرو
درروز سوّم بعد ازوصول ما بعکا متصرّف مراطلبید ونصّ فرمان
سلطانی رابرمن خواند مضمونش آنکه ما محبوس ابدی شدیم
من باوگفتم این فرمان دروغ وبی معنی است واساسی ندارد .
متصرّف سخت خشمگین شد گفت مگرنمیدانی که فرمان سلطان
است گفتم بلی این فرمان سلطان است ولکن اوهام میباشد
پس غضبش بیشترشد گفت ببینم چطوربیمعنی وبی اساس است
گفتم ببین این فرمان میگوید ما محبوس ابدی هستیم یعنی
الی الابد وبی نهایت وکلمهٔ ابدی معنائی ندارد چه ماهمه
دراین عالم موقت هستیم ولابد باید از درزندان بازنده یا

مرده بیرون رویم پس متصرّف ودائره اش همه خندیدند وبعد
ازمرور ایّام باین فرمان و اوراق رسمیّه شامل اوامر دولت وحکم
برما بسجن دست یافتیم واین بواسطهٔ مدیرتحریرات شد که
سرّا پیش من آورد وسوزاندم و چون مسئلهٔ سجن بطول انجامید
یك بار دوبار سه باربحضور جمال مبارك عرض کردم که ازسجن
بیرون قدم بگذارند وبقصرمزرعه تشریف بیاورند قبول نکردند
ونتوانستم بازهم تکرارکنم ولی بمفتی گفتم و بحضورمبارك فرستادم
رفت و راکع شد واقدام مبارك رابوسید وگفت مولای من چرا
به برّ بیرون نمیآئید هوای باغ لطیف ومنظر جمیل است
جواب دادند که مسجونم و حکومت راضی نیست وبتمام خضوع
والتماس اصرار والحاح کرد تا بالاخره جمال مبارك رضایت
دادند" وقوله :

" دربدایت درعکا اجتماعات میشد ولی بسیارخفیّ نفسی از
مسافرین جرأت دخول درعکانمیکرد دم دروازه سرگون میکردند
اذیّت میکردند جناب نبیل آمد دم دروازه گرفتندش بساری
حبس میکردند بعد ازحبس سرگون میکردند جناب ملّاعلی
قائینی بیچاره بچه زحمتی آمد اوراگرفتند وسرگون بناصرة
کردند ملّا محمّد علی دهجی آمد هرچه خواست بهروسیله
باشد مشرّف شود نشد رفت توی صحرا از دور اطاق مبارك

را زیارت کرد هی بسرش میزد وگریه میکرد و رفت وهمچنین
خیلی از احبّای دیگر بعضی هارا [illegible] تدبیرمیکردم این ضابط
هارا اکرام میکردم خدا رحمتش کند یك بیك باشی بود بسیار
اکرامش کردیم ضبطیّه هاراهم انعام کردیم وبناکردیم اینهارا
خفیّاً آوردن شبها اینهارامیآوردند ازجمله استاد اسمعیل
معمار این پیرمرد ازموصل پیاده آمد هشتاد سال عمرش بود
این رابهرنوع بود آوردیم ده پانزده روز نگاه داشتیم بعد
دیدیم که منافقین پیدا شدند اینها به آقاجان وسید محمّد
خفا خبرمیدادند مجبورشدیم اورا بیرون فرستادیم اینجا در
کوه کرمل دریك مغاره منزل کرد" وقوله :

خت
" نبیل بطورناشناس بلباس اهل بخارا بعکا آمد وحکومت شنا
وفوراً حکم بتبعید داد ومردی دیگر بعکا رسید وپولیس از
عبایش شناخت که ازبهائیان ایران است واز دخول بشهرمنع
کرد و اوبصحرا رفت وبسرش میزد وناله وگریه میکرد و جمال
مبارك درپنجرهٔ زندان توقّف کرد واورا از دور درصحرا دید"
انتهی ودر ابتداء ایام درسجن سربازخانه حکم ومقرّر
دولتی چنین بود که محبوسین باهم سخن نگویند واز آنمیان
چهارکس رابرای خروج وخرید مایلزم روزی یکبار باتّفاق سرباز
معین میکردند وبعد ازخروج ازسربازخانه واقامت درخانه که

نتنهٔ معروفهٔ سیّد محمّد اصفهانی وکج کلاه شدّت داشت چنانچه
درذیل نام نبیل ذکری و درظهورالحقّ شرح است لوحی
خطاب بحاجی سیدعلی اکبردهجی صدوریافت قوله الاعزّ :
" قد احترق المخلصون من نارالفراق ...... قد ارتفع نباح
الکلاب من کلّ الجهات این غضنفرسطوتك یاقهّار العالمین ....
قد طالت الاعناق بالنّفاق این اسیاف انتقامك یامليك العالمین
...... ان یاعلی قبل اکبر" الخ ونیزدربیانات غصن اعظم
عبدالبهاء برای جمعی ازبهائیان درحیفا است قوله العزیز :
" جمال مبارك ملاقات هیچ متصرّفی رانپذیرفتند وسلطان
باندیشه شد وبمتصرّف تلگراف کرد که حتماً بملاقات ایشان
بیاید پس او باجمعی ازدولتیان بحضورآمد وجمال مبارك
نه بپاخاست ونه با آنان حرف زد وایشان بزمین نشستند و
جمال مبارك با اشارهٔ صندلی رانماندند ولی آنان همان
نشست روی زمین راپذیرفتند وبامر جمال مبارك قلیان حاضر
شد ولی محض رعایت پاس احترام نکشیدند وجرأت هیچ حرفی
نکردند وپس از ده دقیقه باکمال خجلت اذن خواستند
مرخّص شدند" وقوله :
" میرزامحسن خان سفیرایران دراسلامبول از اعداء این امر
بود نوبتی بحضور چهل نفر از وزراء و وکلاء یکی ازعثمانیان

حکومتی را ازحال جمال مبارك پرسید واو جواب داد که عنقریب
از اواثری نمیماند من خودعکارا دیدم وشبی درآن ماندم ولی
نتوانستم بخوابم و ازهواء بغایت ناسالمش اندیشه داشتم
چنانکه مرغ درطیران بالای هوای آنجا بیشك ازغایت عفونت
آن میافتد وسفیرهم تدارك بزرگ کرد که شجرهٔ امرراازجای
بکند وخواست نزد سلطان تقرّب یابد وبامحرّرین ومخبرین
جرائد محلیّه خصوصاً جرائد اجنبیّه مصاحبت کرد وبمانند
جریدهٔ تیمس لندن و جریدهٔ پاریس همی رشوه داد که مقالاتی
درمدح وثناء سلطان بنگارند مثلا نوشتند که سلطان برخلاف
آنچه جرائد اروپانوشتند عادل وعاقل وبارحم است ومسیحیان
درمحیط دولت اواز مسلمانان راحت ترند چه ازهجومهای
لشکری خلاص میباشند وعمدهٔ مقصود سفیرجذب سلطان بسوی
خود بود وسلطان از اوخوشحال شد ونشانها باوداد واو را
دعوت کرده برای غذا بطرف راست خود در محل مخصوص
صدراعظم جای داد و دوگونه اش رابوسید وبدست خود
نشان بمحل مخصوص نهاد ومن همهٔ اینهاراخبرداشتم واین
تدابیر راباسکوت تحت نظر گرفتم و چون سفیر درجذب سلطان
بسوی خود موفّق شد وبقونسول ایران درشام نوشت که لائحه
بسلطان بنگارد وخبردهد که بهاء اللّه بامتمهّدی درطرابلس

غرب و سودان و سوریه در تحریك برای خلع سلطان متفق
است و چون چنین کرد گفتم نه دیگر الآن محض تمدّیش
باید توقیف و قبض کرد ولذا از علی عیران قونسول ایران
در صیدا مکتوب مذکور سفیر را که بقونسول شام نوشت خواستم
ولایحهٔ مفصّل از احوال سیاسیّهٔ حاضره نوشته بواسطهٔ نوری
بیك منشی سلطان نزد او فرستادم و او خیلی خوشحال شد و
کاتبش حسب الامر بمن خبر داد و وعده بود که آنچه میخواهم
بتمام مسرّت انجام دهد ودر همان ایّام امر از دولت ایران بعزل
سفیر و جمیع مأمورینشان رسید وسفیر برجان خود ترسید که
چون بایران برگردد کشته شود چه دولت او را معزول کرد وفوراً
خواست و باهمهٔ عداوتهایش بجمال مبارك نوشته در کارش
مشورت کرد که چون در کارش متحیّر است تبعیّت عثمانی گیرد و
شغلی نزد اتراك پیدا کند واینمطالب را بحضور جمال مبارك
معروض داشت و فرمودند بهتر این است که بایران برگردد که
آنجا موفّق خواهد شد واطاعت امر نمود وچون بایران رسید
باو شغلی عالی دادند و وزیر امور خارجه شد ولطف بهاء الله
باعداء چنین بود" انتهی .
ودر سفرنامهٔ اروپا بدایع الآثار کیفیّت نشر وباء چهار بار در سوریه
وداخل نشدن در عکا ولی دخول آن بعد از غروب ابهی ومحفوظ

ماندن بهائیان باقدامات مرکز میثاق ثبت میباشد ودر آندوره
عکا کرسی نقض عهد ومخالفت مرکزش قرار گرفت و نخست تقریباً
در سال ۱۳۱٤ در ایّام اقامت منفردانه مصمّمانه در مقام
خضر النبی آقاجواد قزوینی را طرد کردند آنگاه میرزا مجد الدین
بن کلیم را برای سعی وکوشش در ضرّ وستم رد فرمودند وچون
اوراق ناریّه ردّیهٔ میرزا محمّد علی غصن اکبر از ایران پس فرستاده
گشت فرمودند کسی نزد او نرود وهمینکه در عکا فتنهٔ معروف
از ناقضین برپا گردید مجاورین را دستور دادند که بروند وخود
در حیفا سه محلّ اجاره کردند یکی برای اقامت عائله شان
دیگر مسافرخانه برای اقامت زائرین از بهائیان امریکا دیگری برای
زائرین از بهائیان ایرانی وآقا سید تقی منشادی را برای سرپرستی
همان مسافرخانهٔ ایرانی اقامت دادند ودر همان مسافرخانه
یك اطاق بود که خود اقامت مینمودند وعلیقلی خان کلانتر را
مترجم خود معیّن داشتند ودر چنان ایّامی بود که ابراهیم
خیرالله مذکور در ذیل نام امریك و غیره از ایالات متحدهٔ
امریکای شمالی رسیده ایامی تشرّف حضور میافت ونیز مستر هور
بهمین طریق آمد آنگاه ناقضین در سال ۱۳۱۷ موجب تجدید
قلعه بندی شدند وهشت سال طول کشید ودر یکی از آثار
راجع بفتنهٔ مذکوره ناقضین چنین نگاشتند قوله :

" ایدوستان حقیقی ...... بعضی ازنفوس از اهالی اینجابها
برادرمهرپرور میرزا محمّد علی بالاتفاق برمضراتی چند قیام
نموده اند ...... لهذا کمیسیونی تشکیل فرموده بجهت
تفتیش باینجا فرستادند ومشغول هستند ازجمله مفتریات
اینکه جمعی کثیر رادراین صفحات مابهائی نمودة ایم ولی این
قضیه واضح و آشکاراست که صرف مفتریات است وکمیسیون
تحقیقات وتدقیقات عمیقه دراین فرموده و واضح وآشکارگشته
هرچند اعضای کمیسیون بیغرض اند ولی بحسب روایات بعضی
اعداء از اهالی ومأمورین این بلد دراین تحقیق وتدقیق
ذیمدخل اند دیگر تاکار بکجاانجامد وشمامیدانید که جمال
مبارک باوامرقطعیّه مارا ازنشر طریقت درممالک علیّه منع نموده
اند ...... ایدوستان حقیقی امروزشهرت یافته وازنفوس
موثوق شنیده شدکه اخوی میرزا محمّد علی غیرازاینکه محرّک لائحهٔ
مفتریات بوده بلکه تقریری داده که حضرت بهاءالله طریقتی
موافق شرع انور داشتند ولی عبّاس افندی تغییر وتبدیل داده و
مخالف شریعت کرده ومابهیچوجه با اونیستیم و ازاوبیزاریم و
همچنین شنیده شد اخوی مذکور بعضی نوشته هااختراع نموده
ونسبت بمن داده وسرّاً باین وآن نشان میدهد" وقوله :
" ای یاران عزیز عبدالبهاء دراین طوفان بلاکه موجش باوج

اعلی رسیده مرکزنقض چنان فرض مینمود که بمجرّد استکبار
بنیان عهد ومیثاق ناپایدارگردد واوراق شبهات منتشرشود..
.... شریعة الله منسوخ گشت ...... مااسیروگرفتاریم
وگرسنه وتشنه درلیل ونهار...... وحدانیّت الهیّه محوشد
ظهوری پیش از الف سنة بروزنمود ...... ترویج ندید ......
بتدریج بفکرفساد افتاد ...... بنای سعایت نزد حکومت
گذاشت وبابعضی ازبیگانگان آشناشد وهمرازگردید ....
بالاتّفاق لائحه ترتیب دادند تقدیم مرکزسلطنت کردند
اولیای امور رابتشویش انداختند ...... اینمظلوم علم
استقلال برافراخت و برعلَم یابهاءالابهی بنگاشت حتّی درمیان
قبائل صحرا بگرداند جمیع رادعوت باجتماع در زیرعلَم
نمود ..... مقام کرمل را قلعه قرار داد وتربت مقدّسه رامکّه
مکرّمه نمود وحال آنکه آنعمارت عبارت از شش اطاق است
وازجملهٔ مفتریات تأسیس سلطنت جدیده کرد وجمیع یارانرا
دعوت نمود مرکز نقض ...... سنّی است و جمال مبارک ازعلمای
امّت و اهل طریقت جمیع این امور را اینمظلوم تأسیس نموده
باری هیئت تفتیشیّه از مرکز سلطنت عظمی دامت شوکتها
تعیین شدند وباین ارض آمدند ورأساً درخانهٔ یکی از
مدّعیان وارد وجمعی که درتنظیم لائحه شریک وسهیم اخوی

بودند آنانرا احضار وازحقیقت لائحه استفسارنمودند و
مضامین لائحه راتشریح کردند تصدیق نمودند حال آن هیئت
بمرکزخلافت راجع و هر روز خبرموحش و مدهش میرسد واما
عبد البهاء الحمدلله درنهایت سکون و وقار " وقوله :

" پورتسعید احمد یزدی قونسول دولت ایران ملاحظه فرمایند
ایدوستان الهی تلغرافی امروز ارسال شد ولی مختصر، مفصّل
اینکه الحمدلله درصون حفظ و حمایت الهیّه ایّامی میگذرانیم
واعتماد بعدالت حضرت تاجداری داریم شمامطمئن باشید ولی
گروهی مکروه ازقرارمسموع فراری در دیارمصریّه هستند این حزب
طاغی باغی بدخواه حکومت اند وبانواع وسائل فتنه وفساد
جویند شاید اراجیفی درحق مادرآن صفحات شیوع یابد واین
مفسدین فراری درنزد شما آیند واظهارتأسف ومهربانی کنند
زنهار زنهار بااین نفوس مفسده ملاقات ومعاشرت ننمائید زیرا
مقصدی جزنفس وهوی ندارند ومرادی جز فتنه وفساد نخواهند
هریک بغرض ومرضی مبتلا وغافل از خدا واسیرنفس امّارهٔ پربغی
وفحشاء هستند البتّه صد البتّه ازچنین گروه مکروه بیزارباشید
ومشغول بتجارت وکسب وکار وهمواره بدرگاه احدیّت تضرّع
نمائید ودرحق مادعای خیرکنید وعلیکم التحیة والثّناء عباس
شهرجمادی الاولی سنه ۱۳۲۳ "

وصورت تلغراف این بود :

" پورتسعید یزدی اذ اشاع ماقال المرجفون فی المدینة لحلّ
رهط من المفسدین یأتونکم متأسّفین فاحذروهم لا تقعدوا معهم
بل ولّوا منهم فراراً لانّهم لا یریدون الاّ فساداً نحن متکلّون
علی الله بالبوسته کفایة عبّاس " ودرضمن خطابی دیگرنیز باحمد
یزدی مذکور قوله :

" ولی کار درخطراست تاخدا چه خواهد لهذا امسئلهٔ مکاتیب
بسیارمشکل شده است وبینهایت سخت و حکومت مواظبت دارد
ومکاتیب چندی گرفته است ولی الحمدلله غیرمانحن فیه در آن
مذکورنه مگر آنکه بواسطهٔ اخوی چیزی علاوه کرده باشند یاآنکه
تحریف نمایند زیرا اخوی درتحریف ید طولی دارد اعاذنا الله
من شرّه باری مقصود این است باید بموجبات تعلیمات مکاتیب
ارسال شود یعنی اوراق راباسم ارسال دارید زیرا آقاسید
تقی چون شهرت وساطت مکاتیب داشت موقّتاً ازحیفا بمصر
ارسال گردید اگر امورسکون یابد دوباره برقراراصلی رجوع نماید
والاّ الله اعلم بمجاری الامور سی وشش سال است که ما دراین
زندان درگوشه ای خزیده بحال خود مشغولیم " الخ

ونبذه ای نیز ضمن نام مصر ثبت است . ودرضمن نام صفاهم
ذکراست و درخطاب وبیان برای جمعی ازبهائیان درحیفا است

قوله مفاداً :

" خلیل پاشا والی بیروت عبد الرّحمن الحوت را بوکالت از خود
بعکا فرستاد که از من تحقیقات نماید وهمینکه مرا خواستند
احبّا قصد آمدن با من بدار الحکومه وسرایه کردند نپسندیدم
وگفتم از آمدن شما چه فایده است ناچار آنچه بخواهند میکنند
وبهترین است که تنها بروم و چون نزد حاکم رسیدم تلگراف
رسمی بنام عبّاس بدون القاب بمن نشان داد وگفت بما خبر رسید
که دوتن از فرنگیان اوراق سیاسیّه مضرّه بشما فرستادند کجایند
واوراق کجااست جواب گفتم نه فرنگی پیش من آمد ونه اوراق
مضرّه نزد من است گفت ما باید آن اوراق را بدست بیاوریم
وما میخواهیم گفتم جوابم همانست که بشما گفتم اوراق مضرّه پیش
من نیست والسّلام ولی اگر شما میخواهید پس کاغذی بدهید تا
آنچه دل شما میخواهد برای شما بنویسم ولو اقرار برضرر خودم
که مجرمم ثبت کنم وامضاء نمایم وبدست شما بدهم گفت نزد ما
گواهانی هستند که گواهی میدهند که نزد شما آن اوراقی که ما
میگوئیم هست بآنها گفتم احتیاجی بشهود نیست شما مختارید
آنچه میخواهید بکنید ولکن بیقین بدانید که خدا برای من
ذلّت و خواری نیافرید واحدی نمیتواند مرا ذلیل سازد واین
تلگراف مستحق شکر جزیلی از طرف من هست چه آنکسانی که ارسا

داشتند مرا در صف کسانی قرار دادند که من آرزو دارم مانند
قطره ای در دریایشان باشم چه مرا عبّاس بدون ذکر افندی
خطاب کردند مانند خطابی که پیغمبران از محمّد وعیسی وموسی
مینمایند هیچکس محمّد افندی وعیسی بیك وموسی پاشا نمیگوید
وبدانید که خوشترین امور نزد من آن است که مرا حبس کنند
یا بدار بیاویزند که آنوقت مثل مرشدم حضرت باب بشوم واز بالای
دار خطبه ای مانند خطبهٔ اواداکنم ولذا حاکم ودائره اش و وکیل
والی بیروت عبد الرّحمن حوت که گمان برده بودند من بتهدید
آنها رشوه وبرطیلی خواهم داد وچون جواب من که احبّ الاشیاء
نزد من مصلوب شدن است شنیدند چنانکه آب سرد بر آتش
ریخته شود سرد شدند وبعد از آن همینکه هیئت تفتیشیّه بعکا
آمده از من ملاقات خواستند نپذیرفتم وباآنکه حکمت بیك آمد
والتماس کرد وحتّی از روی تزویر وحیله گریست ومیگفت ولو مدّت
کمی باشد بملاقات خود مشرّف ساز گفتم اینها محض تفتیش آمدند
واحسن آنکه باآنها هیچ روبرو نشوم و آنان لائحه دربارهٔ من
فرستادند ومن هم لائحه نوشته بواسطهٔ شیخ بدر الدّین
بسلطان عبد الحمید فرستادم و در آن ذکر کردم که مفتشین بعکا
آمدند ومن با آنها ملاقات نکردم و از آنها متشکر وممنونم چه
شنیدم لائحهٔ بباب عالی فرستادند وشکایات بسیار کردند که

اهمّ آنها چهاراست اوّلا آنکه من نفوذ دولت راشکستم وحکم
من جریان دارد دوّم آنکه قلعهٔ محکمی ساختم سوم آنکه عَلَم
یابهاءالابهی با میرزا ذکرالله بپاکردم ودوسال است که ببالای
سرهای عشائربیافرازد چهارم آنکه دوثلث عکا ازاملاك واراضی
من قرارگرفت وسبب شکر وامتنان من ازهیئت محترمه این است
که آنها درشکایت اوّل مرامستحق هرگونه مدح وثنا وافتخار
قرار دادند وبرای من اعجاز عظیمی نسبت دادند چه برای
یك اسیرغریب حقیر فرید چگونه ممکن است چنین قوّهٔ که نفوذ
دولت عظیمه رابشکند فراهم شود وبتواند حکومت تازه تأسیس
نماید وهرکه چنین امری انجام دهد باید باوتبریك ولله درّك
گفت وباز هم برای شکایت دوم متشکرم که دلالت برنیرومندی
واقتدارم دارد بلکه اعجازی بزرگ است چه من محبوسم ودرعین
حال قدرت بربناء قلعهٔ محکمی که درآن بمقابل کشتیهای بزرگ
دریائی بایستم ساختم وهرمحبوس که چنین قوه ای از اوظاهر
شود باید باو احسنت ولله درّك گفت واّما شکایت سوّم عجبا
آیا دولت باهمهٔ جاسوسها که شمارشان مانند ریگ است دراین
مدت دوسال بخواب بودند یافرشتهٔ آسمانی دیدگانشانراکور
کرد که غفلت کردند وآن عُلَم مبین راکه بر روؤس عشایر موج میزنند
ندیدند واّما شکایت چهارم من برای فروش جمیع املاکم بهزار

لیره فقط حاضرم و چون این لائحه رافرستادم آنگاه جمیع احبّاء
رابمشورت دستور دادم وگفتند اولی آنکه کشتی ایطالیائی سوار
شده باروپا سفرنمائید وآن کشتی سه روز دربندرعکا منتظرماند
ولی من مشورت آنهارانپذیرفتم بلکه هفتاد نفرآنهارابمصرفرستادم
ومخارج بآنها دادم واّما مفتّشین تلگراف بسلطان کردند و
برای اسلامبول رفتند وهمان هنگام که دردریا میرفتند وسلطان
بردرمسجد باشیخ الاسلام تکلّم میکرد نارنجك بقصد عربانه
سلطان منفجرشد ودوبست نفربهلاکت رسیدند وسلطان غش
کرد وچون عارف بیك رئیس هیئت تفتیشیّه بپل اسلامبول میگذشت
سه بار پولیس اورا امرنگهداشت داد ولکن بعلّت تکبّر وغرور
ملتفت نشد ونایستاد که پولیس باگلوله اورازد وکشت واّما مفتّش
دوّم ادهم بیك درمصر ازجهت فقرواحتیاجش باحبّاء رجوع کرد
ومن هزار غروش طلا فرستادم ولکن او بعداً باسکندریّه رفت و
دیگرمعلوم نگشت که چه شد " ونیز غصن اعظم عبدالبهاء درایّا
هیئت تفتیشیّه مذکور قصیده ای بترکی بنظم آورد وفرمود آن قصید
را با دویست وپنجاه از مکاتیب بهائیان امریکا مشتمل براعتراف
وشهادت بمقام مظهریت اب سماوی برای جمال ابهی وبمقام
نبوّت وحیدهٔ غصن اعظم عبدالبهاء نسبت بپدرآسمانی برای
سلطان عبدالحمید فرستادند که پشت اوشکست وگفت مادرعکــ

حبس کردیم و مردم را ازنزدیک شدن باو منع کردیم وحالا چه کنیم که امریکا با اواست وشخص واسطه باو جواب گفت که من بحضورشما معروض داشتم که مسئله آنها روحانی ودینی است وسیاسی نیست ودرآخرقصیده گفته بودند که من یکبار بعراق تبعید شدم ویکبار بروميلی والآن درقلعهٔ عکا وعاشق بايد سيرش تا فيزان تكميل شود . ودرضمن نام امريكا نيز شرحى از تكا است .

(عَكْس) فارسی عرفی معاصر صورت اشياء واشخاص كه بادستگاه فتوگرافى بردارند وعكاس صاحب آن عمل وهنر وپيشه و ذكرى ازعكسهاى ابهى درخطابى ضمن نام محمّد ميباشد .

درلوح طب است :

(عِلّة - عَليل - تَعْليل) " عالج العلّة اوّلاً بالاغذيه " بيمارى رانخست بخوراكها علاج كن . ودرلوح به نصيراست :

" شايد باين وساوس وحيل ناس را ازعلّة العلل محروم سازد " بمعنى سبب وموجب همهٔ اسباب كه خدا است . ونيز درآن لوح است :

" عليلان (بيماران) صحراى جهل ونادانى را اقرب من لمح البصر بمنظراكبر كه مقام عرفان منزل بيان است برسانند " درلوح

رئيس است :

" وُطِّلَ (بى هم وجرعه جرعه آشامانده شد) من زلال هذا الخمر " كه درضمن حُمَيّا ذكراست .

(عِلم - عالِم - مُعَلِّم - عَلَم - عَالَم - عَوالِم - عَلامة) عِلم دركتاب ايقان است قوله الاعزّ : " علم بدو قسم منقسم است علم الهى وعلم شيطانى آن ازالهامات سلطان حقيقى ظاهر واين ازتخيّلات انفس ظلمانى باهر معلم آن حضرت بارى ومعلم اين وساوس نفسانى بيان آن اتّقوالله يعلمكم الله وبيان اين العلم حجاب الاكبر اثمار آن شجرة صبروشوق وعرفان ومحبّت واثمار اين شجره كبر وغرور ونخوت " الخ .

ودرموضعى اين عبارت است قوله :

" براى وصول بمراتب عين اليقين وحقّ اليقين ونورالیقين " الخ كه مراد باصطلاح مراتب علم و معرفت ميباشد وتبيين وتمثيل چنين ميشود هرگاه دربيابان دخانى ازبعيد ديده شود يقين باتش حاصل ميگردد واينمرتبه علم اليقين است وهمنيكه بارفتن سوى آتش بجائى رسد كه آنرامشاهده نمايد اينمرتبه عين اليقين است وچون بحدّى تقرب جويد كه لمس واحساس حرارت نمايد اين مقام حقّ اليقين است وچون وارد آتش شود

وآثار آتشین یابد نورالیقین . ودراصطلاح عرفاء غالباذکر
سه رتبه و نامهای اوّل میباشد ودرتوقیعی است قوله الاعلی :
" وانّ کلّ الاصول والفقه والرّیاضی والبیان یخرج من احدی
حرف من کلماتی وانّ الیوم لیس عنداحد علم الخالص الّا فی صدری
...... فان استقررت مکانک فسوف نعلّمک کلّ الامضاء والقوانین
وانّ ذلک الکتابین عندک شئی وانّ لدیّ لیس بقدرسواد عین
بعوضة میتة وانّی لا قدران ابیّن ماخلف وفی ذلک الکتابین ما
لا یخطر بقلب احد فاقٍ علی الحیوان حیث لا یمیّز بین العلم
والبیان " واز آثار دورهٔ ابهی است قوله الاظهر :
" بسم الله الرّحمن الرّحیم بشارت ده کلّ ممکنات را وندا کن
بین ارضین وسموات که هرنفس ارادهٔ سؤال نماید بمظهرعزّ
قدم معروض دارد ازسماء فضل نازل خواهد شد وهرذ یعلمی
که سؤال ازعلم بخواهد البتّه بساحت اقدس معروض دارد که
محروم نخواهد ماند "
ودرلوحی است :
" اتنطقون بما عندکم من العلوم بعد ماظهرمن کان واقفاً علی
نقطة العلم الّتی منها ظهرت الاشیاء والیها رجعت وعادت
ومنهاظهرحکم الله والعلوم الّتی لم تزل کانت مکنونة فی خزائن
عصمة ربکم العلیّ العظیم " ودرتوقیعی صادردرقرب جدّة

برای والی شوشتر که سؤال ازحدیث مروی از علی امیرالمؤمنین
قوله : " علّمنی اخی رسول الله علم ماکان وعلّمته علم مایکون "
نمود قوله الاعلی :
" وعلی ذلک الشأن یجب فی الحکمة ان یکون علی معلّم رتبة
المشیّة علم مایکون لانّ من قبل ذکره لم یک مایکون حتّی انّه
علم به فلمّا ثبت ذکرالارادة تحقّق ذکراامکان کلّ الموجودات
ولذا یعلم رسول الله بعلم مایکون بعلیّ فی رتبة الاشیاء بحسب
مراتبهم الّتی قدّرالله لهم فی علم الغیب لانّ العلم فی الحقیقة کما
هو مذهب الحق نفس المعلوم کما اشارالصّادق فی حدیث
المفضّل انّ العلم تمام المعلوم والقوّة والعزّة تمام الفعل ......
وانّ مانزل فی الکتاب لواعلم الغیب لا ستکثرت من الخیراومانزل
فی الاخبار من مراتب اختلافات الانظارفی مقامات الاسرار فهو
لم یک الّا لظهورعبودیّتهم وعجزهم لکلّ الموجودات اویکون لذکر
علوّ جلالتهم عن النّفی فی مقام الاقتران وان فی الحقیقة انّ اله
با لکثرات لیس هوالشّرف فی مقام الذّات بل انّه شرک عنداهل
السّبحات لانّ فی مقام عرفان الذّات کلّ ذکرٍ من کلّ شئی باطل.
وربّما ارادوا فی بعض المقامات من نفی العلم اظهارفضلهم
للعاصین ان لا یخجلوا عنهم اذا حضروا بین ایدیهم " الخ
ودرایّام اقامت باب اعظم دراصفهان برای دفع لهث معارضین

که عبارت مصطلح درتوقیعات میبا شد توقیعی درجواب میرزا
حسن وقایع نگار صدوریافت قوله الاعلی :
" بسم الله الرّحمن الرّحیم الحمد لله الّذی ابدع مافی السّموات
والارض بحکمه ...... وبعد قد نزل کتابك واطّلعت بخطابك
...... وانّ ماذکرت فی کتابك من اختلافات النّاس فی ذکری
فلاشكّ انّ اکثرالنّاس قد جعلوا الههم هواهم بمایقولون بافواههم
مااتّبعت اهوائهم فسوف یؤاخذهم بماکسبت ایدیهم ولکن لیس
العجب من النّاس لانّ فی کلّ الاعصار کان بعض النّاس فی مقام
الکذب والافتراء انظرالی النّصاری کیف افتروا علی الله وقالوا
ثالث ثلاثة ...... فاعوذ بالله من افترائهم فی حقّی...... فبعض
افتروا حکم الرّیاسة ثمّ بعض حکم الولایة ثمّ بعض حکم بطلان
الاجتهاد انّ الله یعذّبهم بماافتروا انّنی انا عبد مؤمن بالله
وآیاته اکرمنی الله علم المعرفة وانا حدّثت النّاس بحکم القرآن
حیث قال عزّ ذکره وامّا بنعمة ربّك فحدّث بل عظّموا فی عیونهم
ذلك العلم من الّذی لم یتعلّم عند الخلق کبرعلیهم ولذا اوقع
الفتن بین النّاس فمجمل القول انّی مصدّق بهذا الدّین
حرفا بحرف ...... " ونیز درتوقیع بمحمّد شاه است قوله :
" خداوند شاهد است که مراعلمی نبود زیراکه درتجارت پرورش
نموده بودم ودرسنهٔ ستّین قلب مراملوّ ازآیات محکمة وعلوم

متقنهٔ حضرت حجّت علیه السّلام فرمود ...... عجزی نداشته
وندارم بفضل الله از امری وعالم هستم بما اعطانی الله من جوده
واگرخواهم ذکرنمایم کلّ امور حضرتت را درهرمقام " ودرکتاب
الاسماء است قوله :
" فلتعلمنّ ذریّاتکم علم النّحو والصّرف ثمّ حکمة البیان ثمّ
الحروف ثمّ الطّلسمات ان تحبّون عن العلم تدرکون "
ودرآثار بیان حاجی سید کاظم رشتی بعنوان "معلّمی" درمواضع
بسیارمذکور گردید چنانچه درذیل نامهای بقرٔ فتحٔ وبیان
شرح سورهٔ بقره قرآن ثبت میباشد . ودرتوقیع" فی السّلوك الی
الله " است قوله :
" وعلی التفصیل کتبها سیّدی و معتمدی ومعلّمی الحاج سیّد
کاظم الرّشتی اطال الله بقاءه " ومفهوم است که این رساله را
درایّام حیات سیّد رشتی نوشتند . ودرتوقیعی دیگر :
" وامّا مارأیت فی آیات معلّمی من حکم جنان الثّمانیه" ودرعدّه‌ای
ازتوقیعات ذکرازمعلّم دیگری نیزفرمودند درمناجاتی است
قوله :
" اللّهم وانّك لتعلم ماقد ارسلت الی من کان اوّل مؤمن بحکمك
بعضاً من الکتب لیجیب النّاس علی حکم القرآن وسوف نرسل
تلك الآیات الی من کان معلّمی فی بعض الاحیان والیه لیجیبان

العباد عمّاهم کانوا سائلون " نامه های سؤالات اسلامیّه بعضی
ملّاها را نزد جناب ملّا حسین بشرویه ومعلم فرستادند تا شرح
وبیان کنند . وقوله :

" بعد ما فوّضت الامر الی من کان معلّمی فی بعض الاحیان والی
من کان اولی النّاس بالکتاب " نیز کار را در آنموقع بآنند وواگذاشتند

وقوله :

" وسلّم منّی علی اوّل مؤمن بالکتاب واخبره بماجری القضاء
بالامضاء وانّی فی حزن من سکون معلّمی وقدرته علی الاصلاح
وحده وانّی لوکنت علی حالة الاوّل من تلامذته لکنت متوقّعاً
بنصرته ولکنّ الآن فرض علیه بمثل الصّلوة ویکفیه ذلک الفخر
فی الدّنیا ویوم یقوم الاشهاد " که شاید مراد همان ملّا محمّد
معلم در مکتب قهوهٔ اولیاء باشد ولی بعضی چنانچه در ظهور الحقّ
اشاره است مراد ملّا صادق مقدّس خراسانی را میدانستند که
در ایّام اقامت در کربلا چندی در نزد وی بعضی از کتب ادبیّهٔ
عربیّهٔ متداولهٔ آن ایّام را خواندند ولی حاجی سید علی خال
بخواست والدهٔ مکرّمه آمده ایشانرا بشیراز برگرداند . وشمّه ای
ضمن نامهٔ ذکر است . ودر تاریخ فاضل قائینی نیز از قول
وی درضمن بیان کیفیّت ایمان جدیدش چنین مسطور است :
" هنگام طفولیّت آنحضرت را نزد من آورده بودند که درس بدهم

وبخواندن درس بیش از یکروز نیامدند "
وعلماء جمع علیم بمعنی دانا مانند فقهاء جمع فقیه است
که در اصل بمعنی فهیم واصطلاحاً بمعنی فهیم مستنبط فروع
اسلام میباشد وکلمهٔ علماء در آن ایّام غالبا براین گروه اطلاق
میشد ودرضمن روایات مأثورهٔ درحق مهدی موعود اخباری در
شأن ملّا های ملّت اسلام آنروز وکیفیّت سوء سلوکشان باموعود
منتظر مذکور در کتب ثبت است ازآنجمله حدیث مروی بطریق عامّه
وخاصّة عن النّبی :

" سیأتی زمانٌ علی امّتی لا یبقی من القرآن الّا اسمه ولا من
الاسلام الّا رسمه یسمّون به وهم ابعد النّاس منه مساجدهم
عامرة وهی خراب من الهدیٰ فقهاء ذلک الزّمان اشرّ الفقهاء
تحت ظلّ السّماء منهم خرجت الفتنة والیهم تعود "
ودر کتاب بحار الانوار نقل از امام جعفر صادق است :
" انّ قائمنا اذا قام استقبل من جهلة النّاس اشدّ ممّا استقبل
رسول اللّه من جهّال الجاهلیّة ان رسول اللّه اتی النّاس وهم
یعبدون الحجارة والصّخور والعیدان والخشب المنحوتة وانّ
قائمنا اذا قام اتی النّاس وکلّهم یتأوّل علیه کتاب اللّه ویحتجّ
به علیه امّا واللّه لیدخلنّ علیهم عدله جوف بیوتهم کما یدخل
الحرّ والقرّ " ودر شرح اربعین شیخ بهائی نقل از باب ٦٦

فتوحات مکیّه است :

" انّ للّه تعالی خلیفة یخرج من عترة رسول اللّه من ولد فاطمة یواطی اسمه اسم رسول اللّه جدّه حسین بن علی یبایع بین الرّکن والمقام یشبه رسول اللّه فی الخلق وینزل علیه فی الخلق اسعد النّاس به اهل کوفه یعیش خمساً اوسبعاً اوتسعاً ویضع الجزیة ویدعوا الی اللّه بالسّیف ویرفع المذاهب عن الارض فلا یبقی الّا الدّین الخالص اعداءه مقلّدة اهل الاجتهاد لمایرونه یحکم بخلاف ماذهب الیه ائمّتهم فیدخلون کرهاً تحت حکومته خوفاً من سیفه یفرح به عامّة المسلمین اکثرمن خواصهم یبایعه العارفون من اهل الحقایق عن شهود وکشف بتعریف الهی له رجال الهیّون یقیمون دعوته وینصرونه ...... فبعض المخالفین یعتقدون فیه اذا حکم فیهم بغیرمذهب ائمّتهم انّه علی ضلال فی ذلك وامّا من یدعی التعریف الالهی بالاحکام الشّرعیّه فهو عندهم مجنون فاسد الخیال " انتهی .

ودرتوقیعات والواح و آثار این امردرشأنشان اسماء والقاب کلمات نفی وسبحات جلال وخطابهای شدید وتهدید و وعید بسیار میباشد . ازآنجمله درلوح به نصیرقزوینی است قوله الاعزّ:

" باری بهیچ رئیسی تمسّك مجو وبهیچ عمامه وعصائی ازفیوضات سحاب الهی ممنوع مشو چه که فضل انسانی بلباس واسماء نبوده

ونخواهد بود اگرازاهل عمائم بظهورات شمس مستشرق ومستضئی گشتند بذکراسماء هم عندربّك والّا ابداً مذکورنبوده ونخواهند بود پس بشنولحن ابدع امنعم رااگرفضل انسان بعمامه میبود باید آن شتری که معادل الف عمامه بر اوحمل میشود ازاعظم ناس محسوب شود وحال آنکه مشاهده مینمائی که حیوان است وگیاه میطلبد "

ودرلوحی دیگر به آقامیرزا ابوالفضل گلپایگانی است قوله :

" بگوای عباد براستی گفته میشود حق جلّ جلاله ناظربقلوب عباد بوده وهست ودون آن ازبرّ وبحر و زخارف و الوان کلّ رابملوك وسلاطین وامراء واگذارد چه لا زال علَم یفعل مایشاء امام ظهور بازغ وساطع ومتلالئ آنچه امروز لازم است اطاعت حکومت وتمسّك بحکمت فی الحقیقة زمام حفظ وراحت واطمینان درظاهردرقبضهٔ اقتدارحکومت است حق چنین خواست و چنین مقدّرفرموده قسم بآفتاب راستی که ازافق سماء سجن اعظم مشرق ولائح است یك نفس از مأمورین دولت ازیك فوج اربـاب عمائم عند اللّه اقدم و افضل وارحم است چه که این نفس در لیالی وایّام بحکومتی مأموراست که مهماامکن راحت عباد دراوست ولکن آن فوج درلیالی وایّام درفساد وردّ وسبّ وقتل وتاراج مشغولند مدتی است که درایران حضرت سلطان (ناصرالدّین

شاه) ایّده اللّه تبارك وتعالی اینمظلومهای عالم رااز شرّ
آن نفوس حفظ نموده ومینماید معذلك آرام نگرفته اند هریوم
شورشی برپا وغوغائی ظاهر امید است که یکی از ملوك لوجه اللّه
برنصرت این حزب مظلوم قیام نماید و بذکرابدی وثناء سرمدی
فائزشود قدکتب اللّه علی هذا الحزب نصرة من نصرهم وخدمته
والوفاء بعهده باید این حزب در جمیع احوال برخدمت ناصر
قیام نمایند لا زال بحبل وفاء متمسّك باشند " ودرلوحی به آقا
محمود سرچاه قوله :

" درجمیع قرون واعصار سبب اعراض و اغماض علماء وفقهاء ارض
بوده اند چه که مشارق ظهور ومطالع او دراوّل جمیع من علی
الارض رادریك مقام وشأن مشاهده مینمایند وکلّ را ازماعندهم
بماعند اللّه میخوانند این قدرت مخالف است با عزّت وریاست
علمای ظاهر " ودرکتاب ایقان قوله :

" درهمه اوقات سبب صدّ عباد ومنع ایشان ازشاطئ بحراحدیّه
علمای عصر بوده اندکه زمام آن مردم درکف کفایت ایشان بود
وایشانهم بعضی نظر بحبّ ریاست وبعضی ازعدم علم ومعرفت
ناس را منع نمودند " ودرلوحی است قوله :

" ایدوستان ازشوکت علمای جاهل خائف مشوید این ارض وآنچه
دراو موجود است قابل ذکرنبوده ونیست درآباء و اجداد خود

تفکّر نمائید ودرعظام قبورنظرکنید جمیع بایادی صفر راجع
شدند " ودر تفسیر سورة والشّمس قوله :

" یاایّها السّائل فاعلم بانّ النّاس یفتخرون بالعلم ویمدحونه
ولکنّ العبد اشکومنه لولاه ماحبس البهاء فی سجن عکا بالذّلة
الکبری وماشرب کأس البلاء من ید الاعداء انّ البیان ابعدنی
وعلم المعانی انزلنی وبذکرالوصل انفصلت ارکانی والا یجاز صار
سببَ الاطناب فی ضرّی وبلائی والصّرف صرفنی عن الرّاحة والنحومحا
عن القلب سروری وبهجتی وعلمی باسرار اللّه صار سلاسل عنقی
...... قد قُرِض جناحی بمقراض الحسد والبغضاء " ودراوّل کتاب
ایقان انقطاع ازعلماء را شرط تحصیل معرفت تفصیل دادند

قوله :

" یعنی گوش را ازاستماع اقوال وقلب را ازظنونات متعلّقه
بسبحات جلال وروح راازتعلّق باسباب ظاهره وچشم را از
ملاحظهٔ کلمات فانیه " الخ وقوله :

" کلّ درارض نسیان ساکن وباهل بغی وطغیان متبّع ولکنّ اللّه
یفعل بهم کماهم یعملون وینساهم کمانسوالقاءه فی ایّامه
وکذلك قضی علی الّذین کفروا ویقضی علی الّذین هم کانو بآیاته
یجحدون " ودرلوح برهان به شیخ محمّد باقرمجتهد اصفهانی
است قوله :

" انصف بالله بایّ برهان استدلّ علماء الیهود وافتوا به علی الرّوح اذ اتی بالحقّ وبایّ حجّة انکر الفریسیون وعلماء الاصنام اذ اتی محمّد رسول الله بکتاب حکمَ بین الحق والباطل بعدل اضاء بنوره ظلمات الارض وانجذبت قلوب العارفین وانّك استدللتَ الیوم بما استدلّ به علماء الجهل فی ذاك العصر .... اعلم انّ العالم من اعترف بظهوری و شرب من بحر علمی " .

وقوله :

" یا معشر العلماء بکم انحطّ شأن الملّة ونکس علم الاسلام وثلّ عرشه العظیم کلّما اراد ممیّز ان یتمسّك بما یرتفع به شأن الاسلام ارتفعت ضوضاؤکم بذلك منع عمّا اراد وبقی الملك فی خسران کبیر ..... " .

ودر کتاب اقدس است :

" قل یا معشر العلماء لا تزنوا کتاب الله بما عندکم من القواعد و العلوم انّه لقسطاس الحق بین الخلق قد یوزن ما عند الامم بهذا القسطاس الاعظم وانّه بنفسه لو انتم تعلمون ...... یا معشر العلماء هل یقدر احدٌ منکم ان یستنّ معی فی میدان المکاشفة والعرفان او یجول فی مضمار الحکمة والتّبیان لا وربّی الرّحمن کلّ من علیها فان وهذا وجه ربّکم العزیز المحبوب یا قوم انّا قدّرنا العلوم لعرفان المعلوم و انتم احتجبتم بها عن مشرقها الّذی

به ظهر کلّ امر مکنون " ودر ضمن نامهای زین ذبح کرمان وحرف ط و غیرها نیز نبذه ای ثبت است .

ونام علماء در امر بهائی بنام علماء فی البهاء در کتاب اقدس وغیره بکثرت مذکور میباشد .

وعَلَم در لوح رئیس قوله :

" ویجعلك عَلَم الهدایة فی بلاده " ودر لوح اتّحاد قوله:

" از اتّحاد شما علم توحید مرتفع شود " الخ بمعنی رایت و درفش است .

وعالَم جهان . عالَمین عوالِم جمع . در شرح هاء است قوله :

" وانّ کلیّات العوالم هی منحصرة بتلك الثّمانیة لانّ اوّل تعیّن کاف الاوّل اسمه مقام المحمّدیة هو جنّة الازلیّة الّتی داخلها بالتّجلی لم یخرج و خارجها لم یدخل ثمّ انّ تلك نصیب آل الله الّذین هم ائمّة العدل ولا نصیب لاحد من الخلق فیها والثّانیة مقام توحید الانبیاء والثّالثه مقام توحید الانس والرّابعة مقام توحید الجنّ والخامسة مقام توحید الملك والسّادسه مقام توحید الحیوان وانّ فی ذلك المقام انّ النّملة تزعم انّ للّه زبانیتین کما انّ الانسان تزعم انّ للّه علماً وقدرةً وکذلك کلّ الصّفات والاسماء وکما انّ النّاس یبطل توحید النملة فمن کان

واقفاً فی رتبة فوقه یبطل توحیده والسّابعة مقام توحید النّباتات والثّامنة مقام توحید الجماد ...... وانّ ماخلق اللّه من جنان الثّمانیة للمحبّین هی تلك المراتب "

ودرلوحی است قوله الاعزّ :

" ای یوسف حجّتم برکلّ من فی السّموات والارض قبل ان اعرّف نفسی تمام بوده وبالغ شده اگرچه کلّ عوالم الهی حول اینعالم بوده وخواهد بود ".

وعلامة نشانه . درکتاب اقدس است :

" انّا جعلنا الامرین علامتین لبلوغ العالم " که مراد عالم بشر در روی زمین میباشد وبیان آن ضمن نام امرثبت است .

درتوقیعی است قوله الاعلی :

" قل انّ اسمی محمّد بعد کلمة العلیّ (علیّ محمّد) وانّ اسم ابی بعد ذکر کلمة محمّد رضا (محمّد رضا) قدکان فی کتاب اللّه مسطورا وانّ اسم جدّی فی کتاب اللّه ابراهیم وانّ اسم اباه بعد کلمة نصراللّه فی القرآن (اذاجاء نصراللّه والفتح) قدکان مکتوبا ". که اسامی آنحضرت وآباء چنین میشود :

(عَلیّ - اَعْلیٰ - عُلیا - عالی - تَعالیٰ)

سید علیمحمّد بن سید محمّد رضابن سید ابراهیم بن سیّد فتح اللّه .

ومنوعی که درذیل نام ربّ ذکراست شهرت در افواه مؤمنین

" حضرت اعلی " و " ربّ اعلی " قرارگرفت وعناوین علیّ واعلی وعلیّ حمید ومانند آنهاکه در آثارشان بغایت کثرت میباشد مراد خود شان است . ودرلوحی است قوله الاعزّ :

" هوالعزیزالقیّوم شهد اللّه بذاته لذاته فی عزّ سلطانه بانّه لا اله الّا هو وانّ علیاً لَظهوره وبطونه وغیبه وشهوده وعزّه وجلاله وسلطنته وبهاؤه لمن فی السّموات والارضین ...... قل انّا آمنّا باللّه وبمانزل علی علیّ من قبل " الخ وقوله :

" هوالعلیّ العالی الاعلی فاخلع ثوب الغنا ثمّ اصعد الی رفرف البقاء فقل سبحان ربّی الاعلی " وقوله :

" شکرشکن شوند همه طوطیان هند ** زین قند پارسی که به بنگاله میرود

هوالعلیّ الاعلی مکتوب آنجناب برمکمن فنا واصل " الخ .

ودرذیل نام نبیل ذکری است .

ومقام اعلی نام وشهرت مستقر رمس هیکل نقطه بردامنه کوه کرمل درحیفا فلسطین میباشد که مشهورومعروف است وشرح آن در ظهورالحق ثبت میباشد واجمالی آنکه غصن اعظم عبدالبهاء اندکی پس از صعود ابهی تقریبا درسال ۱۸۹۳ م زمینی را در دامنه کوه کرمل خریدند و چندی بعد ازآن تقریبا در ۱۸۹۸ برادران ومنتسبان مخالف بی استجازه ازایشان اطاق مخصوصشان دربهجی بجنب روضهٔ مبارکه راکه بمصر

تماع واستراحت زائرین روضهٔ مبارکه صرف میکردند مدفن
زا ضیاء الله غصن نمودند وازاین هنگام عزم تام بر بناء
نهٔ کرمل تعلّق گرفت وشاید اوّلین ممانعت دولت بیشتر
ای اندیشه از جهت استحکام مبانی بناء پیش آمد ولی مانع
ع شد ومجدد بنارا بالا بردند وگمان قصد مقرّ دادن رمس
ن بود ولی ممانعت ناقضین ومنتسبین البتّه سدّی میشد
رز بناء اکمال نشده ممانعت دوّم از دولت برخاست که
رم امین عبد النّور نصرانی رابه بیروت نزد والی فرستادند
عمل تجدید واکمال گردید ومصارف را دو هزار لیره گفتند
با زهم استحکام بناء وشهرت آن و رفت وآمد بهائیان امریکا
ب اندیشهٔ سلطان عبد الحمید گشت وتلگراف قلعه بندی
ن اعظم وبرادران درسال ۱۹۰۱ صادرگردید تا بالاخره
م اعلی محلّ استقرار رمس هیکل نقطه ومقرّ هیکل خود
ضرت شد . واین نسخه ذیل سواد مرقومه وخطابی میباشد :
هوالله سواد اینورقه بهریك از آن شخص داده شود واصلش
رحظیرة القدس محفوظ ماند . هوالله ربّی ومحبوبی لك الحمد
لی ما اولیت ولك الشکر علی ما اعطیت تؤتی من تشاء وتؤیّد
ن تشاء و توفّق من تشاء علی ماتشاء بیدك الا مور کلّها وفی
تك زمام الا شیاء تشرّف من تشاء وترزق من تشاء وتحرم من

تشاء بیدك الخیر وشأنك الجود انّك انت الواهب المعطی
الکریم الرّحیم درحظیرة القدس نفوسی بخدمت قیام نمودند
وزحمت ومشقّت کشیدند درکمال روح وریحان کوشیدند ونفوسی
نیز تعلق روحانی داشتند وبجان ودل آرزوی خاك کشی وگل در
آن مقام مقدّس داشتند لهذا آب انبار وابواب حظیرةالقدس
رابنام مبارك ایشان تسمیه نمودم آب انبار باسم حضرت افنان
سدرهٔ مبارکه جناب آقامیرزاباقر باب اوّل درطرف شرقی باب
بالا باب ثانی درطرف شرقی باب کریم یعنی باسم جناب استاد
عبد الکریم باب شمالی باب اشرف وباب اوّل غربی باب فضل
باب ثانی غربی باب امین ومقصود ازاین اسماء آقاعلی اشرف
وآقااستادعبد الکریم و آقابالا وحضرت ابی الفضائل وجناب امین
است این اسماء باید تا ابد الآباد یادگردد وذلك ماالهمنی
به تراب مطاف الملاء الاعلی ع ع " ودرذیل نام کرمل نیزذکری
است . ومیرزا یحیی ازل نسبت بآنجا بی اعتقادی وبی اعتنائی
اظهارداشت ودرنامه ای درسنین اولیّه چنین نوشت قوله :
" جسد مطهّر استقرار عزّت آن نزدیکی ارض طأ ابن امام معصوم
(مراد امامزاده معصوم است) درآن ارض محلّ قراربوده و
سالها بهمین طریق تااینکه مدّعیان ظهورو ایمان تغییرداده
وخیال آنها معدوم ساختن آنوجود است لکن محلّ طواف وتوجّه

همان مکان است روایات آنها در امری مقبول نبوده وهرآنچه
گویند کذب است استماع باینگونه اقوال ندارند" .

ودر اثری از خ ا د م ٦٦ مورخ ۱۲۹٤ چنین مسطوراست :
" واما درفقرهٔ امانت مقصود آن بود که ازکل مستورماند وحکمت آن
اینکه اگرمخالفین مطلع شوند ازبرای آن نفوسی که حمل نموده
اند وهمچنین آن بیتی که مقر عرش واقع شده ضر عظیم داشته
ودارد باری قضی ماقضی عسی الله ان یحدث بذلك خیراً باید
محلی معین شود من غیراطلاع احدی ودر آن محل آن ودیعهٔ
ربانیه رامسکن ومقر دهید الی ان یشاءالله " الخ .

واراضی مقام اعلی راغصن اعظم عبد البهاء درابتداء بذراعی
۲٦ غروش وبقیه را ۲۰ غروش خریدند واکنون قیمت آن اراضی
به نیم ملیون لیرهٔ فلسطین تخمین زده شد ومبانی مقام راساختند
ورمس هیکل نقطه دوسال قبل از بنای مقام بحیفا رسید وبکلی
مستور ومکتوم بود حتی پس از ساختن مقام کس نمیدانست برای
چه کاراست وبعد از نقل وتحویلهای پنجاه سالهٔ بعد ازشهادت
درایران ومکتومیت دوسال درعکا دربیت مرکزمیثاق بالاخره درسال
۱۹۰۹ میلادی درآنمقام اعلی استقراریافت ومیرزامحمد خان
اصفهانی آخرین کسی بود که صندوق رمس اعلی رادرطهران در
منزل خود نگهداری میکرد وازبرادرخود میرزااسدالله تحویل

گرفته بود ودرهیزم خانه زیرهیزم نهان داشت تاتقریبا در
سال ۱۳۱۱ هـ ق از جانب مرکزمیثاق ابهی میرزااسدالله مذکور
مأمورشد که صندوق رابیرد واوبرداشته باصفهان برد ومیرزا
اسدالله وزیر همراهی کرد تخت روان گرفته سوارهمراه کرد توصیه
بحکام نوشت وآنجسد مطهر بعد از آوردن ازتبریز مدتی در
امامزاده حسن بود وبعد بامامزاده معصوم بردند باز اغلبی
فهمیدند وبچشمه علی نقل دادند بعد جمال ابهی به آقاست
جمال بروجردی مرقوم داشتند که تغییر بدهد واو معاون خوا
معاونی تعیین فرمودند ومانکچی صاحب عرض کرد که درطهران
برقرار دارند فرمودند حال وقت نیست وچون بازمعروف شد
اینده فمه بتد بیرغصن اعظم ابهی امرشد که میرزااسدالله ضبط
نماید وهیچکس نداند وهرکس بگوید من میدانم کجااست دروغگ
است تابعد ازصعود ابهی میرزااسدالله راطریق مذکور
فرستادند آورد واو ببرادرش میرزامحمد خان مذکورمهرومو
کرده سپرده بود که اوراق است درمحلی ضبط ومحکم کنید واون
چنان کرده بود ومواضع استقرارعرش اعلی درطهران چنین است
اول امامزاده حسن دوم منزل سلیمانخان سوم امامزاده معصو
چهارم مسجد ماشاءالله پنجم خانهٔ مجدالاشراف ششم
امامزاده زید بعداً خانهٔ مسکونهٔ وبرادر یعنی میرزاعلی اکبرخ

مستوفی وحفاظت برادرش میرزا محمّد خان سرهنگ و خانهٔ
حاجی محمّد حسین پدرزن میرزا محمّد خان سرهنگ وخانهٔ آقا
محمّد کریم درانتها وشمّه ای مربوط باین موضوع ذیل نام کرمل
ثبت است .

ورقهٔ عُلیا لقب والدهٔ غصن اعظم عبد البهاء وخواهرشان ذیل
نام ورق ثبت میباشد . ودرلوحی است :

" انّا نذکر الورقة العلیا من هذا المقام" که مراد حرم باب اعظم
است .

ومهد علیا لقب فاطمة بی بی زوجهٔ دوّم ابهی است .

ولفظ ملأ اعلی دراصطلاح آثار اسلامیّه وهم دراین امربکثرت
مذکوراست . درکتاب مجمع البحرین است :

" الملأ الاعلی هم الملائکة وقیل نوع منهم وهم اعظم قدراً" .

وازمشاهیر علی نامان مذکور درآثار وافواه این امر :

ملّاعلی بسطامی ثانی من آمن دوم حرف حیّ است که در
شأنش درتوقیعی ومناجاتی ضمن جواب اسئلهٔ یکی از مؤمنین
چنین فرمودند قوله :

" لقد سأل هذا العبد من اصحاب الکهف وانّك قد بیّنت حکمه
فی کلمة الاوّل ائمّة العدل اصحاب رسولك محمّد خاتم النّبیّین
صلواتك علیهم اجمعین (مرادآنکه اصحاب کهف ائمّهٔ خاندان

پیمبرند) ومن کلمة الثّانیة عبدك الّذی حبس بحکم الظّلم فی
بغداد فاخلصه اللّهمّ بحق محمّد وآل محمّد من ید الظّالم
کیف شئت وانّی! شئت وانّك علی کلّ شیئ قدیر " الخ مراد آنکه
ثانی من آمن ملّاعلی مذکوراست وبرای استخلاصش ازحبس
حکومت عثمانی دعا فرمودند . ودرلوحی خطاب بملّاعلی بجستانی
است قوله ج ع :

" یاعلی یك نغمة ازنغمات مبشّر راذکرمینمایم شاید بعضی عارف
شوند وبآنچه مقصود است پی برند وبیابند حضرت نقطه روح ما
سواه فداه لوحی بشیخ محمّد حسن نجفی ارسال فرمودند
وحامل لوح ملّاعلی بسطامی واین شیخ قطب علمای شیعه بود
لوح را ردّ نمود استکبرَواستنکفَ ونطقَ بماکان لائقاً لنفسه
وبعد لحضرت مبشّر روح ماسواه فداه لوح آخر مرقوم فرمودند
میفرمایند مخاطباً لشیخ مذکور انّا بعثنا علیّاً من مرقده
وارسلناه الیك بکتاب الی آخر بیانه جلّ وعزّ مضمون لوح مبارك
آنکه ماعلی راازمرقدش مبعوث نمودیم وبکتابی بسوی توفرستادیم
اگراوراشناخته بودی وبین یدی اوساجد میشدی هرآینه از
حرف اوّل اسم توحرف اوّل رامبعوث مینمودیم و ازحرف ثانی
حرف ثالث را وچون عارف نشدی جمیع اعمالت حبط شد داخل
نارشدی وشاعرنگشتی " انتهی .

ودرتوقیعات راجع بحاجی میرزاسیّد علی خال اعظم شهید رمز
سید ۱۱۰ و نیز ۱۱۱۱ است ودرلوح آقاسید عبدالرّحیم
اصفهانی است :
" وان رأیت الکمال کبّر علی وجهه من قبل اللّه ربّك وکذلك الّذی
سُمّی بعلیّ قبل اکبر ثمّ ذکّرهما بما ورد علینا من عبادنا
المعتدین " که مراد حاجی میرزاکمال وحاجی میرزاعلی اکبر اهل
نراق کاشان است " ودرلوحی دیگر :
" ان یاقلم القدم اذکرعلیّاً الذی کان معك فی العراق " الخ که
مراد حاجی میرزاعلی اکبرمذکورمیباشد . ونیزدرلوحی است :
" هوالمجیب نامهٔ آنجناب بین یدی العرش حاضر ..... ای علیّ "
الخ که مخاطب علی محمّد سراج ازلی اصفهانی است . ونیزدر
الواح ذکربسیاراز ملّا علیجان مازندرانی ساکن قریهٔ ماهفروزك
وشهید بسال ۱۳۰۰ هـ ق درطهران ونیز ذکرزوجه اش میباشد
که علویّه شهرت یافت . درلوحی بسید علی اهل ماهفروزك است :
" هواللّه تعالی شأنه الحکمة والبیان انظرما انزله الرّحمن فی
الفرقان ...... درجناب شهید الّذی سمّی بعلیّ فی ملکوت
الاسماء تفکّرنمائید " الخ وبامضاء خ ادم ۲۸ رمضان ۱۲۸۸
مسطوراست :
" حسب الامر دائرهٔ مبارکهٔ معروفه را لأجل حفظ ایشان نوشته

ارسال داشت " الخ ودرذیل نام زیارت وغیرها نیزذکری است.
ودرسفرنامهٔ امریکا بیان غصن اعظم عبدالبهاء است قوله العزیز:
" مرقد حضرت شهید ملّا علیجان روحی له الفداء بدرجه ای
مبارك است که اگرمن درطهران بودم بدست خویش مهیا ختم
لهذا باید چند نفرازیاران مصمم اینخدمت شوند وزمینی ابتیاع
نمایند ولودرجای تنها باشد وآنجسد مبارك راباآنجا نقل نمایند
وپنجاه تومان جناب امین بجهت مصارفات تقدیم نماید " دیگر:
حاجی ملّاعلی اکبر شهمیرزادی معروف بعنوان علیّ اکبروعلی
قبل اکبر وخطاب " ای علی " درالواح بسیاراست درلوح دنیا
قوله الاعزّ :
" حمد وثناء سلطان مبین رالایق وسزاواراست که سجن متین را
(زندان طهران) بحضورعلی قبل اکبر وحضرت امین مزیّن فرمود "
ودرلوحی دیگر :
" هوالمبیّن الصّادق الامین کنّا ماشیاً فی البیت وسامعاً حدیث
الارض اذاً ارتفع النّداء من الفردوس الاعلی یاملأ الارض والسّ
البشارة بما اقبل علیّ قبل اکبر الی السّجن فی سبیل اللّه مالـ
القدر ثمّ ارتفع النّداء مرّة اخری من الجنّة العلیا یااهل السّفی
الحمراء افرحوا بما ورد الامین فی حصن متین وسجن مبین فـ
سبیل اللّه ربّ العالمین " الخ راجع بحبس آند و درزند

طهران حسب اقدام کامران میرزا نائب السّلطنة درقضیّة
جمهوریخواهان پیروان سید جمال الدّین افغانی بسال ۱۳۰۸
میباشد وقوله :
" وهمچنین بر اولیای الهی جناب علی قبل اکبر مع آنکه بکمال
صدق تکلّم نمود معذلک مفید نیفتاد بدلیل وبرهان اقامة
حجّت نمودند انّا کنّا معهم اذ نطقوا بالحق " الخ که راجع
بحبس او درطهران بسال ۱۳۰۰ است ودرحرف ط ذکرمیباشد
ایضا بامضاء خادم ۶۶ فی ۶ شهرجمیدی الاولی سنة ۱۳۰۴
است قوله :
" بسم ربّنا الاقدس الاعظم العلیّ الابهی یاحبّذا نامه رسید.....
یاعلی این سدرة درهرحین بکلمه ای ناطق " الخ دیگر :
ملّاعلی بجستانی نامبرده مذکور درالواح بسیارازآنجمله قوله :
" ای علیّ الحمدلله بانوارفجر ظهورفائزشدی " دیگر :
استادعلی اکبرنجّار درموصل دیگراستادعلی اکبرمعماریزدی
شهید قوله :
" یاعلی اکبر یذکرک المظلوم من شطرمنظره الاکبر...... انّا
نجّیناک بالحق وانقذناک من غمرات الاوهام وعرّفناک مااحتجب
عنه اکثرالعباد " الخ وقوله :
" نزل لملّا علی کندی الّذی یحکم فی الطّاء هوالبطاش ذوالبأس

الشّدید ان یاعلی قدبکی محمّد رسول الله من ظلمک قدافتیت
علی من آمن بالله فی هذاالیوم الّذی فیه اسوّد وجهک و وجوه
الّذین نقضوا المیثاق قد جاءکم البشر وبشّرکم بهذاالظّهور
الّذی منه اضائت الآفاق انتم اعرضتم عنه کما اعرض الّذین
قبلکم ...... بامرک سفک دماءالّذین بامرهم مرّت الرّیاح وجرت
الانهار " ودرلوحی دیگر :
" معذلک بکلمة علی کندی وابن ذئب وامثالهما ازمشرق وحی
الهی ومطلع نورصمدانی محروم گشتند " الخ که مراد حاجی
ملّا علی کنی مجتهد معاند ساکن طهران است ودرحرف ط ذکر
میباشد .
وعلی قبل محمّد میرزاعلیمحمّد بن ملّا صادق مقدّس خراسانی
ازمشاهیربهائیان فعّال ومعروف بشهرت ابن اصدق و شهید
بن الشّهید وایادی درالواح وآثار ابهی ومرکزعهد ومیثاق
عبدالبهاء کثیرالذّکراست .
ومیرزاعلیرضاخان اعتضادالوزارة رئیس پست وتلگراف دربسیاری
ازبلاد ایران که سفری درحدود سال ۱۳۱۷ هـ ق برای زیارت
بعکا رفت ودرسن قریب بهفتاد سالگی درسال ۱۳۲۴ درطهران
وفات یافت درآثار ذکرمیباشد و :
میرزاعلی اکبرنخجوانی نام وسفرش بامریکا درسفرنامه ذکراست .

وعلیقلی خان کلانتر در ذیل نام امریکا .

وعلیمحمّد ضمن نام آسیه ذکر میباشد .

ومیرزاعلی اکبرمیلانی که سالها منشی ومحرّر محفل روحانی طهران
وکاتب وطابع آثار بخط زیبایش بود .

ومیرزا علی اکبر رفسنجانی مبلّغ درآثارغصن اعظم عبدالبهاء
مذکوراست که بعدازحصول ایمان بهائی وبهم زدن کسب
قنادی بطهران چندی تحصیلات کرد ودرفن تبلیغ برومند شده
بتبلیغ پرداخت وسفری بامیرزاطرازالله سمندری درایران ومأمور
بتبلیغ درآلمان شد ودرلندن چندی بخدمت پرداخت وبعد
ازمراجعت ازحیفا بیماری عصبیش شدت کرد وعاقبت برفسنجان
درگذشت . ونفوس کثیرهٔ دیگر باین نامها وباینطریق بودند
ودرآثار مذکورند که دربخشهای ظهورالحق شرحی ازبسیاری
ازآنهااست ونیز درلوحی است قوله الاعزّ :

" درمحاربهٔ بین دولت عَلیّه و روس ملاحظه نمائید " الخ عَلیّه
مؤنّث عَلیّ دراصطلاح ایرانیان وصف تجلیلی وشهرت دولت
عثمانی بود . ونیز لوح مشهور رئیس مصدّر بقوله :

" قلم اعلی میفرماید ای نفسی که خودرا " الخ چنانچه ذیل نام
رئیس است خطاب بعالی پاشا وزیرامورخارجه وگاهی صدراعظم
دولت عثمانی است . ودرلوح فؤاد :

" سوف نعزل الّذی مثله " الخ مراد اواست ودرذیل نام فؤاد
ذکرمیباشد . وکلمهٔ

مُتَعالی وتَعالیٰ درتوصیف وستودن به بلند مرتبگی کثرت
استعمال دارد . درلوح رئیس است :

" یاحبّذا هذا الفضل المتعالی العزیزالمنیع " وقوله :

" فتعالی من هذا الفضل " وقوله :

" چه مقدارعالی ومتعالی خواهد بود "

وازآداب اسلامیّه است که بعدازذکرخدا بسبیل ادب وتجلیل
کلمهٔ " تعالیٰ " یا " تبارکَ وتعالیٰ " گویند که درقرآن است :

" سبحانه وتعالی عمّا یشرکون " ودرلوحی است قوله :

" خودرا ازفیوضات بحرتعالی محروم ننمائید " الخ جملهٔ تعالی
که غالبا بعدازذکرنام الوهیّت بعنوان تجلیل وتقدیس ذکر
میشود ازغلبهٔ استعمال بمنزلهٔ وصف بلکه نام حق گردید و در
اینجا بدون ذکرنام موصوف مذکورگشت .

(عَماء) درتوقیع بجواب آقاسید یحیی وحید اکبر
است قوله الاعلی :

" امّا معنی الحدیث الآخرالّذی سئ
فی الکتاب انّ الله کان فی عماء فوقه هواء وتحته هواء " الـ
وانّ ذلک لهوالحقّ اذانظرالعبد بعین التّوحید ولم یلاحـ

في ذكر العماء دون الله سبحانه لانّ الله سبحانه لم يزل لم
يكن معه غيره حتّى كان فوق كلشئ اوفي شئ اومن شئ اوعلى
شئ بل الازل هونفسه والعماء هو ذاته والقدم هوكينونيّته
تلك اسماء قد خلق الله سبحانه لمكنسة القلوب وضعف النّفوس
كلّها مدلّة بانّ الله خلوٌ عن غيره ولم يكن معه دونه والآن كان
الله ربّنا كماكان لم يكن معه خلقه ولا يذكرشئ في رتبته وهو
المتفرّد في الذّات والمتقدّس في الصّفات ماكان المراد من العماء
ولا الهواء الّا نفسه لانّ لوكان غيره ليبطل بدليلٍ لامتناع
العزلة واثبات الوحدة ولا يمكن ان يوصف الله باستعلائه على
شئ ولا باستوائه على شئ ...... وعلى ذلك المنهج اللّطيف
يمكن ان يؤوّل ذلك الحديث بان يجعل النّاظر الى اللّــه
عماء الّذي ورد في مقام ظهور ذكر اوّل وجعل النسبة نسبة التشريف
لانّ في كتاب الله سبحانه اطلاق ذكر الرّحمن على العرش استوى
مثل ماكان الله في عماء وانّ لغة العماء هوالمعروف من العمى
لانّ هنالك لم يكن غير الله وعمى البصر عن وجهه والانظار عن
طلعته وهو عماء مطلق صرف بحت بات لم يرفي غيبته ولا ظهوره
ولا في علانيته ولا بطونه الّا الله الفرد الاحد الصّمد الوتر الّذي
لا اله الّا هو ولم يكن معه غيره وانّ العماء وكلّ الاسماء خلق
في ملكته وسمة لسلطان قدرته وصفة لمليك عزّته ...... لانّ لهذا

الحديث معنى لطيف ...... وهو انّ ذات الازل غيب ممتنع
...... وانّ ماظهر في ملكوت السّماء هوامرالّذي خلق لا من
شئ " الخ ونيز درتوقيع زيارت على امير المؤمنين درج ضمن نام
زيارت قوله :
" الحمد لله الّذي قد تجلّى بنفسه على اهل العماء " الخ ودر
توقيع بمحمّد شاه قوله :
" وشيئ درعالم عماء بحت با اونيست " ودرمناجاتى درلوحى
است :
" سبحانك اللّهم يا الهي احبّ بكلّ لسان ادعوك وبكلّ بيان
ارجوك ...... لا ذكرنّك على عرش العماء بلحنات المقدّسين "
ودرمصيبت حروفات عالين قوله :
" حتّى سمع نغمة الورقاء في مركز العماء " وقوله :
" بايد يكديگر دركمال رحمت ورأفت سلوك نمائيد واگرخلافى از
نفسى صادرشود عفوفرمائيد وباكمال حبّ اورامتذكّر داريد
سخت نگيريد وبريكديگرتكبّر وعجب نكنيد كه قسم بخدا ازلوازم
نفس غفلت است ومنتهاى غفلت بر هلاكت پناه ميبريم بخدا از
شرّ او وازمكر او كه شما هم پناه ببريد كه شايد اسكندر عماء سدّى
از زبرسناء مابين حائل گرداند تا ازيأجوج هوىٰ ومأجوج
عماء آسودگى حاصل شود هذه ورقة تحكى سرّا وتجذب ان انتم

قليلاً ماتفقهون " الخ وشايد عماء درابنجا بمعنى كورى وضلالت
باشد ودرخطابى مربوط بقاهره مصراست قوله :

" هوالله ايّها الحبيب قد وصل تحريركم واطّلعنا بمضمونه ونختصر
فى الجواب لقلّة الاوقات وكثرة الاشتغال العماء فى اللغة السّحاب
الخفيف اللطيف جدّاً ويرى ولا يُرى فاذا امعنتَ النّظر بكلّ
دقّة تجد شيئا ولكن بمجرّد النظر لا يُرى لأجل ذلك فى عرف
المحقّقين يقصدون بالعماء الحقيقة الكلّية بلا تعيّنات فالتّعينات
موجودة بنحو البساطة والوحدة ليست ممتازة عن الذّات اذا
تعيّن وهذا المقام يعبرون عنه بالاحديّة والعماء وهذا مقام
الكنز المخفى المذكور فى الحديث از الصّفات تعيّنات موجودة
فى الذّات وليست ممتازة عنها ترى ولا ترى وهذا معنى العماء
مختصرا " الخ واشعار وجديه ابهى معروف به رشحات عماء
درسال ۱۲٦۷ صدوريافت ودرضمن نامهاى حمد و نذر وزيارت
وعمى هم ذكرى است .

(عِمارة) خصوصا درجمل فارسيّه اطلاق بربنا وساختمان ميشود . عِمارات جمع
درلوح بصدر دولت عثمانى است :

" اين غلام دريكى ازغرف عمارت نشسته تا آنكه درصحن خيمه
برپا نمودند " .

(عِمامة) عربى همانكه دورسرپيچند كه بفارسى متعارف دستارگويند . عَمائِم جمع
درلوحى است :

" فراعنه وياجبابرة كه درالواح نازل شده ويابشود مقصود
ارباب عمائم اند يعنى طمائى كه ناس را ازشريعةٔ الهى وفرات
رحمانى منع نموده اند " الخ ودرنام علم شمّه اى ثبت است .

(عَمّة) خطابى ازغصن اعظم عبد البهاء براى عمّه شان معروف است كه اجمالى از او
ضمن نام اخت ميباشد وازجملهٔ آن
قولـــه :

" لانّ تلك الورقة البديعة تعرّضت لنفماتك واهتزّت من
جذباتك وخضلت ونضرت وراقت من فيض بيانك وآمنت بك
وبآياتك واشتعلت بنارمحبّتك وقامت على خدمتك وصدّقت
بكلمتك واختصّت بعنايتك يوم خروج جمالك من سجن الطّا
ثمّ بعد ذلك ابتلت بفراقك وافتتنت فى هجرانك واحاطتها
الاعاصيرمن كلّ الجهات واشتدّت عليها الزّوابع من سائر الا
وهبّت عليها ارياح الامتحان فذبلت والتوت واصفرّت من
شدائد الافتنان ايربّ ارجعها الى سدرة رحمانيّتك ود وحـ
فردانيّتك واجعلها ريّانةً بمياه الجود وخضلةً ومخضرّ

حقیقة السّجود انّك انت الرّحیم" ودر ردّی که بنام عمّه خطاب مذکوراست از انواع استهزاء وشتم وسختگوئی واظهار بغض شدید چیزی فروگذاشته نشد.

(عَناء) عربی رنج ومشقّت. درمناجات طلب مغفرت غصن اعظم عبد البهاء درحق حاجی ذبیح کاشی است قوله:

"وتحمّل کلّ مشقّةٍ وعناء"

(عِنایة) عربی حفظ واهتمام. عنایات الهیّه توجّهات یزدانی. درکلمات مکنونه است:

"بلائی عنایتی" ودرآثار وعرف این امرکلمهٔ عنایت وعنایات مبارکه متداول میباشد وعنایت نامان بسیار درجمع بهائی بودند کهاشهرازکل میرزاعنایت‌اللّه‌علی آبادی مازندرانی در تاریخ مثبوت الاحوال میباشد.

(عَنْدلیب) تخلّص علی اشرف لاهیجانی شاعرومبلّغ بهائی که درالواح وآثار بسیارذکر است. قوله:

"هوالمنادی امام وجوه الخلق الحمدللّه الذی سخّر شمس البیان...... یا عندلیب علیك بهائی وعنایتی" الخ

وراجع به حبسش درسجن حکومتی رشت بسال ۱۳۰۰ هـ ق بامضاء خادم ٦٦ است قوله:

"دستخط حضرت محبوبی جناب عندلیب علیه بهاءاللّه الابهی که درسجن مرقوم فرموده بودند رسید زیارت شد فی الحقیقه عرف استقامت ورضا وحمد وثنای مالك وری از او درمرور بود روحی لسجنه الفداء لبلائه الفدا وفداللّذین کانوا معه" وراجع باشعار وقصیده اش:

"ونبشّرك فی هذا الحین بحضورماولد من ابکارافکارك واشرق من افق خلوصك وخضوعك وخشوعك وقرء امام الوجه نسأل اللّه ان یعطیك اجراً"

(عَنْقاء) عربی سیمرغ افسانهٔ ایرانی راگویند که بر جبال البرز وقاف مقرّ گفتند. درکلمات مکنونه است:

"وای عنقای بقا جز درقاف وفا محلّ مپذیر"

(عَنْقَریب) متبدّل ازعن قریب بکثرت استعمال درفارسی متداول است. درلوح بصدر دولت عثمانی است:

"وعنقریب جمیع من علی الارض بقبور راجع".

(عَهْد) در آثار وعرف این امر بمعنی پیمان ومقام عظیم عبد البهاء بنام مرکز عهد وپیمان شهرت داشت ومراد مورد وصیّت وتعیین ابهی بود وبهمین مناسبت اسامی عهد وعهدیّه و پیمان ومیثاق ومیثاقیّه وغیرها درمابین بهائیان برای شرکتها واشخاص بسیارعَلَم شد .

وکتاب عهدی لوح وصایای ابهی است که مرکزعهد رامعیّن کرد ونه یوم بعد ازصعود بدست غصن اعظم برگروهی ازمؤمنین ومؤمنات قرائت گردید و نسخش انتشاریافت وهرچند درنسخ منتشره قید تاریخ نیست ولی حسب قرائن ومفادآن معلوم است که دراواخرسنین حیات نگاشتند ومعروف چنین است که چهل روزقبل از عروض تب مرقوم نمودند ونزد حضرت عبد البهاء سپردند و محارم میدانستند وقبل ازعروض تب ببعضی ازاغصان گفتند که اگر امری اتّفاق افتد بدانید که تکلیف مرقوم و نزد غصن اعظم سپرده ام " .

(عَواصِف) جمع عاصفة بادهای سخت وزان . در خطاب و مناجات طلب مغفرت درحقّ حاجی محمّد اسمعیل ذبیح کاشی است :

" وانتقل الی ارض شدیدة الکسوف والخسوف تتموّج فیها

رایة الظّلم وتهبّ فیها عواصف القهر وقواصف الطّغیان"

که مراد ارض طهران است .

(عَوامّ) جمع عامّة بمعنی توده و غیرخواص وکتاب ارشاد العوام ازحاجی محمّد کریمخان میباشد ودرکتاب ایقان ذکر ند است وچون شیخیّه مخالفین خودرا دررديف سنیّان میشمرد چه رکن رابع دین راکه بمنزلهٔ علّت اخیره وقوام است نپذیرفتند پس این کتابرا بهرهدایت آنان وبدین نام خواند .

(عَوی) درلوح به شیخ محمّد باقرمجتهد اصفهانی :

" ام اخذه الرّعب بماعَوَتْ شرذمة من الذّئاب " یااورابیم گرفت بآنروکه جوقه ای ازگرگان زوزه‌کشید ند ودرصورت زیارت ذبیح کاشی است :

" انت الّذی ماخوفك عوی الذّئاب " .

(عَوِيل) عربی صدای گریه وشیون . درکلمات مکنونه است :

" ای رفیق عرشی بد مشنو وبد مبین وخودرا ذلیل مکن وعویل برمیار" ودرلوح رئیس است :

" ویرتفع العویل " .

(عِید)

ازاعیاد این امر دوازده روز اوائل
ارديبهشت مشهوربنام عید رضوان
وعید اعظم وعید گل که ضمن نام
رضوان بیان است و درلوح سورةالقلم درشأن آن صدوریافت :
" عیّدوا فی انفسکم فی هذا العید الاکبرالّذی فیه یُسقی اللّه بنفسه رحیق الاکبرالّذینهم قاموا لدی الوجه بخضوع محبوب"
وقوله :
" هذا عید فیه رفع القلم عن کلّ الاشیاء بماظهرسلطان القدم عن خلف حجاب الاستار اذاً یااهل الانشاء سرّوا فی انفسکم بمامرّت نسائم الغفران علی هیاکل الاکوان وفتح روح الحیوان علی العالمین فیامرحبا هذا عید اللّه " الخ وظاهراین بیان اجازه واباحة وغفران ارتکاب امورمحدودهٔ درسائر ایّام بهرنشاط و انبساط میباشد وغصن اعظم عبدالبهاء بیان فرمودند که مراد ارتکاب امورمحرّمه نیست وآنها مطلقا ممنوع ومحرّم میباشند ونیز قوله :
" هوالمستوی علی هذا العرش المستقرّ المنیر ان یاقلم الابهی بشّر اهل ملأ الاعلی بما شقّ حجاب السّتر وظهرجمال اللّه عن هذا المنظرالاکبر " الخ ونیز قوله :
" شمس الکلمات عن افق بیان تلک الاسماء والصّفات قد کانت فی

احسن السّاعات بانواراللّه علی الحقّ مشهودا ...... قد ظهر یوم اللّه الموعود ...... بخروج نیّر الآفاق من شطر الزّوراء بما اکتسبت ایدی اهل النّفاق ...... قل هذا یوم مارقم مثله من القلم الاعلی " الخ وقوله :
" اذاً قد فتح ابواب الفردوس وطلع غلام الخلد بثعبان مبین فیابشری هذا غلام الخلد قد جاء بماء معین " الخ وقوله :
" ان یا رهبان الاحدیّة فاضرب علی النّاقوس بماظهریوم اللّه ...... سبحانك یاهو یامن هو هو یامن لیس احد الّا هو" الخ
وقوله :
" بسم اللّه المقتدرالمختار لك الحمد یاالهی بماجمعت احبّائك فی عیدك الاعظم الّذی فیه تجلّیت باسمائك الحسنی علی من فی الارض والسّماء ...... یاالهی هذا یوم التّاسع من ایّام الرّضوان واستدعی فیه احد من احبّائك مظهرذاتك ومشرق انوارك من محلّه فی السّجن الی محلّ آخرمن السّجن حبّاً لجمالك وشغفا فی حبّك واحضر تلقاء وجهك ماکان مستطیعاً علیه من نعمائك بعد الّذی غارالقوم ماعنده وعند غیره من احبّائك ...... احضروا بالخمرالحمراء فی الکوب البیضاء الّتی طبخت من ورق الصّین ...... ثمّ ایّدهم علی امساك السنهم لئلّا یتکلّموا بمایضیّع به مقاماتهم وتحبط عملهم انّك انت علی کلّ

شئی قدیـر ...... ومنهم البهاء الّذی ماتوقّف فی هذا الامـر
(عبد الهادی شیرازی) ومنهم من سمّیته بالمنصور (منصـور
یزدی میرزا جعفر) ومنهم من تسمع حنینهم من خارج المدینـة
الّذین منعوا من لقائك فی هذه الایّام الّتی کلّشئی فاز بالطافك
ومنهم النّبیل الّذی احضر لدی العرش ماانشد فی ذکـــرك
(ملّا محمّد زرندی از ناصره قصیده فرستاد) ومنهم النّبیل قبل
علی (آقا محمّد علی اهل قائن) الّذی تسمع نداءه من شطــر
الّذی تسمع نداءه من شطر الّذی شرّفته باسم الرّوح (ناصـــره
وطن مسیح عیسی) ومنهم الّذی سمّی بابی الحسن (حاجـــی
ابوالحسن اردکانی امین) ومنهم الرّسول ...... لوینظر احـــد
من اهل النّظر هذا اللّوح الاطهر لیجری منه الدّم الّذی ذاب
من کبدی ...... ثمّ اسألك یا الهی بان تؤیّد احبّائی لیضیّفوك
باخلاقهم و آدابهم لیبسط بهما خوان مکرمتك بین بریّتك و
تجمع حوله من علی الارض کلّها هذا احقّ الضیافة بین البریّـــة
انّك علی کلّشئی لمقتدر قدیـر " ۰

ودرباره عید رضوان و هم عید پنجم جمادی الاولی یوم بعثت باب
اعظم درکتاب اقدس " عیدیـن اعظمیـن " تعبیر فرموده‌اند قوله:
" قد انتهت الاعیاد الی العیدین الاعظمین ...... قل انّ العید
الاعظم لسلطان الاعیاد " الی آخر قوله ۰

دیگر اوّل ودوّم محرّم میلاد اعلی وابهـی درلوحی است :
" بسم المولود الّذی جعله مبشّـراً " وقولـه :
" بسمه المفرّد علی الافنان ان یا اسمی ان استمع ندائی من حول
عرشی لیبلّغك الی بحرٍ ماله من ساحل وما بلغ قعره سابـح انّ
ربّك لهو العلیم الحکیم قد اردنا ان نمنّ علیك بذکر ما رأیناه ....
دخلت ورقة نوراء ...... قد تصادف هذا الذّکر یوماً فیه ولـــد
مبشّری ...... وعزّزناه بیوم آخر الّذی فیه ظهر الغیب السکنون "

وقولـــه :
" فیاحبّذا هذا الفجر الّذی فیه استوی جمال القدم علی عـــرش
اسمه الاعظم وفیه ولد من لم یلد ولم یولد " وقولـــه :
" الاقدس الامنع الاعظم قد جاء عید المولود واستقرّ علی العرش
جمال اللّه المقتدر العزیز الودود " وقولـــه :
" بسم اللّه البهیّ الاعلی الابهی هذا کتاب نطق بالحقّ ویذکر
فیه ما یسرّ به افئدة العارفین ...... قل انّا قدرنا فی هـــذه
اللّیلة بهجةً لاصفیائنا ثمّ سروراً لعبادنا المقرّبین ...... عیّـدوا
فی هذه اللّیلة وصباحها ثمّ هلّلوا ومجّدوا ربّکم الرّحمن الرّحیم
قل تاللّه فی هذه اللّیلة فیها استوی هیکل اللّه علی عرش قـــدس
عظیم ...... انتم یا ملأ الارض لا تحرموا عن جماله ان اغتنموا
الفضل من عنده ولا تکوننّ من الخاسرین ...... ان یا ملأ البیـــان

فاقتبسوا من هذه النّارالّتی اشتملت فی هذا العراء وظهرت علی هیکل التّربیع فی هیئة التّثلیث " الخ
ودرحق آند و درکتاب اقدس قوله :
" والآخرین فی یومین " الخ ودرحق عید نوروز :
" طوبی لمن فاز بالیوم الاوّل من شهرالبهاء " الخ ودرخطابی وبیانی مکالمهٔ بعد ازبیان عید فصح یهود ومسیحی است :
" والمقصود من الاعیاد هوالتّذکر ولکن الشّئی المهمّ هوالتّخلق بالاخلاق الحسنه " .

(عَیْن) عربی بمعنی چشم درلوح به اشرف زنجانی است :
" فطوبی لعینك بما رأت جمال اللّه ربّك وربّ الخلائق اجمعین " ودرلوح رئیس است :
" به قرّت عیون المقرّبین " ونیز بمعنی چشمه و ازآنجمله درقرآن درقصّهٔ ذوالقرنین است :
" فوجدها تغرب فی عین حمئة " که بظاهر دلالت برتسطیح وسکون ارض و حرکت شمس دور ارض و غروبش درعین حمئة دارد وشرحی مشهوربرآن صادر ازغصن اعظم عبدالبهاء حسب خواهش قاضی عکا است .
عین البقر چشمهٔ چاهی واقع درقرب عکّا که حدیث منسوب

نبوی " طوبی لمن شرب من عین البقر " درحقّ آن میباشد و نیز بمعنی نفس وخود و ذات شئی . واصطلاح اعیان ثابتهٔ عرفا برای حقایق و ماهیات اشیاء درعالم علم ازلی الهی ازهمین است . درلوح به شیخ سلمان است قوله :
" وهمچنین بکون اعیان ثابته در ذات قائل شدند " ودرلوحی است :
" انشاءاللّه باید ازنارمحبّت رحمانی که عین نوراست " الخ

(حرف - غ)

(غادِیة) درلوح بناصرالدّینشاه :
" قدجعل اللّه البلاء غادیةً لهذه الدّسکرة الخضراء " باران صبحگاهی درلوح حج است :

(غارَ - یغیرُ) " هذه بیتك الّتی عرّوها بعدك عبادك وغاروا مافیها " شاید اصل جمله اغاروا بود ویامراد از"غاروا مافیها" " طلبوا مافیها " ومراد از عَرّوا خارج وظواهر ومراد ازغارت داخل وباطن وکتب وآثارباشد وعلّت تأنیث اَلّتی وضمیر راجع باعتبارآنکه مراد ازبیت دار ویا

سکنهٔ آن میباشد . ودرلوح بناصرالدّینشاه است قوله :

" الی متی یغیرون وینجدون ویهبطون ویصعدون " الخ

یغیرون فعل مضارع از اِغارة ینجدون ازاِنجاد بمعنی مقابل آن و جملهٔ دوم عطف تفسیری جملهٔ اوّلی میباشد .

(غاشیة) درخطاب معروف به عمّه است قوله :

" وشُقّ غاشیة اللّیل الالیل " پردهٔ جلو آویزان .

(غاض - غیض) آب فرو رفت ته کشید . درقرآن است :

" وغیض الماءُ وقضی الامرُ " ودرکتاب اقدس است :

" اذا غیض بحرالوصال وقضی کتاب المبدء فی المآل " که مراد از این کلام بلیغ مرموزغروب هیکل ابهی ازاینجهان میباشد ودرلوح حکما است :

" وغاضت الرّاحة والوفاء "

(غائط) درلوحی است قوله :

" مشاهده در رسول اللّه نما مع قدرت ظاهره درغزوهٔ خندق بعضی ازاصحاب آنحضرت که برحسب ظاهرکمال خدمت وجانفشانی اظهارمینمودند فی الخلاءُ اسرّوا بهذاالقول انّ محمّداً یعدنا ان نأکل خزینة

کسری وقیصر ولن یأمن احدٌ منّا ان یذهب الی الغائط " .

(غِبْطة) عربی رشکٌ مغبوط رشک برده . دررسالهٔ مدنیّه حضرت عبدالبهاء است :

" آیا غیرت وحمیّت انسان قائل برآن میشود که چنین خطّهٔ مبارکه که منشأ تمدن عالم ومبدأ عزّت وسعادت بنی آدم بوده ومغبوط آفاق ومحسود کلّ ملل شرق وغرب امکان حال محلّ تأسف کلّ قبائل وشعوب گردد " .

(غَثّ) عربی لاغر . درخطابی است :

" ولا یکاد یتمّ امر فی الوجود من غثّه وثمینه ورکیکه وخطیره الاّ بالامتحان " .

(غَد) عربی روزفردا درلوح حکما است :

" واجعلوا اشراقکم افضل من عشیکم و غدکم احسن من امسکم "

(غَدِق) عربی بسیار . درخطابی درصورت زیارت برای آقاسید احمد افنان :

" ومیض بالدیم المدرار والدّموع الغَدِق المنهمر " .

(غِذاء) عربی خوردنی وآشامیدنی که قوت ومایهٔ قوام ونموّ بدن است . اَغذِیه جمع درلوح طب است :

لا تباشِرالغِذاء الّا بعدالهضم ...... عالج العلّة اوّلا بالاغذية "

(غُراب البَین) عربی بمعنی کلاغ فراق که صدای کلاغ را فال‌بد برای موت وفراق میگفتند .

درلوح رئیس است :

فی یوم فیه اشتعلت نارالظّلم ونَعَبَ غراب البین " .

(غِرار) عربی دم شمشیر وتیر ونیزه . درخطابی درصورت زیارت آقازمان شهید ابرقو است :

" وقطعوا اُذُنك بغِرارٍ بتّار " .

(غَرام) عربی دلباختگی . درخطابی است :

" وملأ منك عشقاً وغَراماً " .

(غُرّة) عربی سفیدی ودرخشندگی وزیبائی پیشانی . غَرّاء مؤنّث اَغَرّ بمعنی سفید ودرخشنده وزیبا وشریف .

درکتاب اقدس است :

" والغُرّة الغَرّاء لجبین الانشاء " و وصف غرّة بغرّاء محض تأکید درسفیدی و زیبائی است . ونیز درخطاب معروف به عمّه است

" وتلألأ الخریدة الغرّاء "

(غَرْغَرَ) درخطاب صورت زیارت ملّا علی بابای تاکری :

" غَرْغَرَتْ منه النَّفَس " نَفَس ازآن به خرخر افتاد .

(غَرْقاب) فارسی متعارف بمعنی آب غرق کننده درلوح اتّحاد است :

" نفسی را ازغرقاب فناء بشریعهٔ بقا هدایت نمائید " .

(غُرْفة) عربی حجره اطاق وبالا خانه، غُرَف جمع درکتاب اقدس است :

" فی الغرف المبنیّة فی مشارق الاذکار "

ودرلوح بصدر دولت عثمانی قوله :

" ودریکی ازغرفات مخروبه این سجن اعظم ساکن ...... دریکی ازغرف عمارت نشسته " .

(غُرُور) عربی خودپسندی وفریفتگی وخودآرائی درکلمات مکنونه درنصیحت وموعظت مغرورین بشئون ظاهرة است قوله :

" ای ابناء غرور بسلطنت فانیهٔ ایّامی ازجبروت باقی من گذشته وخود را باسباب زرد وسرخ میآرائید وبدین سبب افتخار مینمائید

قسم بجمالم که جمیع را در خیمهٔ یکرنگ تراب درآورم وهمهٔ این رنگهای مختلفه را ازمیان بردارم مگرکسانیکه برنگ من درآیند وآن تقدیس از همهٔ رنگها است " در لوح رئیس است :

" وغرّتك الدّنیا بحیث اعرضتَ عن الوجه الّذی بنوره استضاء الملأ الاعلی " دنیاترا فریفت و مغرور ساخت .

(غَرَوِیّ) عربی سریش وچسب . درمقالهٔ سیّاح است :

" باینطائفه غرویّات (بسته وچسبانده‌ها) واسنادات عجیبه داد " .

(غَشّیٰ) درلوحی است قوله الاعزّ :

" انّه ظهرعلی شأن لا ینکره الاّ من غشّته احجاب الاوهام وکان من المدحضین "

غَشَّتْه فعل ماضی ازتغشیه بمعنی پرده بر روی شئی انداختن میباشد .

(غصن) عربی شاخهٔ ازتنهٔ درخت اغصان جمع و درآثارمقدّسه بر رجال نورستهٔ برومند اطلاق گردید . درفصل چهارم کتاب اشعیا است :

" درآنروز شاخهٔ خداوند زیبا وذیجلال ومیوهٔ زمین اِزبرای

فراغت یافتگان اسرائیل ممتاز ومستحسن خواهد شد " .

ودرمجمع‌البحرین است :

" من الباقر الشّجرة الطیّبه رسول‌اللّه وفرعها علیّ وعنصرالشّجرة فاطمة وثمرتها اولادها واغصانها واوراقها شیعتها " ودر ضمن شرح نام جواد ازمقام نقطه ثبت است :

" اللّهم العن شجرة الکفر واصلها وفرعها وافصانها واوراقها "

ودراصطلاح آثاربدیعه پسران جمال ابهی بآن ملقّب بودند : مولی الوری عبّاس غصن اعظم میرزامحمّدعلی غصن اکبر میرزا مهدی غصن اطهر میرزابدیع غصن ابدع میرزاضیاء غصن انور

ودرکتاب اقدس بکلمهٔ جمع ذکرشدند قوله :

" ومن بعده یرجع الحکم الی الاغصان " ودرلوحی است قوله :

" انشاءاللّه بنارسدره مشتعل باشند وبنورش منیر وباغصانش متمسّك بشأنی که عالم را معدوم ومفقود شمرند " الخ .

ودرکتاب اقدس است :

" ارجعوا مالاعرفتموه من الکتاب الی الفرع المنشعب من هذا الاصل القدیم " .

ودرکتاب عهدی بتصریح فرمودند که مراد ازآیهٔ کتاب اقدس

" اذا غیض بحرالوصال وقضی کتاب المبدء فی المآل توجّهوا الی من اراده اللّه الّذی انشعب من هذا الاصل القدیم "

ن اعظم بوده که مقام اوّل واسبق و ارشد راد اشبت . ودر
حی راجع به غصن اعظم چنین است قوله :
انشاءالله درجمیع احیان از انوار وجه رحمن ...... بگل
ماس از ربّ النّاس اعراض نمود وازمطلع کمال وجمال دوری
ستة بمیمون پیوست وازلقای او ممنون ومسرور واگرجمیع اهل
لم رابنفسی از اهل بصر دهند که شبی بامثل او درفراش بسربرد
بتّه اقبال نکند معذلك بزخارف دنیا واسباب آن ازغصن
ہی محروم ماند وباقبح صورعالم مأنوس شد بلی بلبل بگل
انس و خراطین بر گِل وطین ساکن وجالس جُعَل بمقرّ اطهر
طراقبال نکند وبمنظراکبرتوجّه ننماید بمثل خودی انس گیرد
ن است شأن دنیا واولیای او ولکن انّ ربّك لبالمرصاد البتّه
زای هرنفسی را داده ومیدهد " الخ .
ف حال شهربانو بنت میرزامحمّد حسن برادرمهتراست که
مزدغصن اعظم بود وبگل الماس از جواهر وبمال وغیرهمافریفته
دید وراضی بازدواج باپسرکریه المنظرمیرزا آقاخان صدراعظم
ری گشت . ودرنام اخت ذکری است .
یز لوحی خطاب به غصن اعظم است قوله الاعز :
هوالنّاطق علی مایشاء یاغصنی الاعظم قد حضرلدی المظلوم
ابك وسمعنا ما ناجیت به الله ربّ العالمین انّا جعلناك حرزاً

للعالمین و حصناً لمن آمن بالله الفرد الخبیر نسأل الله بان
یحفظهم بك ویغنیهم بك و یرزقهم بك و یلهمك مایکون مطلع
الغناء لاهل الانشاء وبحرالکرم لمن فی العالم ومشرق الفضل
علی الامم انّه لهوالمقتدرالعلیم الحکیم ونسأله بان یسقی بك
الارض وماعلیها لتنبت منها کلأالحکمة والبیان و سنبلات العلم
والعرفان انّه ولیّ من والاه ومعین من ناجاه لا اله الاّ هوالعزیز
الحمید " وقوله :
" هوالشّافی العزیزالحکیم یاغصنی الاعظم لعمرالله نوازلك
کدّرتنی ولکن یشفیك ویحفظك وهوخیر کریم واحسن معین
البهاء علیك وعلی من یخدمك والویل والعذاب لمن یخالفك
ویؤذیك طوبی لمن والاك والسّقر لمن عاداك " وقوله :
" حمداً لمن تشرّف ارض الباء بقدوم من طاف حوله الاسماء
بذلك بشّرت الذّرات کلّ الممکنات بما طلع ولاح وظهر واشرق
وخرج من باب السّجن وافقه شمس جمال غصن الله الاعظم
العظیم وسرّالله الاقوم القویم متوجّهاً الی مقام اخری بذلك
تکدّرت ارض السّجن وفرحت اخری تعالی تعالی ربّنا فاطر
السّماء و خالق الاشیاء الّذی بسلطانه فتح باب السّجن لیظهر
ما انزله الرّحمن من قبل انّه لهوالمقتدر علی مایشاء وفی قبضته
ملکوت الانشاء وهوالمقتدرالعلیم الحکیم طوبی ثمّ طوبی لارض فاز

بقدومه ولعين قرّت بجماله و لسمع تشرّف باصغاء ندائه
ولقلب ذاق حلاوة حبّه ولصدر رحبْ بذكره و لقلم تحرّك على
ثنائه وللوح حمل آثاره نسأل‌اللّه تبارك وتعالى ان يشرّفنا
بلقائه قريباً انّه لهوالسّامع المقتدرالمجيب " كه درايّام بيمارى
سرماخوردگى وسفر به بيروت غصن‌اعظم صادرگرديد . وقوله :
" الاعظم الابهى ياالهى هذا غصن انشعب من دوحة
فردانيّتك وسدرة وحدانيّتك تراه ياالهى ناظراً اليك ومتمسّكاً
بحبل الطافك فاحفظه فى جوار رحمتك انت تعلم يا الهى انّى
مااريدالاّ بما اردته مااخترته الاّ بمااصطفيته فانصره بجنود
ارضك وسمائك وانصرياالهى من نصره ثمّ اخترمن اختاره وايّد
من اقبل اليه ثمّ اخذل من انكره ولم يرده ايربّ ترى حين
الوحى يتحرّك قلمى ويرتعش اركانى اسألك بولهى فى حبّك
وشوقى لاظهارامرك بان تقدّرله ولمحبّيه بماقدرته لسفرائك و
امناء وحيك انّك انتاللّه المقتدرالقدير" انتهى .
ودراثرى از خادم خطاب بناظر چنين مسطوراست :
" درفقرهٔ لوح حضرت غصن اللّه الاعظم روحى لتراب قدومه
الاعزّ فدا مرقوم داشتيدكه محبوب است فارسى شود بعدازآن
لوح مخصوص رساله اى مرقوم فرمودند بلسان پارسى ازبراى
اهل‌ايران كه هنوز بكوثرعرفان فائزنشده اند بسيارنافع است

ومقصودشان از آن رساله آنكه ناس‌را ازمتابعت جهلا منع
نمايند و بچشم و گوش خود درامورملاحظه كنند وفى الحقيقه
اگر درست ملاحظه شود ازبراى بشر آنرسالهٔ مباركه نافع بود
وهست مع آنكه ظاهراً از امورمشرقهٔ بديعهٔ لامعه درآن ذكر
نشده ولكن هرذيشمّى از باطن آن عرف ايّام الهى رااستنشاق
نمايد وهرذى بصرى انوارشمس معنوى راملاحظه كند وآنرساله
نزد مهاجرين موجوداست انشاءاللّه بنظر آنجناب ميرسد منظور
آن بودكه يك نسخهٔ آن اوّل خدمت آنجناب ارسال‌شود ولكن
ازكثرت اشتغال وعدم حضوركتّاب تعويق افتاد " انتهى .
ودرذيل‌نام نبيل شمّه اى درذكرغصن اعظم ميباشد ودرذيل
نام محمّد نبذه اى درذكرغصن اكبراست وضمن نام عكّا تفصيلا
ميباشد ونيز درلوحى است :
" الاعظم الاقدس هذايوم فيه طار طائرٌ من‌اطيارالعرش ...
يا ايّهاالمذكورلدى العرش قدقصصنا لك ماورد اليوم على
غصن اللّه الخ ٢٤ شهرع ١ ١٢٨٨ " درشرح فاجعهٔ سقوط
غصن اطهراست وهمچنين قوله :
" انّا فدينا احدالاغصان لارتفاع امرربّكم الرّحمن وحين الّذى
يغسلونه كان لسانى ناطقاً بين الارض والسّماء بذكرربّكم العلى
الاعلى وقلمى جارياً على مافاحت به نسمة الرّحمن بين‌ملاء الا

قوله :

بسم الله الباقی سبحانك اللهم یا الهی ترانی بین ایادی
الاعداء و الابن محمّراً بدمه امام وجهك یامن بیده ملکوت الاسماء
یربّ فدیتُ ما اعطیتنی لحیاة العباد واتّحاد من فی البلاد " الخ

در لوحی است قوله :

انّ الاغصان المنشعبة من السّدرة انّهم ادلاّء بین بریّتی
نفحاتی بین السّموات والارضین هل ترون شریکاً اوشبیهاً لله
یکم لا وربّ العالمین لا تکلّموا الاّ بما اذن الله لکم اتّقوا الرّحمن
وکونوا من المتبصّرین " الخ .

راجع بفتنهٔ غصنیّین قزوینی است که بغصن اکبر معتقد شده بودند
وتمام تفصیل این امور در بخشهای ظهورالحقّ ثبت میباشد .
ولوح معروف غصن خطاب بمیرزاعلیرضا اهل مشهد خراسان
است و در این لوح ثمرظهور را بنام غصن خوانده اند .
ودر لوح اتی امرالله علی ظلل من البیان والمشرکون یومئذ
فی عذاب عظیم قد نزلت جنود الوحی ...... وقد انشعب من سدرة
المنتهی هذا الهیکل المقدّس الابهی غصن القدس فهنیئاً لمن
استظلّ فی ظلّه ...... یاقوم اتتخذّون الجبت لانفسکم معیناً
من دون الله و تتّبعون الطّاغوت ربّاً من دون ربّکم المقتدرالقدیر"
الخ مفهوم است که غصن مذکور نفس ابهی وجبت وطاغوت میرزا

یحیی وسیّد محمّد اصفهانی است که درذیل شرح آن دونام ذکر
میباشند وذکری از غصن ذیل نام جمال وتفصیلی ذیل نامهای
سدرة شجرة ورق وغیرهااست . ودروصایای مرکزعهد و
پیمان مقام شامخ شوقی ربّانی بنام غصن ممتاز ذکرشدند وقوله :
" والتّحیّة والثّناء والصّلوة والبهاء علی اوّل غصن مبارك " الخ .

(غَضّ) درلوح به شیخ نجفی اصفهانی قوله ج ع :
" هل السّلطان اطّلع وغضّ الطرف عن
فعلك " آیاپادشاه آگاه شد وچشم ازکار
توپوشید وصرفنظرکرد .

(غَضَب) عربی خشم و درمتعارف فارسی میرغضب
بمعنی امیرغضب دژخیم و مجری امر
خونریزی وکیفرحکومتی رامیگفتند . درلوح
به صدر دولت عثمانی است قوله ج ع :
" وهمچنین جمعی ازفرّاشان ومیرغضبان باچوب وفلك " الخ

(غُضُف) درلوح سورة الله است قوله ج ع :
" وکذلك کنت ممدّداً بین هولاء وعن
ورائهم غُضُف الفلّ عن ورائی " جمع
اَغضَف تیرهای بزرگ سخت پر بمعنی تیرهای سخت ودرشت کهن
ازپشت سرم بود .

(غِطاء) عربی پرده . درمناجاتی درخطابی است
" اللّهم یا واهب العطاء ویاکاشف الغطاء "
ای براننده ازنده ستر و پرده وآشکارسازنده

(غَفیر) درمقالهٔ سیّاح است :
" جمهورغفیرعلماء بتکفیرپرداختند " بمعنی
کثیر بسیار زیاد

(غِلّ) عربی کینه وخیانت و ناموافقتی . درکلمات
مکنونه است :
" دل را ازغلّ پاك کن وبی حسد ببساط
قدس احد بخــــرام "

(غُلاله) فارسی بمعنی کلاله یعنی زُلف . درسورة
القلم خطاب بحوریّة البهاء :
" ایّاكِ ان تستری ترائب المقصورعن ملأ
الظّهور وغلالة القدس عن لحظات الانس " الخ که شاید بضمّ
وبمعنی مذکورباشد و بکسرعین غِلالة عربی بمعنی شعاروپیراهـــن
زیرین هم توان خواند .

(غُلام) عربی بمعنی پسرتازه خط گردلب رســته
که بجوان ودرسنّ کهولت هم اطلاق میشود
ونیز بمعنی بنده وچاکر وخادم واجیـــر

غِلمان جمع ودرقرآن خطاب بابراهیم است :
" لاتوجل انّا نبشّرك بغلام علیم " که مراد فرزند اواست ونیــز
قولـــه :
" وجاءت سیّارة فارسلوا واردهم فادلی دلوه قال یابشریٰ هـــذا
غلام " که مراد یوسف بن یعقوب است وقولــه :
" انّـی یکون لی غلام وقد بلغنی الکبر وامرأتی عاقــر " که مـــراد
یحیی بن زکریا است . وبربهشتیان اطلاق مکرّر شد قولــه :
" ویطوف علیهم غلمان کانّهم لولؤ مکنون " وازهمینجا بنوع تشبیه
واستعارة براولیاء ومظاهرالهی ومطالب ومعانی ذهنیّه شـــا
اصطلاح گردید . درلوحی است :
" فسوف یبعث اللّه عباداً فی الارض یسقیهم بایادی الغلمان با
ربّك الرّحمن کوثرالحیوان " ودرلوح قناع است قوله :
" وسترفیها غلام المعانی والتّبیان " ودرکلمات مکنونه قولــه :
" اگر ساغرمعانی از ید غلام الهی بیاشامی " ودرلوح نصیر قوله
" ای نصیر ای عبد من تاللّه الحق غلام روحی بارحیق ابهـــی
فوق کلّ رؤوس " الخ ودرلوح بصدر دولت عثمانی است قوله :
" قلم اعلی میفرماید ای نفسی که خود را اعلی النّاس دیده وغـ
الهی راکه چشم ملاء اعلی باو روشن ومنیراست ادنی العبـــ
شمرده ای غلام توقّعی از تو وامثال تونداشته ونخواهدداشـ

نا ً على هذا جمال ابهى خود را بنام غلام الهى وغلام روحانی
طلق غلام بتشبیه واستعارهٔ مذکوره خواندند وسوق اطلاق
ام در مواقع مخصوص وخصوصا در الواح سنین اولیّهٔ دورهٔ ابهی
نان است که تخضّعاً یا حکمتاً ایماء بمعنی دیگر غلام هم دارد
دینطریق در آثار والواحشان بسیار میباشد. در لوحی بسیّد
هدی دهجی است که شرح سفر باسلامبول وادرنه رادادند
له :
شهد الله انّه لا اله الّا هو وانّ هذا الغلام عبده وبهاؤه " ودر
ح به شیخ سلمان قوله :
ملاحظه کن که این غلام مع آنکه ازجمیع جهات برحسب ظاهر
مور براوسخت شد " الخ ودرلوح بناصرالدّینشاه است قوله :
انظر بطرف العدل الی الغلام " الخ وعدّه ای ازبهائیان که
ام غلامعلی وغلامحسین وغیرهما مسمّی بودند ویادرخانوادههای
ن امرمتولّد شدند وابوینشان محض اظهارایمان وعبودیت خود
سبت بصاحبان این امر اولاد را بنام غلامعلی وغلامحسین وبعضی
مالله نام کردند که ازآنجمله :
معلی بن حاجی محمّد اسمعیل ذبیح کاشانی مذکوربعنایات
رآثاربسیار و حاجی غلامعلی کاشی مذکور بفضل والطاف
رالواح وآثارکثیرة و درویش غلامحسین همدانی معروف بحاجی

قلندر ند غالبا درالواح بخطاب " یاغلام " مخاطب گردیدند
قوله :
" یاغلام یذکرك العلّام فی هذا الحین الّذی احاطته الاحزان
من الّذین انکروا الحجّة والبرهان " الخ
ومیرزاغلامعلی دواچی که مرکزعهد وپیمان ویرادرجای ابوالزّوجه اش
حاجی میرزاعبدالله صحیح فروش مقام واسطه وپیك مراسلات
قرار داد درآثار کثیرالذّکراست. وذکری از غلامرضا ضمن شرح
نام امین میباشد. وذکرمیرزاغلام احمد مؤسّس فرقه وطریقت
احمدیّه درنام قادیان میباشد.
واستادغلامرضا شیشه گر عارف معروف متنفّذ مذکوربعضی مواقع
تاریخ امرکه ساکن طهران بود ونظرحمایت باینطائفه داشت
اصلاً مازندرانی ومتولّد درشیراز بود وفاتش درطهران بسال
۱۳۰۱ و مدفنش درمشهد میباشد.
ودرکتاب اقدس است قوله :
" انّا نستحیی ان نذکر حکم الغلمان " برای اقصی درجهٔ استقباح
وتنفیر ازآن صدوریافت. وقوله :
" قد حرّم علیکم بیع الغلمان " درتحریم بیع وشراء عبید واماء
میباشد.

(غَلْباء) در خطاب و مناجات طلب مغفرتی برای یکی از بهائیان است :

" وعَفِّر جبینه بتراب بقعتك النّوراء وحدیقتك الغلبـــاء " یعنی وباغ پراشجار است .

(غُلَواء) عربی در لوحی صادر از سجن عکاء است قولـه ج ع :

" بحیث بدّل مَرَح الغُلَواء بتَرَح العُرَواء " بحدّی که شادی عطرآلائی برنج تب لرز مبدّل گشت .

(غلیظ) عربی درشت و زبر وسخت بمقابل دقیق رقیق لیّن . در لوح نصیر است قوله ج ع :

" جمیع خود را بحجبات غلیظه اوهـام از عرفان ملیك علاّم منع نموده اند " و در لوح طبّ است :

" بادر اوّلا بالرّقیق قبل الغلیظ " و در لوحی است :

" ولکنّ النّاس فی حجاب غلیظ " .

(غِمار - غَمَرات) در مناجاتی در خطابی است :

" الهـی الهـی ترانی خائضاً فـــی غمار البـلاء " الخ غِمار جمع غَمْر جاهای پرآب دریا و در لوح بسلمان :

" وسبّح فی هذا البحر وغَمَراته " الخ غمرات جمع غَمْرة شدائـد

و بربها و ازدحامها وکثرت ها .

(غِمْد) عربی غلاف شمشیر . در لوح مصیبت حروف عالیات است قوله ج ع :

" وخرج سیف البلاء من غِمْد البداء "

(غَنّ) در کتاب اقدس است :

" اسمعوا ماتغنّ به الورقاء " الخ ظا[هر] آنکه تَغَنُّ مضارع غائبه از غنّ بمعنـــ[ی] در بینی حرف زدن ومستعمل بجای تُغَنِّی باشد که در آثار بسـ[یار] بهمین طریق استعمال گردید از آنجمله در تفسیر والشّمس اس[ت] :

" قل یاقوم قد غَنَّت الورقاء علی الافنـان " ودر لوحی دیگـر :

" لوتسمع نغمات الورقاء الّتی تغنّ علی افنان سدرة البیـان "

وقولـه :

" غـنّ علی لغات الورقاء " ودر سورة الصّبـــر : " وغنّـــ

ودر سورة القلم : " وغنّت الورقاء " مسطور در ذیل توضیح نام و امثال ذلك واما " تغنّـوا " در سورة القلم امر از تغنّی مشت[ق] از غِناء میباشد که در دعاء بدعوه محبی الانام فی الایّام است قول[ه] :

" نغمـا ت الّتی تتغنّی بهـا ورقاء امرك " وممکن نیز هست که در آیهٔ مذکور کتاب اقدس بضمّ تاء و کسر غین مضارع غائبه از ازا[له] باشـد .

غنّاء در خطابی است قوله :

وان السّجن فردوسی الاعلی وحدیقتی الغنّاء" مؤنث اغنّ

معنی معمور وپر درخت وگیاه .

(غَناء) غَناء بفتح غین توانگری وبی نیازی . در کلمات مکنونه است :

" ای پسر کنیز من در فقر اضطراب نشاید

رغنا اطمینان نباید هر فقری راغنا در پی وهر غنارا فناد رعقب

کن فقر ازماسوی الله نعمتی است بزرگ حقیر مشمارید زیراکه در

یت آن غنای بالله رخ بگشاید ودراین مقام انتم الفقراء مستور

یهٔ مبارکه والله هوالغنیّ چون صبح صادق از افق قلب عاشق

اهر وباهر وهویدا وآشکار شود وبرعرش غنا متمکّن گردد ومقرّ یابد"

ـاء بکسر غین آوازخوانی وتوقیع رسالهٔ غناء دراصفهان صدور

فت قوله :

وبعد ذکر مینماید عبد مفتقرالی الله ومعتصم بحبل آل الله علیهم

سلام که درسبیل سفر بسوی ملیك فضل وعدل ادام الله ظلّه

ن کلّ من سکن فی ظلال مکفهرات رحمته (سفر ازشیراز بسوی

هران ومحمّد شاه) که درارض اصفهان توقّف نموده جناب

ستطاب ذاکر ذکر نقطهٔ وجود ومذکّر ظهورات آیت محمود سلطان

ذّاکرین (سلطان الذّاکرین روضه خوان) ...... سؤال ازحکم

غنای ...... اصل حرمت صوت آنچه از احادیث ظاهر میشود

بعلّت شؤونات آن است که اهل فجور وغیّ استعمال میکنند والاّ

هرگاه علّت معاصی نگردد وازجهت شجرهٔ انیّت خارج نگردد

منعی درشریعت وارد نشده " الخ .

ودر کتاب اقدس استحسان وتشویق وامر بقرائت آیات باحسن

الالحان است ودر آنجمله قوله الاعزّ :

" انّا حلّلنا لکم اصغاء الاصوات والنّغمات ایّاکم ان یخرجکم عن

حدّ الادب افرحوا بفرح اسمی الاعظم" ودر ذیل شرح نام بساب

ذکری از رسالهٔ غناء است .

(غُنْیة) عربی کفایت وبی نیازی وتوانگری . درلوح طبّ است :

" لسان القدم ینطق بمایکون غنیة الالبّاء

عند غیبة الاطبّاء " .

(غَوامِض) درلوح دنیا قوله :

" شاید اهل اعراض باقبال فائز گردند و

بغوامض مسائل الهیّه پی برند وآگاه شوند"

الخ غوامض جمع غامضة بمعنی مبهم وخفیّ ومغلق ها .

(غَوْث ـ مُسْتَغاث) غوث عربی کمك ویاری وشیخ عبد القادر

گیلانی شهیر که ضمن شرح نام قادر ذکر

است نزد قادریه بلقب غوث مشهور میباشد ومراد ازغوث در
دیباچهٔ رسالهٔ هفت وادی خطاب بشیخ عبدالرّحمن کرکوکی
همان اواست وجواهرالاسرار نام کتاب اوبود .
ومستغاث بمعنی فریادرس کمك خواسته از اسماءالله است
ودرالواح و آثاراین امر مکرّر ذکریافت ازآنجمله درلوحی ثبت
ضمن نام جمال است قوله :
" بعدد مستغاث ازآلاء " الخ ودرلوح حجّ بیت شیرازاست
قوله :
" اذاً اسألك یا الهی باسمك الاعظم المکنون وکلمتك الاتمّ المخزون
الّذی وعدت العباد بظهوره فی المستغاث بان تدخلنی علی
شاطئ بحرغفرانك " الخ ودرآثارابهی درایّام بغداد وادرنه
چنانکه درکتاب ایقان مفصّل ومتکرّر میباشد وحتّی درمناجاتها
خبر وانتظار و وعده ودعای من یبعثه الله فی یوم القیامة وزمن
مستغاث تکرارشد چه که درکتاب بیان ظهورمن یظهره الله را
امید فرمودند که دورتراز زمن مستغاث بحساب عدد ابجدی حروف
نشود وازکتاب قیّوم الاسماء درمقام مناجاتی نقل است قوله :
" خداوندا عمرقرآن ۱۲۶۰ قرار دادی وعمربیان راهفت یانه
سال قرار دادی واگر بخواهی عمرمیدهی بعدد مستغاث "
ولی همهٔ امثال این بیانات قبل ازتأسیس واستقرار دعوت علنی

عمومیشان بود . ودرلوحی است :
" امروز غیث رحمت ازسماء جود مستغاث نازل وهاطل هرنفس
بآن اقبال نمود ازمقرّبین محسوب والاّ ازمعرضین درکتاب اله
مسطور" .

(غَوْغاء) درویش بابی شاعر غوغاء تخلّص مقیم
کرمانشاه بود وازمقام ابهی خطاب ب
است قوله :
" هوالله نامهٔ دوستی برمخزن نیستی وارد شد " الخ وازمدّعی
بابیّه بعدازهیکل نقطة البیان میباشد وبالاخره کور ومنفورش
وازمیان رفت چنانکه در رسالهٔ ردّیهٔ عمّه مسطورمیباشد .

(غَیْب - غیبة) غیب عربی نهان غیوب جمع درلوحی ا
" سبحان الّذی اظهرامره وانطق الاش
علی انّه لا اله الاّ هوالحق علاّم الغیوب
دراصطلاح الواح و آثار غیب مکنون مراد نهان ذات پروردگ
است که درلوحی ذیل نام حور ثبت میباشد قوله :
" الّذی ظهرالغیب المکنون والرّمز المصون "
غیبت بمعنی بدگوئی درپشت سر درکتاب اقدس است :
" حرّم علیکم القتل والزّنا ثمّ الغیبة والافتراء " ودرکلمات مکنو
است :

ى مهاجران لسان مخصوص ذكرمن است بغيبت ميالا ئيد واگر
ـناری غلبه نماید بذکرعیوب خود مشغول‌شوید نه بغیبـــت
ق من زیراکه هرکدام ازشما بنفس خود ابصر واعرفید ازنفـوس
دمـن " وغیبت درعرف اثنی عشریّه‌واخبارشان عبارت از غیاب
م محمّد بن الحسن‌العسکری شد ودرضمن نام سبحه لوحـی
یان آن اوضاع ثبت میباشد .

(غَیْث) عربی باران . درلوحی است :
" امروز غیث رحمت ازسماء جود مستفـاث
نازل " ودرخطاب به عمّـه است :
ہطل‌الغیوث علی التُّلول " .

(غَیْهَب) عربی ظلمت وتاریکی غیاهِب جمع . در
لوح حکمااست :
" لتعرف ما اردناه فی غیاهب الآیات " و
خطاب به عمّه است :
لقی فی غیاهب الجحیم " ودرتوقیع تفسیر هاء است :
ا ذکرت من قبل من غیاهب الاشارات " .

(حرف - ف)

(فاء) درآثاربدیعه درکتاب بیان وغیره فـــاء
اطلاق بر فرقان گردید ونقطهٔ فاء بمعنی
نقطهٔ فرقان ورسول عربی میباشد . ونیـــز
درکثیری از آثار سرزمین فارس بنام فاء و ارض الفاء ذکریافـــت
چنانچه در ذیل نام یحیی نبذه ای ثبت میباشد بدرجه ای که
نام وشهرت آن قسمت گشت وقرّة العین درآثارش خویش‌رابنـــام
فاء و نقطهٔ فاء همی یاد کرد که رمز ازفاطمه اسم او ونیزمقام اویعنی
رجعت فاطمه بنت الرّسول بود که درظهورالحق بتفصیل ذکراست
ودرآثارابهی نیز فارس برمز فاء واشخاص و اماکن بسیاری‌که آغاز
اسامیشان حرف فاء است برمز فاء مذکورگردیدند .

(فَاحَ) دریکی ازمناجاتهای ابهی :
" احبّاؤك الّذین قصدوا لقاءك وفازوابانوار
وجهك ودخلوا المدینة الّتی فیها فاحت
نفحات وحیك (دمیدنهای وحیت بوی عطرداد) وسطعـــت
فوحات الهامك (وعطرهای الهامت وزید) .

(فاران) نام کوه مقدّس مذکور درتورات کـه در
اسرارالآثارالعمومیّه مشروح است ودرآثار
این امربنوع استعارة ورمزعرفاني بعبارات :
فاران ظهور یا فاران قرب وامثالهـا کثرت استعمـال یافـت
ازآنجمله درکلمات مکنونه است :
" ای دوستان من یادآورید آن عهدی راکه درجبل فاران کـه در
بقعهٔ مبارکهٔ زمان واقع شده بامن نمودید " ودرایقان است :
" وآنحضرت بعصای امر وبیضای معرفت از فاران محبّت الهیّـه
باثعبان قدرت وشوکت صمدانیّه ازسینای نور بعرصهٔ ظهورظاهر
شـد " ودرضمن نام زمان نقل از آثارنقطة البیان ذکری ازفاران
موجوداست ونیزدرذیل تین ذکری است . وجمال ابهی قصبهٔ
تون واقع دربعد ۲۸۰ کیلومتری جنوب غربی مشهدراکه درایّـام
قدیم معمور وبزرگ وموطن علماء وشعراء بود ودرآن دورموطن حاجی
ابراهیم بیك وبرادر وخانواده شان واجتماع جمعیّتی ازاهل ایمان
قرار داشت بنام فاران نامیدند ودراین دور رضاشاه پهلـوی
فردوس خواندند ودرالواح بسیاری بآن نام مسمّی ومؤمنین آنجا
مذکورند قوله :
" یاحزب الله فی فاران انّا ذکرناکم من قبل بمالا تعادله الاشارة
کلّـها یشهد بذلك مولی الوری فی هذا المقام الرّفیع ..... یا محمّد

النداء المرتفع من هذا المقام (خطاب بمیرمحمد بیك است)..
یا درویش خدا قدارسلنا الیك من قبل وفی هذه السّنة لوحـاً
لاح من افقه شمس عنایة ربّك الکریم احمدی الله بماایّدك " الـ
خطاب بزوجهٔ محمّد بیك است که درویش لقب وتخلّص شعری داشـ
وقولـه :
" یااهل فاران اسمعوا ندائی الاحلی وصریرقلمی الاعلی انّـه
لا اله الّا اناالعزیزالمحبوب قدجئتُ لنجاة العالم وتهذیب الامم
وازاهل فاران عبدالرّحیم با اسم الله الاصدق بسفرارض عکارفت
درمراجعت پس از فوت وی درهمدان بوطن برگشت .

(فارس) وپارس بتفصیل دراسرارالآثارالعمومیّه ذ
است ودرلوحی بعبدالوهاب قوله :
" بلسان پارسی بشنو " . ودرخطاب
به زردشتیان بهائـی :
" ای پارسیان کشورپارس مشرق زمین است واهل فارس عزیـز
نازنین ملك ایران اقلیم خاوران است و مملکت یزدانیان " الـ
و زردشتیان غالباً درآثارخطابی غصن اعظم عبدالبهاء بنـا
پارسیان ذکرند قوله :
" ای یزدان پاك این فارسیان یاران دیرین اند ودوستان قدیـ
درتوقیع خطبة القهریه خطاب بحاجی میرزاآقاسی است قوله :

" حیث قال صلّی الله علیه وآله فی شأن من کان فیه لوکان العلم فی الثّریّا لناولته ایدی رجال من فارس " .

وفارِس عربی اسم فاعل وبمعنی اسب سوار واسب بان وسوارکار ماهر وعرفاً بمعنی شجاع . فَوارِس جمع درکتاب اقدس :

" لا یجول فیه الاّ فوارس الرّحمن "

فارِس نیز نام شخصی مسیحی مصری وشاید اوّلین مؤمن ازمسیحیان باین امر . درلوحی است :

" وآنچه دربارهٔ ف ا ر س نوشته بودید کتاب اودرمنظراکبرحاضر " الخ ودرلوحی دیگرخطاب بخود اوست :

" نسأل الله بان یجعلک فارِس الحقایق فی هذا المضمار......... ان اذکر اذ حضرکتابک مرّة الاولی اذ استوی بحرالاعظم علی الفلک بما اکتسبت ایدی المشرکین وهذا مرّة اخری حضرلدی الوجه قرأناه واجبناک " الخ همان کسی است که عریضهٔ مقبوله اش درکشتی بساحل اسکندریّه هنگام مهیّا بودن برای سفربعکارسید .

(فاروق) عربی مبالغه بمعنی فصل دهنده مابین امور ولقب خلیفهٔ دوّم اسلام ودرلوحی است :

" مابین یکی ازیهود وصحابه نزاع واقع شد یهودی بمحاکمهٔ حضرت اقبال نمود ومسلم بکعب بن اشرف مایل باصراریهودی خدمت

حضرت حاضرشدند وصدرالحکم للیهودی وبعد نزلت هذه الآیة :

" الم تر الی الّذین یزعمون انّهم آمنوا بما انزل الیک وما انزل من قبلک یریدون ان یتحاکموا الی الطّاغوت وقد امروا ان یکفروا به ویرید الشّیطان ان یضلّهم ضلالاً بعیداً " ومقصود ازطاغوت دراین مقام کعب بن اشرف بود وبعد مسلم اعراض نموده مذکورنمود که میرویم نزد عمربن الخطّاب بعد ازحضور تفصیل را ذکرنمودند فقال عمر ان اصبرالی ان آتیک دخل البیت واخذ السّیف ورجع وضرب عنقه وقال هذ اجزاء من لم یرض بما حکم به رسول الله فلمّا بلغ الرّسول سمّاه بالفاروق ومن ذلک الیوم لقّب بهذا الاسم " .

(فاز) درلوحی است :

" انّما البهاء علی من فاز بانوارالهدی واعترف الیوم بالله الفرد الواحد العلیم الحکیم " یعنی کامیاب شد ونائل گردید .

(فاطمة) ازفاطمه نامان دختر پیغمبر که درآثارخصوصاً درکلمات وتوقیعات بسیارمذکوراست از آنجمله درصحیفة العدل قوله :

" فرض است برمعتقد که یقین نماید باینکه حقایق افئدهٔ انبیاء واوصیاء از نورشمس جسم شریف حضرت فاطمه علیها السّلام مخلوق گشته ویدلّ علی الله هستند بها وبنورها " الخ . واز

مشاهیر فاطمه نامان دراین امر مادرباب اعظم ونیز زوجهٔ اصفهانیه شان دیگر زوجهٔ دوّم جمال ابهی که اورابی بی ومهد علیامیخواندند ونیزفاطمه ملقب به منیره زوجهٔ غصن اعظم عبدالبهاء دراواخرایّام ادرنه وقتی جمال ابهی صریح فرمودند که " خواب دیدم شهربانو رویش سیاه وتاریك چون قرص ماه منخسف شد آنگاه دیدم دختری که وجهش منیراست وقلبش نیز منیر پیش آمد اورا برای خدمت آقا قبول کردیم " الخ وبدینرو نام منیره براو باقی ماند وچون والدش میرزا محمّدعلی نهری را فرزند نمیشد وباب اعظم درایّام اقامت اصفهان تبرّك ودعانموده فرمودند اگردخترمتولدشود فاطمه‌نامند لذا ویرافاطمه نام کردهٔ بودند . ودرذیل نام غصن ذکرشهربانواست .

(فاعِلان ـ و منفعِلان) درلوح طب :
" ویسلم الفاعلان والمنفعلان " مراد حرارت وبرودت ورطوبت ویبوست میباشد .

(فاخورة) عربی کورهٔ سفال پزی . درخطابی برای جمعی ازدوستان است :
" بیمنت فاخوره ما این خانه رامحض غرفهٔ جمال مبارك خریدیم وراه را ازدوطرف اشجارکاشتیم همسایه ها بریدند " .

(فائِز) عربی بمعنی ناجح وظافر . درلوح رش
است :
" والّذی سمع نداءها انّه من الفائزین
فائـزه درضمن نام جمال ذکراست .

(فائِق) عربی خوب وممتاز درلوح به شیخ نجف
است :
" سمّ مهلك درسبیلش شهدی است ف
الخ بمعنی انگبین خوب وممتاز .

(فَتَأَ) درخطابی درمناجات طلب مغفرت به
حاجی میرزاعبدالله صحیح فروش است
" ومافتأیجول فی میدان الامتحان " ب
درمیدان امتحان جولان میکند .

(فَتْحعَلی) فتحعلیشاه خاقان مشهورکه ولادت
واعلی درایّام سلطنت او واقع گردید
فتحعلی اردستانی که جمال ابهی فت
اعظم خواندند وبهمین نام مشهور ودرالواح مذکوراست از
درلوحی بآقاسید عبدالرّحیم اصفهانی است :
" هوالعلیّ الارفع الامنع الاعلی ان یارحیم مُرّ علی البلاد ..
اذا وردت ارض الالف فاحضربین یدی اسمنا الّذی سمّیناه

الاعظم بكلمات الله المهيمن المقتدر العلیّ العظيم قل يا ايّها
العبد انّك لتعلم كيف كنت قائما بين السّموات والارضين وانت
رفت جمال القدم حين الّذی حضرت تلقاء العرش واشرقت على
وجهك شمس ذكر اسم ربّك من هذا المنظر المشرق المقدّس المنير
ايّاك ان لا تحزن فی نفسك ولا تتّبع كلّ شيطان مريد ...... قل ان
يا فتح الاعظم فاعلم بانّ امرالله لن يشتبه بدونه ...... فسوف
يدخل عليك من تجدعنه بغض الله ليقلّب وجهك عن شطر القدس
وانّك اذاً قم باستقامة الله ثمّ افتح شفتاك بامری " الخ
ودرذيل نام رحيم هم ذكری است وقوله :
" الاقدس الابهی الابهی لعمری يا فتح قبل اعظم قد سترت فيك
نعمة لونظهرها بتمامها لتنجذب منها العالمين ولكن اظهرناها
على قدر مقدور ناظراً الى الحكمة كذلك اراد مصدر الالوهيّة ولكنّ
النّاس فی غفلة وحجاب " اگربتمامها ظاهر میفرموديم كل راجذب
مينمود ولكن بعد ازجذب بكلمۀ تفصيليّه كه مابين بريّه مشغول برتق
وفتق است ازيك سمت ندای عشّاق بتمام جذب واشتياق بلند ميشد
وازجهتی ضوضاء اهل عناد بكمال اعراض وطغيان مرتفع دراينصورت
حجبات حكمتيّه خرق ميشد لذا بقدر واندازه ظاهرفرموديم .....
چنانچه اليوم اگرعلمای من على الارض فی الجمله شعورآيند كل
بخلوص تمام آنجناب توجّه نمايند مع آنكه بعلم ظاهره معروف نبوده

ونيستند لعمری سوف يعلمون ولكن القوم لا يفقهون " وقوله :
" قدارسلنا اليك بيد السّين (شيخ سلمان) كتاباً كريما ..... ان
يا يحيی طوبی لك انت الّذی وفيت بعهد الله وميثاقه ومامنعك
عن حبّه ضرّ المعتدين انّ لك مقام معی لا تحزن من شئی نسأل الله
بان لا يفرّق بينك وبينه لا فی الدّنيا ولا فی الآخرة ويسكنك فی كلّ
العوالم فی ظلّ رحمته انّه على كلّ شئی محيط " وشمّه ای نيزضمن
نام وفا ثبت است ونامه ای ازميرزايحيی ازل خطاب باو وعدم
رضايت از او ذيل نام يحيی مسطورميباشد .

(فِتْنه)

اصطلاح فتنۀ عَمياء صَمّاء طَخياء درخطب
منسوب باميرالمؤمنين است يعنی بليّه
واختلاف وضلالتی كه مردم را كوروكرميسازد
وبقرائن جليّه كثيره مفهوم است كه مراد راجع بمقام خود ايشان
است كه مخفی ماند واستفاده از آن مركزعلم نكردند و بتدريج
درضلالت وفتن شديده خواهند افتاد . وعبارات مذكوره درآثار
اعلى كثرت نقل وتكرار يافت ازآنجمله درتوقيعی به محمّدشاه
است قوله :
" وازآنجمله است كه حضرت ميفرمايد لا بدّ من فتنة ليسقط فيها
كلّ بطانةٍ و وليجةٍ حتّی يخرج عنها من يشقّ الشّعربشعرتين
حتّی لا يبقی الّا نحن وشيعتنا ودرحديث ديگرميفرمايد كه لا يكون

هذا الا مر الاّ وان يذ هب ثلثا الناس ودرحديث ديگرعشر ميفرمايد فوالّذى نفسى بيده صدقوا محالّ مشيّة اللّه والسن وحيه وقد خرجوا من الدّين عباد الّذين لا يظنّون ان يعصوا اللّه ربّهم طرفة عين من حيث يحسبون انّهم مهتدون ...... واز آنجائيكه مشيّة اللّه برظهورفتنهٔ صمّاء دهماء عمياء طخياء قرارگرفته بود " الخ فتنـه نيز لقب ايمانى وتخلّص شعرى بانوشهزاده شمس جهان بنت محمّد رضا ميرزا نوهٔ فتحعلى شاه بود كه درآثاراعلى ملقّب بورقة الرضوان شد شرح احوال واسفارش بتفصيل درتاريخ ظهورالحق ثبت است ولوح فتنه صادر ازقلم ابهى درادرنه بعنوان " شاهزاده خانم فى الطّاء براى اوست قوله :

" بسم الّذى كلّ بامره يفتنون ان يا فتنة البقاء فانتظرى فتنة .... ثمّ ارتقبوا يوم الّذى فيه يأتيكم الفتنة من كلّ شطرقريب " .

وقوله :

" هوالرّوح قد كان على الاجساد منفوخا نامه ازشما نرسيد ولكن جواب ارسال ميشود فى الحقيقة بى ذكرمذكورشديد وقوله :

" بنام يكتاخداوند مهربان اى شمس بجان آوازعندليب جانان بشنو شايد بتمام روان قدم از مكان نفس و هوى بردارى " وقوله :

" هوالعزيزالقيّوم هذا كتاب ينطق بالحق ويلقى فى القلوب من اسرارالمهيمن العزيزالقدير وفيه ينادى الرّوح بكلمة الّتى ما

سمعها اذن احد ...... قل تاللّه انّ كتاب المكنون قد ظهرفى هذا الهيكل القديم قل قدجائتكم الفتنة بما ملأ الارض من كلّ شطر قريب " الخ ومراد ازاين فتنهٔ موعوده واقعهٔ مخالفت ميرزا يحيى ازل وپيروان اوميباشد .

(فتور) عربى بمعنى سستى ودراصطلاح آثارغصن اعظم عهد البهاء اهل نقض عهد و وصيّت ابهى رااهل فتورخواندند كه درشرائط ايمان سستى و ناتوانى وتقصيركردند .

(فتىٰ) عربى جوان وكودك ونيز بمعنى سخى وكريم وجوانمرد . درآثار ابهى بعنوان " هذ الفتى " نسبت بخود شان بسياراست ومكرر است مراد ازفتى را سخى وكريم و جوانمرد وياجوانى ازنظرنشاء روحانى ويا ازنظر آغاز ريعان امرالهى گرفت وگرنه درآنهنگام سنّشان تقريبا متجاوز از پنجاه بود .

(فجّ) عربى درّه درلوحى است :

" انّ ربّك مع من يذكره تاللّه من آن بذكرى يسمع ندائى من كلّ فجّ عميق "

(فحل) عربى نر فحول جمع . فحول علماء يا شعرا بمعنى اعظم وافضل و غالب آنها . درخطابى است :

اعلى حقّ اليقين انّ كلّ حقيقة منجذبة بنفحات القدس فى
ذا القرن المجيد تفوق فحول الرّجال " .

(فخّ) تلـه درخطابى ضمن نام عبد قولـه:
" ويذهب الفخّ تحت التّراب ولا يحصل
الثّواب بل جعلوا ذكردونَ المعبوديّة
ـاً لهذا الطّير الطّائر فى الفضاء الرّوحانى " .

(فخرالشّهداء) درلوحى است :
" ومنهم فخرالشّهداء الّذى احضرناه
لدى الوجه " كه مراد بديع شهيد
روية اى است . ونيز ذكرفخرالنّساء است ودرنامهاى بديع
ارت حيدر ذكرى ميباشد .

(فَخْفَخَة) عربى بمعنى افتخاربيهوده و بادبروت.
درلوح سورة الاستقلال است :
" سبحان الّذى رفع هذا السّماء بغيرعمد
حىّ الارض على الماء وسخّرالارياح وصرّف الآيات واستقرّ البحار
جرى عليها السّفن وانطق كلّشئى بما انطق الورقاء فى جهروت
بقاء وينزل لمن يشاء مايحفظه عن رمى الشّقاء ويحرسه عن
خفخات الزّمن " الخ تلويح باين است كه معانى رمزيّة روحانيّه
مل مذكورقرآن تحقّق يافت .

(فُرادى - فَريد - فَريدَة - مُفرَدات) فُرادى جمع فرد بمعنى يكايك . دركتاب
اقدس است :
" كتب عليكم الصّلوة فرادى " .

فريد ـ فريدة بمعنى تنها ويكتا وبيمانند
ودكتراجمن فريد پسرميرزااسدالله اصفهانى مذكوردرذيل نام امريكا
كه درآثار غصن اعظم عبدالبهاء وتاريخ ونوشته هاى آن دوره مسطور
ميباشد از آنجمله درضمن بيانى ازايشان است :
" دكتر فريد ازمسس هرست پول ميخواست " وفريدة نيزگوهر
بيمانندگرانبها . فرائد جمع . درخطاب وصاياى عهد
است :
" ابدع جوهرة فريدة " ودرخطاب معروف بعمّه :
" وتلألأ الفريدة الغرّاء " و فرائد نام كتاب استدلاليّة بهائى
تأليف ميرزاابوالفضل گلپايگانى معروف است .
ومفردات مقابل مركّبات درلوح طبّ است :
" ان حصل لك ما اردت من المفردات لا تعدل الى المركّبات " .

(فِراش) فراش عربى بستر. درلوح بحاجى محمّد
كريمخان است :
" ارفع رأسك عن فراش الغفلة " .
فَراش جمع فَراشَة بمعنى پروانهٔ بغايت ريزكه درعرف فارسى

پشه کوره نامند . درلوح بناصرالدّینشاه است :

" ولا یشغلهم المعاش واسباب الفِراش عن الیوم الّذی فیه یُجعَل الجبالُ کالفَراش " فِراش اوّل بکسرفاء بمعنی بستروبالین و کنایه از راحت وغنودن درشهوت فراش وفَراش ثانی بفتح فاء جمع فَراشَة بمعنی پروانه های ریز مرادآنکه امور زندگانی وآسایش وخوشگذرانی وکامرانی ایشان را ازتوجّه بروزعظیمی که کوه ها را مانند پروانه ها ذرّه ذرّه میسازد بازندارد واشاره بآیهٔ قرآنیه " یوم یکون النّاس کالفراش المبثوث" است .

فَرّاش درعرف فرش گستر وخادم ومأمورحکومتی وشرطه است . در لوح بصدر دولت عثمانی :

" وهمچنین جمعی ازفرّاشان ومیرغضبان باچوب وفلك"

(فَرائِص) جمع فریصه عضلهٔ سرسینه وتاپهلوکه گاه بیم وبیتابی لرزد . درلوح بشیخ محمّد باقر مجتهد اصفهانی است :

" واذکرالرّقشاء الّتی بظلمها ناحت الاشیاء وارتعدت فرائص الاولیاء " .

(فِردَوس) باغ وبستان وبهشت . فَرادِس جمع درتوقیع تفسیرهاء است قوله :

" واشارعلیّ علیه السّلام فی خطبته

الطتنجیّه حیث قال وقوله الحق رأیتُ اللّه والفردوس رأی العین"

وقوله :

" کانّه هو فی ارض فردوس الجلال وفی ظلال مکفهرّات افریدوس الجمال " ودرلوحی است :

" ان یانسیم الفردوس هُبّ علی الممکنات بماهبّت علیك نسائم القدس من هذا الشّطرالمتعالی العزیزالمنیع لا تخف من احد.... ذکّرالذین آمنوا بما اذکرناك عن وراء جبل الرّوح ...... وان وجدتَ قلباً صافیاً طاهرًا منیرًا فألق علیه ما ألقی اللّه علی فؤادك وتنبّأنی سرّالسرّ هذا النّباالا قوم العظیم ...... ان ماوجدت لا تتعرّض باحدٍ ..... لوأتکلّم الیوم بحرف من الحقّ لتنفطرعنه السّموات والارضین " ودرکتاب اقدس است :

" لئلاّ تقع العیون علی ماتکرهه انفسکم واهل الفردوس " و درسور القلم :

" وتتبرّکن بخدمته حوریّات الفردوس ثمّ اهل غرفات الا فریدوس"

ودرلوح رئیس است :

" شطرالفردوس مطلع آیات ربّك العزیزالفرید " ودرلوح به نصیر است :

"وبمقرّ عزّ فردوس اعظم که بمین عرش ربّانی است راجع گشته " الخ

وبنام جنّت رجوع شود .

(فَرِّج) درمناجات آغاز خطاب به عمّه است :
" فرّج کربی بسطوع انواربشارات عظمی "
غمم را بتابش انوارمژدگانیهای بزرگ بگشا

(فَرْع) عربی شاخه وهرچیزمنشعب و مبتنی ازاصلی
درکتاب اقدس :
" ارجعوا مالا عرفتموه من الکتاب الی الفرع
منشعب من هذا الاصل القدیم" ودرخطاب وصایای عهد :
الا وهو فرع مقدّس مبارک " الخ

(فُرْقان) عربی بمعنی فرق و درآثاربیان وتوقیعات
نام قرآن میباشد . در دلائل سبعه
است قوله :
درظهور محمّد رسول‌الله حجّت را فرقان قرارداده ...... واز
نزول فرقان تایوم ظهورنقطهٔ بیان " الخ .

(فَرْقَدان) دوستاره از کواکب مرصودة نزدیك بهم در
قرب قطب شمالی که آنهارابعلّت تقارب و
تطابق اخوان متلازمان تمثیل ومورد تشبیه
رادادند . درکلمات مکنونه است :
لی تجلّی آفتاب درتراب ومرآت هر دوموجود ولکن ازفرقدان
ارض فرق دان بلکه فرق بی منتهی درمیان "

(فُرُوغ) فارسی فروز وتابش وروشنی و درآثارو
عرف بهائیان نام قریهٔ دوغ آباد ازتوابع
شهرتربت حیدریّه خراسان موطن ملّا میرزا
محمّد ازبقیّة السّیف قلعهٔ طبرسی مازندران گردید که اوبنام
فروغی مشهور وقریهٔ نامبرده بواسطهٔ اوشهرت درافواه یافت و
ذکری از او ذیل نام ازغند است وجمعی دیگرنیزازاهل بهاء
درآنجامیزیستند وبعد از او درمابین اولاد کثیرة از زوجات
عدیده اش فقط اصغراولادش میرزامحمود بجای پدرفعالیّت
گرفت ومبلّغ معروف کثیرالسّفر بهائی شد و باآنکه غالباً دروطن
نبود بهائیان آنجا وخویشان خودراسرپرستی نمود وبعنوان
" فاضل فروغی " شهرت یافت وبعد ازفوتش احوال واوضاع بهائیان
آنجا روی بتناقص نهاد واکنون درآنجا جمع قلیلی برقرارند واز
خاندان فروغی تنی شهید درقلعهٔ طبرسی است .
ودیگر شیخ عبدالمجید ملقّب بصدیق العلماء دخترزادهٔ ملّا
میرزا محمّد مذکوردرترشیزخراسان که حالیّه بنام کاشمراست
بشهادت رسید ومدفنش درهمانجامیباشد وازجمله الواح کثیره
بنام فروغ قوله :
" انّا نذکر اولیائی فی فروغ ونبشّرهم بآیاتی ورحمتی الّتی احاطت
الغیب والشّهود یا اولیائی هناك اسمعوا نداء المظلوم انّه

"بدعوکم الی المقام المحمود" الخ وشرح حال ملّا میرزا محمّد
فروغی وپسرمذکورش وخاندانش درآنقریه وبهائیان آنجا در
بخشهای ظهورالحق مسطورمیباشد .

(فَرِیْدَن) قسمتی شامل معمورات وقرای تابعهٔ اصفهان که درایام ابهیٰ مرکزی از بهائیان گردید گفتند نخست محمّد تقی
بیك نامی درایّام اقامت باب اعظم باصفهان بملاقات وایمان رسید
ولی آثاری ازاونیست وآقاسید مهدی امام جمعه که مجتهدی
ازنجف برگشته و حکیم مشرب بود بملاقات میرزااسد الله وحاجی
میرزاحیدرعلی ایمان بهائی حاصل کرد ومعظم السلطان والله
ویردی خان وملّا محمّدعلی وغیرهم بهائی شدند ودرایّام غصن
اعظم عبد البهاء مفخّم السّلطان برادرمعظّم السّلطان ونیزمیرزا
محمود صدرالعلماء وصدرالاحرار وشیخ محمّدعلی وعدّه ای دیگر
درجمع اهل بهاءدرآمدند که باین اسامی درنامه ها وخطابها
مذکورند :

میرزااحمدخان و آقانصرالله وملّا اسمعیل و حسن وآقارضا
وآقامحمّدعلی وآقامیرزاآقاخان واستادباقربنّاء وملّا نصرالله
شریعتمدار وآقامیرزارضاواعظ وملّارحیم تعزیه خوان وآقاباقر
پیشخدمت ومحمّد اسمعیل‌کدخداباشی وحسین‌خان وملّاحسین

گرجی ونوروزعلی وآقامیرزاحسن ومسیّب وآقامصطفی قلی و
آقامحمّدرضا وآقاعبدالعلی و ابوالفتح واحمد وشیخ من‌الابرار
وپدرصدر وپسرش معروف بنائب الصّدر واکنون نیزجمعی میباشند
ومیرزامحمود صدرالعلماء مذکورازطبقهٔ اهل عمائم واهل منبر
وتحصیلات مقدّماتی کرده دراصفهان ونزد شیخ محمّدعلی بن
شیخ محمّد باقرمعروف تحصیلات علمی اسلامی نموده ودرسال
١٣٢٢ تقریباً بمطالعهٔ کتب استدلالیهٔ اینطائفه ایمان آورد و
حاجی شیخ محمّدعلی فریدنی هم درهمان اوان ایمان‌آورد وبمصاحبه
بابهائیان رفع هرگونه احتجاب شد وصدر فریدنی مذکورمورد
سوء قصد معاندین خصوصا طلّاب اصفهان بتحریك شیخ محمّد
تقی نجفی واقع شد وبفریدن فرارکرد بالاخره بطهران رفته
چندی درعدلیّه دراوائل مشروطیّت وکالت کرد وبالاخره باصفهان
برگشت وبهمان شغل ماند وتبلیغ رشیدانه بسیارنمود وجمعی را
مهتدی ساخت تادرسال ١٣٤٦ درفریدن درگذشت .

(فَرِلیسیّون) گروهی ازطبقهٔ دینی یهود . درلوح به شیخ محمّد باقرمجتهد اصفهانی :

" وبایّ حجّة انکرالفریسیّون وعلماء الاصنام اذاتی محمّد رسول‌الله " .

(فَزَع) عربی بیم واستغاثه ازترس . درلوحی است :

" کبّر احبّائی من قِبلی وبشّرهم بذکری جمیل و نوصیهم بالاستقامة الکبری فی هذا الامرالّذی به فزع فی الانشاء الّا من شاء القدیر " .

(فَسا) قصبهٔ معروف درایالت فارس که شرح اوضاع آنجا مرتبط باین امر درایّام آقا سیّد یحیی وحید اکبر و واقعات دیگر در ظهورالحقّ ثبت است .

(فُسطاط) عربی خیمه و پردهٔ کشیدهٔ بالای حیاط خانه . درمناجاتی بایّام صیام است :

" واسترفع فسطاط حکمك وخباء مجدك" بنوع تشبیه برمقرّ عظمت وحکمرانی الهی اطلاق شده .

(فِصْح - فُصْحی) فِصح ازلغت عبری است ونزد یهود عید فصح یادگار خروجشان ازمصرمیباشد ونزد مسیحیان که نیزعید بزرگ بدین نام …ند یادگارقیام وخروج عیسی ازقبراست . درخطابی بیان البهاء است :

عید الفصح معناه عید القربان عند الیهود والمسیح . اخذه الی

آخر ایّامه ولکنّ النّصاری بدّلوه بعید القیامة "

وأفْصَح وفُصْحی اسم تفضیل ازفصاحت . درلوح به عبدالوهّاب است قوله :

" یاقلمی الاعلی بدّل اللغة الفصحی باللغة النّوراء " واین در آثار ابهی بسیاراست که لغت عربی را " لغت فصحی " وفارسی را " لغت نوراء " خواندند ومقصودشان بمیان آوردن وجلال دادن فارسی سره ومتعارفی هم بود چه دراثرنفوذ اسلام وتقدیس عربیّت اعتبارفارسی ازمیان رفته بود حتّی دراصطلاح نقطة البیان هم مقامی نیافت .

(فَصْل الخِطاب) اصطلاحی متداول وکثیرالاستعمال بمعنی کلام فاصل وسند وبیّنه فیمابین . درلوح طبّ است :

" وهذا القول فی هذا الباب فصل الخطاب" ودرکتاب اقدس است :

" طوبی لمن اقبل وفاز بفصل الخطاب" وازغصن اعظم عبدالبهاء است قوله :

" کلام برد وقسم است یکی جوامع الکلم و فصل الخطاب که بغایت موجز ومفید است دیگر اساطیر وحکایات که مسهب وطویل ومطنب میباشد ولی معانی قلیل وکمیاب " الخ .

(فُصُول) جمع فصل وفصول سنه ازمنهٔ چهارگانهٔ سال یعنی بهار وتابستان وپائیز وزمستان که درلوح طبّ است :

" تنقیة الفضول هی العمدة ولکن فی الفصول المعتدلة "

(فُضُول) جمع فضل بمعنی زیادة وبقیّه وبرجای ماندهٔ فضول البدن افرازات بدن که باید بنوع طبیعی ازمنافذ خارج شوند . درلوح طبّ است :

" تنقیة الفضول هی العمدة ولکن فی الفصول المعتدلة " .

(فَضَّینا) درلوحی است :

" ثمّ اشرب من رحیق اسمی الابهی الّذی فضّیناختمه " الخ که مبدّل ازاصل فضّضنا است یعنی از می نام ابهایم که مهرش راشکسته گشودیم بیاشام .

ودرلوحی دیگراست :

" فلمّا فضّینا ختامه " که ضمن نام ابن ثبت میباشد .

(فِطرة) عربی خلقت وطینت و حالت طبیعیه وبمعنی سنّت . درقرآن است قوله تعالی :

" فأقم وجهك للدّین حنیفاً فطرة اللّه الّتی فطرالنّاس علیها لا تبدیل لخلق اللّه ذلك الدّین القیّم " ودر

دعائی ازنقطة البیان است :

" ولاُثبتنّ الاثبات لك من دون علمی به بجوهرکینونتی اذ ذلك فطرة اللّه الّتی قد خلق بها الانفس والارواح و ذوّت بها الاذوات ویستعرج الیه الموجودات الی علوّ الامتناع اذ ذلك اعظم نعمائك یاالهی واکبرآلائك یامحبوبی " ودرلوح به عبدالوهّاب :

" بلسان فطرت بالآن قد حصحص الحق ناطق گردد " ودرکلمات مکنونه :

" رأس الفطرة هوالاقرار بالافتقار والخضوع بالاختیار بین یدی اللّه العزیزالمختار " ودررسالهٔ سیّاح است قوله :

" صحائف الهامیّه وکلام فطری نامیده " الخ وفطرت باینطریق درآثارنقطة البیان سرشت وقریحهٔ نبویّة انزال آیات است که بشانی مظهرمشیّت میباشد وبابیان همین رااعتراض برمقام ابهی قرار دادند وگفتند که آیات ایشان اکتسابی وتکلّفی تفکّری است وایشان درلوح بحاجی محمّدکریمخان چنین فرمودند :

" اتّق اللّه ولا تجادل بآیاته بعدانزالها انّها نزّلت بالفطرة ..

.... وآنچه ازفطرت نازل برفطرت اصلیّه الهیّه نازل شده ومیشود" ودرلوح به شیخ نجفی است :

" انّ الفطرة فی هذا الحین تنادی وتقول قد اتی الیوم واظهرنی ربّی بنورکسفت عند اشراقة شموس البیان اتّقواالرّحمن ولا تکونوا

من الغافلین " ودر کتاب اقدس :
" قل انّ الفطرة خلقت بامری " ودرذیل نام حرف ذکری از
کتاب هیکل درخصوص فطرت ثبت میباشد وفطرت نیز لقب و
شهرت حاجی ملّا حسین جهرمی ناقض بود .

(فِقرة) عربی درلوح بشارات است قوله :
" این فقرة فرض است برکلّ طوبی للعاملین"
فقرة بمعنی بند وجمله .

(فلبس) PHLBS مسترفلبس امریکائی بودائی مشرب بود
وباخانمی بودائی اوقاتی که درمصربود
باستماع اخبارغصن اعظم عبدالبهاء بشوق
مد وباهم بعکّا رفته منجذب شدند ودرایّام توقّفش درآنجا
جازت گرفت وراجع بتاریخ حیاتشان وغیره از خواهرشان ورقهٔ
یا مسائلی که میخواست ولازم میدانست پرسیده کتاب بنام
حیات عباس افندی " نوشت وازغصن اعظم عبدالبهاست قوله :
درسفراخیرکه بعکّا آمد بیاناتی مفصّل باوشد ومرقوم داشت
اید آنراطبع ونشرکند وامّاترجمهٔ کتاب او حسین روحی معلّم مکتب
ست کاربسیاردارد فرصت ترجمه ندارد انشاءالله هروقت مترجمی
بداشود میدهم ترجمه کند وتصحیح نموده آنرامیفرستم که طبع
شرنماید امّا جمله ای که نوشته است که روح ترقّی میکند بمعاونت

جسد مراد آنکه چون جسد بخدمت عالم انسانی پردازد یعنی
مثلا پرستاری مریضان کند وتقویت ضعیفان نماید ودرسبیل
الهی شهید شود وفدا گردد این سبب ترقی روح است ..... وامّا
بعد ازصعود ازاین جسد وسیلهٔ ترقّی ارواح دعای یاران وتضرّع
دوستان است . ولی فلبس بجزیرهٔ سیلان وکلمبو مرکز بودائیان نیز
رفت ودرهند دراوضاع مملکتی سخنی گفته مداخله کرد " وخطاب
بمسیس گتسنگرلوا درایّام مسافرتش درهندوستان راجع بوی قوله:
" امّا قضیّهٔ مسترفلبس همه جا ذکرکنید که این شخص بودائی
است " الخ وخطاب بمسیس جی استنارد است قوله :
" وامّا مسألهٔ فلبس جواب نامهٔ اورا بنویسید که چون تودرامور
سیاسی مداخله مینمائی ماباتوآشنائی نداریم مسلک توغیرازمسلک
ماست ما بهائی هستیم و توبودائی ...... نوعی نمائید که جمیع
ناس بدانند که او وآن دو زن دیگربهائی نبودند مسترفلبس
بودائی است مادام تبلن ومس راجزبن ایند و دزد اموال ناس" الخ

(فِلذَة) عربی قطعه . درخطابی درطلب مغفرت
برای زین المقرّبین :
" و وفّق الّذین کلّ واحد منهم قرّة لعینه
و فلذةٌ من کبده " .

(فَلْس) عربی پول مسی قدیم عرب . درلوح سلمان است :

" نفوسی ظاهرشوند که عالم ومافیهارا بفلسی نخرند ".

(فِلَسْطِین) درخطابی برای جمعی ازدوستان است :

" الارض المقدّسة حرارتها لا تزید عن ۳ درجة وابرد فصلها تقریبا ٤ فوق الصّفر وفی الارض المقدّسة والسّوریة من حوران الی بغداد کلّه سهل و فوق طرابلس جبل فم المیزاب علوّه ۳۸۰۰ متروالبحرالا بیض المتوسّط شمالاً وجنوباً البحرالاحمر وبحیرة طبریّة حلوة وبحیرة لوط البحرالمیّت مالحة والاشجارالّتی تنموفی الاراضی الباردة مثل الجوز موجودة هنا وکذلک الّتی تنموفی المناطق الحارّة کالنّخل والرّمان والموز تنموهنا هوائها معتدل جدّا ومن الغریب انّ المسافة بین نقطتها الحارّة باطراف طبریّة الّتی هوائها کهواء الحجاز والسّودان تبعد عن نقطتها الباردة جبل الشّیخ ۱۸ ساعة فقط فالانسان یمکنه بلیلة واحدة اویوم واحد یسافر من احرّ الدّرجات الی ابردها خطّ الثلج وهذه الارض کانت تحکم علی جمیع العالم لمرکزها الجغرافی لانّها واقعة فی آخرآسیا واوّل افریقا وقریبة من اروبا وکلّ من ملکها ملک علی کلّ العالم

وفی القدیم لما ملکها الفرس وکذلک الرّومان والیونان والعرب فتحوا العالم ولمّا نفوا ابراهیم عن وطنه خاطبه الحق قائلاً لا تحزن انّی اعطیک احسن اراضی الدّنیا قسم منها ینبت الورد وقطعة فیها الزّنبق وفی غیرها الرّیحان وفی الاخری النّرجس " انتهی ودرذیل نام اورشلیم ذکراست .

(فَکَکْنا) درلوحی است :

" قل یاقوم اشربوا من الرّحیق المختوم الّذی فککنا ختمه بایدی الاقتدار " ازاین می ناب سرمهرکرده بیاشامید که مهرش را بدستهای قدرت گشودیم .

(فَلَك) فلک بفتحتین عربی مدار اختران وغیرها وآسمان . اَفلاک جمع درآثری بامضاء خادم مورخ سنه ۹۳ عنوان : " ط سرور مکرّم معظّم جناب حا قبل سین علیه بهاءالله الابهی ملاحظه فرمایند ...... اینکه ازقبل مرقوم فرموده بودید که شخصی ازعلمای علم ریاضی از افلاک وسیّارات وحرکت آن ازآنحضرت سئوال نموده درساحت اقدس عرض شد قال عزّ ذکره یاحا قبل سین اگرناس غافل بذکراین بیانات وفوق آن بمطلع علم الهی اقبال مینمودند هرآینه جمیع علوم مکنونة بعرصهٔ ظهوروشهود مشاهده میشد عنایت حق بمقامی است که هیچ نفسی را مأیوس نمیفرماید ولکن خود

يس حجاب خود شده اند و بپرهاى اوهام طائرند چه مقدار
لماء كه درارض سرّ واين ارض و توقف درعراق ازعلوم متفرّقـه
وال نمودند جواب كلّ بشأنى كه احدى قادربراعتـراض نبود
سماء علم الهى نازل ولكن احدى از آن نفوس ببحرمعانى فائز
د چه مقدار از حكماء كه از اقوال حكماى قبل سئوال نمودند
ند از اشراق شمس حكمت واذعان بآن محتجب مشاهده شده‌ا
مرالله انّ قلمى الاعلى لا يحبّ ان ينطق بما اخبربه نقطةالبيان
لا اله الّا انا المهيمن القيّوم انتهى

ن درايّام توقّف درعراق ورقه اى ازسماء مشيّت درذكراينمقامات
ل آنچه درنظراين عبد است عرض مينمايد ازجمله درآن ورقه
اره عدد نوزده نازل شده بود وفرمودند هنوز تمام ذكرنشده‌و
چه از سماوات وافلاك درآن ذكرشده بود غيرآن معانى بوده كه
ن ذكرمينمودند بارى بحضرت غصن الله الاعظم روحى وذاتى
اب قدومه الاعزّ فدا فرمودند كه دراينمقامات شرحى مرقـــوم
ايند انشاء الله ازبعد ارسال ميشود چون مشغول‌اند تأخيـر
اد در رساله اى كه ازقبل مرقوم فرموده بودند درســـياست
ن نزد جناب ملّا على اكبرموجوداست ملاحظه خواهيد فرمود"
آخرها كه مراد از اول رسالهٔ افلاكيّه عربيّه معروف و از دوّم
الهٔ مدنيّه فارسيّه است كه هردو مطبوع ومنتشر ومشهورميباشند.

(وَفَلَك و فَلَكَة) برپاى بند مجرمان كه پايشان درآن‌بند كرده
بزنند وبركندهاى محبوسان اطلاق كنند. ودرلوح بصدرد ولت
عثمانى است :

" جميع فرّاشان وميرغضبان باچوب وفلك آمده " الخ وعربـــان
معرّب كرده فلقـه گفتند .

(وفُلك) بضمّ وسكون كشتى وكشتيها. درلوح نصيراست :

" وبرفُلك ابهى كه بربحركبرياء اليوم جارى است تمسّك جسته از
واردين اومحسوب شويد" الخ ودرذيل نام زيارت "الفلك الحمراء"
مذكوراست .

(فِناء) فِناء البيت بكسرفاء جاى باز وميدانگاهى
جلوى خانه و حريم و دورخانه . درتوقيع
بمحمّدشاه است :

" انّ الله واحبّاءه اجلّ من ان يصل بفنائهم خيراحدٍ اوشرّه "
ودرلوح نصيراست :

" وتو توقّف نموده درفناى باب متحيّراً قائم شده وهنوزفائزبـه ورود
درمدينهٔ قدس صمدانيّه ومقرّ عرش رحمانيّه نشده .... فياروحـا
لمن يتوجّه اليه بقلبه ويستظلّ فى ظلّه ويستقرّ الى فناء قدسه.....
وازفناى باب رضوان باصل‌مدينه وارد شود"
ودرلوح حكما است :

" فلمّا انفجرت ينابيع الحكمة والبيان من منبع بيانه واخذ سكر
خمرالعرفان مَن فى فنائه " الخ ودرصلوة يوميّه :
" سبحانك من ان تصعد الى سماء قربك اذكارالمقرّبين اوان تصل
الى فناء بابك طيور افئدة المخلصين "
فَنـــاء بفتح فاء مصدر وضدّ بقاء بمعنى نيستى وهلاك و فوت وزوال
فانى اسم فاعل فناء پذير دركلمات مكنونه راجع بفناء دنيااست
" اى ابناء غفلت بپادشاهى فانى دل مبنديد ومسرورمشويد
مثل شمامثل طيرغافلى است كه برشاخهٔ باغى دركمال اطمينان
بسرايد وبغتة صيّاد اجل اورابخاك هلاك اندازد ديگرازنغمه
وهيكل ورنگ او اثرى باقى نماند پس پند گيريد اى بندگان هوى"
وفَنــــاء درعرف متصوّفه و اهل سلوك گم شدن وجود فردى وشخصى
دروجود كلّى والهى است ودر رساله هاى سير وسلوك تبيين گرديد .

(فُؤاد) عربى قلب وعقل أفئِده جمع وشرحى از
توقيعات راجع بفؤاد ومقام فؤاد ضمن
بيان نامهاى بيت وسبعه ذكراست

ودركلمات مكنونه است قوله الاعزّ :
" يابن الوجود فؤادك منزلى قدّسه لنزولى وروحك منظرى طهّرها
لظهورى " ودرمناجاتى است :
" بل فى كلّ حين نطق فؤادى " الخ ودرلوح رئيس است :

" وسمع منك مايطهّر به افئدة القاصدين " .
ولوح فـــؤاد بشيخ كاظم سمندر قزوينى است ومراد ازكبير
درجملهٔ " قد اخذ الله كبيرهم " فؤاد پاشا وزيراعظم سلطان
عبد العزيزعثمانى ميباشدكه درتبعيد وسجن ابهى دخالت تامّ
داشت وبالاخره بى معالجهٔ مرض شديدش بپاريس رفت وچند
گرفتار مقاسات شدائد مرض ومعالجه بود تاهلاك شد . ودرس
الامين است قوله :
" نبّئ الامين نبأالمهتاض اذ اخذته سكرةالموت واحاطته
ملائكة غلاظ ناداه مَلَك عن يمين العرش يافؤاد هؤلاء ملائك
شداد هل ترى لنفسك من مناص قل لا وربّ الايجاد الاّ النـ
التى يغلى الفؤاد انّه هوالّذى ظلم علينا فى هذه الكرّة انّ ربـ
لهوالعزيزالكريم قداخذناه كما اخذنا من قبله الاحزاب " ود
اثرىاست :
" حبيب مكرّم جناب ملاّ على ب ج عليه بهاءالله ملاحظه فرماين
هوالاقدس الاعظم الاكرم العلىّ الابهى الحمدلله الّذى تجلّ
للكائنات بالنقطة الّتى كانت مقدّسة عن الجهات ...... سور
رئيس را تلاوت فرمائيد وهمچنين لوح ملك پاريس راكه از اجزا
سورهٔ مباركه هيكل است وهمچنين لوح فؤاد كه مخصوص يكى
احباب نازل شده كه فؤاد پاشاكه وزيرخارجهٔ دوم بود بمقرّ خـ

راجع شده بود وسبب فتنهٔ اخیره ومهاجرت از ارض سرّ بعکا
اوشده بود دونفربودند که بعد ازسلطان رئیس کلّ بودند یکی
فؤاد پاشا ویکی عالی پاشا گاهی این صدراعظم بود وآن وزیر
دول خارجه وگاهی بالعکس درآن لوح میفرمایند: سوف نعزل
الّذی کان مثله ونأخذ امیرهم الّذی یحکم علی البلاد وانا العزیز
الجبّار: همچنین درکتاب اقدس درنقطهٔ واقعهٔ بین البحرین
ملاحظه فرمایند" الخ وفؤاد پاشای مذکورکه ضمن نام رئیس وغیره
نیزذکراست در اسرارالآثار العمومیّه شرح داده شد وذکری ازلوح
فؤاد ذیل نام عبد میباشد .

(فِیثاغُورَث) معروفترین فیلسوف اقدم یونانی که متجاوز
ازپنج قرن قبل ازمیلاد مسیح (۸۵۳ یا
۵۸۲) یعنی درعصرکوروش وداریوش
میزیست ودرحقّ وی درلوح حکمااست :
" وفیثاغورث فی زمن سلیمان بن داود واخذ الحکمة من معدن
النبوّة وهوالّذی ظنّ انّه سمع حفیف الفلك وبلغ مقام الملك " الخ
ودربارهٔ عدم انطباق این بیان باتاریخ مذکور حیات فیثاغورث
که معتمدٌ علیه محقّقین عصرمیباشد توان گفت که مانند بسیاری از
آثارمقدّسهٔ دیگر ازقدیم وجدید صرفاً محض تأئید مقصود وتوجّه
بجوهرمند رجات بدون تضمین امردیگر آن نقل منقولات که

در دسترس مردم بود فرمودند واین بعلاوهٔ آن است که اعتماد
مذکورهم بیش ازظنّ حاصل ازقرائن نیست .

(فَیْحاء - أَفْیَح) عربی درمؤنّث ومذکّر بمعنی واسع وفراخ
درلوح سلطان :
" دمشق الفیحاء " که فیحاء لقب وصفت
دمشق بود .

(فِیرُوز) موسوم باین نام فارسی درعصراخیرهم
بسیاربودند ازاشهرشان فیروزمیرزا
نصرت الدّوله والی فارس درایّام مقاتلات
نیریزکه ضمن آنواقعات درعصراوّل مذکوراست وفیروزمیرزا
فرمانفرما وپسر دیگرش عبد الحسین میرزا فرمانفرما والی کرمان و
پسرش نصرت الدّوله فیروزمیرزای ثانی بود .

(فَیَضان) مصدرعربی بمعنی جریان وسیلان . فیّاض
مبالغه پرآب و پرجود . درلوح حکما
است :
" طوبی لمن فاز بفیضان هذا البحرفی ایّام ربّه الفیّاض الکریم "

(حرف ق)

(ق) درآثاراین امرغالبا رمز از قزوین رقم گردید ودرلوح حروفات مقطّعات مذکور ضمن حیات رمز ازحاجی محمّد باقرنبیل مسافرهمدانی میباشد ودرلوح بحاجی ذبیح :
" واطّلعت بالّذی آمن باللّه وآیاته فی اسم القاف بعد الالف " که مراد اسم آقااست .

(قاب قوسین) قاب عربی دستهٔ کمان ودرقرآن است :
" فکان قاب قوسین اوادنی " ودرلوحی است :
" بمقام قاب قوسین که درآنجانب سدرهٔ منتهی است وارد شد "

(قادریّة) نام فرقه ای ازفرق تصوّف اسلامی تابعان شیخ عبدالقادرگیلانی شهیرکه درسال ۴۷۰ هـ ق فوت شد ومقبره اش در بغداد میباشد وذکری از او ذیل نام غوث است . درلوحی است :
" بعضی ازناس که ادّعای شوق وجذب وشغف وانجذاب وامثال آن نموده ومینمایندکاش دارالسّلام میرفتند درتکیهٔ قادریّه ملاحظه مینمودند ومتنبّه میشدند ای علی جمعی درآن محل

موجود و مجتمع ونفسی الحق مشاهده شد نفسی ازآن نفوس زیاده از اربع ساعات متّصلاً خود رابحجر ومدر وبجدار میزد که بیم هلاک بود بعد منصعقاً بر ارض میافتاد ومقدارد وساعت ابداً شعور نداشت واین امور راازکرامات میشمرند انّ اللّه بریئٌ منهم ونحن برآء انّ ربّك لهوالعلیم الخبیر " .

(قادیانی) قادیان قریه ای درایالت پنجاب هند وقادیانی میرزاغلام احمد مؤسّس شعبهٔ مذهبی قادیانی معروف دراسلام بسال ۱۳۲۸ هـ ق درگذشت وبعد از اومولوی حکیم نورالدّین طبق وصیّتش بجایش قرار گرفت و اوکسی بود که سلیمانخان جمال الدّین یا جمال افندی تنکابنی مبلّغ شهیربهائی وسیّاح درهندوستان و کشورهای مجاورآن درآن سنین مسافرتش بشهرهای هندوستان درشهرجمّون پنجاب چندی مهمان وی شد وتفصیل در اسرارالآثارعمومی است . درخطابی چنین مسطورمیباشد قوله :
" تفاصیل قادیانی معلوم و واضح بود ...... عنقریب خویش را ا خسران مبین بینند " الخ .

(قاس - اِقتاس) درکتاب اقدس :
" لا تقیسوا کتاب اللّه باهوائکم " کتاب خدارا باهواهای نفسانی خود نسنجید .

در دعاء يدعوه محيى الا نام فى الا يّام :

لئلّا يقاسوا امرك بما عندهم " كه ظاهرش لئلا يقيسوا ميباشد .

ازحضرت عبد البهاء :

مقتاسين بالا صائل من الصّافنات الجياد " اسم فاعل از اقتاس ست .

(قاسم آباد) قريه اى ازتوابع يزد واقع ببُعد نيم فرسنگ درسال ١٣١٠ هـ ق برادران شاه سياوش وشاه كاوس بهائى شدند ودرسال ١٣١٣ وش شامر پسرگشتاسب و جشيد خداداد حكيم بهائى ازهند مدند . ديگرازبهائيان زردشتى آنجا اردشير ورشيد وجمشيد بناء فرود ومهربان كيومرث وغيرهم بودند .

(قاف) كوه موهوم ويا معلوم كه دراسرارالآثار العموميّة و ذيل نامهاى عنقا وقبريس و كثيب ذكراست ودرلوحى :

" وناديناك فيكلّ حين فى سرادقات القرب خلف قاف الهويّة " و درخطابى است :

" اين ايّام اقليم قفقاز بمقداركلّى اهميت پيدا نموده بايد همتى نمو تابه ثبوت رسد كه ق و القرآن المجيد است آشيان عنقاى مشرق الهى صوت سيمرغ أمرالله ازآن انحاء ونواحى بلندگردد "

درضمن قهر ومصر ذكراست .

(قاهرة)

(قاين) قائين قصبه اى معروف ازتوابع بيرجند بود جمعيتى بسيارازمؤمنين اين امر نداشت ولى بنام آقامحمّد فاضل ونبيل اكبر و بنام آقامحمّدعلى نبيل اهل قاين كه ازحوالى آنجا بودند معروف گرديد ومؤمنين حوالى وجوانب بنام اهل قائن مخاطب گرديدند ازآنجمله قوله :

" قائن احبّاءالله الا قدس الا عظم يامعشرالا صفياء لم يدرالبهاء من ايّ مصائبه يذكرلكم " الى آخره .

(قُباع) عربى صداى خوك بنفس ازبينى . درلوح رئيس است :

" ولا يمنعه قُباعك ولا نُباح من فى حولك "

نه صداى خوكى تو ونه صداى سگى اطرافيانت نتواند اورامانع شد.

(قُبّة) عربى هرداراى سقف مستديرمقعّر. بفارسى گنبد وخرگاه قِباب جمع قُبّه وقِباب بتشبيه و اعتبارخرگاه وسراپردهٔ جلالت شاهانه محض افادهٔ تجليل وتعظيم درجملات ادبيّه استعمال كنند . دركلمات مكنونه است :

" يابن الوجود استشهد فى سبيلى راضياً عنّى وساكناً لقضائى

لتستريح معی فی قباب العظمة خلف سرادق العزّة " ودر صلوة يوميّه است :

" ایربّ تری الغريب سرع الی وطنه الاعلی ظلّ قباب عظمتك وجوار رحمتك " ودر لوح حج است :

" ثمّ يدخل البيت بوقار وسكون كانّه يشهد الله فی جبروت امره وملكوت بيته الی ان يدخل فی الصّحن ويحضر فی مقابلة قبّة الّتی كانت مخصوصة باستواء عرش العظمة عليها " ودر لوحی دیگر :

" بسمه الباقی بلا زوال ان استمع النّداء من مالك السّفينة الحمراء من شطر العكاء الّتی سمّيت بالقبّة البيضاء انّه لا اله الاّ هو العزيز الحكيم " ودر خطابی بحاجی آقا محمّد علاقه بند درتاريخ ١٣٢١ هـ ق :

" عاقبت این گنبدهای گرد سفید وسبز ونیلگون سرنگون گردد وفیض روحانی وپرتو نورانی ازحضرت بیچون عالم را احاطه نماید " الی آخرها که عمامه های مدوّر معظم مختلف الالوان را بتشبیه گنبد خوانده اند .

(قَبْر) درخطابی برای جمعی ازحاضرین :

" المسيح ماكان عنده احباء كفاية يحافظون علی قبره قبره كان فی مزبلة الی ان اتت هيلانة امّ قسطنطين ملك الرّومان الی القدس هی

الّتی سألت عن القبر واخبروها عن محلّه وذلك كان ٣٠٠ سنة بعد صلب المسيح موسی تحمّل التّعب والمشقّة مدّة ٤٠ سنة وبعده عيّن يوشع وصيّه وذهب ليستريح وتوفی ولا احد يعرف محلّ وفاته ولا المغارة الّتی آوی اليها ايليا احیی دين موسی بعد ما اخربه يربعام ورحبعام هو ايضاً مثل موسی استراح فی مغارة فی جبل الكرمل وتوفی ولا احد يعلم بقبره " .

(قِبْرِس) جزیرهٔ بزرگ ومعروف دریای مدیترانه که تفصیل دراسرار الآثار العمومیّه ذکر است سلطان عبد العزیز درسال ١٢٨٦ هـ ق میرزا یحیی ازل را باتنی چند ازلی وبهائی از ادرنه بآنجزیره تبعید نمود که درماغوسه ماندند وآنجا مرکز مراودة ومراسلهٔ ازلیان گردید ودرسال ١٨٧٨ م آنجزیره رادولت انگلیز از دولت عثمانی بدست گرفته بتصرّف آورد که الی کنون درتصرّفشان باقی است وبالاخره میرزا یحیی درآنجا درگذشت ومدفنش درآنجا میباشد وبعضی ازبهائیان همرهانش وغیرهم نیز درآنجا مدفوناند وبعضی ازاخلاف میرزا یحیی وامورمتعلّقه بایشان ونیزبعضی از ازلیان درآنجا باقی اند ودریکی ازآثار بامضاء خادم چنین مسطوراست :

" چندی قبل یکی ازدوستان که ازملل مختلفه بود عریضه ای عرض

ود ودرآنمریضه دو روایت معروض داشته که درکتب قدیمه از
ان یونانی بلسان عربی ترجمه شده فقرهٔ اولی سیظهرالشیطان
جزیرة قاف و یمنع النّاس عن الرّحمان اذاجاء ذلك توجّهوا
الارض المقدّسة منها تمرّ نسمة الحیات وقاف قبرس است واین
هوراست چنانچه جمیع ترك قبریس را شیطان جزیره‌سی میگویند
رض مقدّسه هم معیّن که حال مقرّ عرش واقع شده وفقرهٔ ثانی
ظهرالحباب فی جزیرة المنسوبة الیه انّه قصیر القامة کثیر اللّحیة
یق الجبهته والصّدر اصغر العین والبشر لظهره وهوکان
ه الصّدر شعرکالمعز اذا اتی ذلك الوقت تقرّبوا الی الکرمل ولو
لکلکل ثمّ اقبلوا الی الوادی المقدّس ارض المحشر بقعة البیضاء
تهی معلوم بوده که حباب اسم شیطان وحیّه است میفرماید
اهرمیشود درجزیره ای که منسوب باواست که قبریس باشد
نانچه بجزیرهٔ شیطان معروف است ومیفرماید اذا اتی ذلك
وقت تقرّبوا الی الکرمل وکرمل جبلی است مقابل عکاء ولو بالکلکل
رچه بسینه باشد ثمّ اقبلوا الی الوادی المقدّس ارض المحشر
عة البیضاء این سه لقب ارض عکّا است چنانچه بین کلّ مشهور
رکتب مذکور وکاش نفسی بقبریس میرفت وجمیع این صفات که
کوراست بعین ظاهر درآنشخص مشاهده مینمود"
رضمن نام یحیی ذکری است .

(قبل - قِبْلة - إقْبال - تَقْبيل - مُقْبِل)

قَبْل درآثار اعلی وابهی مابین دو جزء از اسم مرکّب غالباً زیاد میشود مانند اینکه درکتاب اقدس است :
" واذکر الشّیخ الّذی سمّی بمحمّد قبل حسن " که مراد شیخ محمّد حسن نجفی صاحب الجواهر است " و درلوح باستاد علی اکبر معمار یزدی (شهید) درعشق آباد :
" یصعی المشرق من افق ملکوت البیان یاعلیّ قبل اکبر علیك بهاء الله مالك القدر " ونیز درآثار کلمهٔ " ازقبل وبعد " بمعنی ازقدیم وجدید بسیار ذکر یافت ازآنجمله درلوح بشیخ سلمان :
" بلکه کلّ ذی علم وحکمت وعرفان ازقبل وبعد محتاج این بحور متموّجه بدیعه بوده وخواهد بود " .

قِبَل درآثار حضرت بهاء الله باینطریق بسیار است :
" ذکّره مِن قبلی (ازنزد و طرف من) وبشّره بعنایتی ورحمتی "

قِبْلة مواجه ومورد توجّه . درلوح حج بغداد است :
" جعلك الله قبلةَ الامم " .

اِقبال بسوئی آمدن . درلوحی است :
" ثمّ اَقبل بقلبك الی مقرّ الّذی فیه ینطق کلّشئی بانّه لا اله الّا هو العزیز الکریم " .

تَقْبیل بوسیدن . درکتاب اقدس است :

"حُرِّم علیکم تقبیل الایادی" ودرخطابی درجمعی ازدوستان
نوبتی که شیخ حافظ قرآن رسید ودستشانرا بوسید فرمودند :
"دست بوسی و یادامان بوسی و یااقدام ودرگاه بوسی هیچیک
جائز نیست وبدعت سیّئه است" شیخ گفت برشما پوشیده نیست
که علما اجازه دادند فرمودند :
"بلی بعضی گفتند که بدعت مستحسنه است ولی مگرما مجبور
باطاعت علماهستیم درقرآن است لکم فی رسول الله اسوة حسنة
ندارد فی العلماء مگرنه پیغمبربااصحاب مصافحه میکردند علاوه
این درقرآن است کرّم الله بنی آدم دربغداد بایکی ازعلماء
سواربراسب بملاقات شخصی درقریه ای میرفتم واسب مرکوب
آنعالم حسب تعلیمش دربین راه همه جابرای رسیدن مردم
ودستبوسی میایستاد ومن تأمّل نکرده وداع گفته رفتم . شیخ حلبی
بسیارتنومند بود وحسب دعوت سلطان عبد المجید بجشن ختان
پسرانش عبد الحمید وفؤاد ومحمّد رشاد رفت و وزیرتشریفات بهمه
تعلیم میداد که درحضورسلطان تمنّای زمین کنند ووقت امرسلطان
بجلوس رکوع کنند وساکت باشند و وقت امرسلطان بتکلّم بجواب
مختصر اکتفانمایند وهمه بآن رسوم عمل کردند ولی حلبی هرچه
وزیر فریاد زدکه تمنّا کند نتوانست وناچارنزد سلطان رفته مصافحه
نمود وگفت پیغمبرچنین میکرد ورکوع هم نتوانست و مربع نشست و

گفت پیغمبرچنین میکرد وجای آنکه وقت سلام دست برسرگذارد
برشکم خودگذارد"
مُقبَل اقبالگاه مُقبَّل بوسه گاه . درکتاب اقدس است :
"الّذی جعله الله مطاف الملاء الاعلی ومُقبل اهل مدائن البقاء"

(قُتار) عربی دود وبوی طبخ وسوخته . درلوحی ومناجاتی است :
"ولویطبخوننی فی قِدرالبغضاء قُتارالذی
یفوح من لحمی یتوجّه الیك وینادی" الی آخرها .

(قتل) درلوح رئیس است :
"قل انّ ملك العجم قتل محبوب العالمین"
ناصرالدینشاه هیکل نقطه رابقتل آورد .

(قَهفرخ) قصبه ای واقعه درچهارده فرسنگی
جنوب غربی اصفهان شامل تقریبا
هشتهزار نفرسکنه که جمعیّتی ازبهائیان
درآنجاهستند نخستین کسیکه درآنجامطلع ومؤمن باین امر
گردید سیّدی روضه خوان بودکه ایمان خودرابعلّت شدّت تعصّب
اهالی مکتوم میداشت وپس از اوتقریبا درسال ۱۲۹۸ غلامحسین
رضوان متّصف بایمان بدیع گشت وبواسطهٔ اوعده ای مؤمن گردیدند
واو بالاخره درسال ۱۳۲۲ هـ ق بحالی که درمزرعهٔ طاهرآباد

متملّق بخودش كه نيم فرسنگ تاقصبه مسافت دارد بود سه نفرش درآن بيابان ريخته باتيشه وچوب كشتند واكنون درآن قصبه جمع قليلى بهائى هستند .

(قَدْر - تقدير- مِقدار) سورة القدر قرآن را ازقلم اعلاى نقطه شرحى است كه درآن ضمن چنين مسطور ميباشد قوله :

" ولا يصعب على نفسك بانّ فى كلّ الف شهرٍ لا بدّ بليالى قدرٍ معدودةٍ فكيف يمكن تصوّر تلك الشّهور الّتى يعادلها الله لها بلى انّها كانت مدّة ملك بنى اميّه لعنهم الله دهرالدّاهرين وسرمد الآخرين وليس فيها ليلة القدر لانّ مناط التّساوى هوالف شهر توضع عنها ليلة القدر وليس المقام مقام التّأمل وانّ المراد بالروح فى قوله تنزّل الملائكة والرّوح فيها باذن ربّهم من كلّ امر هوالقائم والمراد بالملائكة هم الائمّه " وازحضرت بهاءالله است

" وامّا ماسئل فى ليلة القدر قل قد ظهر يوم الاعظم و طافت حوله ليلة القدر بعد الّذى اظهرناها وزيّناها بطراز اسمنا العزيز المنيع لما قضت لا ينبغى ذكرها تمسّك بيوم الاعظم الّذى فيه تجلى الله على كلّ الاشياء (عيد رضوان) قد فسّرها من بشّر النّاس بظهورى انّها زيّنت بما نزلت فيها البهاء الّتى انشعبت منها بحور الاسماء ان اعرف وكن من الشّاكرين فى ظاهر الظّاهر انّها

لليلةٌ فيها وُلد محبوب العالمين و نزل ذكرها فى لوح الّذى زيّناه بهذا الذّكر العزيز البديع " .

ودرباب قدر از قلم اعلاى نقطه است :

" قال الله تعالى والّذى قدّر فهدى قال الصّادق لا جبرولا تفويض بل امر بين الامرين ...... لانّ القَدر نفس الامكان و هو اوسع عمّا بين السّماء القابليّات والارض المقبولات وكلّ الاشياء يمشون فيه ولا يشعرون ...... فحين ماخلق خلقه بالاختيار والاختيار مساوق لوجوده لانّ السؤال الست بربكم لا يجرى الّا على المختار وانّ السّؤال نفس الجواب وخالقه مختار عادل فلابدّ من خلقه بالاختيار وانّ الخلق حين ما انخلق خلقه خالقه على ماهوعليه لانّ الله قبل وجودهم عالم باختياراتهم و خلقهم على هيئته ماهم عليه جزاء وصفهم وماهو بظلّام للعبيد لانّ علمه بالاشياء قبل وجودهم كعلمه بعد وجودهم و هوالمعطى كلّ ذيحقّ حقّه فى مقام امكاناتهم " الى آخرها .

تقدير اندازه وتعيين كردن مقدار اندازه وآلت آن مقادير جمع

درلوح طبّ است :

" قل بماقدّرنا لا يتجاوزالاخلاط عن الاعتدال ولا مقاديرها عن الاحوال " بآنچه تعيين كرديم اخلاط چهارگانهٔ مزاج ازاعتدال خارج نشود واندازهٔ آنها از احوال وكيفيّات خود بيرون نشوند .

(قُدُس) مصدر عربی بمعنی پاکی ومنزّهی ازعیب و منقصت و بعناوین : روح القدس[١] حظیرة القدس[٢] ارض القدس[٣] قدس شریف[٤]

یا حرم قدس شریف یا بیت المَقْدِس یا بیت المُقَدّس ونیز ناحیهٔ مقدّسه[٥] وکتاب مقدّس[٦] و احادیث قدسیّه[٧] و ارض مقدّسه[٨] وامثالها در آثار این امر ودرضمن نامهای اورشلیم و باب امة وغیرها مذکوراست که مراد از اوّل بفارسی سروش ایزدی یا شید اسپند وضمن روح ذکراست ودرقرآن است :

" وآتینا عیسی بن مریم البیّنات وایّدناه بروح القدس " ومراد از دوّم بهشت و ضمن نام حظیرة ثبت است و مراد از سوّم فلسطین وضمن آن نام ونام بقعه مذکور ودرقرآن است :

" یا قوم ادخلوا الارض المقدّسة الّتی کتب اللّه لکم " وقوله :

" فاخلع نعلیك انّك بالوادی المقدّس طوی " ومراد ازچهارم اورشلیم ومسجد الاقصی مذکور درکتاب اقدس :

" اذ قصدت المسجد الاقصی " ودرقرآن :

" من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی " که قدس بمعنی مکان مقدّس و قدس الاقداس قسمت مرموز الهی ازآن معبد یهود بود وفقط اعظم علماء دینی سالی یکبارحق ورود درآنرا داشت .

ومراد ازپنجم امام غائب که تفصیل ضمن نامهای باب ومحمّد

وقضاء ذکرمیباشد ومراد ازششم کتاب الهی خصوصا تورات و انجیل و مراد از هفتم احادیث نبویّه نقل از لسان حق ومراد ازهشتم که نیزغالبا همان ارض المقدّس میباشد درآثارجدیدة کربلا است چنانچه درصحیفهٔ بین الحرمین قوله :

" انّ هذا کتاب قد نزلت علی الارض المقدّسة " ودرضمن نامهای بقره وذکر وتاکر نیز ذکری است . وتحدید ارض قدس مذکور در اسرارالآثارالعمومیّه بتفصیل است ودرضمن نام فلسطین هم ثبت میباشد ولی درآثار وافواه این امر نام اراضی مقدّسه برمحیطی اوسع از تحدید مذکوراطلاق میشود ودرلوحی است قوله :

" ونفس مطرود از ارض مقدّسه بشیخ محمّد یزدی پیوست " الخ مراد آنکه حاجی محمّدعلی اصفهانی ازعکا طرد شد وباسلامبول رفت ودرخطابی راجع بآن اراضی است :

" انّ هذا القطرالعظیم والاقلیم الکریم منعوت بلسان الانبیاء والمرسلین موصوف بانّه ارض مقدّسة وخطّة طیّبة طاهرة وانّها مشرق ظهورالرّب بمجده العظیم وسلطانه القدیم وانّها مطلع آیاته ومرکز رایاته و مواقع تجلّیاته وسیظهرفیها بجنود حیاته وکتائب اسراره وانّها البقعة البیضاء وانّ فیها الجرعاء بوادی طوبی وفیها طورسیناء ومواضع تجلّی ربّك الاعلی علی اولی العزم

من الانبياء وفيها الوادى الايمن البقعة المباركة الوادى المقدّس وفيها سمع موسى بن عمران نداء الرّحمن من الشّجرة المباركة الّتى اصلها ثابت وفرعها فى السّماء وفيها نادى يحيى بن زكريّا ...... وفيها المسجد الاقصى الّذى بارك اللّه حوله واليها اسرى الجمال المحمّدى فى ليلة الاسراء و وروده عليها هو العروج الى الملكوت الاعلى والافق الابهى فشرّف بلقاء ربّه وسمع النّداء واطّلع باسرار الكلمة العليا وبلغ سدرة المنتهى ...... ودخل الجنّة المأوى ...... كلّ ذلك بوفوده على ربّه فى هذه البقعة المباركة ...... وهذا كلّه صريح الاية من غير تفسير وتأويل واشارة لا ينكره الّا كلّ معاند جهول جهود ...... وفى كتاب محيى الدّين انّ هذه الارض المقدّسه ارض ميعاد اى تقع فيها القيامة الكبرى وهى البقعة البيضاء وانّ الملحمة الكبرى بمرج عكّا وتصبح كلّ شبر منها بدينار وفى جفر ابن مجله انّ مرج عكا مأدبة اللّه" الخ

(قِدَم) قَدَم عربى گام در صلوة يوميّه است :

"اسألك بموطئ قدميك فى هذا البيداء وبلبّيك لبّيك اصفيائك فى هذا الفضاء"

كه مراد اراضى مقدّسه ميباشد .

قِدَم جاويد مقابل حدوث . در لوح طبّ است :

"لسان القدم ينطق" الخ ودر كلمات مكنونه :

"........ قدم اوّل بردار وقدم ديگر برعالم قِدَم گذار" .

(قُدْوَة) نمونه وتأسّى وپيروى شونده . در لوح حكماء است :

"كونوا قدوة حسنة بين النّاس" .

(قُدّوس - مُقَدَّس - قدّوس عربى بمعنى تمام منزّه ومطهّر واز اسماء اللّه در قرآن است :

مَلّاح القُدس - "هو اللّه الّذى لا اله الّا هو الملك القدّوس"

ليلة القُدس) وقدّوس شهرت ونام حاجى ميرزا محمّد على بارفروشى مازندرانى ازسابقين و واحد نوزده تن اوّل بيان و شخص اوّل مابين آنان بعد ازمقام نقطه كه تمام احوالش در تاريخ ظهور الحقّ ثبت ميباشد واز زمانى كه شروع باظهار علنى مقام مقدّس خود در بارفروش ومشهد وبدشت بين بابيان نمود متدرجًا باين نام معروف ومشهور گرديد ودر تاريخ چنين مسطور است كه چون خبر وفات سيّد رشتى در كربلا رسيد ونداهاى مدّعيان بعد از او منتشر گشت جناب ملّا محمّد على را انتظار ظهور موعود اعظم بيقرار داشت پس بعزم سفر رهسپار طريق فارس گرديد و وقتى بشيراز رسيد كه جناب ملّا حسين بشرويه وملّا على بسطامى وسائر اصحاب اوّليه مجتمع شدند وروزى در اثناء عبور بازار با ايشان تصادف ملاقات يافت و ازحال يكديگر واقف شدند وتنى ازهمرهان

شکایت از جناب ملّا حسین نمود وگفت ایشان بشرف لقا وعرفان
صاحب امر رسیدند وازذکرنام آنحضرت مضایقه میفرمایند وملّا
حسین امربکتمان نام واحتیاط از روسا حال انام را طبق روایات
مأثورة لا یعرف شخصه ولا یسمّی اسمه بیان نمود ودراثناء مقاولاتشان
اتّفاقا حضرت باب اعظم از آنجا گذشتند ونظر جناب ملّا محمّدعلی
برآنجمال بیمثال افتاد وبی اختیار برزبان راندکه من امرجدیدرا
ازاین سیّد جوان برکنارنمی بینم وملّا حسین رانیز این بیت برزبان
گذشت :

" دیده میبایدکه باشدشه شناس

تاشناسد شاه رادرهرلباس "

وهمه راشوق ورود بمحضرآن بزرگوارعنان اختیار ازکف ربود وباین
طریق قانع شدندکه ملّا حسین تحصیل اجازه برای ورودشان نماید
و آنجناب همینکه ماوقع رابحضرت معروض داشت اظهاراشتیاق
بملاقات جناب ملّا محمّدعلی فرمودند واوحین حضورومکالمه بدون
محاجّه ومناظره بلکه بصفاء قلب و نورانیّت ضمیر عظمت وحقیّت
آن بزرگوار رامشاهده کرده اعتراف وقبول نمود وآخر حروف حیّ
و واحداوّل مقرّرگردید وباتّفاق حضرت سفرحج نموده درنشر
انوار وبثّ آثارمبارکه معاون ومساعد شد وحضرت باوی عقداخوّت
بست وتفصیل عودت ازسفر ورسالتش ازطرف باب اعظم ازبوشهر

بشیراز و وقوع بلیّات درآن بلد وسفرش ازشیراز بکرمان وبیزد
واردکان ونائین واردستان واصفهان وکاشان وقم وطهران را
نوشتند ودرایّام اقامت درطهران مهمان جمال ابهی بود آنگاه
ببارفروش عودت نموده بامراعات احتیاط بترویج امربدیع پرداخت
ودربلاد مذکورخصوصا درمازندران جمعی کثیر باوهدایت یافته
ازسنوحات الهامیّه اش مستفیض گشتند و صیت عرفان وبیانش
مشتهرگردید ومتدرّجا ضدیت وخصمیّت ملّاها خصوصاسعیدالعلما
باوبشدّت رسید ومردم بلد بتعرّض وتوهینش برخاستند چنانکه
قریب دوسال خانه نشین گشت واحباب واصحاب ازاینرومتحیّر
واندوهگین بودند وگاهی بحمایت ومحافظتش قیام مینمودند
وخواهر وزن پدربخدماتش پرداخته آرزوواصرارداشتند که زن اختیار
نماید واوبایشان وهم باصحاب رموز واشاراتی میگفتندکه دلیل بر
قرب وقوع شهادتش درسبیل امر پروردگاربود تاآنهنگام که جناب
ملّا حسین باب الباب بعد از زیارت نقطهٔ اولی درسجن ماکو
حسب الامر ببارفروش رفت وباحضرت حاجی ملاقات کامل نموده
بانوار وآثارش منجذب گردیده کمربرحمایت ونصرتش بست وبهیجان
ملّاها خصوصا سعید العلماء نیران فتنه مشتعل گشت واوباتنی
چند ازاصحاب مازندرانی بمشهد خراسان رفته برای اعلاء امر
اجتماع کردند وبقیام وقیادتش سطوع انوار وآثارش وشهرتش بنا

د راجتماع بد شت وشدّت بلایایش د رنیالا نیز د رتاریخ ثبت
است وقبل از ورود ببارفروش توقیع معروف شهادة الا زلیّه را
نگاشته خبرازقرب وقوع شهادت باجمعی ازاصحاب داده امر
باجتماع ونصرت فرموده برای باب الباب بخراسان فرستاد و
بواسطهٔ واقعات آن سفر پرخطر صیتش مشتهر ومفترياتی د رحق
او وجناب قرّة العین وسائراصحاب منتشرشد وملّاها باشدّ عناد
برخاستند وپس از ورودش ببارفروش طولی نکشید که گرد باد
تعرّضات وتعدّيات برخاست وبمقاومت ومرافعت وی همّت
گماشتند وبامرحکومت او را ازبارفروش به ساری برده د رخانهٔ
حاجی میرزا محمّد تقی مجتهد که باوی خویشاوندی داشت توقیف
نمودند وملّاها باوی مناظره واجتماع کردند ومجتهد مذکور
بیّنه وبرهان طلبید لذا تفسیرمعروف رابرسورهٔ اخلاص وشرح
اللّه الصّمد راکه بس مفصّل ومعظم است شروع کرد وچون جواب
مجتهد رابنوع مزاح وطیبت میداد مجتهد پاس رضاء خاطرش را
ملحوظ داشته اصحاب واحباب بملاقاتش د رآنخانه میرسیدند
ومدّت توقیف به سه ماه وپنج روز بالغ شد و ورود جناب باب الباب
واصحاب ببارفروش و حدوث فتنه والتجائشان ببقعهٔ طبرسی
د رآن اثناء اتّفاق افتاد وجمعی ازاصحاب بدستورایشان بخانهٔ
مجتهد د رساری رفته ویرا مستخلص ساختند واو واصحابش بقلعهٔ

نامبرده وارد شدند وکیفیّت واقعات آنجا و واقعهٔ شهادتش
د ربارفروش د رتاریخ مفصّل است و آغاز طلوع رایت قدّوسی
بشعبان سال ١٢٦٤ د ربدشت شد وبوقوع شهادت د ربیست
وسوّم جمادی الثّانیه سال ١٢٦٥ انجام واختتام یافت و
آنحضرت د رآنهنگام بیست وهفت سال داشت وشمّه ای ازآثارش
نیز د رتاریخ ثبت گردید ویکی از آثارش د رتأسّف وتلهّف ومناجات
باپروردگار راجع بمصائب مؤمنین است قوله :
« بسمه الملیّ الکبیر المتکبّر الحمد للّه الّذی قد قام العرش علی
الهواء واکفهرّ علی الماء سرّ البقاء و قد رشح علی النّار سرّالا مضاء
بانّه لا اله الّا هو وهوالشّجرة القدم ...... الا یا اهل الملأ من
سرائرسطرالا سرار ان استمعوا تغنّی الشجرة الا زلیّة باللّه المکفهرّ
من جذب الظّهور نفس البطون فی هذا الفتی الجالس علی عرش
نقطة الاکوار بالجذب الجبّار اذ لا اله الّا هو وهوالمحبوب لدینا
قدیم ...... الحمد للّه الّذی تدانعطف الاذن المستور واکفهرّ
الجذب المشکور فی البیت المعمور واستغنی عباده بجمال ورقائه
عن کلّ مافی الملك بالسّطرالمسطور وتغنّی ورقائه فی کلّ وجه
بانّی انا اللّه لا اله الّا هوفی افق الظّهور ...... اللّهمّ یا الهی
وسیّدی انا ادعوك بماقد اذنت لی بان تبارك لنافی هذه السّنة
بانزال نصرك وفتح ظهورامرك ونشراحکام ولیّك واعلاء حکمك و

واتقان صنعك واذهاب الخوف من احبّتك بانزال آيتك فارعب
اللّهم اعداءك بسطوات قهرك وظهورات عدلك والهامات سرّك ..
.... فقد رأيتني يا الهي انّ البلايا كلّما ازداد ازدياداً زدتُ
فيك شوقا وكلّما قد كرّ عليّ كرّاً قد اقبلت اليه انجذابا............
فسبحانك سبحانك افبمثلك حاضر ويفعلون في ملكك مايريدون
افأنت ناظراً باحبّتك ويحكمون عليهم طغاة عبادك ماشاؤون ....
اللّهم ابتعث عبدك بالسّيف القاطع والصّمصام الدّافع الّذى
ليس لهم عنه مانع ولا لهم ذلك قالع " وقوله :
" بسم الرّب المتكبّر العزيزالقهّار وانّك يا الهى لتعلم انّي لا ادعو
عبادك الاّ للخضوع لدى باب رحمتك ...... فيا الهى وسيّدى
كيف اذكر ماقد رشحته من ظهورجمالك فى قلبى حيث قد زلّت كلّ
الآيات لماقد اظهرته لديك ...... فيا الهى وحبيبى فبعد ما
الهمتنى ذكرك وشرّفتنى ببيّناتك وحدّثتنى بكتابك وانجذبتنى فى
كلّ وجه الى طلعتك قد ادّعيت بك ماقد ادّعيت وحتّى قد ناديت
الكلّ بك ماقد ناديت اذ كذلك قد شرّفتنى اذ كذلك قد انجذبتنى
اذ كذلك قد ذكرتنى فبعد ذلك ان ادّعى احدٌ بماقد ادّعيت
او اراد ان يأتى بآية مثل مااعطيتنى بجودك ومننت عليّ بفضلك
فلااعتنى بها الاّ ان يشاء اللّه فانّك قد وسعت كلّشئى علماً
اذ الحجّة هو مااعطيت احداً من عبادك وهو نفسى ما ادّعى و

هوذلك السّرالّذى فى نفسه آوى وهو وقوله منك فى نفسه نادى فلمّا
انّك قد ربيّتنى كذلك فانّما نظرى بك وانّما همّى اليك وانّما ذكرى
انت و انت تعلم ما ادّعيت شيئا من دون ذاتيّتك ...... اذ انّك
انت انت لا اله الاّ انت فمن اشار يا الهى الىّ بالآيات اللاّهوتيّه
فقد اشرك ومن عرفنى بالنّورانيّة فقد الحد ومن زعم انّى صاحب
الملك والملكوت فقد اجحد ومن وصفنى بانّى نقطة الظّهورفقد
اضلّ ومن قد نعتنى بانّى سرّك فهوكافرومن قال بانّى انا آلـه
فهوالمشرك ومن قال بانّى انا الظّهور وكلّ مافى الملك نفس
الغيور فهوالجاهل بل يا الهى قد جعلت الحروف والكلمات
شبه الذّوات وانّ الذّوات اللاّهوتيه قد انقطعت عن الذّكر و انّ
جوهريات الهويّات قد عجزت ان تعرف رشحاً من رشحات
طلعتى بالفكر وكلّ الوجود قد كلّت اذا اراد القرب وكلّ الوجود قد
زلّت لما زعمت البعد وكلّ السّرائر قد تزلزلت وكلّ الآيات قد تلألأت
وكلّ العلامات قد اطفئت وكلّ المشاعر قد ضاعت وكلّ اللاّهوتيّون قد
انصعقت وكلّ الجبروتيون قد تشهّقت وكلّ الذاتيات قد انعدمت
وكلّ النفسانيّات قد انمحت والكلّ فى الكلّ وكاالكلّ فى اماكنها وقعت
وقد ابقيتنى لنفسى فى حقّك ثمّ انطقتنى بسرّك ثمّ انجذبتنى بحبّك
حتّى قد ناديت باذنك لمن الملك اليوم فلم يقدر ذرّة من الملك
ان يسمع ندائى فلم يجبنى احدٌ فاحببتنى بطلعتك بانّك انت

حقّ لا اله الّا انت منزّه عن وصف الازليّين منيعًا و انت انت
اله الّا انت الحق مبرّء عن الصّفات القديمة عن كلّها رفيعًا
حقّك ياحبيبى ما انا الّا عبدك اقلّ من الذّر من التّراب فسبحانك
سبحانك عن اشاراتى وانت ربّى وربّ العالمين والحمد لك انّه
حمد للّه ربّ العالمين " وبه سعيد العماء مجتهد معروف در
رفروش نوشتند قوله :
سورة البراءة فلقد كتبت ذلك اوّل يوم من شهر جمادى الاولى
ن سنة ١٢٦٤ يوم خروجى من بلدى (بارفروش) بحكم
رّجل الّذى يعلم شأنه وهو عند اللّه لمن الخاسرين (حاكم
زندران) وذلك سنّة اللّه قد خلت من قبل وكذلك اليوم قد كان
ىّ لمشهود فيا ايّها الرّجل ان اشهد ما كتبتُ اليك فى ذلك
كتاب بالحقّ وأنصف باللّه ربّك افليس انّك قد خرجت عمّا كان
أب العلماء من قبل وهم عند اللّه لمن الصّادقين فانّهم قد كانوا
اورد عليهم شيئًا يخالف ما هم عليه يطلبون دليله من الكتاب و
سنّة فان اتى مدّعيه بشئى منهما فصدقوه وان لم يأت فاظهروا
ماهو الحقّ فان صدّق فنعم ما وافق وان لم يصدّق فاظهروا
نّاس كذبه ذلك شأنهم من قبل وذلك ما قد امر اللّه فى كتابه
للّه عليهم حكيم اذ قد قال سبحانه ادعهم الى سبيل ربّك
لحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالّتى هى احسن ولم يكن

من الادلّة الاستعانة بالظّالم فكفى لك بذلك ذلاً ولو انصفت
لدىّ ما فعلت بما لم يفعل بمثله احد الّا الّذين قد ظلموا من قبل
على ائمّة الدّين و اولئك عند اللّه لمن الظّالمين ...... وانّى
قد اتّبعت اجدادى سلام اللّه عليهم (ازجانب مادر نسب بسه
خاندان نبوى داشتند) ولكان لى بذلك فخرٌ مبين فيا ايّها
الرّجل افما قرأت قول اللّه فى القرآن قل لا اسئلكم عليه اجرا الّا
المودّة فى القربى فاعرف حكمها فى نفسى ان كنت ذا علم خبير
...... ولقد بعتَ آخرتك بمتابعة ارذل النّاس فما ربحتَ تجارتك
واللّه على ما اقول شهيد ...... فافعل ما شئت بى وباحبّائى
فانّك لن تعد واجلك ولن تجاوز عمّا قدّر اللّه لك وانّ اللّه
للظالمين لبالمرصاد ...... ولقد خرجتُ من بلدى لزيارة جدّى
صلى اللّه عليه وآله (حضرت رضا) فلعنته على من قتله ومن
شايعه ومن تابعه من الاوّلين والآخرين ولعنة اللّه على الظّالمين"
ونيز ازقلعهٔ طبرسى بشريعتمدار كبير معروف به حمزه مجتهد
ودانشمند مهمّ نوشتند قوله :
" الى عالم البلد حاجى ملاّ محمّد بسمه الّذى لا اله الّا هو العلىّ
العظيم الحمد للّه مطرّز ديباجة الهويّات بالآية البديعة ومكوّن
العمائيات بطراز النّقطة المنيعة ومخترع البهائيّات بترشّح الانوار
من طراز الالف الجوهريّة ...... الحمد للّه الّذى يختصّ من عباده

من يشاء كمايشاء بمايشاء كيف يشاء بامره ويجعله حاكماً من
عنده على عباده ويفوّض اليه اموربلاده ويلهمه جوامع حكمه وسرائر
بيّنانته ويكشف عن اعينه الغطاء لدى ملكوت السّموات والارض.....
ثمّ اعلم يا ايّها العالم العليم والحبرالحكيم العارف المكين
والبارّ السّليم ومن كان فى كلّ وجه انشاءالله لله عبد مطيع كريم
ومتّبعاً لارادته وامره ممّا يظهر من مصادر ربوبيت احديّة ابوابه انّه
هوالعلى الحميد ...... فاذا امرالله عزّ ذكره احداً من اوليائه
باظهارالامر فليس عليه الّا البيان وحده وعلى النّاس التّسليم
والعجز اذا سمعوا اظهارامره واعلاء حكمته واتقان صنعه ونصرتهم
ايّاه باموالهم وانفسهم فى السّرّ والجهر فى اللّيل والنّهار فاذا
ظهرامر بعد البيان الواضح والحجّة القاطع والدّليل اللّائح
فلم يتّبعه احدٌ اولا يعتنى بشأنه اويعلم حقيقته فيمضى لا مر من
الامور فكان مأواه جهنّم وبئس المصير...... فقل للنّاس ان
امحوا الكتب الّذين قد اخذوا من غيراهل العصمة سلام الله
عليهم واتركوا القواعد الّذى قد اسّستم من غيرالكتاب والسّنة واطلبوا
الحق فيما تريدون من سبل العلم الحقّ الخالص ممّا يطابق الكتاب
والسّنة من حاملين ذلك اليوم بعد ما قد محوتم الكتب من اهل
الخلاف ...... ان اعلم يا ايّها الخليل فوحقّك وانّه لقسم لوتعلم
امرى عظيم انّ الّذى قد ذكرت لك ما اردت الّا الله ربّك ان لا

تتّبع الهوى وان لا تغفل عن امرالله وان لا تقعد من نصرة الحق
بملاحظة بعض الاشارات ...... وخف من ان تكون عاقبة امرك
خلاف ماكان فى بدء امرك واتق من ان تكون عندالامام مجّل
الله فرجه مؤاخذاً بما تؤمر بمخالفته فوحقّك ليس اليوم مثل ماكان
من قبل وانّ لدىّ لبشارة عظيم لو اذن لى لا بشّرتك بها ولكن
تظهرفى وقته انشاءالله ...... فوحقّك ما اردت فيما ذكرت الّا
النّصيحة لك فان شئت فاقبل فالله ناصرك فيما تفعل وان شئت
فاعرض فافعل ماشئت ولست انا الّا منقطعاً الى سادات
اجدادى سلام الله عليهم " الى آخرها .

ودرلوحى خطاب بملّا صادق مقدّس خراسانى است :

" طوبى لك يا اسمى بما مرّت عليك نسمات القميص من يوسف
العزيزالّذى سمّى بمحمّد قبل على (ملّا صادق درقلعهٔ طبرسى
ازاصحاب قدّوس بود) وانّه يسمّى باسمنا القدّوس فى ملأ الاعلى
والسّبوح فى مدائن البقاء وبكلّ الاسماء فى ملكوت الاسماء وبه
ظهرسلطنتى واقتدارى ثمّ عظمتى وكبريائى لوانتم من العارفين "

ودرلوحى ديگر خطاب بملّا علىمحمّد سراج اصفهانى است قوله :

" وديگر جناب قدوس جلّ ثناؤه الواحى چند درارض بدشت
مرقوم فرموده وارسال داشته وابداً اين عبد اظهارننموده وازجمله
ازاين امربديع اخبار فرموده اند تصريحاً من غيرتأويل قوله جل

اوهٔ واذا ظهرالرّب سرّاً من افق البهاء فی ارض او ادنـــی
ندکان ذلك الطلعة المتلامعة من نقطة الباء طرزیاً واذاهبت
سّموات الجذبيّة بالسّطر بالسرّ السطريّة بذلك من امرنا الاهـل
سماء قد کان طلبها " ودرمناجاتی درایّام صیام است :
وعلی آخرمن نزل الیه (قدّوس آخروارد برحضرت نقطـه در
یراز) الّذی کان وفوده علیه کوفوده علیك وظهوره فیه کظهورك
ه الاّ انّه استضاء من انوار وجهه وسجد لذاته واقرّ بعبودیّـة
ـــه " .

ـــدّس درالواح بسیار بملاّ صادق خراسانی معروف اطلاق
دید چنانچه درعرف اهل بها باین شهرت شناخته اسـت و
من نامهای صادق و معلّم و غیرهما ثبت میباشد .
ـــدس نام الواحی چندکه بعنوان لوح القـدس نامدار است
ـــه :
هـذا لوح القـدس قد نزل بالحق من لدن عزیز حکیم" وقوله :
هـذا لوح القدس قد فصّلناه من امّ البیـان " وقولـه :
هـذا لوح القدس قد جعل الله مقامه مقام النّقطـة " وقوله :
هوالقدس الامنع الابهی هذ الوح القدس یذکر فیه مایشتعل به
ب العباد ناراً یحرق بها کلّ الحجبات " .
وح مـلاّح القدس که درالواح کثیر ذکری ازآن است ازآنجمله

قولـه :
" برهریك ازاحبّاء لازم لوح ملاّح القدس راکه قبل ازمهاجـرت
ازعراق مرقوم شده بخوانند ودراو تفکّرنمایند تاماظهروما یظهـر
من بعد را ازمارقم من قبل ادراك کنند طوبی للعارفین جمیـع
بلایای وارده درآن لوح ازقبل ثبت شده ان اقرئوا وتفکّروا" الخ
وقولـه :
" لوح ملاّح القدس که درعراق نازل شده اگرصحیح آن بدسـت
آید ملاحظه نمائید قد ظهرمانزل فیه " ودراثری است قولـه :
" آنجمال مقتدر علاّم پنج ماه قبل از مهاجرت ازعراق درارض وشاش
درلوح که خطاب بملاّح القدس شده " الخ و ملاّح القدس نفس
ابهی است قولـه :
" بسم الله الباقی الدّائم العزیز العظیم قد ماج بحرالبلاء واحاطت
الامواج فُلك الله المهیمن القیّوم ان یاملاّح لا تضطرب من الاریاح"
الخ . لیلـة القـدس ــ درلوحی صادر از سجن اعظم است قوله :
" فی لیلة القدس عند اشراق شمس البهیّ باسم الله الاعلی الابهی
هذا کتاب ینطق بالحق وفیه یذکر مابشّر به افئدة العارفین قـل
انّا قدّرنا فی هذه اللّیلة بهجةً لاصفیائنا ثمّ سروراً لعبادنـــا
المقرّبین قل ان یااهل الارض اسمعوا نداء الله عن سدرة القدس
فی هذا الوادی المقدّس المنیر بانّه لا اله الاّ هو وانّ علیاً قبـــل

نبيل لسلطان الوجود وكلّ عباد له وكلّ لمن الرّاجعين قل يا
ملاء الارض لا تحزنوا فى هذه اللّيلة الطيّبة المباركة الاحديّة
السّرمديّة ولا تكوننّ من المحزونين عيّدوا فى هذه الليلة وصباحها
ثمّ تهلّلوا وتكبّروا وتمجّدوا ربكم الرّحمن الرّحيم قل تالله هذه
ليلة فيها استوى هيكل الله على عرش قدس عظيم وبه استضائت
وجوه الممكنات ثمّ وجوه اهل سرادق الخلد ثمّ وجوه المقربين ثمّ
ياملاء الارض لا تحرموا انفسكم عن جماله ان اغتنموا الفضل من
عنده ولا تكوننّ من الخاسرين قل ان اسرعوا الى رضوان اللّه
ولقائه تالله انّه قد ظهر بشأن يخطف الابصار عن ملاحظة جماله
ان انتم من النّاظرين قل قد تموّجت بحور الاعظم من هذا البحر
الطمطّم المكفكف الموّاج السّيّال العظيم وقد رفعت السّماء من
هذا السّماء الّذى رفع فى هذا البهاء انتم فاستظلّوا فى ظلّه
ان انتم من العارفين قل قد ظهر فضل ماسبقه فضل فى الابداع
ان انتم من السّامعين قل ان يا قوم لا تختلفوا فيه ولا تتّبعوا هويكم
ولا تكوننّ من المعرضين فاتّبعوا سنن الله فى هذه السّنة الّتى
ظهرت بالحق على هيكل الغلام ويسجد بين يديه اهل السّموات
والارضين قل انّه قد سمّى فى الملاء الاعلى بمحمّد ثم فى رفرف
البقاء بالرّوح ثمّ عن خلف سرادق القدس بالكليم ثمّ فى جبروت
الخلد باسم علىّ بالحق ان انتم من الموقنين اذاً عدّ وافى

انفسكم ثمّ سرّوا فى ذواتكم وقولوا بلحن فؤادكم هذا جمال اللّه
قد ظهر بالحق فتبارك موجد الخلائق اجمعين ان ياملاء البيان
فاقتبسوا من هذه النّار الّتى اشتعلت فى هذا المراء وظهرت
على هيكل التّربيع فى هيئة التثليث وتنطق بالحق فى كلّ حين
بانّه لا اله الاّ انا المهيمن العزيز القدير تالله ليس المفرّ لاحد
فى تلك الايّام الاّ بان يدخل فى ظلّى وانّ هذا مارقم من اصبع
الله العزيز العليم وانّك انت ياصاد قملى ...... بان تنظر نايا
محبوبى بنظر عنايتك ...... الّذينهم كانوا ساهراً فى هذه
اللّيلة الّتى جعلتها عيداً لبريّتك وفيها تجلّيت باسمك الرّحمن
على كلّ الامكان وفيه استوى جمال رحمانيّتك على عرش الغفران
الى آخرها   واين ليلة القدس كه عيد بافتخار درويش صاد قملى
قزوينى مذكور ميباشد شب دوّم رجب است ودر لوحى ديگر نيز
خطاب بوى كلّ مولى درآن شب شادمانى مقرّر ومقامى بزرگ در
شأنش مستطر گشت ودر آنجمله است قوله :
" ازبيانيّين يأس حاصل شده شايد از درويش محبّت حاصل شود
.... واين ليل مبارك را ليلة القدس ناميديم " الخ وشرح
حال درويش صاد قملى نامبرده در تاريخ ظهور الحق ثبت است.

(قَدِيد) عربى كهنه وخشكيده . درخطابى است:
" جسم قديد قديم امكان راروحى جديد

ید ".

(قَزّاق) در عرف فارسی دورهٔ قاجاریّه ازلغت روسی متداول شد. در خطابی ازغصن اعظم عبد البهاء ذکراست.

(قُرآن) مصدرعربی بمعنی خواندن ومطالعه کردن و نام کتاب مقدّس اسلامی شهیر گردید قوله :

اذا قرأت القرءان فاستعذ بالله من الشّیطان الرّجیم " وقوله :
قرآن الفجر انّ قرآن الفجرکان مشهودا".
طهٔ اولی دربسیاری از آثار آیات خود راهمان آیات قرآن
ل بوجه بدیع گفتند قوله :
لك آیات القرآن قد نزلت من لدنّا علی قسطاس مبین " ودر ذیل
ر ذکراست.

(قُرْبان - قُرْبٰی) قربان مصدرعربی بمعنی قرب ونزدیکی وشهرت درپیشکشی برای تقرّب بخدا از کشتارحیوانی وغیره یافت.

ابین جمع. درلوحی است :
لم یکن لکم اعداء الّا انفسکم فاعرفوها یاقوم ایّاکم ان تغفلون
ها لا تسکن ابدًا اذا اتطعم ازداد لهیبها واذا تجنع یشتد

مرضها قد افلح من زکّیٰها باسم ربّه المقتدر المهیمن القیّوم
قل ان انحروها یاقوم فی سبیلی هذا حقّ القربان فی حبّ الرّحمن
ولا یعقبه الّا المخلصون " ودرلوحی دیگر :
" یاین ذبیح درقربانیهای حقّ جلّ جلاله دراین ظهوراعظم
تفکّرنماکه هریك باکمال شوق ورضاقصد مقرّ فدانمودند وجان را
نثاردوست یکتاکردند معذلك احدی ملتفت نشد واین اعمال
عظیمه برشقاوت معرضین افزود بر مبنابر بذکرثنای ذبیح قبل
ناطق مع آنکه فدانازل وبسلامت راجع گشت وازقربانیهای این
ظهورکه رایگان جان نثارنموده اند ذکری نبوده ونیست "
ودرذیل نامهای اسمعیل وذبیح نیز ذکری است.
وقربی بمعنی خویشی وپیوندی ونزدیکی. درقرآن خویشاوندان
نبی را قربی و ذوی القربی خواند قوله :
" قل لا اسألکم علیه اجرًا الّا المودّة فی القربی " ودراینخصوص
ازمقام نقطهٔ اولی سؤال شدکه آیا مراد منتسبین نسبی ویا روحی
هستند جواب فرمودندکه هردوباید باهم جمع شوند وازآنحضرت
راجع باقرباء خود نیزبهمین لفظ و معنی مذکوراست. ودرآثار
ابهی خویشان خودشان بهمین نهج بلفظ منتسبین وخویشان
باب اعظم را بلفظ ذوی القربی ذکرفرمودند. وازقربان نامان
مذکورومشهور درافواه و آثار میرزاقربانعلی یکی ازشهداء

شیخ معروف بابی در سنهٔ ۱۲۶۵ هـ ق در طهران که ذکری از او ذیل اسم است مرشدی از دراویش معاشر با بزرگان کشوری زمان خود بود وشرح احوال وشهادتش در ظهور الحق ثبت است .

(قُرّة العَین) عربی مصدر . اصلا بمعنی ایستادن وخشك شدن اشك چشم شخص محزون است و بمعنی شادمانی وکامیابی مستعمل میباشد.

در لوح رئیس است :

" بعد اذ جئتكم من مطلع الکبریاء بامر قرّت منه عیون المقرّبین " و در لوحی دیگر :

" ویرزقك ما یفرح به قلبك ویقرّ عینك " ودر کتاب اقدس :

" الاحکام التی بها تفرح القلوب وتقرّ العیون " ودر خطابات ادبی ومکاتبهٔ بعزیزان و فرزندان در عربی یا قرّة عینی وبفارسی ای خنکی ونور وسرور دیده ام مستعمل میباشد . واز مواضع شهیرهٔ خطابهای یا قرّة العین در شرح سورهٔ یوسف است که بعنوان خطاب از حقیقت غائبه بنفس باب اعظم است واز مولی الوری عبد البهاء بیانی مفصّل بعربی در تفسیر آیه‌ای از آن " یا قرّة العین فاضرب علی اهل المدینة " الخ صادر گردید که در مقدّمهٔ آن چنین مکتوب بود :

" هذا ماجری من قلم الغصن الاعظم بلسان القوم فی تفسیر الآیة

بما امر من الله مالك القدم هو الله تعالی شأنه العظمة الحمد لله الّذی " الخ ودر سورة الصّبر خطاب بنفس ابهی است :

" ان یا قرّة البقاء غیّر لحنك وغنّ علی نغمات الفردوس " الخ .

وقرة العین لقب وشهرت جناب طاهره شهیره میباشد که در ذیل حرف ط ونام فاطمه ذکری است ودر شرح کوثر در شأن او است :

" وانّ امرأةً من الشّیخیّة قد کتب فی جحد هم ثلثة کتب بل حیسف لها لتعرض بجحد هم " ودر توقیع بآقا سید یحیی وحید اکبر است :

" انّ امرأة منهم حقّق الحقّ بآیاتها وابطل عن المشرکین فی ثلاث کتاب حسن " الی آخرها سه کتاب در حلّ شبهات ملّا جواد برغانی وهمرازانش مذکور ضمن نامهای جواد ـ سامری ـ عجل وغیرها نسبت بحضرت نقطه نوشت دریکی است :

" بسم الله الرّحمن الرّحیم الحمد لله الّذی لم یجعل للخلق علی معرفته سبیلا وعلا بعلوّ ذاتیّته عن وصف اهل الانشاء امّا بعد چنین میگوید این امهٔ خاطیهٔ جانیه تراب اقدام جواری فاطمهٔ غرض از تحریر این کلمات بحسب اقتضای وجوب تکلیف این منغمرهٔ در بحر خطیئات این است که نوشته‌کد ورت سرشته از بعض اصحاب رسید " الی آخرها ونسخهٔ این کتاب مورّخ سال ۱۲۶۲ هـ ق بدست است واز مولی الوری عبد البهاء در حق وی در بیانی چنین صدور

افت :

قرّة العین که معروف آفاق است وقتی که مؤمن بخدا شد منجذب نفحات الهی گشت از دو پسر بزرگ خویش بیزار شد زیرا مؤمن نشدند و دیگر ابداً بآنها ملاقات نکرد وحال آنکه دو اولاد رشید بودند ومیگفت که احبّای الهی جمیع پسران من هستند ولی این دو پسر من نیستند و بیزارم " الی آخرها .

در بیانی برای جمعی چنین فرمودند :

کیفیّة شهادة قرّة العین هو انّهم اخبروها انّ زوجة الصّدر الاعظم تحبّ ان تلاقیها فی البستان ولمّا ذهبت معهم خنقها بدا سود بالمحرمة ورماها فی البئر " .

(قَرَضَ - بنی قُرَیْضَة)

در تفسیر سوره والشّمس :

" قد قرض جناحی بمقراض الحسد " د وبالم را با مقراض حسد برید .

بنی قُرَیْضَة قومی در اطراف مدینه بودند که تفصیل وقایع پیمبر با آنان معروف میباشد . در لوحی است :

بعد از غزوهٔ خندق جبرئیل نازل وعرض نمود یا رسول الله یأمرك وامر عظیم بان تصلّی العصر واصحابك عند بنی قریضة وامر النبی اصحابه بما امر فخرج ومعه الاصحاب الی بنی قریضة فلمّا بلغوا احاطهم جند الله واخذ قلوبهم الرّعب عند ذلك سأل الاوس رسول

الله فی اطلاقهم کما اطلق بنی قینقاع حلفاء الخزرج مجملاً آنکه اوس و خزرج دو طائفه بودند ومابین ایشان در تمام ایّام قتال وحرب قائم الی ان قام الرّسول وظهر بالحقّ وجمعها الاسلام لذا باین دو طائفه در اکثر مواقع بیك منوال حکم میشد وبنی قریضه حلفاء اوس بود وچون حضرت از قبل بنی قینقاع را که از حلفاء خزرج بودند بوساطت بعضی منافقین که در ظاهر دعوی اسلام مینمودند واز صحابه محسوب عفو فرمودند بنی قریضة هم همانقسم رجا نمودند قال الرّسول روح ماسواه فداه الا ترضون بما یحکم فیهم سعد بن معاذ وانّه کان سیّد الاوس فقالوا بلی ولکن سعد مذکور علیه رشحات النّور بسبب جرحی که در غزوهٔ خندق بایشان رسیده بود از حضور ممنوع بودند مخصوص حضرت فرستادند او را بزحمت تمام حاضر ساختند فلمّا حضر اخبروه بما امر به رسول الله قال سعد انا احکم بان یقتل رجالهم ویقسم اموالهم وتسبی ذراریهم ونساؤهم قال الرّسول قد حکمت بما حکم به الله فوق سبعة ارقعة وبعد رجع النبی الی المدینه وعمل بهم الجند کما حکم به سعد ضربوا اعناقهم وقسّموا اموالهم و سبّوا نسائهم وذراریهم در ده یوم هفتصد نفر را گردن زدند مع قدرت ظاهرة وباطنة وشوکت الهیّه متصلاً بعضی مرتد وبعضی رجوع باصنام وبعضی بانکار صرف راجع ومشغول " .

(قرف ـ اِقترَف) ذیل نام اقتراف ذکراست .

(قِرمِز) درعرف عربی وفارسی متداول که ازعصارهٔ کرمی درنیزارمیگرفتند . درلوح بصدر دولت عثمانی است :

" وآب قرمزی که شبیه بخون بود از اوجاری گشت " .

(قَرْن) عربی عصر. قُرون جمع درمقالهٔ سیّاح است :

" قرون وسطی بدایتش ازسقوط امپراطوری رومان ونهایتش فتح قسطنطنیّة بدست اسلام " الخ .

(قَریح ـ قارِحة) عربی مجروح . درمناجاتی وخطابی است :

" ولم یبق موضع من کبدی الاّ وهو قریح الرّماح " .

قارحة درصورت زیارت ملاّ علی بابای تاکری است:

" والوُعورالقارحة " بمعنی سنگلاخهای پای خراش .

(قُسطاس) درعربی ترازو. درقرآن است :

" وزنوا بالقسطاس المستقیم " ودرکتاب اقدس :

" قدیوزن ماعندالامم بهذاالقسطاس الاعظم ...... انّه لقسطاس

الحق بین الخلق .... انّها لقسطاس الهدی ...... قل هذا لقسطاس الهدی " .

(قِسّیس) کشیش مسیحی . درقرآن است :

" ذلك بانّ منهم قسّیسین ورهبانا وانّهم لا یستکبرون " ودرسورة الهیکل خطاب بناپلئون است :

" یاملك باریس نبّئ القسّیس " ودرلوح خطاب بفارس :

" یامعشرالقسّیسین قدظهریوم الدّین " .

(قَشْلاق) ترکی الاصل متداول درعرف فارسی بمعنی زمستانگاه مقابل ییلاق . درمقالهٔ سیّاح است :

" درقشلاق نور آنعالم نحریر و جلیل ملاقات نمود " .

(قَشْلة) ترکی الاصل مستعمل درعرف عربی بمعنی بیمارخانهٔ دولتی وسربازخانه که قشلاق تلفظ ودرعرف اهل بهاسربازخانه محبس ابهی درعکارا میگفتند .

(قَشیب) عربی تازه وپاکیزه وجلاداده. درلوح بسلطان ناصرالدّینشاه :

" قشیبهم البالیة " مرادآنکه امتعه و

ث تازه وممتازشان کهنه ومندرس گشت .

(قِصاص) عربی کیفرگناه . درلوح دنیا است :
" دراصول وقوانین بابی درقصاص که سبب صیانت وحفظ عباد است مذکور" .

(قَصائِد) جمع قصیدة شعرکه بفارسی چکامه است . درلوح بصدر دولت عثمانی :
" چنانچه شعرا قصائد انشاء نمودند"

(قَصَبات الثّلاثة والعشر) درتوقیع بمحمّد شاه است :
" قصبات الثّلاثة والعشر" که مراد علی وفاطمه ویازده امام اهل البیت میباشد
شبیه اولیاء به نی میان تهی خصوصا نی لبك در دست نی زن
منی رمزی متداول بود که رومی درمثنوی گوید :
بشنو از نی چون حکایت میکند " ودرذیل نام امر ذکر
بات سبع باصطلاح شیخ احسائی وذکرقصبات اربعة عشر
باشد .

(قُصْبة) نام قریه ای درساحل شعبه ای ازشط العرب بنام بهرامشیرکه اکنون کُشبه میخوانند وجمعیّت متجاوزازهفتاد
غیروکبیربهائی درآنجاسکونت دارند .

(قَصْر) عربی کوشك کاخ . ونزداهل بها متبادر ازقصرعمارتی دربهجی واقع بخارج عکا که قصرمیخواندند ومقرّ ابهی بود ودرآنجا
صعود واقع گردید ودرلوحی است :
" شهد الله لنفسه انّه ظهربالحق وینطق فی هذا القصرالّذی اقتصرت فیه الامور بذکرهذا الذّکر الاعظم الّذی به ظهرالفرح الاکبر فی العالم وناح کلّ غافل محجوب " الخ وازبیان غصن اعظم عبدالبهاء برای جمعی راجع بقصربهجی است :
" قصر مدّت سی سال اجاره اش را دادیم تاآنکه خریدیم وناقضین ازماگرفتند وغرفه ای رابمن نمیگذارند که پیراهن غرق عرقم را در تابستانها تغییر بدهم وناچارزمینی خریدم ومسافرخانه برای مسافرین کردم آنوقت عبدالغنی بیضون رابرضدّم برانگیختند که ادّعاء حق شفعه کرد گفتم اهمیّت ندارد وباوگفتم گمان میکنی نه ازحضرات اندیشه دارم هرآنچه میخواهی بکن پس دیوارمسافرخانه راخراب کرد وساختم بازخراب کرد وساختم بارسوّم خراب کرد باوپیغام کردم که تو هی خراب کن وما میسازیم تاآنکه بیضون دچارمرض قند وبیماریهای دیگرشده به بیروت بردند ومردم از او خواستند که مسجدی بسازد تاشفایابد ودرهمان اثناکه مسجد میساخت مرد ناقضین باغچه روضه راهم از ماگرفته بودند

درصورتیکه من با دست خود واحباب خاك کشیدیم وگلکاری کردیم
ومن گفتم باکی نیست مقصود توجّه بباغچه است و چون دیدنـــد
کارباغچه بسیار است واگذاشتند وحال بدست ماست . بهست
فاخوره ماراینخانه رامحض غرفهٔ جمال مبارك خریدیم وراه را ازدو
طرف اشجارکاشتیم همسایه ها بریدند پنجاه سال جمال مبارك
بااینمردم خوبی کردند ازپنجره پابرهنه ای میدیدند امرمیکردند
برایش کفش خریده شود برهنه ای میدیدند لباس میدادند فقیری
میدیدند بخشش میکردند ضعیفی میدیدند خوراك میدادند
حتی بسلمانی امرکردندکه موی شیخ محمود اعرابی بچینند بااینهمه
اهالی درختان مارا ازبیخ درآوردند وخاك ازباغ رضوان دزدیدند
که گفتند خاکش خوب است " انتهی .
ودیگرقصر مزرعه معروف است .

(قَضْم) مصدرعربی بمعنی خائیدن غذا زیــر دندانها . درلوح طب است :
" ولا تزدرد الّا بعد ان یکمل القضم ......
وماعسرقضمه منهیٌ عند اولی النّهی " .

(قُضِیَ - قَضاء) درلوح رئیس :
" کذلك قضی الامر ولا یقوم معه حکم مـــن فی السّموات والارضین " وقولـــه :

" کذلك اتی الحکم وقضی الامر من مدبّرحکیم " فرمان داده وانجام شــد .
وقَضـــاء اصلا بمعنی حکم وبمعنی اداء است ودراصطـــلاح علم کلام متبادر درحکم وامضای اشیاء واموردرعالم علم الهی قبل ازتحقّق آنهاگردید ودرنام قدرذکری است ودرشرح هاء است :
" وکفی فی ذکرفضلهم (ائمّه اهل البیت) ماطلع من ناحیـــة المقدّسة الی عثمان بن محمد السّمری فی زیارة آل الله حیث قـــال بنفسه عزّ ذکره القضاء المثبت مااستأثرت بمشیّتکم " ودرکتـــاب اقدس است :
" هذا هوالقضاء المثبت " .

(قَضِیض) درلوح بسلطان ناصرالدینشاه است :
" جاوروالقضیض " که قضیض بمعنـــی سنگریزه ومراد قبراست که خاك باخــورده سنگ قرار دارد . ودرهامش بعضی نسخ خطّی قدیم آن لـــوح نوشته دیدم : " قضیض حجرالکبیر ومقصـــود حجرالقبر" وایـــن معنی نیز درقاموس است :
" القضّ الحصی الصّغار والقضیض الکبـــار " .

(قُطْب) درلوحی است :
" فاسأل الله ربّك ان یحفظك لوتکون فـــی

ب البحر او فی اودیة النّار او فی فم التّمساح اوبین سـیوف
ظالمین " الخ که مراد ازقطب البحر معظم و مرکزدریااست .

(قِطْران - قَطِران) عربی که بفارسی زفت گویند . درقـرآن بوصف اوضاع واحوال اهل دوزخ است : " سرابیلهم من قطران " ودرلوح بشـیخ
لمان است :
وبعد از اعراض ازقطران نار وجحیم " الی آخرهـا .

(قُطْن) عربی پنبه درلوح بشیخ سلمان :
" اگرازقطن خلِقة عند الله ازحریرجنّـت محسـوب " .

(قفقاز) واقعات آن کشور راجع بدوره های ایـن امر درظهورالحقّ ثبت است وشرح حـال میرزاعبدالکریم که گروهی ازقفقازیـان
خت باوگرویدند وبعدا باین امرمهتدی شدند وازافکاروی امور
رمؤمنین این امر برجای ماند که ازآنجمله تناسخ بود نیز درآن
اریخ مفصّل میباشد وذکرقفقاز وبلاد شروموٌمنین آن دیـار در
ثیری از الواح و خطابها صدوریافت ازآنجمله درلوحی است :
" هوالله تعالی شأنه الحکمة والبیان یااهل قفقاز قدسالـت
البطحاء ...... یا اهل قفقاز قداتاکم من سمّی بعبدالکریم واخبرکم

بهذا السّرالّذی بذکره انجذبت القلوب وبهجره ذابت الاکباد
انّه کان متمسّکا بحبل ولایتی ومتشبّثا بذیل رحمة ربّك مالـك
الانام...... جناب عبدالکریم نموداری بود ازاین ظهوراعظـم
بمثابهٔ نسیم صبحگاهی ازشطرعنایت ربّانی مرورنمود اوبنفسه بنار
محبّت این ظهورمشتعل بود وازدریای معرفت قسمتی باوعطاشد
ذلك من فضل الله علیه ولکن ازبعضی بیانات اومقصود معلوم نه
یعنی بعضی ازدوستان کماهی آگاهی حاصل ننمودند کذلـك
نطق بحرالبیان من لدی الرّحمن فی مدینة عکّا الّتی سمّیت مـن
قبل بالبقعة البیضاء وبالاسماء الحسنی فی ایّام الله ربّ العالمین
وقولـه :
" یاقلم الاعلی قدرجع البیان فی ذکرالبهاء فی التّاء والفـاء
(تفلیس) نذکرالالف والحاء (حاجی احمد میلانی) لیفـرح
ویکون من الشّاکرین فی العشیّ والاشراق یااحمد نشهد انّك فزت
بآیاتی وسمعت ندائی واقبلت الی افقی اذکان القوم فی غفلـة
وضلال ...... ونذکرمحمدا قبل علیّ ...... ونذکر من سمّـی
بمحمّد قبل صادق ...... یاقلم اذکرمن سمّی بمحمّد قبل باقر.....
ونذکرعلیا قبل اکبر" الی آخرها مراد پسران حاجی احمد اسـت
وقولـه :
" انّا اردنا ان نذکر فی هذا الحین اولیائی واحبّائی فی البهاء "

والدّال (بادکوبه) ونذکرهم بمانزل من قبل ومن بعد " الی آخرها واز واقعات ناگوارآنجانسبت باین امرتعرّض جریدهٔ مصوّر تنقیدیّه ملّانصرالدّین بادکوبه بسال ۱۳۳۲ هـ ق مطابق ۱۹۱۲ م درشمارهٔ بیستم بود که صورت زشتی مندرج ساخت و تقریبا درشوّال مطابق سپتامبر محفل روحانی بادکوبه عریضه بسرداراعظم حکمران قفقاز بامضاء تقریب یکصد نفرازبهائیان بواسطهٔ آقابالا کریم اف بتفلیس فرستاد که شفاها نیزآنچه لازم باشد بیان کند واز گنجه وشیروان هم بدین نوع شکایت کردند لذا دو روزبعدازرسیدن، ادارهٔ جریده رابستند وفقط شمارهٔ بیست و یکم هم بیرون آمده بود وآنهاراازطرف دیوانخانه جمع کردند .

(قَلائِد) جمع قلادة گردن بند . درخطابی است :

" انّ السّلاسل والاغلال قلائد العقیان "

(قُلزُم) درقدیم نام شهری بجانب بحراحمرکه از میان رفت واین نام بردریای مذکوروعرفاً بمعنی دریای عمیق اطلاق گردیده در لوح به ذبیح است :

" ذکرالله من سدرة الامر من وراء سرادق العظمة خلف قلزم الکبریاء " ودرلوحی دیگر :

" فألق علی النّاس ما القیناک عن وراء قلزم القضاء " الخ .

(قَلعَة) عربی حصن و دژ ودرعرف این امر در درجهٔ اوّل قلعهٔ طبرسی مازندران و در درجهٔ دوّم مأمنهای نیریز وزنجان متبادر میباشد .

وقلعه کوه نام قریه ای ازقراء تابعهٔ بیرجند مسکن گروهی از بهائیان است .

وقلعه بند بمعنی حبس وتوقیف درحصار ومحفظه ای است و حبس وتوقیف مولی الوری عبدالبهاء درعکا باین نام شهرت گرفت.

وازبیاناتشان برای جمعی است :

" سبب قلعه بند وسجن اخیر میرزامجدالدّین شدکه ترکهٔ میرزا آقاجان راگرفت وبمشیرشام رشوه وتقدیمی داد ولکن پس ازآن خود مشیربعلت کسرقندیل معزول وناقضین خود شانهم محبوس شدند ودرچاهی که حفرکردند افتادند " .

(قَلَم) درآثاراین امربرای تجلیل قلم بیاناتی کثیر صادروعنوان قلم اعلیٰ و قلم ابهیٰ بکثرت مذکور چنانچه درکتاب اقدس است :

" انّا امرناکم بکسرحدودات النّفس والهوی لا مارقم من القلم الاعلی..

. هل تعرفون من اىّ افق ينادیكم ربّكم الابهى وهل علمتم
ىّ قلم يأمركم ربّكم مالك الاسماء " الخ كه من در اینجا بمعنى
ومراد باىّ قلم میباشد . وقوله خطاب بقلـــم :
حرالاعظم رُشّ على الامم ما امرت به من لدن مالك القدم "الخ
ـــه :
لم الاعلى تحرّك على اللّوح باذن ربّك فاطـــرالسّماء" وقوله :
تهوا الى مانزّل من قلمى الاعلـــى " .
ة القلم از الواح معروف صادر در ايّام ادرنه در اظهــــارو
غ امر ومقام خود شان است قولـــه :
م اللّه الابدع الابهى ان یاقلم الاعلى فاشهد فى نفسك بانّه
الّا اناالمهيمن القيّوم ...... قل من خطرفى قلبه التّقابل
ا القلم اوالمشاركة معه اوالتّقرب اليه اوعرفان مايظهرمنـــه
بانّ الشّيطان وسوس فى نفسه " ودرصلوة يوميّه است :
بهد انّه هوالمسطورمن القلم الاعلى والمذكورفى كتب اللّه ربّ
ش والثّرى " ودرلوح اتّحـــاد است :
اعلى ميفرمايد " الى آخره ودركلّ آنمواقع كثيره كلمهٔ اعلى
، قلم میباشد واگرهم درجملهٔ عربيّه بعد ازقلم محلّى بـــــال
اعلى بى الف ولام قرارگرفته باشد بازهمان وصف قلم باعلـــى
راست .

(قَمَر)

عربى ماه و آثارمقام ابهى ومولى الـــورى
عبدالبهاء دراحوال عموم كرات و اوضاع
فلكى كه دركتاب امروخلق درج اســـت
حقايق رامطابق علوم متداولهٔ اين ايّام روشن نمودند ولــــى از
مقام نقطه درتوقيعى درباب كلف قمرچنين است :
" قد سئلت من كلف القمر فاعرف انّ اوّل من سئل هذه المسألـــة
فكان خضرالنّبى عليه السّلام لمّا ورد باب بيت رسول اللّه فـــى
المدينة بعد عروجه الى السّماء قد رأى انّ عليّـا كان قائمالدى
الباب وانّ فى قمص وجهه حزن عظيم لانقطاع الوحى وعروج النّبى
فقد سئل عن جنابه ماهذاالكلف فى القمراى التغييرفى قمـــص
وجهك فاجابه روحى فداه بالآية المشهورة من القرآن وانّ الكلف
فى هذا القمرالسّماء لكان طبق قمرالولاية قدعلم اولوالالباب انّ
ماهنالك لايعلم الّا بماهيهنا وانّ هذا الكلف الموضوعة لملـــى
مقام من الجواب وانّه بماكتب اللّه بايدى قدرته فى قص القــــرآن
لا اله الّا اللّه محمّد رسول اللّه علىّ ولىّ اللّه ...... "

(قُمرُود)

قريه اى درشرقى قم و منزلى ازمنازل طريق
بين قم وطهران وكاشان بود وباب اعظم
راهنگام بردن ازكاشان بطهران شايـــد
شبى درآنجا توقّف دادند وچون اهالى علىّ اللّهى وترك زبـــان

مانند محمّد بیك چاپارچی مأموران تبعید بودند پذیرائی کردند و فرج نام رئیس سواران مأمور امنیّت آنجا باتّفاق تا قریهٔ کُلین که آخر منازل آنطریق تا طهران است رفت ولذا بابی شد و در قمرود مرکزی بابی برقرار گردید که بعد اُمبدّل بمرکز بهائی شد که معاریفشان مصطفی قلی بیك وپسران ودختران وتمام خانوادهاش وهاشم خان و حوری زاد خانم ومصطفی قلی بیك وابراهیم قارداش وامام ویردی بیگ وبرات قلی بیگ و طاهر ویردی بیك ورئیس سبزعلی ونائب فرج اللّه وموسی رضا ومیرزا اسحق ومشهدی عبد اللّه ومشهدی اسد اللّه و مشهدی فتح اللّه بودند .

(قَمْقام) در لوح خطاب باحمد قوله :
" وطمطام عنایت وقمقام مکرمتم را درخود بچشم ظاهر وباطن چون شمس مشرقهٔ از اسم ابهئیّه ظاهرومشهود بیند " الخ بمعنی بزرگ ومهم ودریا قَماقِم جمع ودر طماطم ذکراست . قُمْقُم ظرف عطر قماقِم جمع در ذیل نام رئیس ذکری است .

(قَمِیص) عربی پیراهن . درقرآن درقصهٔ یوسف وبرادران است :
" وجاؤوا علی قمیصه بدم کذب " وقوله :
" اذهبوا بقمیصی هذا وألقوه علی وجه ابی یأت بصیرا " وقصهٔ

مذکوره واجزاء آن بنوع تشبیه واستعاره وتلویح ضرب المثل عرفانی شده در آثار ادبیّه شهرت استعمال یافت و "قمص یوسف معانی که مشاهدهٔ آن موجب نوربصرگردید در آثاراین امرکثرت وافره یافت ازآنجمله درصورت زیارت صادرهٔ ازمقام نقطه برای فاطمهٔ بنت النّبی وامّ الائمه است قوله :
" وجعلنی من الواردین علی بساط قدسك والنّاظرین الی قمص طلعتك " الخ ودرتوقیع خطبة القهریّه قوله :
" فسبحانه وتعالی قد حرّم عرفان قمص طلعة حضرة فردانیّته علی اهل الاشارات " الخ وازمقام ابهی دردعاء بدعوه محیی الانام فی الایّام قوله :
" انّك یا الهی ماجعلت الاسماء الاّ قمصاً لاصفیائك فلمّا بدّل القمیص باسم آخر فزع من فی السّموات والارض " ودرتفسیر سورة والشّمس :
" کم من معان لا تحویها قمص الالفاظ " وقوله :
" هذا کتاب من لدن ربّك الرّحمن لتجد منه عرف قمیصه " وقوله
" ان اذکر ربّك بین العباد لعلّ یجدنّ نفحات القمیص " ودر اوّل کلمات مکنونهٔ عربیّه :
" وانّا اخذنا جواهره واقمصناه قمیص الاختصار فضلاً علی الاخ
ودرلوح رئیس است :

لونخرج من القميص الّذی لبسناه لضعفکم لیفدینّی من
سّموات والارض بانفسهم " ودرکتاب اقدس قوله :
، من حدودی یمرّ عرف قمیصی " الخ ودرلوحی :
کون حاکیاً عن شمس جماله وسدلاً عن قمراجلاله وناظراً الی
ذاته وشاهداً نورغیبه " ودرلوحی دیگر :
انزلنا له لوحاً وارسلناه بالفضل لیجد عرف قمیصی من بیانی
زیزالبدیع " وازبیانات مولی الوری عبدالبهاء برای جمعی
ست :
الّذی حمل قمیص یوسف کان محروماً من رائحته ولکن یعقوب
تنشق من مسافة بعیدة العبّاس عمّ الرّسول کان من المعرضین
کان یحضرالنّاس الی الرّسول ویقول له یابن اخی اخبرهم
ربّك " .
سورة القمیص لوحی خطاب بملاّ محمّد نبیل زرندی صادر در
ادرنه میباشد که شرحی درضمن نام ادرنه ذکرمیباشد ودراین
ره مانند بعضی سور دیگر والواح عربیّة صادر درایّام بغداد
رنه ازقبیل سورة الصّبر که طبق اسلوب نقطة البیان صدور
یافت کلمات وجمل وتراکیبی دورازمتداول مابین انام ثبت است
درابنجانبذه ای محض نمونه وتقریب اذهان ثبت میگردد
له :

" وعلی باب هذ الرّضوان ملائکة الامر لموقوفون " که برای تناسب
وزن و آهنگ وسجع بدینصورت صادرگردید وبرجای " لواقفون"
یا " لموقّفون" همچنانکه درسورة الصّبراست قوله :
" وکان علی الحتم مأتیّا ...... کان بالحقّ مرسوخا ..... من
سماء الوحی منزولا " واستعمال اسم مفعول متعدّی بحرف جربعا
حذف جار ومجرورشد بمعنی " لموقوف بهم یاعلیهم" وبعداز
حذف محض اختصار وتخفیف درکلام ونیزمحض حصول توازن اواخر
آیات واو جمع درآمد چنانچه درقرآن از " اتیان" مصدرلازم معنی
آمدن که درنفس قرآن بمواضع کثیرة بحال لازمی استعمال شد
درجملهٔ " وکان وعدربّك مأتیّا" برجای " آتیا" یا " مؤتیا" آوردند
وبالعکس درآیهٔ " فلینظرالانسان ممّ خُلق خُلق من ماء دافق "
محض رعایت وزن وتوازن " دافق " را که کثرت استعمال درمعنی
متعدّی دارد برجای " مدفوق" استعمال فرمودند چنانچه در
عرف " سرکاتم " برجای " سرّمکتوم" استعمال میشود . درمجمع
البحرین است :
" جاء فاعل فی القرآن علی المفعول فی موضعین الاوّل قوله تعالی :
(لا عاصمَ الیوم من امراللّه) ای لا معصومَ . الثّانی قوله تعالی :
(ماء دافق) بمعنی مدفوق وجاء اسم المفعول بمعنی الفاعل
فی ثلاث مواضع الاوّل قوله تعالی (حجابا مستورا) ای ساترا

الثّانی قوله تعالی (وکان وعده مأتیا) ای آتیا . الثّالث قولــه تعالی (جزاءً موفورا) ای وافرا " وبعلاوهٔ این سه موضـــع آیـهٔ " فی عیشة راضیــة " رابمعنی مرضیّــة گفتند . ودرشـــرح نهج البلاغة ازابن ابی الحدید دربیان اینکه درنثرهای مسجوع برای توازن سجع خرق قوانین لفظیّــه میشود چنین آورد قوله :

" وعوّذ (بنیّ) الحسن علیه السّلام فقال أُعیذُك من الهامّــة والسّامّــة وکلّ عین لامّة وانّما اراد "مُلِمّة" فقال " لامّة" لاجــل السّجع وکذلك قوله (ارجعن مازورات غیرماجورات) وانّماهــو (موزوات) بالواو " .

ودرشرح جملهٔ " ان اشنق لهاخرم " ازخطبه شقشقیّه است :

" قال الرّضی ابوالحسن رحمة الله تعالی انّما قال (اشنق لهـا) ولم یقل (اشنقها) لانّه جعل ذلك فی مقابلة قوله (اسلس لهـا) وهذا احسن فانّهم اذاقصدوا الازدواج فی الخطابة فعلوامثــل هذا قالوا (الغدایا والعشایا) والاصل الغدوات جمع غدوة وقال صلّی الله علیه وآله (ارجعن غیرمازورات ماجورات)واصلهن (موزورات) بالواو لانّه من الوزر" .

وازاسم مفعولهای بغیرقیاس درکتاب المنجد درلغت "هـ ن ن" نوشت :

" اَهَنَّ الجَمَلَ صَیَّرَه قَوِیّاً فالجَمَلُ مُهْنُون علی غیرقیاس کاَحَمَّه فهو

مَحْمُوم والقیاس مُهَنّ و مُحَمّ " ونیزدرسورةالقمیص است قوله :

" وکلّ یعبدون الاوهام کماعبدوا عباد قبلهم " الخ وظاهرکـلام این است که وفق لغت " اکلونی البراغیث " عباد فاعل عبد واباشد نظیرآیهٔ قرآنیهٔ : " واسرّوا النّجوی الّذین ظلموا" وآیهٔ" ثمّ عمّــوا وصمّــوا کثیرمنهم " ونظیرحدیث مأثورنبوی :

" یتعاقبون فیکم ملائکة باللّیل وملائکة بالنّهار" ونظیرقول شاعر :

" یلوموننی فی اشتراء النّخیل قومی وکلّهم الوم " وممکن اســت " عباداً" منصوب ومفعول عبدوا وضمیرجمع راجع به "کُلّ" مذکــو والف علامت نصب ازقلم کاتب سقوط یافته باشد .

وایضاً درسورةالقمیص است قولــه :

" وانّك انت یا ذلك الحرف اولا طهّر نفسك ثمّ طهّرالنّاس عــر دنس الاکبر من هذا الکوثرالاطهرالّذی اجریناه من عیون المعا الخ ضمیرمرفوع "انت" که تأکید لفظی کاف ضمیر انّك است باعتبا محلّ بعید رفعی آن میباشد وعبارت " دنس الاکبر" که صفـــت معرّف به ال تعریف وموصوف مجرّد ازآن است ونظائرآن درالواح وآثاربسیارمیباشد ازمصادیق موضوع کلّی عدم انطباق ادبیّـات متداولهٔ عصرحاضر بامقرّرات نحویهٔ قدیمه باید گرفت چه مقرّرات مفصّلهٔ انطباق صفت باموصوف که درکتب نحویهٔ عصریّه هم مینویسن معمول ومجری درعصرحاضرنیست ودرادوارسابقه نیزمراعــات

کامله نمیشد ومعذلك ممکن است کلمهٔ " دنس " مضاف به "اکبر"
والف ولام الاکبر عهدیّ واشارهٔ به "اکبر" ی معروف در رحیــــن
خطاب مانند ابلیس اعظم متکبّر موصوف درقرآن ومظاهرش ویــا
میرزایحیای ازل مشهور دربیانات و آثارآن ایّام باشد که امــر
بطهارت از آن دنسهای روحی فرمودند .

ونیز درآن سوره است قولــه :

" هل یکون کتاب الّذی بینکم اعظم من هذا اخافوا عن الله ولا تحرّموا
انفسکم من هذه النّفحات المرسل المحبوب " وبحث در "کتــاب
الّذی" ازباب صفت یا اضافه نظیرهمین است که ذکرشد ونظــر
بآنکه "نفحات" درمعنی وخلاصه همان وحی والهام بدیع میباشد
درصفت یعنی کلمهٔ "مرسل" و "محبوب" اعتبار افراد وتذکیرفرمودند
چنانکه درقرآن قولــه :

" ولی فیها مآرب اُخریٰ" که "مآرب اُخَر" نفرمودند وقوله :

" وهذا ما نزّل فی الواح قدس حفیظا" ممکن است "حفیظا" بمعنی
"محفوظا" حال ازبرای ضمیرمستتردر"نزّل" باشد نه صفــت از
برای" الواح قدس" وقولــه :

" بعد الّذی نزلت بالحق عن مشرق اسم علیّا" تاء تأنیث در نزلت
باعتبارِ مراد ازالّذی یعنی "آیات" است و "علیّا" مفعول "اَعْنِی"
مقدّر وبیان کلمهٔ "اسم" است . ونظیرآن درقرآن قوله :

" انّ رحمة الله قریب من المحسنین" که "قریب" رامذکّرغیرمطابق
با " رحمة " آوردند . درمجمع البحرین است :

" لانّه اراد بالرّحمة الاحسان ولانّ مالا یکون تأنیثه حقیقیــا
جازتذکیره" ونیز درقرآن است :

" وجعلنا لکلّ نبیّ عدوّاً شیاطین الجنّ والانس" ودرمجمع البحرین است
" قال المفسّر نصب علی احد الوجهین إمّا ان یکون عدوّاً مفعــول
جعلنا وشیاطین بدل منه ومفسّر له وعدوّا بمعنی اعداء وإمّـا ان
یکون مفعولا ثانیا علی تقدیرجعلنا شیاطین الانس والجن اعداء
وغرورًا نصب علی المصدرمن معنی الفعل المتقدّم لانّ فی معنــی
الزّخرف من القول معنی الغرور فکانّه قال یغرّون غرورًا" ونیــز
درسورة القمیص است قولــه :

" بعد الّذی اتی علی سحاب الامر بآیات مبینا" استعمال عبارت
"بعد الّذی" که دراین آیه وآیهٔ سابقه بجای" بعد ما" یا " بعـد
ان" درعرف زمان به کثرت استعمال میشد مانند آیهٔ قرآنیــــه
بعد الذی جاءك من العلم " میباشد که بجای " بعد ما جاءك
من العلم " است والّذی درغیرعاقل استعمال گردید و توان
گفت که محضرت جلیل علم میباشد و قوله :
و علیکم بدایع علم منیعاء ونیزبهمان اسلوب " مبینا " میباشد و
قوله : " اذ جاءهم العلّی بالواح منیعا " در اینجا ممکن است "منیعا"

حال برای "علی" باشد که مراد نقطة البیان میباشد . وقوله :
" وماکان ذلك علی اللّه بعزیزا" دراینجا "باء" در "بعزیزا" که
زائده وصرف برای افادهٔ توکید است عمل جرنکرد وقوله :
" وبَرَزحکم مائدة الّتی کانت من سماء الامر منزولا " "منزول"
بمعنی "مُنْزَل" باعتبارمعنی مائدة مذکر آورده شد . وازنقطـة
البیان درصحیفهٔ بین‌الحرمین که ضمن نام ذکرثبت است :
" قدکان بالحقّ حول النّارمنزولا " نیز "منزول" بمعنی "مُنْـزَل"
میباشد وقولـه :
" ثمّ استقمنی یاالهی علی امرك " الخ استقامة مانند کلمهٔ استخراج
بمعنی متعدّی هم استعمال میشود قوله :
" بذلك غشت الاحزان کلّ الامکان بحیث منع القلم " الخ کلمـهٔ
"غَشَت" ظاهرآن است ازغشی وتضعیف برای مبالغه وتأکیـد
ویاآنکه کسرشین محض تخفیف بفتحه مبدّل و "یاء" اسقاط گردید
ویاآنکه از "غشّ" مضاعف و اسناد مجازی باشد . ونوادری کـه در
آثاردیگرنیزهست خصوصا جمع الجمع مانند "علمایان" وتفضیـل
افعل التّفضیل مانند "اعلمتر" که درکلام سعدی وحافظ هـم
"کافَر" بفتح فاء واولیتر موجود میباشد درمواقع دیگرمذکوراست.

(قنادیل) جمع قِندیل چراغدان یاچراغ. درافلاکیّه مولی الوری عبدالبهاء است :

" بمصابیح لاعدادلها وقنادیل لا نفادلها" .

(قَناصِل) جمع قُنْصُل معرّب کنسول ازلاتین نمایندهٔ دولتی درکشوردیگر. درلوحی است :
" ولکنّ الغلام قدخرج من مدینة اللّـه
واجتمع عنده حین الخروج قناصل تلك المدینة وارادوا ان ینصروا
الغلام انّا وجدناهم فی حبّ مبین " .

(قِناع - مِقْنَعَة - مُقَنَّع) لـوح قنـاع خطاب بحاجی محمّـد کریمخان درجواب رسالهٔ تنقیدیّه وی بر رسالهٔ آقامحمّدرضاقناد شیرازی است .
دراین لوح تمام معانی لغویّه وعرفیه و موارد استعمال کلمهٔ قناع
رابیان فرمودند قولـه :
" وتوقن بانّ علماء الادب استعملوا لفظ القناع فی الرّجال کمـا
ذکرنا لك ببیان ظاهرمبین ثمّ اعلم انّ القناع مخصوص بالنّسـاء
ویسترن به رؤوسهنّ ولکن استعمل فی الرّجال والوجه مجـازاً
ان کنت من المطّلعین وامّاالقناع والمقنعه دوجامه اندکه نساء
رؤوس خودرابآن میپوشانند مخصوص است ازبرای رؤوس نسـاء
لکن دررجال و وجه مجازاً استعمال شده وهمچنین لِثام آن
است که نساء با آن دهان خودرامیپوشانند چنانچه اهل فارس
وترك به یشماق تعبیرمینمایند ودررجال و وجه مجازاًاستعمـال

ده" ودرخطابی درج ذیل نام مریم است قوله :
وجود آنکه اهل مقنعه و از دهکده بود"
نّع درلوح قناع چنین مسطوراست :
اسمعت ذکرالمُقنّع وهوالمعروف بالمقنّع الکندی وهومحمد بن
بن عمیربن فرعان بن قیس بن اسود وکان من المعروفین.....
اجمل النّاس وجهاً واکملهم خلقاً واعدلهم قواماً ...... وکان
اسفراللثام عن وجهه اصابته فیمرض لذا لا یمشی الّا مُقنّعاً
مُقطّباً وجهه کذلك ذکرفی کتب العرب العرباء والادباء
فصحاء فانظر فیها لعلّ تکون من المطّلعین وانّه هوالّذی
رب به المثل فی الجمال" الخ ودراسرارالآثارالعمومیّه تفصیل
ست .

(قُنَن - قِنان) درکتاب اقدس قوله :
" علی القُنَن والاَتْلال ...... علی الاَذْغال
والشّواجن والقنان" الخ جمع قُنّة
منی قلّه ودرسورة الاستقلال :
وتُنسف عنها القنن " یعنی جبال اوهام بآیات منحل ومضمحل
دد .

(قهر - قاهرة) قهرچیرگی وزمام کشی . درلوح رئیس در
حق ابراهیم خلیل است : .

" انّا نجّیناه بالحق واخذنا النّمرود بقهرمبین" ودراصطلاح
ادبی محض تجلیل دولت ایران وغیره را " دولت قاهرة " بمعنی
قویّ غالب میگفتند . درمقالهٔ سیّاح است قوله :
" وبدعاگوئی دولت قاهره مشغول شوید" .

(قَهْوَة) چایخانه باصطلاح ایرانیان راکه محل
ملاقات بایکدیگر وصرف چای وقهوه وغیرها
است ترکها قهوه خواندند وبنام قهوه‌یا
قهوه خانه نزد ایرانیان وعربان معروف ومتداول گشت وصاحب
قهوه خانه راترکان وایرانیان وعربان قهوه چی گفتند ودرعربی
معاصرهرمحل اجتماع عمومی بنام قهوه معروف ومتداول گردید و
قهوه خانه غصن اعظم عبدالبهاء درحیفا ونیز قهوه خانه هاکه
جمال ابهی درایّام بغداد بامحترمین ملاقات میفرمودند متداول
الاستعمال بین بهائیان بود و قهوهٔ اولیاء نام تکیه‌ای بود
درشیراز حاوی مقابر بسیار وقبوربعضی اولیاء که حضرت باب
درصغر درمکتب آنجانزد معلّمی که شیخی وادیب وملقّب به
شیخنا بود تحصیل مقدّمات کرد واکنون آثاری ازآن درتکیه
برقراراست . وازبیانات مولی الوری عبدالبهاء برای جمعی
است قوله :
" کلمة قهوة فی العربی یعنی خمروللخمر فی العربی اسماء عدیدة

ولکنّهم سمّوا البُنّ قهوة ای انّ البنّ خمرالاسلام " انتهـــی .

(قَوادِم) جمع قادمة پَرِبلند جلوی بال مرغـــان در لوح حکماء :

" کیف یقدران یطیرالطّیرالالهی بعد ما انکسرت قوادمه باحجارالظّنون والبغضاء " ودرکتاب اقدس :

" ثمّ طیروا بقوادم الانقطاع " .

(قَواصِف) درخطاب و مناجات طلب غفران بـــرای حاجی ذبیح کاشانی است قوله :

" قواصف الطّغیان" بمعنی بشدّت وزان درهم شکننده . درعواصف هم ذکراست .

(قُوت) عربی مادّهٔ غذا وخوراکی . اقوات جمـــع در لوح رئیس است :

" وترک احبّاء الله وآله من غیرقوت " ودر کتاب اقدس است : " قدکتب علیکم تزکیة الاقوات " .

(قُوچان) ازبلاد خراسان معروف است . درلوحی خطاب بآن :

" یا ارض القاف و الواو انّ المظلوم یذکرک ویذکراولیائه فیک " الخ .

درلوحی است :

(قِیافا) " وهمچنین قیافا که اقضی القضاة بـــود حکم برکفرنمودند " الخ نام عبری قاضـ یهود معاصر باعیسی که بفتوایش شهادت واقع شد .

(قِیام - قائم - قَیّوم - قِیامَت) قیام مصدرعربی سرپابودن وقیام بذات وجود مستقل وقیام بغیره وجود متکـ بدیگر. درلوح سلمان است :

" قیام اشیاء راجع بحق قیام ظهوری دانسـ

قائِم اسم فاعل برپاوکاردار ولقب مشهورپیشوای حق قائم وبر بامرالهی دوازدهمین امام از خاندان نبی نزد شیعهٔ اثنـــ عشریّه است ودرآثار صادرهٔ ازباب اعظم درسه سال اوّل امرخ که دورهٔ باهیّت بود وباقتضاء ومصالح ایّام هنوز مقام امامـــت قائمیت رافاش وآشکارننموده بود دردعاء روزپنجشنبه است :

" وانا ذا فی ذلک الیوم یوم حجّتک القائم بامرک والمنتظر بوعد ...... اشهدانّ علیّا والحسن والحسین والحجّة القائـــ صلواتک علیهم اوعیة علمک واوصیاء رسولک ص " ودردعاء شعب

" علی ولیّک القائم بامرک والمنتظر ایّامک " وقولـــه :

" اللّهم صلّ وسلّم علی حجّتک القائم والمستورمن خلقک باذ ـ والمنتظر حکمک فی ایّامک وانزل علیه فی کلّ شأن ما ا نت علیـ

ن الآلاء والرّحمة واحفظه اللّهمّ بعينك الّذى لا ينام واحرسه
درتك الّتى لا تضام وقرّب اللّهم ايّامك بظهوره بلطفك وطلوع شمس
ا ربيّتك فانّ الاغنياء قد استكبروا على الفقراء وانّ الفقراء قد
ضطرّوا اليهم وانّ العلماء قد شكّوا فى قدرتك ولم يبق اليوم من
ننتك البديعة مستقيم الحكم والفطرة احد فادرك اللّهم بجودك
ادك والضّعفاء الّذين لا يقدرون بشئى من حكمك الواقع و أوف
لهم بوعدك ان تجعلهم مستقرّين فى ظلّك وعزّتك انّك انت
لغنىّ الحميد" وقوله :

ثمّ على آخرهم قائمهم صلواتك عليهم افضل بريّتك اللّهم انّك
تعلم انّ اليوم يومه وانّه الامام الّذى انتجبته لا مرك واصطفيته
ولايتك وجعلت طاعته على كلّشئى واجبةً ومودّتةً الى رفعته فله
لحمد بما عرّفنى نفسه وجعلنى من الموقنين لولاية حجّته والمتمسّكين
حبّ بقيّته قلت وقولك الحق ومن اصدق من اللّه حديثاً بقيّة اللّه
خير لكم ان كنتم مؤمنين اللّهم انّى مؤمن بكتابك ومصدّق بحكمك فى
ليك واناذا وارد اليه ومتّكل عليه ومعتصم به ومنتظر لديه ومترقّب
يامه قلت وقولك الحق وكان علينا نصر المؤمنين فانصره اللّهمّ
ى غيبته وانجزله ماوعدت فى دولته واجمع اهل ولايته حول طلعته
انّك انت الجواد الحكيم" ودر تفسير سورهٔ بقره دربيان آيهٔ
" قولوا آمنّا باللّه وماانزل الينا وماانزل الى ابراهيم واسمعيل" الخ

قوله :

" ابراهيم علىّ واسمعيل القائم محمّد بن الحسن واسحق الحسن
ويعقوب الحسين والاسباط ذريّة الحسين " الخ ودر بيان آيهٔ
" وللّه المشرق والمغرب " قوله :
" فالمشرق محمّد صلّى اللّه عليه وآله والمغرب القائم محمّد بن الحسن
صاحب العصر" الخ ودر آيهٔ " انّ الّذين اسلموا وجههم للّه"
قوله :
" بولاية القائم محمّد بن الحسن فلهم اجرهم عند اللّه فى رجعته"
ودر شرح سورهٔ كوثر صادر بسال ٣ قوله :
" أفسّر تلك السّورة فى شأن القائم عليه السّلام امّا المسلمون المؤمنون
من فرقة الاثنى عشريّة فقد ثبت عندهم يوم ولادته روحى ومن فى
ملكوت الامر والخلق فداه وغيبته الصّغرى ومعجزات ايّامه وآيات
سفرائه والآيات النّازلة فى كتاب اللّه والاحاديث المرويّة من
رسول اللّه والائمّة الطّاهرين والاخبار المعمّرين من النّاس فى
حقّه ...... وانّى يوماً فى المسجد الحرام لكنت قائماً فى
حول البيت شطر ركن اليمانى وقت العصر رأيت شابّاً مربوعاً
المعيّاً شمشمانياً كان وجهه مثل شمس منير قاعداً على ارض الّتى
يطوفون النّاس حول البيت فى تحتها تلقاء ركن اليمانى بشأن
خضوع وخشوع ناظراً الى البيت غير ملتفت الى احدٍ ولا ارى فى حوله

احداً وكان على رأسه عمامة بيضٍ بمثل عمامة تجّار الفارس وعليه عباء
صوفٍ مثل عباء الّذين يستعملون الاعيان من التّجار ولكن لــــه
هيبــة و وقار وعظمة وانوار لمانظرتُ اليه كان بينى وبينه اقداماً
لا اعلم عدّتها و وقع فى قلبى ماوقع ولكن استحييتُ عن التّقــرب
الى ساحته واشتغلت بالصّلوة و حكيتُ نفسى بانّه لوكان هومرادى
ليطلبنى بالحضور ولكن يروح فؤادى من الشّوق ويذلّل اركانــى
من الخوف وكبّرتُ للصّلوة فلمّا فرغــتُ مارأيته فى مقامه ثمّ مشيــت
الى اطراف مسجد الحرام مااطّلعت بطلعة ثمّ وقع فى قلبى ماوقــع
وانّى فى ايّام الّتى كنت فى مكّة كلّ يوم وليلة مددتُ عيناى الى كــلّ
شطر لننظراليه مرّةً اخرى ماأذن الله ولا انااقول انّى رأيته لانّــى
لا اعلم ما اراد الله بذلك وربّما انّه ماكان هوالمقصود فى علانيـــة
الظّاهر بل لمّا رأيتُ خطرهنالك ببالى ذلك الشّرف ذكرتُه فـــى
ذكرحبىّ لا مره " الخ .

ودرمناجاتى است :

" اللّهمّ انّى اسألك ان تصلّى على قائم آل محمّد حجّتك ولــىّ
الباطن اخزنته ليومك وارتضيته لسرّك وانتجبته لا مرك واقمتـــه
مقام المقرّبين من اوليائك فى الاداء والقضاء ومااَنت عليه مـــن
الامضاء والبداء بكلّ شؤوناتك البديعة لا يحصيها احدٌ ســـواك
فعجّل اللّهمّ آياته ...... واغفرلعبدك الّذى نزل من عنـــدك

تلك المناجات " الخ ودرتوقيعى است :

" بسم الله الرّحمن الرّحيم المرا ذلك الكتاب ذكرمن الله فـــى
حكم عبده بديع وانّه لكتاب قدنزل من لدن بقيّة الله امام حــق
قديم وانّك لمهوالحق فى السّموات والارض لا يعزب من علمه شئى و
لا يحيط بذكره خلق وانّه لا مام حىّ عظيم ...... قل انّنى اناعبــد
من بقيّة الله قدآمنت بالله وآياته وما انزل فى الغرقان واشهد انّ
اسماء هم فى الكتاب الله علىّ والحسن والحسين وعلىّ ومحمّد وجعفر
وموسى وعلىّ ومحمّد و علىّ والحسن ومحمّد امام العدل لمسطورواشهد
لا بواب كلمة الرّحمن " ودرتوقيعى ديگر :

" واشهد لا وصياء حبيبك محمّد ...... علىّ والحسن ...... والحسن
ومحمّــد " ودرتوقيعى ديگر :

" وانّ اليوم بالاجماع وصىّ رسول الله محمّد الغائب المنتظروالقائـم
المقتدرالمنتصرالّذى لابدّ له ان يظهره الله حتّى يملأ الارض
قسطاً بعد ماملئت ظلماً وجوراً" الخ ودرزيارت حجّت صادر در
ايّام ماكو ونيزدرزيارت على اميرالمؤمنين كه ضمن نام زيارت درج
است و واضحترازهمه درشرح حديث ابالبيد كه درضمن نام يحيى
ثبت ميباشد نبذه اى دراينخصوص ذكراست ودرذيل نام كاظم
نقل بياناتى واضحترمسطورميباشد واينهمه بعلاوهٔ آنچه درضمن
تقيّـه مدلّل گرديد كه طبق شئون حِكميّـه بود موافق كلام شيخ

حسائی وموافق کلام مذکورخود باب اعظم " فلهم اجرهم عند الله
رجعته " درسنین اولیه از روح امام غائب که متجلی درسر
اطن بود حکایت میفرمود وبعداً درمقام جلوهٔ حقیقت وروح اما
ریحاً اظهارمهدویت وقائمیت کردند وبیان حکمت آن نوع
انات رافرمودند ومعذلك عده ای ازبابیان درربوهٔ افتتان مذکو
ورا ازجمع خارج کردند ودربیان درباب ثالث از واحد تاسع
ست :

وهمچنین درظهورنقطهٔ بیان اگرکل اعتراف کنند باینکه همان
هدی موعودی است که رسول خدا خبرداده یك نفرازمؤمنین
رآن منحرف نمیشدند " الخ وتوقیع معروف قائمیت صریحهٔ
ومیه درحومهٔ تبریز بسال ۱۲٦٥ ه ق خطاب بملا شیخعلی
شیزی (شیخ عظیم) صادرشد قوله :

الله اطهرآن یاخلق الله کل تغروون ثم لتؤمنن وتوقنون هو
علی بسم الله الامنع الاقدس شهد الله انه لا اله الا هو له
خلق والامر یحیی ویمیت ثم یمیت ویحیی وانه هوحی لا یموت
قبضته ملکوت کلشئی یخلق مایشاء بامره انه کان علی کلشئی
دیرا ان یاعلی قد اصطفیناك بامره وجعلناك ملکا تنادی بین
دی القائم انه قد ظهر باذن ربه ذلك من فضل الله علیك ذلك
ائم الذی کل ینتظرون یومه وکل به یوعدون ...... وان اول من

بایع بی محمد رسول الله ثم علی ثم الذین هم شهداء من بعده
ثم ابواب الهدی ...... ومن ینتظر من بعد هذا ظهورمهدی
اورجع محمد ...... فاولئك مالهم من علم الی یوم یرجعنی الله
ومن آمن بی ذلك یوم القیامة ...... قل انه محمد هاد قل انه
مهدی موعود فی ام الکتاب قل انه صاحب حق کل به یوعدون
قل انه قائم حق کل به موقنون وانا قد نزلنا ذلك رحمةً من
لدنا للعالمین لئلا یقول احد لوعلمنی الله ظهورمهدی اورجع
محمد والذینهم شهداء من بعده ثم المؤمنون لکنتُ من
المُحضرین " الخ وازمقام ابهی درلوحی است قوله :

" نفسی ازاهل سنت وجماعت درجهتی ازجهات ادعای قائمیت
نموده والی حین قریب صدهزارنفس اطاعتش نمودند وبخدمتش
قیام کردند قائم حقیقی بنورالهی درایران قیام برامرفرمود شهید
نمودند " الخ ودرضمن بیان حرف س ونام سبع ازدلائل سبعه و
ازبعضی آثار ذکری از مهدویت وقائمیت است ودرآثارابهی غالبا
اطلاق قائم برمقام نقطة وقیوم برخودشان گردید وازمقام نقطه
است قوله :

" فلتراقبن الفرق بین القائم والقیوم ثم فی سنة التسع کل خیر
تدرکون " وازحضرت بهاء الله درلوح خطاب بعبدالوهاب
است قوله :

" قل یاقوم خافوا الله قد اتی الیوم والقیّوم ینادی باعلی النّداء
قوموا عن رقد الهوی مسرعین الی الله العلیم الحکیم" ودرلوحی
دیگر قوله :

" هوالمبیّن القائم القیّوم ان یا زین المقرّبین فاعلم بانّ کلّ ما
سمعتَ فی بدء الامر قد ظهرباسمی العزیزالمقتدرالقیّوم " وقوله :

" هوالاقدم الاعظم کتاب انزله الکریم انّه یبشّرالعالم بظهور
الاسم الاعظم ...... انّ الّذی قام من النّداء انّه من اصحاب
القیّوم فی لوح حفیظ " وقوله :

" هوالقائم باسمی القدیر" وقوله :

" بسمه المقتدر علی الاشیاء قد فتح رحیق المختوم باسمی القیّوم
طوبی لقوم یعرفون " وقوله :

" کتاب من لدی القیّوم لقوم یفقهون " ودرلوحی است :

" وامّاماسألت فی فرق القائم والقیّوم فاعلم بانّ الفرق بین الاسمین
مایری بین الاعظم والعظیم وهذا مابیّنه محبوبی من قبل وانّا ذکرناه
فی کتاب بدیع فاعلم بانّ الفرق فی العدد اربعة عشروهذا عدد
البهاء اذا تحسب الهمزة ستّة لانّ شکلها ستّة فی قاعدة الهندسیّة
ولونقرء القایم اذاً تجد الفرق خمسة وهی الهاء فی البهاء وفی
هذا المقام یستوی القیّوم علی عرش اسمه القائم کمااستوی الهاء
علی الواو وفی مقام لوتحسب همزة القائم ستّة علی حساب الهندسة

یصیرالفرق تسعة وهو هذا الاسم ایضا وبهذا التّسعة اراد
ذکره ظهورالتّسع فی مقام هذا اما ترى الفرق فی ظاهرالاسمین"
ودرلوحی دیگراست قوله :

" قوموا یاقوم علی نصرة الله قدجاءکم القیّوم الّذی بشّرکم بـ
القائم وبه ظهرالزّلزال الاکبر والفزع الاعظم والمخلصون بظهو
یفرحون والمشرکون بنارالغلّ یحترقون " ودرلوحی دیگر :

" قال القائم انّ القیّوم یأتی بالحق وانّه اذا قام یقوم النّـ
لربّ العالمین انّه لا یعرف بالبیان ولا بکتب القبل " الخ .

وقیّوم الاسماء نام کتاب معروف نقطه است . ودرلوح خطـ
به نصیراست قوله :

" احسن القصص که بقیّوم اسماء مذکوروموسوم است " ونام مقا
اعلی درنام اعلی ودروصف مستقرّ رمس نقطه که غصن اعظـ
عبدالبهاء بعد ازبناء واستقرار شهرت دادند مسطوراست .

ویوم القیامة روز رستاخیز وحشربشر مفصّل درقرآن درکتا
بیان فارسی باب ۹ واحد ۸ قوله :

" یوم قیامت یومی است مثل امروز شمس طالع میکرد دوغار
چه بسا وقتی که قیامت برپامیشود درآن ارضی که قیامت برپـ
میشود خوداهل آن مطّلع نمیشوند ...... وآن یومی است
بسیارعظیم شجره ای که لم یزل نطق او انّنی اناالله لا الـ

انـا بوده ظاهرمیشود و کلّ محتجبین گمان میکنند کـــــه
نفسی است مثل خود ...... ازاین جهت است که یوم قیامت
اعظم از هریومی گفته و الاّ یومی است مثل کلّ ایّام الاّ آنکـــه
نورالّلـــه درآن ظاهراست" .

****

*****

**

*